THE

PUBLICATIONS

OF THE

SURTEES SOCIETY.

ESTABLISHED IN THE YEAR

M.DCCC.XXXIV.

VOL. LXI.

FOR THE YEAR M.DCCC.LXXIII.

Printed at
the Pitsligo Press
Burntisland.

LIBER
PONTIFICALIS
CHR. BAINBRIDGE
ARCHIEPISCOPI
EBORACENSIS.

PUBLISHED FOR THE SOCIETY BY
ANDREWS & CO., DURHAM;
WHITTAKER & CO., 13, AVE MARIA LANE;
BERNARD QUARITCH, 15, PICCADILLY;
BLACKWOOD & SONS, EDINBURGH.
1875.

At the meeting of the Council of the Surtees Society held in Durham Castle on Tuesday, March 1st, 1870. IT WAS ORDERED; that the Pontifical of Archbishop Bainbridge should be edited for the Society by Dr. Henderson.

JAMES RAINE
Secretary.

PREFACE.

The Manuscript, which contains the Pontifical printed in this volume, is in the Public Library of the University of Cambridge. Its Press mark is Ff. vi. 1. It is a small quarto on parchment and consists of 216 leaves with 21 lines in each page. It has musical notation, but no illumination or ornament.

The book once belonged to Christopher Bainbridge, Archbishop of York from 1508 to 1514. This is plain from the forms of profession in the consecration of an abbot, which have been added in the margin of the MS fol. 167 in a later hand and which will be found at page 45 of this Volume. The Suffragan Bishop of Negropont there referred to, was John Hatton Archdeacon of Nottingham, who died in 1516. He acted under the following commission.

Christopherus permissione divina Eboracensis Archiepiscopus Angliæ primas et Apostolicæ sedis legatus venerabili confratri nostro Johanni Hatton Dei gratia Nigropontensi episcopo suffraganeo nostro salutem et fraternam in Domino caritatem.

Ad consecrandum per sacrarum manuum vestrarum impositionem quoscunque subditos nostros utriusque sexus sacri baptismatis unda renatos.

Ac altaria in quibuscunque Ecclesiis, Capellis sive Oratoriis per nostras civitatem diocesim et provinciam Eboracensem ubilibet constitutis existentia, quotiens opus fuerit, dedicandum.

Necnon viatica seu portatilia quæ super-altaria vulgariter nuncupamus.

Calices etiam ac alia ornamenta Ecclesiastica quæcunque in debita forma benedicendum.

Temporibus quoque a jure statutis clericis beneficiatis et aliis quibuscunque nostrarum civitatis et dioceseos Ebor. prædictæ alienisque per suos ordinarios sufficienter dimissis titulos sufficientes habentibus tam minores quam sacros ordines in locis per nos aut nostrum vicarium in spiritualibus generalem limitandis conferendum.

Oleumque et crisma congruis loco et tempore cum sollemnitate qua decet consecrandum.

Ceteraque omnia et singula quæ ad officium pastorale in præmissis seu eorum aliquo pertinent seu pertinere debent faciendum, exercendum, expediendum et exsequendum, fraternitati vestræ tenore præsentium committimus potestatem. In cujus rei testimonium sigillum nostrum præsentibus apponi fecimus. Dat. in hospitio nostro prope Westm. iv^to^ die mensis Decembris anno Domini 1508 et nostræ translationis anno primo.

The Collection of Offices in this Manuscript is deficient in the following forms. It does not contain three of the Offices referred to in the above commission.

1. For Confirmation.
2. For Blessing Chalices and any other Altar or Church Vessels and ornaments or Vestments.
3. For Blessing the Oils and Chrism.

nor does it contain the Forms for

4. The Consecration of a Bishop.
5. The Coronation of a King and Queen,

Offices in which the Archbishop would officiate personally.

The volume in its present condition appears to be made up of two MSS; the 1st consisting of foll. 1–108. The second of 109—fin. On the first leaf of the first half is written in a later hand "prima quaterna" and on fol. 108 "ultima quaterna."

It is said in a note on the last folio, that the volume consists of xiii. quaternions, which is the number from 108 to the end. In the present volume these two halves have certainly been misplaced. The Pontifical proper begins with fol. 114.; foll. 108-113 being a prefix containing the form for blessing the greater holy water, as used in the consecration of Churches &c.

The 1st 15 folios contain the order for Reconciling a Church or Altar. These are connected with the following by a keyword in a later hand. Those numbered 16–48 containing the consecration of Altars and Bell, are in original sequence. They are connected with foll. 48-60 by a keyword in a later hand. These contain the preface for the Consecration of an Altar, Offices for Blessing a Hermit, Installing an Abbot, and Blessing an Abbess. Fol. 60verso is blank and has no keyword.

Foll. 61–72 are in sequence, containing 1st. Benedictions; 2. Form for blessing a widow; 3rd. 3 Benedictions. On 72 verso is written the Benediction for the Feast of S. Mary Magdalen in a later hand. The later keyword on this fol. connects it with f. 85r. The inserted foll. 73–84 contain additional benedictions, an appendix to the form for Consecrating an Abbot, which is referred to in the Office fol. 156 sqq, and the form for receiving an Archbishop or King. After this insertion follows in original connection foll. 85–108, Consecration of Virgins. Next, an insertion 109–113; the form for consecrating greater Holy Water. After which comes the original commencement of the MS. 114–192; the forms for Ordination, for the Consecration of an Abbot, and the Dedication of a Church. To this are appended two offices, written on separate quaternions; 1st; foll. 193-198. Office for the inclusion of a Recluse; and, 199–fin. Dedication of a Churchyard. After fol. 192 there is a cancelled leaf which would have the keyword.

These Offices are therefore printed in conformity with this, except so far as it was convenient to keep all the Benedictions together, and to insert the Appendix to the office for Consecrating an Abbot immediately after the Office itself. At fol. 108 is a note; "These ben the benedictions that lacken" and then follows the list. These have all been added to the original MS on fol. 72 verso and 73–81.

There are a good many cases of reference from one service to another, many with the phrase, ut supra; but these give no indication of the original order. For instance, in the office

THE

PUBLICATIONS

OF THE

SURTEES SOCIETY.

ESTABLISHED IN THE YEAR

M.DCCC.XXXIV.

VOL. LXI.

FOR THE YEAR M.DCCC.LXXIII.

The volume consists of three distinct parts.

First, the original Sacramentary, which I have referred to as Leofric A. This corresponds very closely with the Gregorian Sacramentary edited by Muratori; more particularly with his Codex Othobonianus.

Secondly, the Calendar and Tables, which seem to be of a later date than the Sacramentary. The Tables commence A. D. 969. (Dr Rock and Mr Westwood.)

Thirdly, come additions to the old Sacramentary, not all in one hand, of which far the larger portion at any rate were written by direction of Bishop Leofric in A. D. 1050 or soon after. This is referred to as Leofric B and described below No. x.

Some Saints' days in the Calendar have led Dr Rock to suppose that the MS may have been written, or at least used, in Glastonbury, or in some other monastery in the west of England; e. g.

Aug. 31; In Glastonia, S. Aidani, Episcopi.

Sept. 25; In Glastonia, S. Ceolfrithi, Abbatis.

There are among the entries:—

Feb. 16; Ob. Brihtricus, Decanus.

Mar. 19; Hic obiit Lifingus, Episcopus.

Nov. 9; Obitus Eadulfi, Episcopi.

Lifing was Bishop of Devonshire (Crediton) A. D. 1031—1046. Eadulf the first Bishop of Devonshire (Tawton) A. D. 909—911, and Eadulf II. Bishop of Devonshire (Crediton) A. D. 931; (Le Neve's Fasti; Hardy.)

The date of the original Sacramentary is not so clear.

In the saints invoked in the Litany, the latest are, as in Egbert, S. Cuthbert and S. Guthlac; the last early in the eighth century. S. Swithin, sæc. ix, and S. Dunstan, sæc. x, are not named.

The handwriting of this part of the Volume is thought by competent judges to be about A. C. 930, not earlier. I am inclined to think that it is copied from a MS dating very early in the ninth century. There is nothing in fact in the contents of the MS, which points to a later date than the

eighth century, except some Masses found in the Sacramentary attributed by Pamelius to Alcuin.

Another circumstance seems to point to an early date for this part of the Volume. In the Choral parts of the Mass noted in the margin, only 4 Sequences are given, viz.

Feria ii. in Albis; Cælica resonent.
Feria iii. Mater Sequentiarum.
Feria iv. Claris vocibus.
Feria vi. Lyra.

If this is compared to the very full list of Proses or Sequences in the Bodleian MS 775, written in the reign of Ethelred A. D. 994—1017, and the known popularity of Sequences in England is considered, the time when 4 Sequences in Easter week formed the whole list, must be put a long way back. These Sequences, with the days on which they were sung, will be found in the App. to the 2nd Volume of the York Missal; Surtees Soc. vol. lx. p. 283. *

In folio 257 of the MS occurs in a Litany :—

Ut regem Anglorum et exercitus ejus conservare digneris;

In folio 267, in another Litany, occurs what appears to be an unique expression :—

Ut reges nostros et exercitus eorum conservare digneris.

which, if not merely a copy from some foreign Litany, may point to a time when the "Sceptra Saxonum, Merciorum, Nordanchymbrorum," to use the words of the Coronation Office of Charles V. of France (Br. Mus. Cotton MSS Tib. B. viii.) had not yet been united.

Mr Westwood in his Fac-similes of Miniatures of Anglo-Saxon and Irish MSS, gives a long account of the MS with fac-similes. He describes the writing as a pure Caroline minuscule, with plain capitals about an inch high. Four leaves of the Canon of the Mass are beautifully ornamented

* I have there wrongly spoken of this Volume in the Bodleian, as the only known English Troper. Mr Bradshaw has told me of three others; (1) Sæc. xi. a Winchester Book in Corpus Christi Library, Cambridge; (2) Sæc. xii. in the British Museum; and (3) Sæc. xiii-xiv. in the Cambridge University Library, which once belonged to S. Patrick's in Dublin.

in the Franco-Saxon style of the time of Charles the Bald, who reigned till A. D. 877.

The services in the Pontifical part of the Sacramentary have generally no rubrics or very short ones. They agree with the simplest and earliest Forms. They are simpler even than those in Egbert; but it is to be remembered, that this is not properly a Pontifical.

Of the Masses contained in this part of the volume, I have found 250 in the Sacramentaries edited by Muratori, viz. 234 in the Gregorian, 20 in the Gelasian, and 1 in the Leonine. Of the remainder, 16 occur in the Sacramentary edited by Menard, and 6 in the Sacramentary of Alcuin as edited by Pamelius; 4 in other Sacramentaries in the same volume; 4 are mixed, and 17 I have as yet been unable to find in any early Collection.

Of the Masses in the Gregorian Sacramentary of Muratori, all but 19 are in Leofric. Of the other Offices in the MS., some are wholly from the Gelasian, and one or two much nearer to the Leonine than to the Gelasian or Gregorian.

It should be added, that the book commences, with the Canon of the Mass, that it has in the margin the Epistles and Gospels of each day, with the variables of the Mass for the choir; all in the original hand.

On the covering folio is written:—

"Hunc missalem Leofricus episcopus dat Ecclesiæ sancti Petri apostoli in Exonia ad utilitatem successorum suorum. Si quis illum inde abstulerit, æternæ subjaceat maledictioni. Fiat, fiat. Confirma hoc, Deus, quod operatus es in nobis."

A fac-simile of some of the leaves is given by Mr Westwood.

Very little has hitherto been printed from this Sacramentary. The bidding prayer and a few extracts by Dr Rock; the form for the Consecration of a king and a collation of some Offices by Mr Maskell.

Some manumissions are printed from fol. I. of this MS. by Stevenson in his Preface to vol. II. of the Chronicon Monasterii de Abingdon (Master of the Rolls' series) Preface page liii. note 3; Missa in die depositionis defuncti and

Missa in Cymiteriis, ibid. pp. lxxi; a letter of Adela, "Dei famula," to Leofric, from fol. 59 of MS., ibid. p. lxxiii. note 3.

The Pontifical offices from the original portion of this Sacramentary will be found in the Appendix to this volume, p. 299—357.

III.

Liber Pontificalis Gemmeticensis.

This MS is now number 362 in the Public Library of Rouen, to which place it was brought from Jumièges.

A full description of it is given in the Archæologia, vol. xxv. by Mr Gage. It will be sufficient here to say, that the initials are plain in colours; that no gold is used; the rubrics are often in alternate lines of red, green, and blue; there are two illuminations, both of which are given in the Archæologia, with a fac-simile of the text.

It is a MS. written in England, which for a time belonged to the Bishop of Alet in Brittany. At fol. 183 is a general form of excommunication to be pronounced by the Bishop Lanaletensis monasterii.

The English saints referred to in the Litanies are, S. Birinus, S. Erconwald, and S. Cuthbert. The name of S. Columban is also found. From the illumination an argument is drawn by Mr Gage, that the MS is earlier than 950, which is, I think, correct. It seems from the Coronation Office, from those for the Consecration of Bishops, of Oils and Chrism, to be clearly earlier than Dunstan's Pontifical. The Coronation Office is identical with that in the Pontifical of Egbert, and has the helmet for the crown. The Form for Consecrating Oil is, as in Egbert and Leofric, from an Ordo Romanus.

Mr Gage, however, finds a difficulty in fixing the date of the MS to the first half of the tenth century, from the Form for the Benediction of tapers on the Purification being found

in it; while no such Ordo is found in the Gelasian or Gregorian Sacramentaries, nor is it referred to by Amalarius, Walafridus or Alcuin.

Still, there is in Egbert a single prayer, "Benedictio luminis in Purificatione sanctæ Mariæ," and the complete Office as given in the Jumièges Pontifical, is found identically in Leofric; it is added, though by a later hand, to the MS in Dunstan; it is also found in the Pontificals numbered in this list, 4 and 7 and described below. As it seems that the latest date for the Office in Leofric is 969, I should rather infer the date of the Office from that of the MS. as probable on other grounds, than conversely; at least to the extent I have done; and, as it has been suggested to me, there is no reason why it may not have been used in England many years before it was adopted on the Continent.

Several Offices have been printed from this MS.

Ordo dedicationis ecclesiæ et cimiterii, in the Archæologia, A. D. 1834.

Qualiter debeant suscipere pœnitentem.

Ordo reconciliationis altaris vel ecclesiæ.

Ordinatio ad vii. ordines.

Benedictio olei infirmorum.

Exorcismus contra dæmonium.

Benedictio scrinii vel areæ.

Ordo ad ungendos infirmos.

Benedictio virginum.

Benedictio monachorum.

All these are in Martene, as well as the Form of Excommunication by the Bishop of Alet.

The leaves in the book are in some disorder, and a few are missing.

IV.

MS 146 Corpus Christi College, Cambridge; fol. 61—329.

This Pontifical is bound up with some other pontifical Offices, described below number xiii, which belonged to Sampson Bishop of Worcester; in whose time the whole may have formed a single book.

This part of the volume appears to be a tenth century manuscript. The initial letters are very plain. There are no illuminations.

In the hand-writing, and the alternate red and green lines of the rubrics, and in the contractions, it very closely corresponds with the Jumièges MS just described.

The Benedictional which forms part of the volume, must be of a much later date, as one of the Benedictions is for the translation of S. Æthelwold.

The following Benediction would show this part to be a Winchester book, and also bears upon the question of its date:—

"Benedictio in Quinta Feria de Sanctis in Ecclesia Wentana quiescentibus.

"Deus, qui sanctam loci istius ecclesiam pio labore beati Birini episcopi olim consecratam, meritis sancti confessoris tui antistitis Swithuni moderno tempore dignatus es multiplici miraculorum privilegio glorificare, &c."

The English saints occurring in the Benedictional, are Ælphege, Cuthbert, Augustine, Etheldreda, and Swithin, Æthelwold; of the two last there are Benedictions for the Dies natalis and the Dies translationis.

In the form for Ordeal there are Anglo-Saxon versions of the adjurations.

The volume is noticed Wanley, Hickes' Thesaurus, p. 106.

V.

Archbishop Dunstan's, now in the National Library at Paris MS. 973.

A small folio, containing in all 170 leaves. It commences, folio 4 with a picture of the crucifixion; on folios 5 and 6 are three other figures bearing books.

Then follows:—

Epistola privilegii quam jubente Johanne Papa, suscepta benedictione ab eo, Dunstan archiepiscopus a suis manibus accepit, sed pallium a suis manibus non accepit, sed eo jubente ab altari S. Petri apostoli.

Next, comes the Index and the various Offices.

At folio 106 commences the Benedictional.

There are no English saints in the list of festivals or in the Litanies.

The Pontifical ends, folio 149. The remainder of the volume is mostly in Anglo-Saxon and of later date.

From folio 150 to 160 a sermon "in Dedicatione ecclesiæ," followed by a fragment of the Form for ordaining an Abbot, and one or two other minor matters.

In the "Consecratio Regis" is found:—

"quem supplici devotione in regnum Anglorum vel Saxonum."

"Hic totius regni ecclesiam deinceps cum plebibus sibi annexis &c"

and:—

"ut regale solium Anglorum vel Saxonum."

VI.

The Pontifical of Robert Archbishop of Canterbury A. D. 1050-1052, now in Public Library of Rouen.

Mr Gage in a Paper read before the Royal Society of Antiquaries in 1832 and printed in the Archæologia for that year, states his belief that this volume was written for Æthelgar, translated from Selsey to the Archbishopric of Canterbury in 988. It is traditionally believed to have

belonged to Robert, Abbot of Jumièges, promoted by Edward the Confessor first to the see of London, afterwards to that of Canterbury.

It is also described in Morinus "de sacris Ordinationibus" p. 230, (Antwerp 1695) where the Office for ordination from this MS is printed :—

"Codex ille magnificentissimè descriptus est. Initio insignium festorum prima pagina tota literis aureis et versicoloribus perfecte quadratis scripta est. Rubricæ quoque sive tituli quadrato charactere et unciali, &c."

In the Litanies occur the names of Oswald, Cuthbert, Swithin, Grimbald, Ætheldrytha.

The expressions in the Coronation Service are exactly the same as in Dunstan's.

A fac-simile of a page in this MS will be found in Silvestre de Sacy.

VII.

Cotton MSS. Claud. A III. British Museum.

This volume contains in scattered pieces :—

1. a fragment of a Pontifical, commencing with a Coronation Office, headed in a later hand :—

"Coronatio Etheldredi regis Anglo-Saxonum."

It is printed in the Appendix to this Volume.

The form in the Consecratio regis is :—

"Hic totius regni Anglo-Saxonum ecclesiam cum plebibus sibi annexis &c."

and :—

"ut regale solium, videlicet Anglorum vel Saxonum."

2.

Ordinatio Monachi;
Consecratio Abbatis;
Consecratio Virginis;

Consecratio Viduæ;
de sacris Ordinibus dicendis;
in Dedicatione Ecclesiæ;
Minor Benedictions, and
A Benedictional.

Among the saints in the Litany are S. Ælphege, S. Dunstan and S. Mildred.

There is also bound up in this volume, the Coronation Office for Henry I., in which it is to be noticed that the words, Anglorum, Saxonum, Anglo-Saxonum, and the like, are omitted. This is the Coronation Office found in the xiith century Pontificals.

VIII.

Pontifical of S. Thomas à Becket.

Now in the Public Library, Douai; MS 94.

This MS is well known, from being described in the Voyage Litteraire of Martene and Durant. It was originally at Marchiennes and is traditionally the Pontifical of Archbishop Becket. The handwriting of the MS is said to be of the 12th century, but it is certainly copied from one earlier than the Conquest. It almost throughout verbally agrees with Archbishop Robert's book and Claud. A. III (Ethelred's Coronation Office) and with C. C. C. 146, and it has none of the modifications found in all the 12th century MSS.

In the Consecratio Regis, it has:—

"hunc famulum tuum ill. quem supplici devotione in regem Anglorum vel Saxonum pariter eligimus;"

and:—

"Hic totius regni Anglorum Saxonum ecclesiam deinceps cum plebibus sibi annexis ita enutriat."

The whole Coronation form is identical with those earlier than the accession of Henry I. It will be found in the Appendix to this Volume p. 267.

The English saints named in the Litany are, Oswald Swithin, Æthelwold, Ætheldreda. This Pontifical must have been almost wholly copied from a MS written soon after A. D. 1010.

It is thus briefly described in M. Duthilleul's Catalogue of the Douai MSS from Martene and Durant's Voyage Litteraire.

"94. Vol. en 4to magno vélin. xii. siécle; lignes longues, belle écriture, initiales coloriées, couvert en bois et en papier gauffré.

"On lit sur un feuillet coupé, placé en regard du titre cette note de la main d' un des bibliothecaires de Marchiennes au 18 siécle; "Pontificale hoc ad usum ecclesiæ Anglicanæ accepisse nos a S. Thoma Cantuariensi, traditione constanti habemus. In eo reperitur in ordinatione diaconorum solitam fuisse manuum unctionem cum oleo sancto et sacro chrismate sub hac forma, 'Consecrentur manus istæ &c.' In ordinatione autem presbyterorum unctionem capitis sub hac forma, 'Unguatur et consecretur caput tuum &c.' In benedictionibus habetur et benedictio magnæ aquæ a septem presbyteris aut tribus presbyteris cum quatuor diaconis ubi aberant presbyteri.'

"A la fin du volume on trouve quelques chants notés."

In the rubrics, blue and green are used as well as red; corresponding to the Jumièges Pontifical and C. C. C. C. 146.

IX.

MS. 44 in the Library of Corpus Christi College, Cambridge.

In the MSS hitherto described, there have been on the whole but slight variations. The present MS differs considerably from the earlier volumes; but, except in few instances, it does not appear to have produced any permanent effect.

An apparently contemporary note on the margin of this MS, refers to this remodelling of the English Pontifical.

In the "Examinatio Episcopi," (fol. 8 MS) at,—

"Credis sanctam Catholicam et Apostolicam unam esse veram Ecclesiam &c."
we have in the margin :—

"Articulus hic de Transubstantiatione et articulus de corporali præsentia sanguinis in novo Pontificali Anglico inseruntur; et in Pontificali Romano hi articuli prædicti non habentur."

The MS appears to have been written for an Archbishop of Canterbury, and probably in the reign of Edward the Confessor.

The profession of the Bishop is, to be "obediens sanctæ Dorobernensi ecclesiæ."

It is a very handsome volume, with little ornament but very well written in one hand throughout.

The English saints named in the Litanies are, Ælphege, Dunstan, Swithin, Cuthbert, Guthlac, Ætheldrytha, Mildrytha, Edward.

The expressions in the "Consecratio Regis" are :—

"in regem Anglorum vel Saxonum ;"

"totius regni Anglo-Saxonum ;"

"Anglorum vel Saxonum."

The words "Anglicus" and "Anglo-Saxonicus," occur perpetually in the Antiphons and Prayers in this Office.

Its chief characteristics are, the great lengthening of all the Offices by the addition of long new prayers and by insertions in the old prayers; by the introduction of very frequent references to the intercession of Saints, far beyond any other Pontifical.

The only Office in which this MS clearly follows earlier MSS is that for Ordeals with which it concludes.

Several of the shorter Forms do not occur in any other English Pontifical, as that "ad ordinandum Decanum," which consists of two prayers nearly identical with those given in Martene (de Rit. 2. 1 Ordo vi.) as a form for the Benediction of an Abbot, from a Rheims manuscript.

Nasmyth's Catalogue says of this MS :—

"Codex membranaceus, forma quadrata, in folio, ante conquisitionem Angliæ, ut videtur, scriptus."

X.

Leofric's Sacramentary B.

This part of Leofric's Sacramentary, which is easily distinguished by the hand-writing from the older portion, consists of 48 Masses, chiefly votive, some Prefaces, Episcopal Benedictions, and the Offices for Palm Sunday, Thursday in Passion Week and Good Friday. The Missæ de Sanctis include S. Martin, S. Lazarus, S. Giles—all French. The heading to the Missa de S. Egidio is; "In Kal. Sept. Nemausensi (Nismes) pago qui vocatur vallis Flaviana in conspectu maris, natale S. Egidii abbatis et confessoris apud Athenas, Græciæ urbem, orti ex patre Theodoro, matre vero Pelagia."

The following extracts show it to have been compiled by Leofric, after the see was transferred from Crediton to Exeter, and in part also from a Winchester book.

Deus omnipotens, qui cœlum sideribus depinxisti, et mundum sanctorum locorum spatiis distinxisti, in quibus præcipue nomen tuum sanctum a nobis invocari et ad beneficia fidelibus tuis præstanda interpellari voluisti; quique me famulum tuum ill. non meis meritis sed dono tuæ gratiæ pontificali cathedra Exoniensium sublimasti, præsta, quæsumus, &c"

and the Postcommunion:—

"Salutaris hostiæ participatione refectus, misericordiam tuam supplex imploro, Domine Deus, ut me famulum tuum quem sanctæ Exoniensi ecclesiæ præesse voluisti, &c"

and in the "Missa generalis vivorum et mortuorum," folio 20.

"Collecta. Pietate tua, quæsumus, Domine, nostrorum omnium solve vincula delictorum, et, intercedente beata Maria semper virgine omnique cœlesti virtute, ac beatorum patriarcharum, prophetarum, apostolorum, martyrum, confessorum, virginum, omniumque sanctorum precibus, domnum apostolicum N., pontifices, abbates, regem nostrum et reginam nostram ac principes nostros omnesque congregationes illis commissas, et nos famulos tuos et familiam beatissimæ Dei

genitricis Mariæ, necnon et sancti Petri apostoli atque sancti Swithuni confessoris Christi &c."

The Office for blessing Palms I cannot find elsewhere. It may be an insertion of Leofric, though in the midst of extracts from the Ordines Romani. It is immediately preceded by the words, "Sabbato ante Palmas Domnus Papa eleemosynam dat," which are found in the Ordo printed by Hittorp, * on which see the account which follows of Vitell. E xii.

The remaining two Offices, those for Holy Thursday and Good Friday are taken verbally from the same Ordo, which may be thought to have been brought from Burgundy by Leofric.

XI.

Cotton MSS. Vitellius E. xii. British Museum.

This MS is one of the volumes of the Cotton Library that suffered from the fire in 1731. It is now only a collection of fragments which are in great disorder.

Part of the volume, from 116–160, consists of fragments, the remains of an Ordo Romanus, to which are appended the Benedictions of the images of S. Peter and S. Swithin, some prayers, addresses in the Offices for the Sick, and a Litany.

This Ordo Romanus is identical with one printed by Hittorp in his "de Divinis Catholicæ Ecclesiæ Officiis."

* An account of this Ordo printed by Hittorp will be found in the Tubingen Theological Quarterly for 1862 in an article by Dr Meckel pp. 51–53.

It has been conjectured by some, but on very questionable grounds, that the Ordo in its present state came from the hands of Beruoldus of Constance. Dr Rock thinks that perhaps it was adapted to the Cologne use. I am indebted for this note as well as for much else, to Mr E. Bishop of Esher, who adds his opinion that the MS described by Morinus *de Ordinationibus*, p. 257 of the 1st pagination, is an earlier and a simpler form of the same Ordo.

It seems worth while to add the following list of contents, as collated with the Ordo printed in Hittorp, considering on the one hand the great disorder of the leaves of the book and its extreme illegibility, and on the other, the important influence this Ordo Romanus exercised on subsequent forms of Episcopal Offices in England.

MS. Fol.		Hittorp. ed. Paris 1610.
116, 117	In die Paschæ. Bened. lactis et mellis.	86 D—87A.
117 v.	Benedictio Casei.	84 D.
118—121.	In die Paschæ ad Vesp. De Sabbato infra Albas. De Octavis Paschæ. De Litania majore et minore. In inventione Sanctæ Crucis. In vigilia Ascensionis Domini. De Sabbato Sancto in Vig. Pentecostes.	87 D—90 B.
122—127.	In Cœna Domini. Benedictio Ignis. Reconciliatio Pœnitentium.	54 D—58 D.
145, 146, 128—133	Consecratio Oleorum.* Ad Mandatum. Ordo in nocte Parasceves.* Ordo in die Parasceves.	64 D—83 C.
135, 136.	In Vigilia Paschæ.	(a variation from Hittorp)
137—142.	In dedicatione Ecclesiæ.	124 B 128 D
143	Repositio Reliquiarum. Benedictio Muneris. Ben. Signi Ecclesiæ.	140 C—E with variation.
144	Missæ in Dedicatione Ecclesiæ et Baptisterii.	
134, 149, 148, 147, 150—152	De ordinibus Conferendis	97 D—104D.
153, 154.	Ben. Imaginum S. Petri et S. Swithuni.	

* These two forms are found also in Leofric B MS. fol. 349—364.

155, 156 r	Benedictio Peræ.
156v—159r.	Sermo in die fratrum defunctorum.
159v, 160r	Litania
160v.	B. Peræ (2nd Form.)

It will be seen that two of the Offices in Leofric B and a considerable portion of Tiberius C 1 to be next described, are copied from this Ordo printed by Hittorp, which therefore is of great importance, if it is indeed the original document to which were due the changes in the Pontifical Services which are found between the 12th century books and those hitherto described with the exception of Leofric B. There is a very marked change in ceremonial, in the wording of rubrics, and in the prayers, between the first nine MSS above described, and those which follow. In this volume, in Leofric B, and partly in Tiberius C 1, we have the Offices found in this Ordo with scarcely a verbal change. Afterwards, partly in Tiberius C 1 and wholly in the 12th century and later Pontificals, the Offices are formed by combination of those in the older Anglo-Saxon Pontificals, and those in this Ordo.

I am inclined to believe that these Forms were introduced into England by Leofric: and that the second change, that to Forms based partly on this Ordo and partly on the older Rituals, was due to Bishop Osmund. There is an extreme similarity between all the 12th century books, which certainly points to some one original.

This Ordo Romanus is supposed by Hittorp to have been sent into France by Pope Stephen in the reign of Pepin or Charlemagne.

The appended Forms of Consecration of Images of S. Peter and S. Swithin, which appear to have originally formed part of the same volume though written possibly by another scribe, show this volume to have been a Winchester book, that Cathedral having been dedicated originally to S. Mary and S. Peter, afterwards also to S. Swithin.

The Litany with which the MS. concludes, will be found

in the appendix to this volume. It has musical notes. The names of King William, Queen Matilda, Pope Alexander and Archbishop Aldred will be found in the Litany. The Litany therefore, must have been written between the years 1067–1070 when Alexander was Pope and Aldred was the only Archbishop acknowledged by the King, and who therefore, is prayed for as the Archbishop of the realm and not merely as Archbishop of a province.

Having regard to the character of this Litany, and the circumstance that it is found in a generalized and slightly modified form in the Ely Pontifical in the library of Trinity College, described below, in immediate connection with the Coronation Office, and lastly, to the prominence given in it to Matilda, I am led to think that it is the Litany sung at the coronation of Matilda by Archbishop Aldred in 1068.

At the conclusion of the Form for consecrating a bell, is the rubric, not found in Hittorp :—

"Tunc sub trina infusione aquæ sanctæ, impone ei nomen, si velis."

With this may be compared the concluding rubric of the Office in the Sarum Manual :—

"Deinde aspergatur aqua benedicta, et totus populus præsens. Et imponatur sibi nomen per sacerdotem, apponendo manum supra et simul imponunt patrini et matrinæ. Et post presbyterum nominant suum (i. e. campanæ) nomen cooperiendo cloccam lintheo."

XII.

Cotton MSS. Tiberius C. I. British Museum.

This MS contains Offices as arranged and used by a Bishop of Salisbury, probably Herman or Osmund.

In the Form for admission of a monk, the Profession runs (MS fol. 92 v.) :—

"Ego frater N. sacerdos (vel diaconus) promitto conversionem &c. coram Deo et sanctis ejus in hoc monasterio quod

est constructum in honore sanctæ Mariæ de Scyreburnia et in præsentia domni N. episcopi."
and the Profession of an Abbot (MS fol. 111 v.) :—

"Interrogatio. Vis sanctæ matri Ecclesiæ Seriberiensi canonicam per omnia subjectionem exhibere?

"Dicat Episcopus. Profitere.

"Et Abbas. Ego ill. ecclesiæ ill. electus Abbas profiteor sanctæ Seriberiensi ecclesiæ ejusque vicariis canonicam subjectionem."

Its contents are a great medley, and it is the work of more than one scribe. It contains homilies in Anglo-Saxon; sermons in Latin on various matters; capitula of Councils, particularly fol. 201 "Capitula concilii apud Wintoniam celebrati," printed in Wilkins, 1. 365, from this MS, where it is put under the year 1076. Also, "Pœnitentis institutio secundum decreta Normannorum præsulum" at a Council held under the presidency of Legate Ermenfred; placed by Wilkins in 1076, but which probably should rather be put in 1070. Now Herman was Bishop of Salisbury only from 1075 to 1078. Osmund from 1078 to 1099. Considering these dates and the ritual importance of the MS. I am fully persuaded that so far at least as the Pontifical Offices go, it was written for and under the direction of Bishop Osmund.

The Offices in this MS belonging to the Pontifical, consist of three portions :—

1. Minor Benedictions which are to be found in almost all the older Pontificals or Sacramentaries.

2. Forms for Holy Thursday, Good Friday, Easter Eve, relic chests, altar tabernacle, for the Consecration of bells, and for Synods, Ember days, and a few minor matters. These are verbally from the Ordo Romanus printed by Hittorp.

3. Forms for the Benediction of Abbots, Nuns, Widows, Abbesses, and Ordinations of Clergy; these verbally correspond with the Forms of the 12th century Pontificals, and probably may be reasonably thought the work of Bishop Osmund himself.

The Form for Synods, to last four days, appears to have exercised but little influence on the later Forms. In later Pontificals there are two Forms for holding Synods, each to last for three days only; one appearing in various Pontificals from the 12th to the 15th century, which is printed in Wilkins 4. 784; the other, which is found in the MSS numbered 13 and 34 in this list, and which has been printed by Mr Maskell.

I have not found elsewhere the following rubric with regard to colours and material of Eucharistic vestments, which is added to the "Examinatio ordinandi Episcopi," as given in Hittorp.

Silvester papa inter cetera constituit, ut sacrificium altaris non in serico aut tincto panno quisquam celebrare præsumat, sed in puro lineo ab episcopo consecrato, sicut corpus Domini nostri Jesu Christi in sindone linea sepultum fuit.

The Forms identical with those in the Ordo Romanus in Hittorp [Ed. Paris 1610] are:—

42.. 76	In Cœna Domini. In nocte Parasceves. In die Parasceves. In sancto Sabbato.
104...108	Benedictio Capsarum. ... Ciborii.
117...120	Decretum de examinando Episcopo.
162...168	In Cœna Domini.
179...198	Benedictio Signi. Synodus. De Quattuor Temporibus.

Forms identical with Twelfth Century Pontificals:—

89...92	Oblatio Pueri.
111...116	Benedictio Abbatis. Virginis. Viduæ. Abbatissæ.
151...158	De ordinibus conferendis.

Remaining contents:—

76...88 108...110 170...178	Sermons &c.
88	Benedictio Abbatissæ.

95...104 { Benedictio ignis in die Purificationis.
In Capite jejunii.
In die Palmarum.
Ad Clericum faciendum. }

121...150 Minor Benedictions (as found in most Pontificals).

158...162 Anglo-Saxon.

168...170 Te igitur.

XIII.

MS 146 Corpus Christi College, Cambridge; part 2; Sæc. XI.

This part of the MS, which has been described, above No. iv. was written in the time of Sampson Bishop of Worcester, A. D. 1096—1112.

It commences with the oath of canonical obedience of the Bishop of Worcester to the Archbishop of Canterbury:—

Ego N. Wigornensis Ecclesiæ electus et a te, venerande pater N., sanctæ Ecclesiæ Cantuariensis Archiepiscope et totius Britanniæ Primas, antistes consecrandus, tibi et omnibus successoribus tuis canonice succedentibus canonicam obedientiam me servaturum promitto.

At fol. 52 occurs a Form of profession of obedience to the Bishop:—

Vis mihi et Ecclesiæ meæ professionem facere?

Resp. Volo.

(*Episcopus.* Profitere.)

Ego N., sanctæ illi Ecclesiæ nunc ordinandus, fidem et subjectionem et reverentiam et obedientiam a sanctis Patribus constitutam secundum præcepta canonum sanctæ sedi Wigornensi Ecclesiæ rectoribusque ejus in præsentia Domini Samsonis episcopi, perpetuo me exhibiturum promitto et super sanctum altare propria manu firmo.

The new part consists (as in Leofric's part) of additions to the old ninth century MS (supra CCC 146 part 1) which constitutes the body of the book. There are no Litanies in it. The whole volume very probably served as the Pontifical of Bishop Samson.

The Offices here given for the Penitents on Ash-Wednesday and Holy Thursday are peculiar.

XIV.—XVIII.

The five Pontificals which follow are of the twelfth century, and, I believe, so far at least as they have the same Offices, represent the arrangement of Bishop Osmund. The last four of the five are almost identical. They differ only in the number of Offices and Forms. The first book, the Winchester Pontifical, is, in four or five services, two of which are strictly Episcopal Offices, rather varied

They are the last Pontificals containing the Offices for Ordeal.

XIV.

Cambridge University Library, Ee. II 3, Sæc. XII.

This MS. appears by the following entry on the margin of fol. 1 to have belonged to the Cathedral Church at Winchester; "Prior et Conventus Sancti Swithuni, Winton. Willelmo Powlett Militi."

It has been collated at considerable length in Mr Maskell's Monumenta Ritualia.

It is in folio with initial letters in red, green, lilac and yellow.

It differs from the other xiith Century Pontificals in some degree in the Ordination service, in the Office for Ash Wednesday, for Holy Thursday, Good Friday, and the Consecration of Nuns.

XV. XVI.

1 Cambridge University Library, Ll ii 10; Sæc. XII. Imperfect.

2 Library of Trin. Coll. Cambridge; Sæc. XII.

These two Pontificals are identical, so far as they go together.

The second book is considerably more perfect than the first.

In the Litanies are found the names of SS. Æthelwold, Swithin, Ætheldrytha, Sexburga, Eormenhilda and Wihtburga. Ætheldrytha's name being written in large letters.

From this it has been supposed that these books were written for Bishops of Ely; the Cathedral of Ely being dedicated to S. Ætheldrytha, and Sexburga and Wihtburga being her sisters and Eormenhilda closely connected with her.

The Trin. Coll. MS contains at the end of the Coronation service, the Litany printed from the Ordo Romanus in the Appendix to this volume, in an abridged and general form, the King, Queen and Archbishop not being specially named. There are a good many verbal variations between the two forms. Among the Saints invoked in this MS are SS. Edmund, Ermengeld, Oswald, Dunstan, Ælphege, George.

XVII.

Magd. Coll. Oxford, no. 226. Sæc. XII.

This book, of which only one or two leaves are missing, belonged in 1348 to the Cathedral of Hereford, as is seen from a list of contents on the outside folio. There are a good many marginal alterations, all of the xivth Century.

The only internal evidence as to locality is common to this book and all the xiith Century books in this list, namely that it was written for the holder of a See in the Province of Canterbury, from the Decretum &c. de electo Episcopo.

"Venerando Sanctæ Cantuariensis Ecclesiæ Metropolitano N. clerus et populus Ecclesiæ *ill.* debitam subjectionem;

and in the Examinatio Episcopi.

Inter. Vis Sanctæ Dorobernensi Ecclesiæ fidem et subjectionem per omnia exhibere?

There are some leaves inserted in the earlier part of the MS containing in a hand of the xivth Century the Prefaces and the Canon of the Mass (without rubrics.) The rubrics of the Prefaces correspond to those of the York Missal, and not to those of the Sarum or Hereford.

XVIII.

Trin. Coll. Dublin B. 3. 6. Sæc. xii.

This MS is mutilate at the end. It corresponds throughout verbally with the Hereford Book, so far as the two run together. The presence of two offices not in the Hereford book, which might apparently be taken to show that it was written for an Archbishop of Canterbury, viz.

Quando Archiepiscopus pallium acceperit &c.

Quando Pallium mittitur a Roma;

are yet of no value in this respect; the same forms are found in the Pontifical of De Martivall Bishop of Sarum.

The only English Saint named in this book is S. Ælphege.

A copy of this MS has been given me by the great kindness of the Bishop of Brechin.

XIX.

British Museum; Vesp. D xv. Sæc. xii.

This is a Fragment of a Pontifical once belonging to a Bishop of Exeter, though not written originally for him. In the Profession for an Abbot, the name of the first Diocese has been erased and that of Exeter inserted in a hand of apparently the same date. "Vis sanctæ matri Ecclesiæ Exoniensi canonicam &c. per omnia exhibere."

Resp. Volo.

Et dicat Episcopus. Profitere.

Et Abbas. Ego N. Ecclesiæ *ill.* electus Abbas profiteor sanctæ Exoniensi Ecclesiæ ejusque vicariis canonicam &c.

It contains the earliest Form, Ad recludendum Anchoritam.

XX.

British Museum; Tiberius. B viii. Sæc. xii.

This volume, which is magnificently written, though without ornamented capitals or illuminations, was originally written for some Suffragan of the Province of Canterbury. This appears from the Decretum de Electo Episcopo, and the Examinatio Episcopi, wherein it agrees with the Magd. Coll. MS. above described (no. xviii.) It became afterwards the property of a Bishop of Glasgow, as is shown, just as in the case of the Exeter book, by the Abbot's profession, the name of the original Diocese having been erased and that of Glasgow inserted in a hand of the same period.

"Vis sanctæ Ecclesiæ Glasguensi canonicam per omnia subjectionem exhibere."

The only variations from the Hereford and Dublin Books, of any note are in the Forms for Consecration of Nuns.

In the middle of this volume is bound up the Coronation Office for Charles V. of France, on which see the note in Maskell Monum. Rit. iii.. p. 14. I will only add that the expression "Ut regale solium, videlicet Saxonum, Merciorum, Nordanchimbrorum sceptra non deserat," does not occur in any known English Pontifical.

XXI.

Paris, National Library, MS. Lat. 1218. Sæc. xiii.

This was the Pontifical of David de Burnham Archbishop of S. Andrews.

It is described in the printed Catalogue merely as "Pontificale Anglicanum," and its identification is due to the sagacity of M. Delisle, now the Administrateur General of that noble Library, who observed at the beginning a list of churches consecrated or reconciled by the Scottish primate. It is a small quarto, well and correctly written, and with musical notation.

The Offices contained are those for the Consecration of a Church, Altar, and Cemetery, Crucifix, for the Reconciliation of a Church. They are very similar to the corresponding forms in the six MSS, last described.

Among the Saints invoked in the Litanies, are Alban, Edmund, Kentegern, Cuthbert, Dunstan, and Patrick.

This Pontifical will shortly be published by the Rev. G. H. Forbes of Burntisland.

XXII.

Cambridge University Library; Ff. vi. 9. Sæc. xiii.

This MS. partially collated by Mr Maskell, belonged to a Bishop of Coventry. The Profession of an Abbot is; Ego N. Ecclesiæ electus Abbas profiteor tibi, Pater N. Conventrensis Episcope, et successoribus tuis canonice intrantibus, fidem et canonicam subjectionem; et hoc propria manu subscribo.

The MS. is very imperfect; the Offices contained are those connected with the Dedication of a Church and its ornaments, with the Religious Orders and Vows, and the special Days.

XXIII.

Pontifical of Anianus, Bishop of Bangor.

This MS. which is now preserved in the Library of the Dean and Chapter of Bangor, belonged to Anianus, elected Bishop of that See A. D. 1268.

On the outside of the covering leaf are the notes:—

"Sum Decani et Capituli Ecclesiæ Cathedral. Bangor. ex dono Humphredi Humphreys S. T. P. Episcopi Bangorensis. Anno Domini 1701."

"Liber Pontificalis Domini Aniani Bangor. Episcopi. Dono dedit Ecclesiæ suæ Cathedrali Bangorensi, Ricardus Ednam, Bangor. Episcopus A. D. 1485."

The volume has been badly bound, many of the ornamented and illuminated letters having been cut that the edges of the volume might be gilt.

Besides some at the beginning, two leaves are lost from the body of the book; the first leaf of the Canon, and in the Benedictional the folio containing from Dom. xv. to Dom. xx. post Pentecosten. The centre of the larger illuminated letters has been in most cases cut out. The rubrics are in many places illegible. All the Choral parts have musical notation.

This Manuscript contains all the ordinary Pontifical Services, the Offices for Special Days and also those usually found in the Manual.

The chief interest attaching to this MS arises from the expectation that it might enable us to determine the "Use of Bangor. Most of the Offices in this book are collated by Mr Maskell in his Monumenta Ritualia, but it must be remembered that the Ordinary and Canon of the Mass for the Bangor Use as given in the text of his "Ancient Liturgy of the Church of England," are not from this volume but from a Missal, once belonging to Oswestry. I will only say here, that the Ordinary and Canon of the Mass in this Pontifical are singularly close to the Sarum form; and where this Volume and the Coventry Pontifical (No. xxi.) give forms for the same Pontifical Office, there is the closest similarity between them. The Offices for Orders, ad Clericum faciendum, and Benedictio Viduæ are identical in the two MSS, and that for the Consecratio Ecclesiæ very nearly so.

In the Benedictional are found forms for S. Francis (Day and Translation) S. Dominic, S. Clair, and S. Bernard.

The Profession of a Nun is as follows:—

Ego soror N. promitto stabilitatem meam et conversionem morum meorum et obedientiam secundum regulam S. Benedicti coram Deo et sanctis ejus, in hoc monasterio quod est constructum in honore Dei et sanctæ Etheldredæ in præsentia domni N. Episcopi et domnæ N. Abbatissæ.

The Canon of the Mass and the Offices usually found in Missals, which occur in this volume, will be found in the

Appendix to the 2nd volume of the York Missal, Surtees Society, vol. lx. and the Manual Offices, in the Appendix to the reprint of the York Manual, vol. lx. in the same series.

I will only repeat the conviction which I have elsewhere expressed, that this Pontifical was compiled or rather copied from one compiled without any reference to the "Use of Bangor."

XXIV.

Pontifical of De Martivall, Bishop of Salisbury 1315—1329 (Godwyn).

Now in the Bodleian Library; Rawlinson MSS. C. 400.

In consideration of its importance as the sole relic of any Pontifical belonging to a Bishop of Salisbury since the time of Bishop Osmund, this MS, which is but a small fragment, is printed at length in the Appendix to this volume.

XXV.

British Museum; Harleian MSS. 561. Sæc. xiv.

This is also a fragment. It contains:—

1. Alterations to be made in the Office of the Mass, when a Bishop was celebrant.
2. Benedictio Virginum.
3. Benedictio Sanctimonialis non Virginis post vel infra annum probationis.
4. Benedictio Regis et Reginæ.
5. De Ordinibus conferendis, breaking off in the Ordination of Deacons.

The Coronation Office is something between the Liber Regalis and the form printed from Mm. iii. 21. Cambridge Univ. Library by Mr Maskell.

The Pontifical is assigned to Winchester from the Form of Benediction of Nuns.

The profession specifies for the Convent; "Locus iste qui est constructus in honore sanctæ Mariæ."

The order for Consecration of Nuns printed by Mr Maskell Mon. Rit. vol. 2. 307. is a translation of the form in this book. That English Version was given to the Convent of Nuns of S. Mary, Winchester, by Bishop Fox, who held the See from A. D. 1500, to 1528.

XXVI.

British Museum; Lansdowne MSS. 451. Sæc. xiv.

This is a very fine folio MS, perfect, with illuminations and some curious pictures.

It has been called from entries, the Evesham, and therefore an Abbatial Pontifical, and from the rubric on Colours fol. 18. 19. where Ecclesia nostra Exon. is named, it has been assigned to Exeter.

It may have belonged to Evesham after the death of its owner, but it is in no sense an Abbatial Pontifical. And the expression in the rubric on Colours proves nothing. This has been taken from some Exeter book and inserted without alteration. It is found also in Archbishop Chichele's Pontifical, (No xxviii. infra) and CCCC 79, (No xxvii.) totidem verbis.

The MS. was written for a Bishop of London, and would refer only to the Use of S. Paul's, so far as it referred to any special Use at all.

The Widows' profession fol. 75 is "Ego N. vidua, non conjugata, promitto et voveo Deo et beatæ Mariæ et sanctis omnibus in præsentia vestra, Reverende in Christo pater Domine N. Londinensis Episcope, propositum castitatis vidualis perpetuæ juxta regulam beati Pauli apostoli. In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti."

The volume also agrees throughout very closely with CCCC. 79, the Pontifical of Clifford Bishop of London.

XXVII.

Pontifical of an Abbot of Westminster.

Bodleian Library, Rawlinson 425. sæc. XIV. exeunt.

This is the only remaining Abbatial Pontifical, of which I am aware.

It commences with a Memorandum of the allowance of the cushions &c. used the Coronation of Edward II. to the Abbot of Westminster in the accounts of the Clerk of the Great Wardrobe, Thomas de Usifler.

Then follows in another hand the Form for Coronation of a Queen, separately, the same Form as in the Liber Regalis; after which a full Benedictional.

Next, the Coronation Office for Edward II. collated by Mr Maskell, Mon. Rit.

Afterwards Offices for Benediction of Monks and Nuns; the Monastery being that of S. Peter, and the Convent that of S. John Baptist.

Then follow the forms for special days, except that for Consecrating Oils and Chrism in Cœna Domini; the Services usually found in the Manual, and Form for Royal Obsequies.

It also includes the Ordination Services for all seven orders. The minister in this case is throughout "Episcopus."

XXVIII.

The Pontifical of Clifford Bishop of London 1406—1426. now in the Library of Corpus Christi College, Cambridge, no. 79.

This magnificent volume, by far the most splendid of all comprised in this list, was the property of Clifford Bishop of London whose arms are emblazoned in the illumination in two places.

The Pontifical very closely agrees with the previous London Pontifical, Lansdowne MS. 451, (above no. xxvi) but in the profession of obedience the Bishop of London is not named.

Like that Manuscript it has duplicate Forms of Offices.

Consecratio Pontificum (1) secundum Romanam Ecclesiam.
(2) secundum modum Anglicanum.

Consecratio Tabulæ Portabilis (1) more Gallicano.
(2) secundum modum Romanæ Ecclesiæ.

It contains a Benedictional and all the Manual Services, and the Exeter Tract on Colours. The Coronation Service is that of the Liber Regalis.

The use of the Cathedral seems referred to as that of Sarum.

The great peculiarity of the MS is the number of miniatures found at the commencement of each Office and occasionally at subdivisions of the Offices, representing portions of the several ceremonies, e. g.

At the commencement of the Service for the Consecratio Altaris portabilis is a drawing of the Bishop standing in front of an altar, attended by two acolytes in albs, bearing one a censer, the other a reliquary. On the Altar are lying the three small altars to be consecrated, square in form, with 5 small crosses on each.

At the Benedictio Virginis,

The nun, dressed in white with a very long taper, and carrying a brown dress in her hand, is standing before the Bishop.

At the Bénedictio Sanctimonialis non Virginis post vel infra annum probationis,

The Vowess in a brown dress with black hood kneeling and offering her schedule to the Bishop.

At the Benedictio Viduæ,

The Vowess in a blue dress with white hood, and carrying a brown dress and white veil on her right arm, is kneeling before the Bishop.

The Coronation Office is called Ordo ad benedicendum Regem secundum usum Ecclesiæ Westmonasteriensis. It is the Office for Edward II. The Benedictions are Archbishop Peckham's.

There is a duplicate Office for Consecration of the Chrism. The first Office is given p. 70 as part of the full Office in die Cœnæ; the 2nd Qualiter consecretur Chrisma in Ecclesia Sarum, at p. 283. which is the same as the Form in Lacy's Pontifical, ed. Barnes p. 283.

XXIX.

Pontifical of Chichele Archbishop of Canterbury 1414—1443. now in Trinity College Library, Cambridge.

In the form for Degrading an heretical Clerk, we have fol. 214. "copia vero hujusmodi sententiæ sequitur et talis vel consimilis esse potest."

"In Dei nomine Amen. Nos Henricus permissione divina Cantuariensis Archiepiscopus, totius Angliæ Primas, &c." and so elsewhere in the same Office and in that for the benediction of Crutched Friars.

It is a thick Volume, of 299 fol. with musical notes, very little ornament and not a handsome book.

It contains Peckham's Benedictions as well as the ordinary set, and some Offices peculiar to this MS., as the Form for profession of Crutched Friars, and that for admission of Nuns and Friars of the order of S. Bridget.

These both lived in the same monastery, now Sion College, founded in 1414. and the only English House of the order.

It also has duplicate forms in one instance.

Consecratio Crucis (1) in forma curiæ Romanæ.
(2) ad modum Angliæ.

There are very long Offices for Enclosing Anchorites, both male and female; and very full and various forms for admissions into Monastic orders.

It gives the Exeter Rubric on Colours, as well as the Sarum.

The Use of Sarum is constantly referred to, and there are repeated notices of the variations between it and the Roman Use.

In the Appendix will be found the Confirmation Service as given in this MS, (which provides for two points not elsewhere noticed, Confirmation on a journey and hypothetical Confirmation,) and the office for laying the Foundation Stone of a Church.

The statement in the old Catalogus Generalis that this was a Pontifical of the time of Philip and Mary, appears to have been founded on nothing better than the title of the mas "Pro Rege et Regina."

XXX.

The Pontifical of Lacy Bishop of Exeter, circa 1420. now in the Library of the Dean and Chapter of Exeter.

This was published by the late Mr Ralph Barnes in 1847. and can still be had, I believe, at Stewart's, King William Street, Strand.

Lacy was consecrated Bishop of Hereford in 1417 and translated to Exeter in 1420.

The proof of ownership is given on the 2nd folio; "Hunc Librum Pontificalem dederunt executores bonæ memoriæ Edmundi Lacy nuper dum vixit Exoniensis Episcopi, de bonis ejusdem Ecclesiæ Cathedralis Exoniensis ibidem remansurum &c."

XXXI.

Bodleian Library, MS. Tanner 5. sæc. xiv. ineunt.

This is endorsed by a late hand, as a Sarum Pontifical, but there is no evidence whatever that it belonged to a Bishop of Salisbury. It is almost identical in all the strictly Pontifical Offices with Lacy's, just described, but it has neither the Coronation Office nor the Office for Consecration of Chrism secundum Usum Sarum. Still, the two MSS did not belong to successive holders of the same See, as is plain from the considerable variations between them in the Manual Offices, especially those for Baptism and Matrimony.

XXXII.

British Museum, additional MSS. 6157. sæc. xv.

This fragment consisting of 146 leaves, is exceedingly similar in writing to Archbishop Chichele's Pontifical and is also for an Archbishop of Canterbury. Its contents are nearly identical with the very peculiar Offices in Archbishop Chichele's book, as far as they go.

It contains the Office for admission of Monks and Nuns of the order of S. Bridget, with a rubric in French at the commencement. It has a Coronation Office a copy of that in the Liber Regalis. There is no such form in the Chichele MS.

In the profession for regular Canons are found, the words domni N. Archiepiscopi vel N. gerentis vices domni Archiepiscopi Cantuariæ &c.

The fragment commences in the middle of the Coronation Service and ends in the middle of Archbishop Peckham's Benedictions.

XXXIII.

Dublin, Trin. Coll. Library, sæc. xv.

This MS which is very much mutilated, and the leaves of which are in great disorder, has nothing to indicate to whom it belonged. There appears to be nothing peculiar in the Contents.

XXXIV.

Cambridge Univ. Library Mm. iii. 21. sæc. xv. exeunt.

This fine Manuscript is that of which Mr Maskell has made so much use in the Monumenta Liturgica and the Ancient Liturgy of the Church of England.

It corresponds very closely with C. C. C. 79 and Lansdowne 451, the London Pontificals, both in size, ornamentation, and contents. The indications as to its owner are

1. The use of the Cathedral was the Sarum;

2. The Arms of the owner (which have not been identified,) are emblazoned in the illuminations on three leaves, and are

Argent on a chevron fleury sable. 3 Roses of the field.

The Form for profession of a widow is

Ie N. veve avowe à Dieu perpetuele chastitee de moun corps de fore en avant en la presence de vous tres honurable pier en Dieu Syre N. par la grace de Dieu Evesque de N. et promette establement vivre en cete avowe et à ce faire je de ma mayn de mesme face la subscription.

XXXV.

Cambridge University Library Ff. vi. 1.

This is the Pontifical of Archbishop Bainbridge printed in the present volume.

XXXVI.

To the above is to be added a MS in the Library of the Marquis of Bath at Longleat, which has been shown me by Mr Bradshaw, the Librarian of the University of Cambridge, but too late to notice in its proper place.

The volume is made up of pieces of two or three Pontificals of the xiiith and xivth centuries. It contains two forms for the Dedication of a Church, differing from each other; a Benedictional, Offices for Ordination, for the Consecration of Nuns, Abbots and Abbesses, and for the Special Days. There is nothing to indicate for what Bishops or Sees the MSS bound together in this volume were written.

CONTENTS.

APPENDIX.

ERRATA.

p. xxv. l. 24 for 83 C. read 73 C.

p. xxix l. 6 for 13 read 28.

p. xxxvii l. 3 for lx. read lxiii.

It will be seen that musical notes are occasionally missing, they have been omitted in the Manuscript.

PONTIFICALE

CHRISTOPHERI BAINBRIDGE

ARCHIEPISCOPI EBORACENSIS.

DE SACRIS ORDINIBUS.

Pontificale requirit officium nosse primo sacrorum causas ordinum, ut cognita origine intelligentiam eorum mysticam ipse pontifex perfectius consequatur.

CAPUT PRIMUM.

Ordinandus ante ordinis susceptionem semper confessionem præparet; xl. di. cap. ultimo. *In peccato mortali non accedat;* Ex. de temporibus ord. Ad aures. *Primam tonsuram non negligat. Nullus ordinetur, nisi examinatio præcedat;* xliii. di. per totam. *Non accipiantur simul minores ordines cum subdiaconatu, nec etiam duo ordines simul sed gradatim;* Ex. de tempore ord. Per literas. *Non per saltum accipiat quis ordinem;* xlii. di. cap. ii. *Non ab alio episcopo quam suo;* xxv. di. Perlectis. *Non contra episcopi prohibitionem, nec sine titulo;* Ex. de vita et honestate clericorum. Cum secundum apostolum. *Non furtive;* Ex. de eo. qui furtive ord. cap. i et ii. *Missam, in qua ordinatus est, totaliter audiat. Tangat omnia, quæ sunt tangenda, unusquisque in sui ordinis susceptione;* xxv. di. Perlectis. *Non accedat nisi licentiatus et præsentatus;* Ex. de scrut. cap. ultimo. *Jejunus et a*

jejuno recipiat ordines ; Ex. de temp. ordin. Per literas. *Non accipiantur ordines neque conferantur, nisi temporibus ab Ecclesia constitutis ;* Ex. ubi prius, cap. i et iii. *Multa sunt, quæ impediunt promovendum, sine culpa, etsi non sine causa : quoniam non debet promoveri ignotus ;* Ex. de clericis peregrinis, cap. ii. *Bigamus ;* xx. di. A cunctis. *Neophytus ;* xlviii. di. Quomodo. *Corpore vitiatus ;* xvi. dist. qu. i. legi. *De illegitimo thoro natus ;* Ex. de fil. presb. c. i. *Servus ;* Ex. de servis non ordin. c. i. et ii. *Obligatus ad ratiocinia quandoque repellitur ab ordinibus.*

Ex prædictis patet dignitas clericalis ; quia ordines non conferuntur a quolibet ; nec cuilibet ; nec in quolibet loco ; nec qualibet die ; nec qualibet hora diei, sed tempore missæ.

DE CELEBRATIONE PONTIFICIS.

Celebraturus pontifex missarum solemnia, quosdam psalmos et orationes ex institutione Celestini Papæ primo præmittit, quos interim, dum caligis et sandaliis ornetur, dicet, secundum exhortationem Psalmistæ dicentis, Præoccupemus faciem ejus in confessione, et in psalmis jubilemus ei.

Hi v. psalmi sunt qui dici debent ; viz.

Quam dilecta. [Ps lxxxiii.] Gloria Patri.
Benedixisti Domine. [Ps lxxxiv.] [Gloria Patri.]
Inclina Domine. [Ps lxxxv.] Gloria Patri.
Credidi propter quod. [Ps cxv.] Gloria Patri.
De profundis. [Ps cxxix.] Gloria Patri.

Antiphona.

Veni, Domine, visitare nos in pace, ut lætemur coram te corde perfecto.

Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison.
Pater noster. Et ne nos.
Repleatur os meum laude ;
Ut cantem gloriam tuam, Domine.
Domine, averte faciem tuam a peccatis meis ;
Et omnes iniquitates meas dele.
Cor mundum crea in me, Deus ;
Et spiritum rectum innova in visceribus meis.

Ne projicias me a facie tua ;
Et spiritum tuum ne auferas a me.
Redde mihi lætitiam salutaris tui ;
Et spiritu principali confirma me.
Sacerdotes tui induantur justitiam ;
Et sancti tui exsultent.
Domine Deus virtutum, converte nos ;
Et ostende faciem tuam, et salvi erimus.
Domine, exaudi orationem meam ;
Et clamor meus ad te veniat.
Dominus vobiscum ;
Et cum spiritu tuo.
Oremus.

Oratio. Aures tuæ pietatis, mitissime Deus, inclina precibus meis, et gratia Sancti Spiritus illumina cor meum, ut tuis mysteriis digne ministrare merear. Per Christum Dominum.

Oratio. Actiones nostras, quæsumus, Domine, aspirando præveni, et adjuvando prosequere, ut cuncta nostra operatio a te semper incipiat, et per te cœpta finiatur.

Oratio. Fac me, quæso, Deus, ita justitia indui, ut in electorum merear exsultatione lætari, quatenus exutus ab omnibus sordibus peccatorum, consortium adipiscar tibi placentium sacerdotum ; meque tua misericordia a vitiis omnibus exuat, quem reatus propriæ conscientiæ gravat. Per Christum Dominum.

Caligis et sandaliis impositis, pontifex prius quam sibi amictum imponat, caput pectinet, manus et faciem lavet ; et dum lavit, dicat episcopus hanc orationem.

Largire sensibus nostris, omnipotens Pater, ut sicut hic abluuntur inquinamenta manuum, ita a te mundentur interius pollutiones mentis, et crescat semper in nobis augmentum sanctarum virtutum. Per Christum.

Ad Amictum imponendum capiti suo dicat.

Spiritus Sanctus superveniat in me, et virtus Altissimi obumbrabit caput meum.

Ad Albam.

Miserere mei, Deus, miserere mei, et munda me a reatibus cunctis, ut cum illis qui dealbaverunt stolas suas in sanguine Agni mereamur perfrui gaudiis perpetuis.

Ad Zonam.

Præcinge me, Domine, zona justitiæ, et constringe in me delectationem Dei et proximi.

Ad Stolam.

Stola justitiæ circumda, Domine, cervicem meam, et ab omni corruptione peccati purifica mentem meam.

Ad Tunicam.

Indue me, Domine, vestimento salutis, et indumento lætitiæ circumda me semper.

Ad Dalmaticam.

Da mihi, Domine, sensum et vocem, ut possim cantare laudem tuam ad hanc missam.

Ad Fanonem.

Indue me, Pater clementissime, novum hominem, deposito veteri cum actibus suis, qui secundum Deum creatus est in justitia et sanctitate veritatis.

Ad Casulam.

Indue me, Domine, lorica fidei et galea salutis ac gladio Spiritus Sancti. Amen.

Deinde dicat episcopus ante quam accedat ad altare, Introibo ad altare Dei, *&c. ut continetur in Missali.*

Cum vero episcopus exuerit casulam et alia indumenta episcopalia, dicat hos psalmos, sub uno Gloria Patri, *cum hac antiphona,*

Trium puerorum.

Ps. Benedicite sacerdotes, *usque ad finem.* [Dan. iii. 83]
Laudate Dominum in sanctis ejus. [Ps cl.]

Ps. Nunc dimittis. [S. Luc. ii. 29.]
Gloria Patri. Sicut erat.

Deinde dicitur antiphona, Trium puerorum.

Sequatur. Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison.
Pater noster. Et ne nos.

Benedicamus Patrem et Filium cum Sancto Spiritu.
Laudemus et superexaltemus eum in sæcula.

Benedictus es in firmamento cœli;
Laudabilis et gloriosus.

Benedicat et custodiat.

Non intres.

Domine Deus virtutum.

Domine exaudi.

Dominus vobiscum.

Oremus.

Oratio. Deus, qui tribus pueris mitigasti flammas ignium, concede ut nos famulos tuos non exurat flamma vitiorum.

Ure igne Sancti Spiritus renes nostros et cor nostrum, Domine, ut tibi casto corpore serviamus et mundo corde placeamus.

Actiones nostras, quæsumus, Domine, aspirando præveni et adjuvando prosequere, ut cuncta nostra operatio a te semper incipiat et per te cœpta finiatur. *et finiatur,* Per Christum Dominum nostrum. Amen.

ORDINATIO OSTIARIORUM.

Post primam orationem. Deinde sedeat episcopus ante altare, conversus ad ordinandum, et archidiaconus in capa serica indutus, humiliter respiciens in episcopum, cum his verbis alloquitur, ita dicens stando et quasi more lectionis legendo.

Postulat hæc sancta ecclesia, reverende pater, hos viros ordinibus aptos, consecrari sibi a vestra paternitate.

Responsio episcopi.

Vide ut natura, scientia, et moribus, tales per te introducantur, imo tales per nos in domo Domini ordinentur personæ, per quas diabolus procul pellatur, et clerus Domino nostro multiplicetur.

Responsio archidiaconi.

Quantum ad humanum spectat examen, natura, scientia, et moribus digni habentur, et probi cooperatores effici in his, Deo volente, possunt.

Quibus expletis, dicat episcopus hanc orationem publice stando sine nota.

Auxiliante Domino et salvatore nostro Jesu Christo, præsentes fratres nostri in sacrum ordinem electi sunt a nobis et clericis huic sanctæ sedi famulantibus, alii ad officium presbiterii, diaconii vel subdiaconii, quidam vero ad cæteros ecclesiasticos gradus: proinde, admonemus et postulamus tam vos clericos, quam cæterum populum, ut pro nobis et pro illis puro corde et sincera mente apud divinam clementiam intercedere dignemini, quatenus nos dignos faciat pro illis exaudiri, et eos unumquemque in suo ordine eligere, et consecrare per manus nostras dignetur. Siquis habet autem aliquid contra hos viros, pro Deo, et propter Deum, cum fiducia exeat et dicat. Verumtamen memor sit communionis [a] suæ.

[a] *al.* conditionis.

Pronunciantur [a] *omnes ordinandi, quod non recedant ab ecclesia ante finem missæ.*

Cantato missæ introitu, et dicta prima collecta, dicat archidiaconus.

Accedant qui ordinandi sunt Ostiarii.

Tunc accedant immediate antequam lectio legatur vel gradale cantetur, ad consecrandum, et episcopus sedens cum mitra eos instruendo dicat.

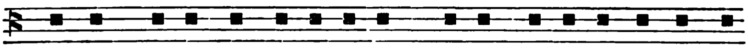
Ostiarium oportet percutere cymbalum, aperire ecclesiam, et librum tenere ei qui prædicat:

Et cum ordinantur, tradat eis episcopus claves ecclesiæ, et ipsi eas ambabus recipiant manibus, et dicat eis episcopus stando. Et si multi sunt, stent in circuitu, et episcopus circumeat, sæpius idem repetendo.

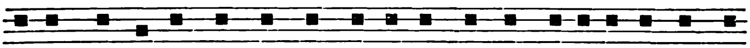
Sic agite, quasi reddituri Deo rationem pro his rebus, quæ istis clavibus recluduntur.

Tunc ducat eos archidiaconus ad ostium ecclesiæ, et tradat eis ostium.

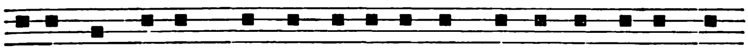
Præfatio Ostiariorum, episcopo ad eos converso, manu elevata dextera super eos.

De- -um Patrem omni-po-tentem, fratres ca-ris-si-mi, suppli-

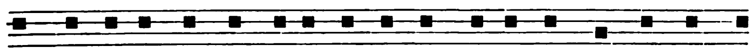
ci-ter depre-ce-mur ut hos famu-los su- -os N. be-ne✠di-

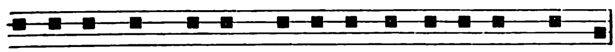
ce-re dig-ne-tur, quos in of-fi-ci- -um os-ti- -a- -ri- -o- -rum

e- -li-ge-re digna-tus est ut sit e- -is fi-de-lis-si-ma cu-ra di- -e

bus ac nocti-bus ad distincti- -o-nem ho-ra-rum cer-ta-rum ad

invo-candum nomen Do-mi-ni nostri Je-su Christi.

Tunc episcopus vertat se ad altare dicens,

Oremus.

Et diaconus. Flectamus genua. Levate.

Episcopus surgens convertat se ad ordinandos, elevata manu dextera, dicens.

[a] *al.* Præmuniantur *vel* Præmoneantur.

Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, bene✠dicere dignare hos famulos tuos in officium ostiariorum, ut inter janitores ecclesiæ tuæ tuo pareant obsequio, et inter electos tuos partem tuæ mereantur habere mercedis. Per Dominum.

Iste modus et gestus in aliis ordinibus per omnia observetur.

ORDINATIO LECTORUM.

Tunc, dicta prima lectione et dicto gradali et secunda oratione, dicat archidiaconus,

Accedant qui ordinandi sunt Lectores.

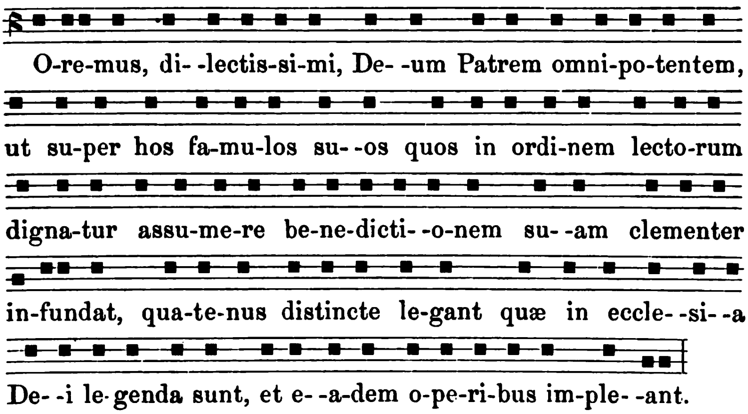
Tunc immediate accedant, antequam lectio secunda legatur. Et episcopus sedendo eis dicat.

Lectorem oportet legere quæ prædicat, et lectiones cantare distincte, et benedicere panem et omnes fructus novos.

Et stando vel circueundo, tradat eis episcopus codicem divinarum lectionum, quem recipiant inter manus, dicente episcopo, et sæpius si oportet repetendo.

Accipite, et estote verbi Dei relatores, habituri, si fideliter et devote impleveritis officium vestrum, partem cum his qui verbum Dei ab initio administraverint.

Lectorum Præfatio sic.

Isto modo dicantur præfationes sequentes, usque ad diaconos.

Oremus.

Diaconus. Flectamus genua.

Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, bene✠dicere dignare hos famulos tuos, in officio Lectorum, ut assiduitate lectionum distincti sint atque ordinati; et agenda dicant et dicta opere compleant: ut in utroque sanctæ ecclesiæ exemplo sanctitatis suæ consulant. Per Dominum.

ORDINATIO EXORCISTARUM.

Tunc, lecta secunda lectione cum gradali, et dicta tertia oratione, dicat archidiaconus.

Accedant qui ordinandi sunt Exorcistæ.

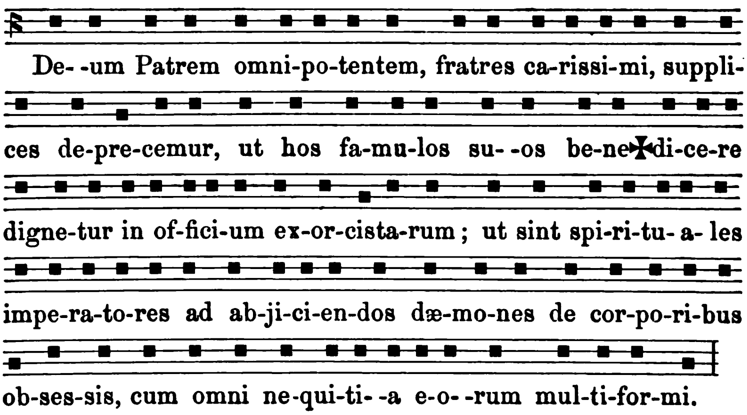
Tunc accedant qui ordinandi sunt exorcistæ. Et sedens dicat eis episcopus.

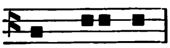
Exorcistæ competit abjicere dæmones, et dicere populo ‘ Qui non communicat det locum,’ et aquam in ministerio fundere.

Et tradat eis episcopus stans librum in quo scripti sunt Exorcismi, modo quo supra, dicens.

Accipite et commendate memoriæ, et habetote potestatem imponendi manus super energumenos, sive baptizatos, sive catechumenos.

Præfatio Exorcistarum.

O- -re-mus. *Diaconus.* Flectamus *et* Levate.

Benedictio Exorcistarum.

Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, bene✠dicere dignare hos famulos tuos in officio exorcistarum, ut per impositionem manuum et oris officium, potestatem et imperium habeant spiritus immundos coercendi; ut probabiles sint medici ecclesiæ tuæ gratia curationum virtuteque cœlesti confirmati. Per Dominum.

ORDINATIO ACOLYTHORUM.

Hic, finita tertia lectione, et dictis gradali et quarta oratione, dicat archidiaconus.

Accedant qui ordinandi sunt Acolythi.

Tunc veniant qui ordinandi sunt acolythi, et dicat eis episcopus sedens.

Acolythum oportet ceroferarium ferre, et luminaria ecclesiæ accendere, vinum et aquam ad eucharistiam ministrare.

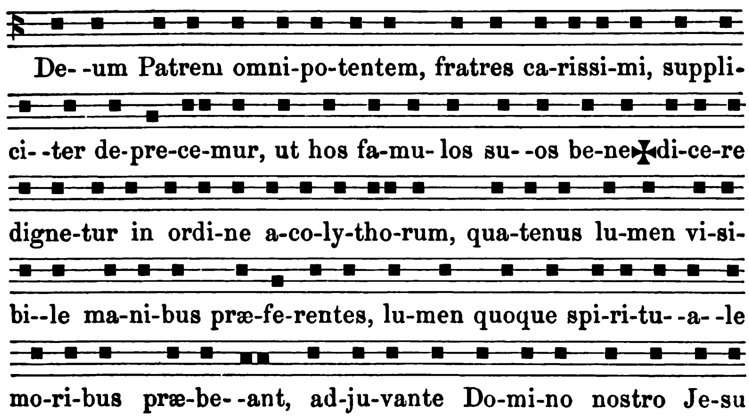
Hic etiam poterit eos expressius informare de quatuor ordinibus præcedentibus, qui sub nomine Acolythatus consummantur, licet quatuor sint in numero, [a] *prout in principio libri continetur. Et tunc ab episcopo accipiant ceroferarium cum cereo unum cum una manu, et aliud cum alia, dicente sibi episcopo.*

Accipite ceroferarium cum cereo, ut sciatis vos ad accendenda ecclesiæ luminaria mancipari.

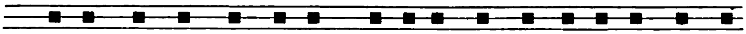
Accipiant et urceolum vacuum ab archidiacono, dicente illis episcopo.

Accipite urceolum ad suggerendum vinum et aquam in eucharistiam sanguinis Christi.

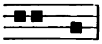
Præfatio Acolythorum.

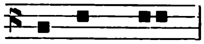
[a] MS incineto.

Christo, qui cum e--o et Spi-ri-tu Sancto vi-vit et regnat

De- -us.

O- -re- -mus.

Diaconus. Flectamus. Levate.

Sequitur Benedictio Acolythorum.

Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, qui per Jesum Christum Filium tuum Dominum nostrum et per apostolos ejus, in hunc mundum lumen claritatis tuæ misisti, quique, ut mortis nostræ antiquum aboleres chirographum, gloriosissimæ illum crucis vexillo affigi, et sanguinem et aquam ex latere illius pro salute generis humani effluere voluisti, bene✠dicere dignare hos famulos tuos N. in officio acolythorum, ut ad accendendum lumen ecclesiæ tuæ et ad suggerendum vinum et aquam ad conficiendum sanguinem Christi Filii tui in offerenda eucharistia, sanctis altaribus tuis fideliter subministrent. Accende, Domine, mentes eorum et corda, ad amorem gratiæ tuæ, ut illuminati vultu splendoris tui, fideliter tibi in sancta ecclesia deserviant. Per eundem Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum vivit et regnat.

Oremus.

Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, qui ad Moysen et Aaron locutus es ut accenderentur lucernæ in tabernaculo testimonii, bene✠dicere digneris hos famulos tuos, N. ut sint acolythi in ecclesia tua. Per.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, fons lucis et origo bonitatis, qui per Jesum Christum Filium tuum, lumen verum, mundum illuminasti, ejusque passionis mysterio redemisti, bene✠dicere dignare hos famulos tuos, N. quos in officio acolythorum consecramus, poscentes clementiam tuam, ut eorum mentes et lumine scientiæ tuæ illustres, et pietatis tuæ rore irriges, ut ita perceptum ministerium, te auxiliante, peragant, qua-

tenus ad æternam remunerationem pervenire mereantur. Per eundem Dominum.

Et nota, quod quidam episcopi, ante vel post quemlibet ordinem, alloquuntur ordinatos et instruunt de eorum officio, exhortando ad bene faciendum et pro eo orandum, et ipsi manum ejus osculantur, et ipse eis benedicat in recessu.

Tunc, lecta lectione quarta et dictis gradali et oratione, episcopus convocans ad se acolythos, injungat eis Horas beatæ Virginis quotidie dicendas, et quod orent pro eo, aliquid certum si voluerit imponendo.

Deinde dicat archidiaconus.

Decedant qui ordinati sunt Acolythi.

Tunc legatur lectio quinta, Angelus Domini. *Qua lecta, sequatur Tractus vel* Alleluia.

Postea dicat episcopus. Pax vobis.

Et dicat orationem, Deus qui tribus pueris *et orationem pro ordinandis, sub uno* Per Dominum.

ORDINATIO SUBDIACONORUM.

Quibus expletis, dicat Archidiaconus.

Accedant qui ordinandi sunt Subdiaconi :

Episcopus sedens eis dicat.

Subdiaconum oportet præparare necessaria ad ministerium altaris, et diacono humiliter ministrare.

Et si voluerit, hic potest ulterius eos de eorum officio informare, sicut habetur supra in principio Libri Pontificalis. Hoc idem faciat similiter in singulis ordinibus consequentibus.

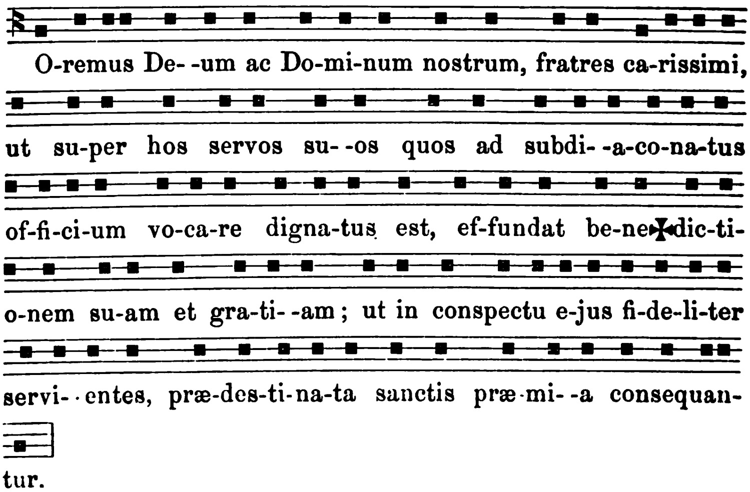
Accedentes igitur subdiaconi cum ordinantur, quia manus impositionem non accipiunt, patenam cum calice de manu episcopi accipiant vacuam. De manu vero archidiaconi accipiant urceolum plenum cum aquamanili ac manutergio, dicente sibi episcopo.

Videte cujus ministerium vobis traditur;

In fine concludat sic legendo plane.

Ideo, si usque nunc fuistis tardi ad ecclesiam, amodo debetis esse assidui; si usque nunc somnolenti, amodo vigiles: si usque nunc ebriosi, amodo sobrii: si usque nunc inhonesti, amodo casti: unde vos admoneo, ut vos exhibeatis ita ut Deo placere possitis.

Præfatio Subdiaconorum ipsis inclinatis, episcopo dicente.

O- -re- -mus.

Diaconus. Flectamus genua. *Sequitur,* Levate.

Benedictio Subdiaconorum.

Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, benedicere dignare hos famulos tuos, quos ad officium subdiaconatus vocare dignatus es; ut eos in sacrario tuo sancto strenuos sollicitosque cœlestis militiæ instituas excubitores, sanctisque altaribus tuis fideliter subministrent; et requiescat super eos spiritus sapientiæ et intellectus, spiritus consilii et fortitudinis, spiritus scientiæ et pietatis, et repleas eos spiritu timoris tui, et eos ministerio divino confirmes, ut obedientes facto atque dicto parentes, tuam gratiam consequantur. Per Dominum. in unitate ejusdem.

Tunc tradat eis singulis in sinistra episcopus manipulos, dicens,

Accipe manipulum per quem designatur fructus bonorum operum; imple ministerium tuum: potens enim est Dominus ut augeat tibi gratiam in fine. Qui vivit et regnat Deus in sæcula sæculorum.

Pax tibi.

Ad induendam tunicam, dicat episcopus,

Induat te Dominus vestimento salutis, et indumento lætitiæ circumdet te semper.

Qua indutus statim legat epistolam, et sequatur tractus vel Alleluia *cum sequentia. Et injungat eis horas canonicas quotidie dicendas, et ut orent pro ipso, indulgentiam xx. dierum primas eorum epistolas audientibus indulgendo.*

Deinde, ante evangelium vocentur qui ordinandi sunt diaconi et etiam sacerdotes simul ab archidiacono, ita dicente.

Recedant qui ordinati sunt Subdiaconi: accedant qui ordinandi sunt Diaconi.

ORDINATIO DIACONORUM.

Deinde accedant qui ordinandi sunt diaconi et sacerdotes cum vestibus suis, et stantibus cunctis archidiaconus vel unus examinator offerat eos pontifici sedenti, supplicando humiliter isto modo.

Postulat sancta mater Ecclesia Catholica præsentes ut subdiaconos ad diaconii, et diaconos ad presbyterii onus ordinetis.

Episcopus sedens, interrogat eum.

Scis tu eos esse dignos.

Offerens eos respondeat.

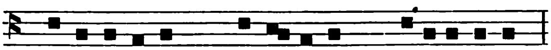
Quantum humana fragilitas nosse sinit, scio et testificor ipsos dignos esse ad hujus onus officii.

Episcopus stando dicat.

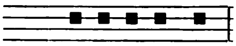
Auxiliante Domino Deo et Salvatore nostro Jesu Christo eligimus hos in ordinem diaconii vel presbyterii. Si quis autem habet aliquid contra eos, pro Deo et propter Deum exeat et dicat; verumtamen memor sit conditionis [a] suæ.

Prostrato postea episcopo ante altare cum sacerdotibus et levitis ordinandis, incipiatur litania, quæ communiter servit aliis Officiis Pontificiis infra.

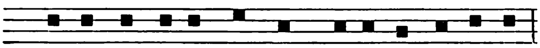
Aliqui dicunt litaniam in principio super omnes Ordines; sed Romana Ecclesia hic tantum hoc modo dicit litaniam istam.

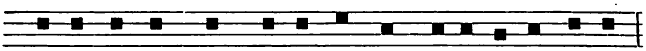
Kyri-eleison. Christeleison. Kyri-eleison.

Christe audi nos.

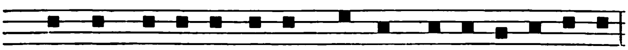
Pa-ter de cœlis De- -us, mi-se-re-re no-bis.

Fi-li Re-demptor mundi De- -us mi-se-re-re no-bis.

Spi-ri-tus Sancte De- -us mi-se-re-re no-bis.

Sancta Tri-ni-tas, u-nus De- -us mi-se-re-re no-bis.

[a] *al.* communionis.

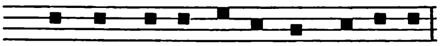
Sancta Ma-ri- -a, o-ra pro no-bis.

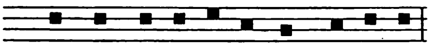
Sancta De- -i ge-ni-trix, o-ra pro no-bis.

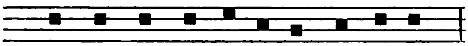
Sancta virgo virgi-num, o-ra pro no-bis.

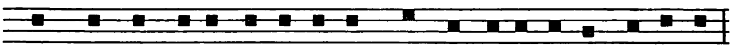
Sancte Micha- -el, o-ra pro no-bis.

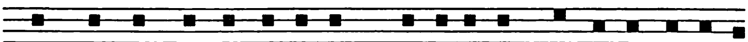
Sancte Gabri- -el, o-ra pro no-bis.

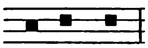
Sancte Rapha- -el, o-ra pro no-bis.

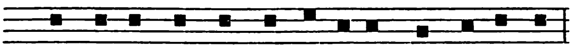
Omnes sancti Ange-li et Archange- -li, o-ra-te pro no-bis.

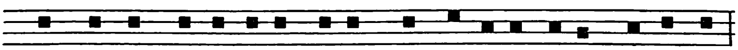
Omnes sancti be- -a-to-rum spi-ri-tu- -um ordi-nes, o-ra-te

pro no-bis.

Sancte Jo-hannes Baptista, o- -ra pro no-bis.

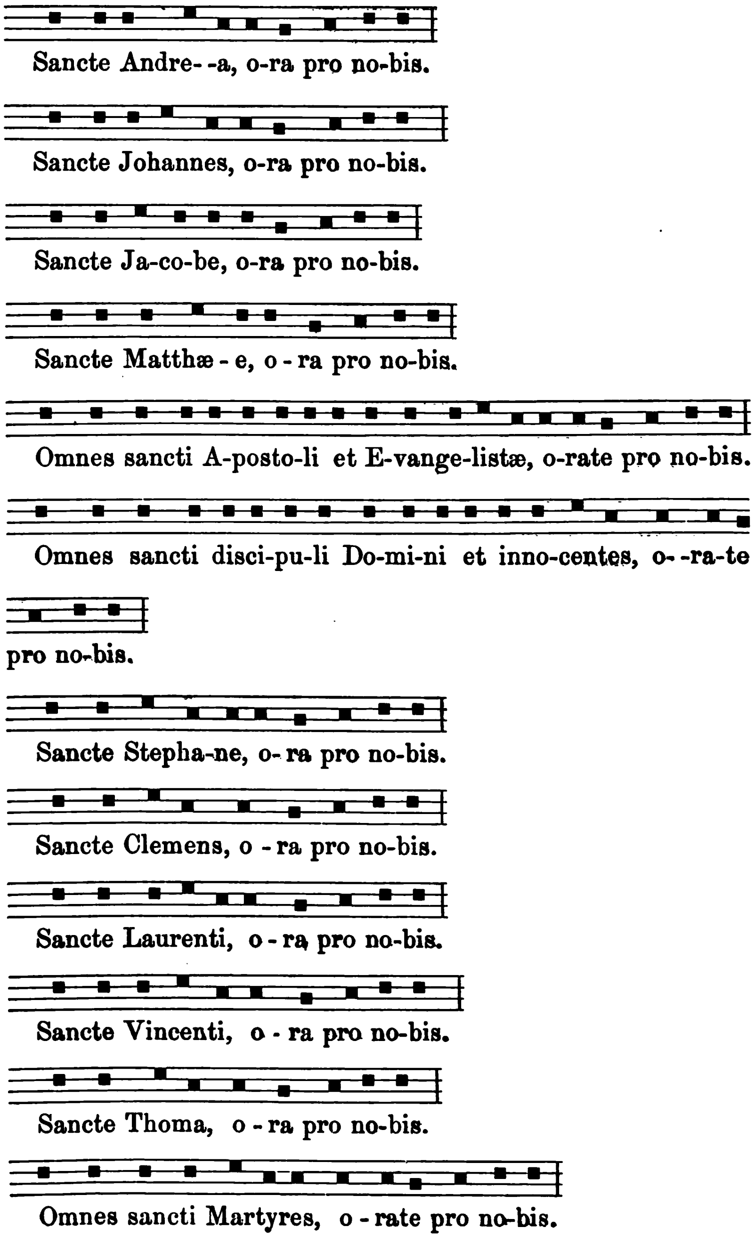
Omnes sancti Patri-archæ et Prophe-tæ, o-ra-te pro no-bis.

Sancte Petre, o-ra pro no-bis.

Sancte Pau-le, o-ra pro no-bis.

Sancte Andre- -a, o-ra pro no-bis.
Sancte Johannes, o-ra pro no-bis.
Sancte Ja-co-be, o-ra pro no-bis.
Sancte Matthæ - e, o - ra pro no-bis.
Omnes sancti A-posto-li et E-vange-listæ, o-rate pro no-bis.
Omnes sancti disci-pu-li Do-mi-ni et inno-centes, o- -ra-te
pro no-bis.
Sancte Stepha-ne, o- ra pro no-bis.
Sancte Clemens, o - ra pro no-bis.
Sancte Laurenti, o - ra pro no-bis.
Sancte Vincenti, o - ra pro no-bis.
Sancte Thoma, o - ra pro no-bis.
Omnes sancti Martyres, o - rate pro no-bis.

Sancte Silvester, o- ra pro no-bis.

Sancte Gre-go-ri, o - ra pro no-bis.

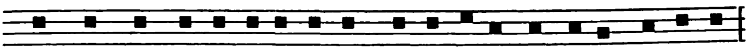
Sancte Marti-ne, o - ra pro no-bis.

Sancte Nicho-la- -e, o - ra pro no-bis.

Sancte Augusti-ne, o - ra pro no-bis.

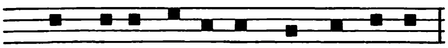
Omnes sancti Ponti-fices et Confessores, o- -rate pro no-bis.

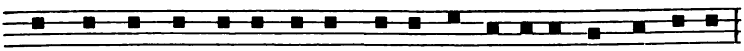
Sancte Be-ne-dicte, o - ra pro no-bis.

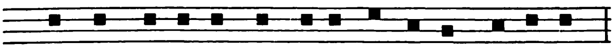
Sancte Maure, o - ra pro no-bis.

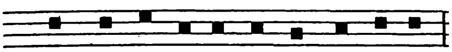
Sancte E-gi-di, o - ra pro no-bis.

Omnes sancti Mo-nachi et He-re-mi-tæ, o-ra-te pro no-bis.

Sancta Ma-ri- -a Magda-le-ne, o-ra pro no-bis.

Sancta A-gatha, o-ra pro no-bis.

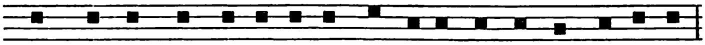
Sancta Agnes, o-ra pro no-bis.

Sancta Cæ-ci-li- -a, o-ra pro nobis.

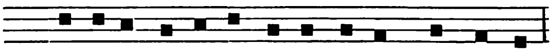
Sancta Ka-te-ri-na, o- ra pro no-bis.

Omnes sanctæ Virgi-nes et Vi-du-æ, o - ra-te pro no-bis.

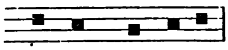
Omnes Sancti et Sanctæ De - i, interce-di-te pro no-bis.

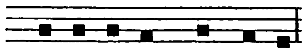

Pro-pi-ti- -us esto, parce no-bis, Do-mi-ne.

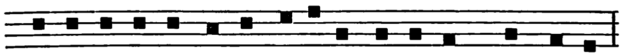

Pro-pi-ti - us esto, li-be-ra nos, Do-mi-ne.

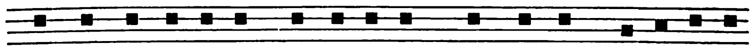
Ab om-ni ma-lo, *Chorus respondeat.* Li-be-ra nos, Do-mi-ne.

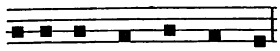
Ab insi-di - is di- -a-bo-li, li-be-ra nos, Do-mi-ne.

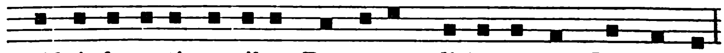
A damna-ti- o--ne perpe-tu- -a, li-be-ra nos, Do-mi-ne.

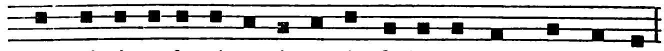
Ab immi-nenti-bus pecca-to-rum nos-tro-rum pe-ri-cu-lis,

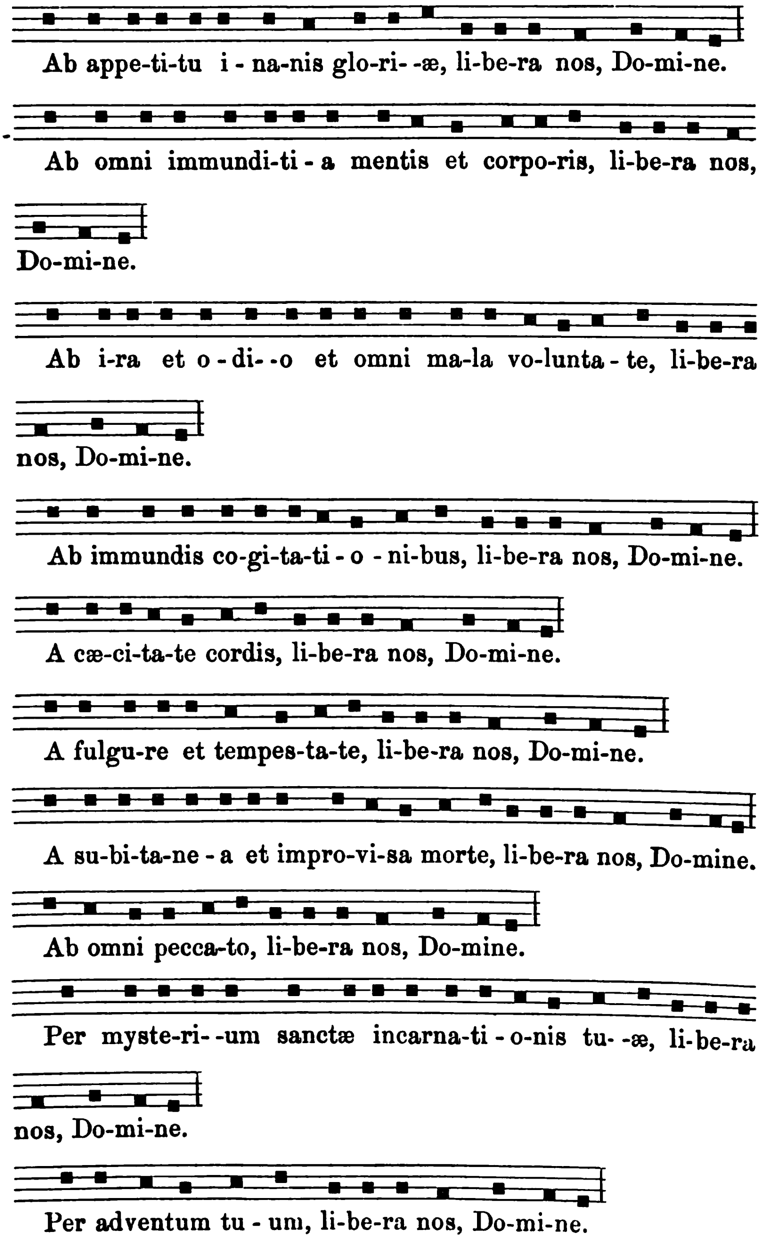
li-be-ra nos Do-mi-ne.

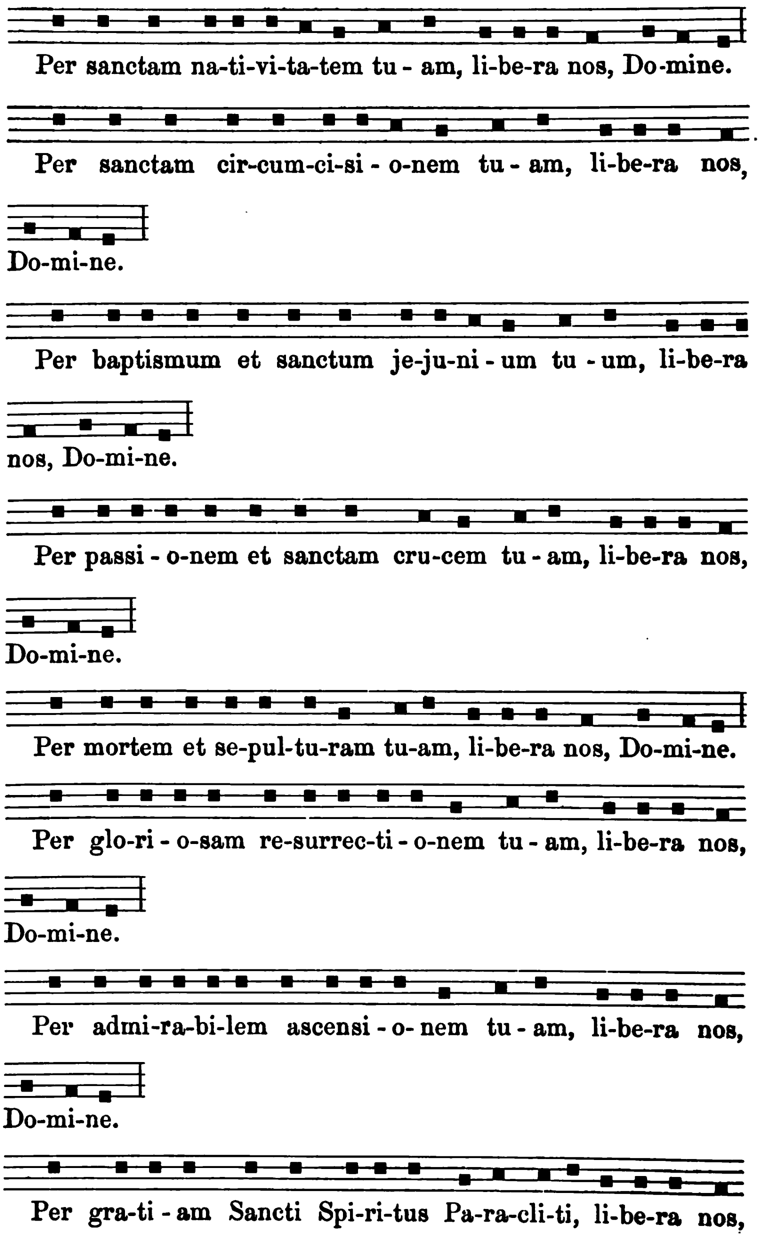

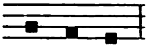
Ab infesta-ti- -o-nibus Dæmonum, li-be-ra nos, Do-mi-ne.

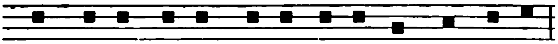
A spi-ri-tu forni-ca-ti - o-nis, li-be-ra nos, Do-mi-ne.

Ab appe-ti-tu i - na-nis glo-ri- -æ, li-be-ra nos, Do-mi-ne.
Ab omni immundi-ti - a mentis et corpo-ris, li-be-ra nos,
Do-mi-ne.
Ab i-ra et o - di- -o et omni ma-la vo-lunta - te, li-be-ra
nos, Do-mi-ne.
Ab immundis co-gi-ta-ti - o - ni-bus, li-be-ra nos, Do-mi-ne.
A cæ-ci-ta-te cordis, li-be-ra nos, Do-mi-ne.
A fulgu-re et tempes-ta-te, li-be-ra nos, Do-mi-ne.
A su-bi-ta-ne - a et impro-vi-sa morte, li-be-ra nos, Do-mine.
Ab omni pecca-to, li-be-ra nos, Do-mine.
Per myste-ri- -um sanctæ incarna-ti - o-nis tu- -æ, li-be-ra
nos, Do-mi-ne.
Per adventum tu - um, li-be-ra nos, Do-mi-ne.

Per sanctam na-ti-vi-ta-tem tu - am, li-be-ra nos, Do-mine.
Per sanctam cir-cum-ci-si - o-nem tu - am, li-be-ra nos,
Do-mi-ne.
Per baptismum et sanctum je-ju-ni - um tu - um, li-be-ra
nos, Do-mi-ne.
Per passi - o-nem et sanctam cru-cem tu - am, li-be-ra nos,
Do-mi-ne.
Per mortem et se-pul-tu-ram tu-am, li-be-ra nos, Do-mi-ne.
Per glo-ri - o-sam re-surrec-ti - o-nem tu - am, li-be-ra nos,
Do-mi-ne.
Per admi-ra-bi-lem ascensi - o- nem tu - am, li-be-ra nos,
Do-mi-ne.
Per gra-ti - am Sancti Spi-ri-tus Pa-ra-cli-ti, li-be-ra nos,

Do-mi-ne.

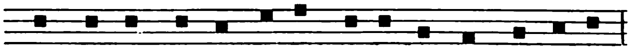
In ho-ra mortis, succurre no-bis, Do-mi-ne.

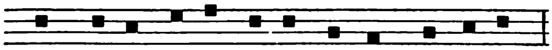
In di - e ju-di-ci - i, li-be-ra nos, Do-mi-ne.

Pec-ca-to-res, te ro-ga-mus, au-di nos.

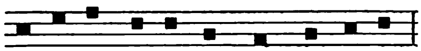
Ut pa-cem no-bis do-nes, te ro-ga-mus, au-di nos.

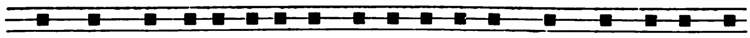
Ut parcas no-bis, te ro-ga-mus, au-di nos.

Ut Eccle-si - am tu - am sanctam re-ge-re et de-fensa-re

digne-ris, te ro-ga-mus, au-di nos.

Ut domnum aposto-li-cum et e-pisco-pum nostrum et omnes

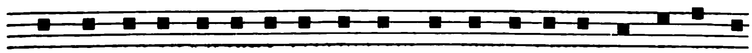

eccle-si-as-ti-cos ordi-nes in sancta reli-gi- -o--ne conserva-re

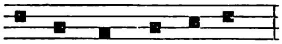

digne-ris, te ro-ga-mus, au-di nos.

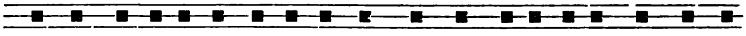
Hic surgat episcopus, et sumat baculum in manu sua, et conversus ad ordinandos, per se dicat.

Ut e - lectos istos ordi-nandos be-ne✠di-ce-re digne-ris, te

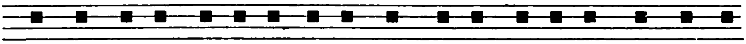
ro-ga-mus, au-di nos.

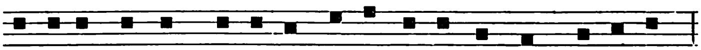
Ut e - lectos istos ordi-nandos be-ne✠di-ce-re et sancti✠fi-

ca-re digne-ris, te ro-ga-mus, au-di nos.

Ut e - lectos istos ordi-nandos be-ne✠di-ce-re, sancti✠fi-

ca-re et conse✠cra-re digne-ris, te ro-ga-mus, au-di nos.

In consecratione episcopi dicitur.

Ut fratrem nostrum N. electum pontificem in vera religione conservare digneris, te rogamus, audi nos.

Adhuc in consecratione episcopi secundo dicatur.

Ut hunc electum tuum bene✠dicere et sancti✠ficare, digneris, te rogamus, audi nos.

Tertio.

Ut hunc electum tuum bene✠dicere, sancti✠ficare, et consecr✠are digneris, te rogamus, audi nos.

In benedictione abbatis.

Ut fratrem nostrum electum abbatem gratia Sancti Spiritus illustrare et bene✠dicere digneris, te rogamus, audi nos.

In consecratione virginum.

Ut sorores istas bene✠dicere et in vera religione conservare digneris, te rogamus, audi nos.

In dedicatione ecclesiæ.

Ut domum istam bene✠dicere, sancti✠ficare, et conse✠crare digneris, te rogamus, audi nos.

In dedicatione altaris.

Ut altare istud bene✠dicere, sancti✠ficare, et conse✠crare digneris, te rogamus, audi nos.

In dedicatione Cœmeterii.

Ut cœmeterium istud bene✠dicere, sancti✠ficare, et consec✠rare digneris, te rogamus, audi nos.

In reconciliatione ecclesiæ vel cœmeterii.

Ut ecclesiam istam vel cæmeterium istud reconciliare et consecr✠are digneris, te rogamus, audi nos.

In benedictione campanarum.

Ut hanc campanam bene✠dicere, sancti✠ficare, et consecr✠are digneris, te rogamus, audi nos.

In dedicatione crucis.

Ut hanc crucem bene✠dicere, sancti✠ficare, et consecr✠are digneris, te rogamus, audi nos.

Hoc peracto genuflectat episcopus cum ministris usque ad finem litaniæ.

Clerici prosequantur litaniam sic.

Ut episcopos et abbates nostros in sancta religione conservare digneris, te rogamus, audi nos.

Ut regi nostro et principibus nostris pacem et veram concordiam atque victoriam donare digneris, te rogamus, audi nos.

Ut congregationes omnium sanctorum tuorum in tuo sancto servitio conservare digneris, te rogamus, audi nos.

Ut cunctum populum Christianum pretioso sanguine tuo redemptum consecrare digneris, te rogamus, audi nos.

Ut omnibus benefactoribus nostris sempiterna bona retribuas, te rogamus, audi nos.

Ut animas nostras et parentum nostrorum ab æterna damnatione eripias, te rogamus, audi nos.

Ut fructus terræ dare et conservare digneris, te rogamus, audi nos.

Ut oculos misericordiæ tuæ super nos reducere digneris, te rogamus, audi nos.

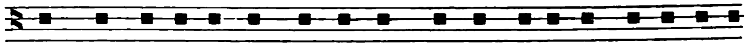
Ut obsequium servitutis nostræ rationabile facias, te rogamus, audi nos.

Ut mentes nostras ad cœlestia desideria erigas, te rogamus, audi nos.

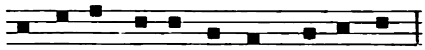
Ut miserias pauperum et captivorum intueri et relevare digneris, te rogamus, audi nos.

Ut omnibus fidelibus defunctis requiem æternam dones, te rogamus, audi nos.

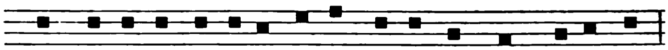
Hos versus sequentes resumant cantores.

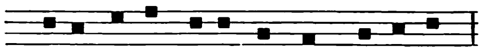
Ut nosmet-ipsos in tu--o sancto ser-vit-i--o conforta-re

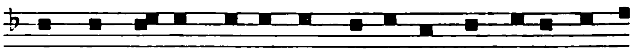
digne-ris, te ro-ga-mus, au-di nos.

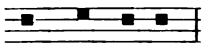
Ut nos exau-di-re digne-ris, te ro-ga-mus, au-di nos.

Fi-li De - i, te ro-ga-mus, au-di nos. *Chorus idem.*

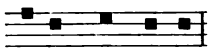
Clerici. Agnus De - i, qui tol-lis pecca-ta mundi, ex-au-di

nos, Do-mi-ne. *Chorus idem.*

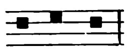
Clerici. Agnus De--i, qui tol-lis pecca-ta mundi, parce

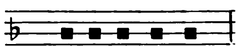
nobis, Do-mi-ne. *Chorus idem.*

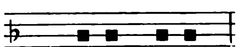
Clerici. Agnus De - i, qui tol-lis pecca-ta mundi, mi-se-re-

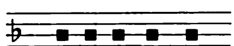
re no-bis. *Chorus idem.*

Clerici. Kyri - e-leison. *Chorus idem.*

Clerici. Christe - leison. *Chorus idem.*

Clerici. Kyr-i - e-leison. *Chorus idem.*

Finita litania, redeant sacerdotes electi ad loca sua, remanentibus levitis ad consecrandum.

Et episcopus dicat eis, sedens.

Diaconum oportet ministrare ad altare, evangelium legere, baptizare, et prædicare.

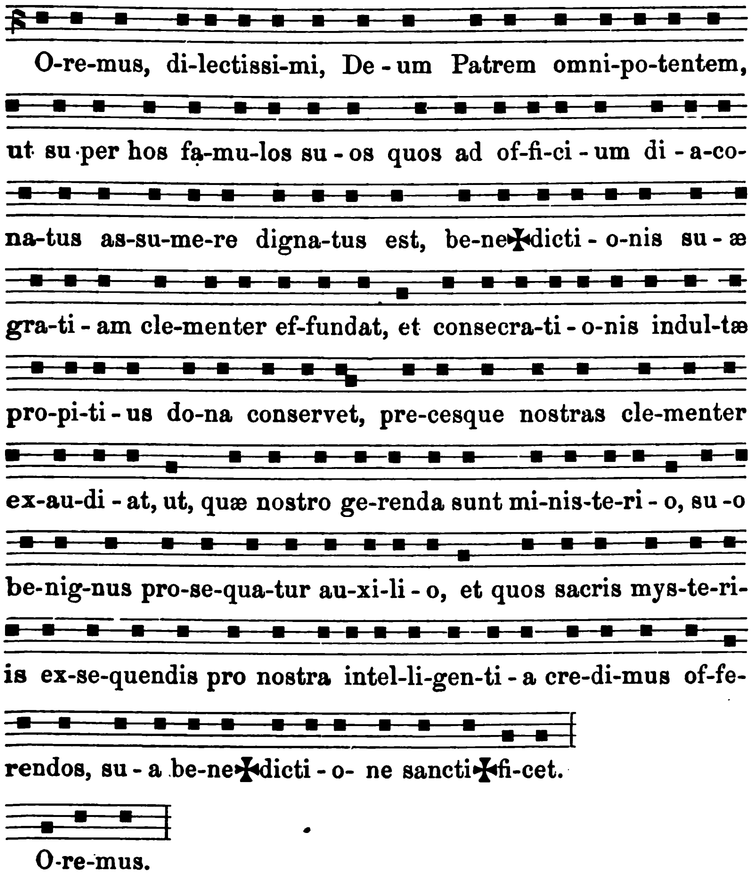
Et ulterius, si voluerit, eos informet, ut habetur in principio libri.

Quibus se inclinantibus, solus episcopus, qui eis benedicit, manum super capita singulorum ponat, dicens solus secreto,

Accipe Spiritum Sanctum.

quia non ad sacerdotium sed ad ministerium consecrantur.

Sequitur Præfatio super inclinatos diaconos stando.

Diaconus. Flectamus genua. Levate.

Benedictio diaconorum, convertendo se ad eos.

Oratio.

Exaudi, Domine, preces nostras, et super hos famulos tuos Spiritum tuæ bene✠dictionis emitte; ut, cœlesti munere ditati, et tuæ gratiam majestatis possint acquirere, et bene vivendi aliis exemplum præbere,

legendo submissa voce,

per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum qui tecum vivit et regnat. In unitate ejusdem Spiritus Sancti Deus.

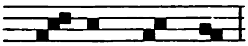
Præfatio exaltando vocem.

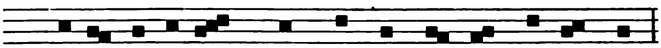
Per om-ni - a sæ-cu-la sæ-cu lo-rum.

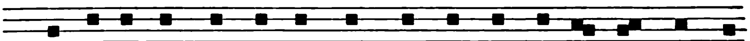
Do-mi-nus vo - biscum.

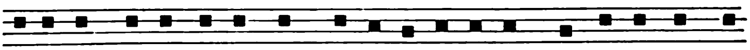
Sursum cor-da.

Gra-ti - as a-ga - - mus, Do-mi - no De - o nos-tro.

Ve-re dignum et justum est, æquum et sa-lu - ta - re, nos

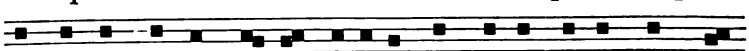
ti-bi semper et u-bi-que gra-ti - as a-ge-re, Do-mi-ne sancte,

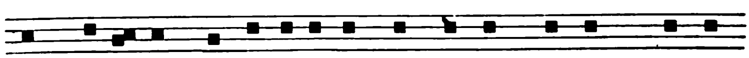
Pa-ter omni-po-tens, æ-terne De - us, ho-no-rum da-tor ordi-

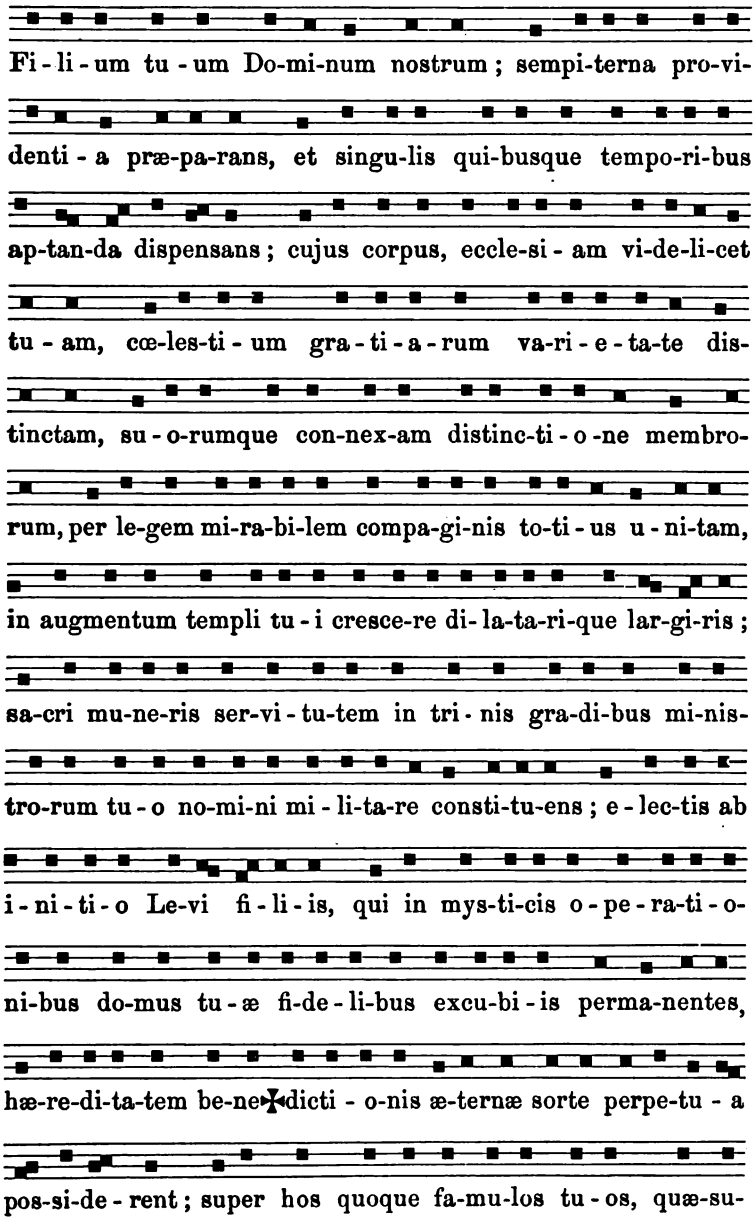
num-que distri bu -tor ac of-fi-ci - o - rum dis-po-si-tor, qui, in

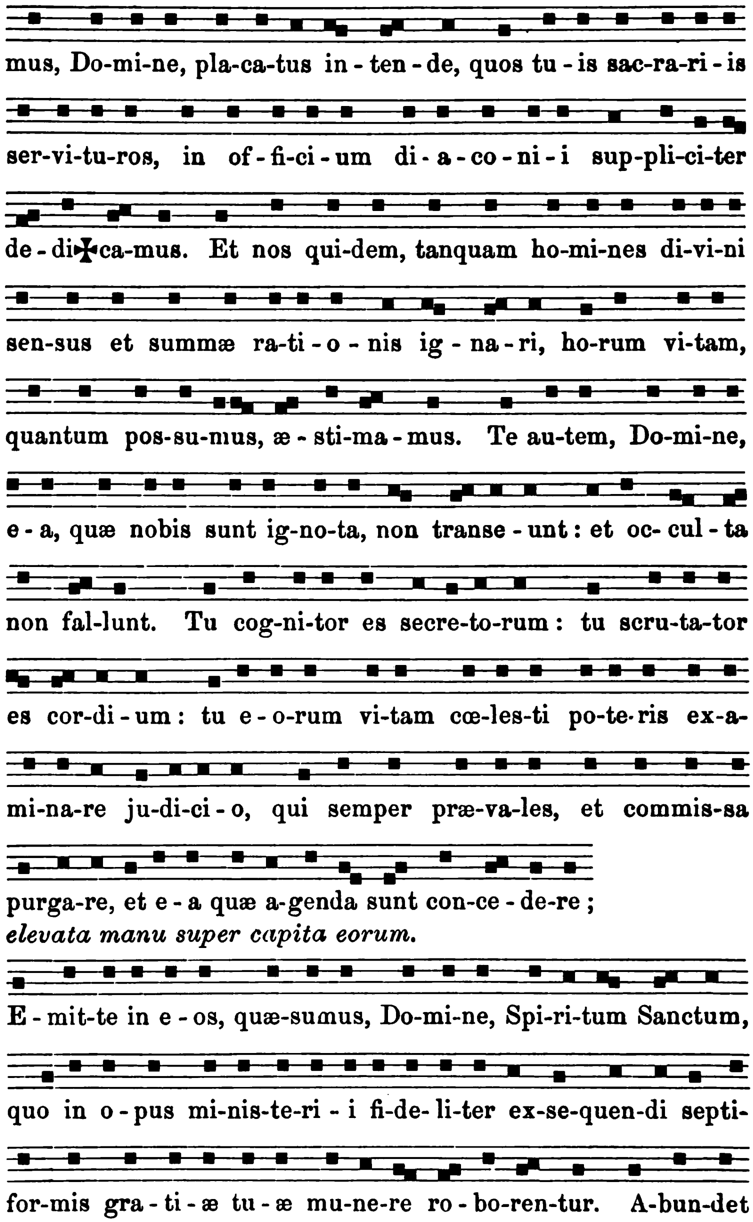

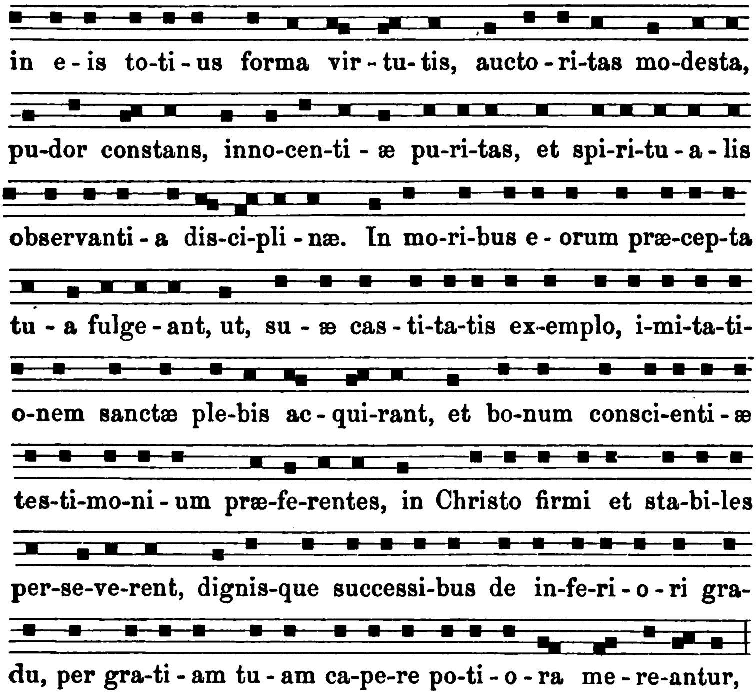
te ma-nens, inno - vas om-ni-a, et cuncta dis-po-nis per Ver-

bum, virtu-tem, sa-pi - enti - amque tu - am, Je-sum Christum,

Fi-li-um tu-um Do-mi-num nostrum; sempi-terna pro-vi-
denti-a præ-pa-rans, et singu-lis qui-busque tempo-ri-bus
ap-tan-da dispensans; cujus corpus, eccle-si-am vi-de-li-cet
tu-am, cœ-les-ti-um gra-ti-a-rum va-ri-e-ta-te dis-
tinctam, su-o-rumque con-nex-am distinc-ti-o-ne membro-
rum, per le-gem mi-ra-bi-lem compa-gi-nis to-ti-us u-ni-tam,
in augmentum templi tu-i cresce-re di-la-ta-ri-que lar-gi-ris;
sa-cri mu-ne-ris ser-vi-tu-tem in tri-nis gra-di-bus mi-nis-
tro-rum tu-o no-mi-ni mi-li-ta-re consti-tu-ens; e-lec-tis ab
i-ni-ti-o Le-vi fi-li-is, qui in mys-ti-cis o-pe-ra-ti-o-
ni-bus do-mus tu-æ fi-de-li-bus excu-bi-is perma-nentes,
hæ-re-di-ta-tem be-ne✠dicti-o-nis æ-ternæ sorte perpe-tu-a
pos-si-de-rent; super hos quoque fa-mu-los tu-os, quæ-su-

mus, Do-mi-ne, pla-ca-tus in - ten - de, quos tu - is sac-ra-ri - is
ser-vi-tu-ros, in of - fi-ci - um di - a - co - ni - i sup-pli-ci-ter
de - di✠ca-mus. Et nos qui-dem, tanquam ho-mi-nes di-vi-ni
sen-sus et summæ ra-ti - o - nis ig - na - ri, ho-rum vi-tam,
quantum pos-su-mus, æ - sti-ma - mus. Te au-tem, Do-mi-ne,
e - a, quæ nobis sunt ig-no-ta, non transe - unt : et oc- cul - ta
non fal-lunt. Tu cog-ni-tor es secre-to-rum : tu scru-ta-tor
es cor-di - um : tu e - o-rum vi-tam cœ-les-ti po-te-ris ex-a-
mi-na-re ju-di-ci - o, qui semper præ-va-les, et commis-sa
purga-re, et e - a quæ a-genda sunt con-ce - de-re ;
elevata manu super capita eorum.
E - mit-te in e - os, quæ-sumus, Do-mi-ne, Spi-ri-tum Sanctum,
quo in o - pus mi-nis-te-ri - i fi-de- li-ter ex-se-quen-di septi-
for-mis gra - ti - æ tu - æ mu-ne-re ro - bo-ren-tur. A-bun-det

submissa voce, sine nota.

per eundem Dominum nostrum. In unitate ejusdem.

Tunc ponat singulis super sinistrum humerum stolam usque acellam dexteram subtus, dicens:

Accipe stolam immortalitatis: imple ministerium tuum: potens enim est Deus ut augeat tibi gratiam.

Subjungat Episcopus:

Pax tecum.

Et ordinatus secrete respondeat:

Et cum spiritu tuo.

Post hoc tradat eis singillatim librum Evangeliorum, dicens:

Accipe potestatem legendi evangelium Dei in ecclesia tam pro vivis quam pro defunctis in nomine Domini.

Ordinatus respondeat:

Deo gratias.

Benedictio Diaconorum.

Dominus vobiscum.

Et cum Spiritu tuo.

Oremus.

Domine sancte Pater, spei, fidei, gratiæ, et omnium profectuum munerator, qui in cœlestibus et terrenis angelorum ministeriis ubique dispositis, per omnia elementa voluntatis tuæ diffundis effectum; hos quoque famulos tuos speciali dignare illustrare aspectu, ut tuis obsequiis expediti, sanctis tuis altaribus ministri puri accrescant, et indulgentia puriores, eorum gradu, quos apostoli tui in septenario numero, beato Stephano duce ac prævio, Spiritu Sancto auctore elegerunt, digni exsistant et virtutibus universis quibus tibi serviri oportet, instructi polleant. Per Dominum nostrum. In unitate ejusdem.

Tunc ille qui lecturus est Evangelium, incensato prius altaris medio, benedictionem petat, cui si novus sit, episcopus tradat dalmaticam, dicens,

Induat te Dominus vestimento salutis.

Tunc diaconus humiliatus, dicat.

Jube Domine benedicere.

Episcopus respondeat.

Dominus sit in corde tuo et in ore tuo ad pronuntiandum sanctum Evangelium pacis. In nomine Patris, *&c.*

Evangelium secundum Lucam.

Anno quintodecimo imperii Tiberii Cæsaris, procurante Pontio Pilato Judæam, tetrarcha autem Galilææ Herode, Philippo autem fratre ejus tetrarcha Iturææ et Trachonitidis regionis, et Lysania Abylinæ tetrarcha, sub principibus sacerdotum Anna et Caipha: factum est verbum Domini super Johannem, Zachariæ filium, in deserto. Et venit in omnem regionem Jordanis, prædicans baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum. Sicut scriptum est in libro sermonum Esaiæ prophetæ: Vox clamantis in deserto: Parate viam Domini: rectas facite semitas ejus. Omnis vallis implebitur: et omnis mons et collis humiliabitur: et erunt prava in directa, et aspera in vias planas: et videbit omnis caro salutare Dei. (S. Luc. iii. 1–6)

Lecto Evangelio, Episcopus injungat ordinatis ut orent pro eo, aliqua psalteria dicendo ; et det indulgentiam triginta dierum audientibus Evangelia eorum prima. Et moneat eos, quod officium diaconale diligenter addiscant; scilicet qualiter presbytero subministrare debent, tam in calice quam in corporalibus disponendis ; et de modo thurificandi, et manus lavandi, et alia ad se pertinentia exercendi.

ORDINATIO SACERDOTUM.

Et tunc, dicto Credo, *antequam dicitur* Dominus vobiscum *vel Offertorium, electi sacerdotes accedant ad consecrandum ; et dicat archidiaconus.*

Recedant qui ordinati sunt diaconi : accedant qui ordinandi sunt sacerdotes.

Et caveatur de omni mutilatione, maxime manuum, quas episcopo ostendant.

Sedendo, episcopus dicat eis sine nota.

Sacerdotem oportet offerre, benedicere, præesse, prædicare, conficere et baptizare.

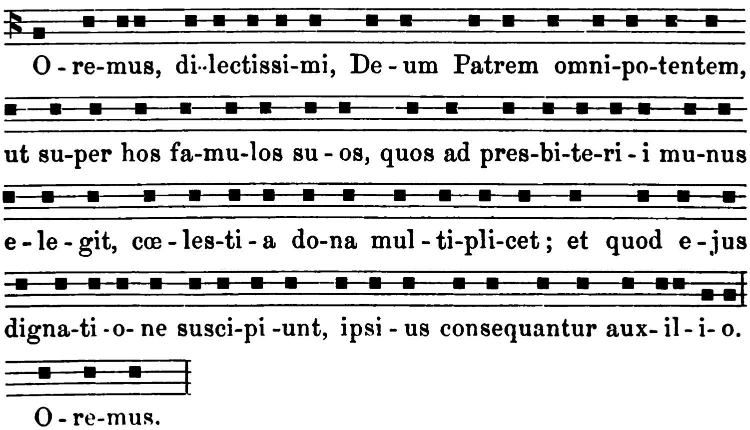
et ulterius informet eos, si voluerit, ut in principio libri habetur.

Benedicente eos postea episcopo, stando et manum super capita eorum tenente, omnes presbyteri qui præsentes sunt, manus suas super capita eorum levatas tendant.

Postea episcopus, stando, populum commendat, dicens,

Commune votum communis oratio prosequatur, ut hi totius ecclesiæ prece, qui in sacerdotii ministerium præparantur, sacerdotalis ordine benedictionis clarescant et spirituali conversatione præfulgentes, gratia sanctificationis luceant, præstante Domino nostro Jesu Christo, qui cum Patre et Spiritu sancto vivit et regnat.

Præfatio consecrationis sacerdotum.

Diaconus. Flectamus genua. Levate.

Benedictio sacerdotum.

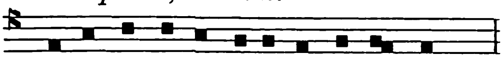
Oratio.

Exaudi nos, quæsumus, Domine Deus noster, et super hos famulos tuos bene✠dictionem Sancti Spiritus et gratiæ spiritualis effunde virtutem; ut quos pietatis tuæ aspectibus offerimus consecrandos, perpetua muneris tui largitate prosequaris.

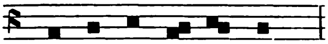
legendo submisse.

Per Dominum nostrum. In unitate ejusdem.

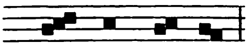
Exaltando vocem, manu dextera episcopi et aliorum presbyterorum elevata super eos, hoc modo.

Per omni - a sæ-cu-la sæ-cu- lo - rum.

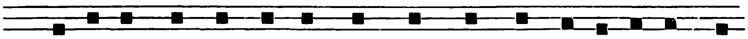
Do-mi-nus vo-bis-cum.

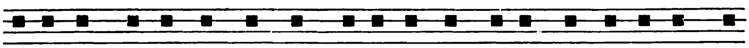
Sur - sum corda.

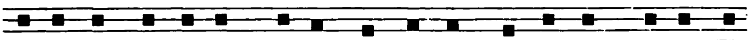
Gra-ti - as a - ga-mus Do-mi-no De - o nos-tro.

Ve-re dignum et justum est, æ-quum et sa- lu-ta-re, nos

ti-bi semper et u - bi-que gra-ti - as a - gere, Do-mi-ne sancte,

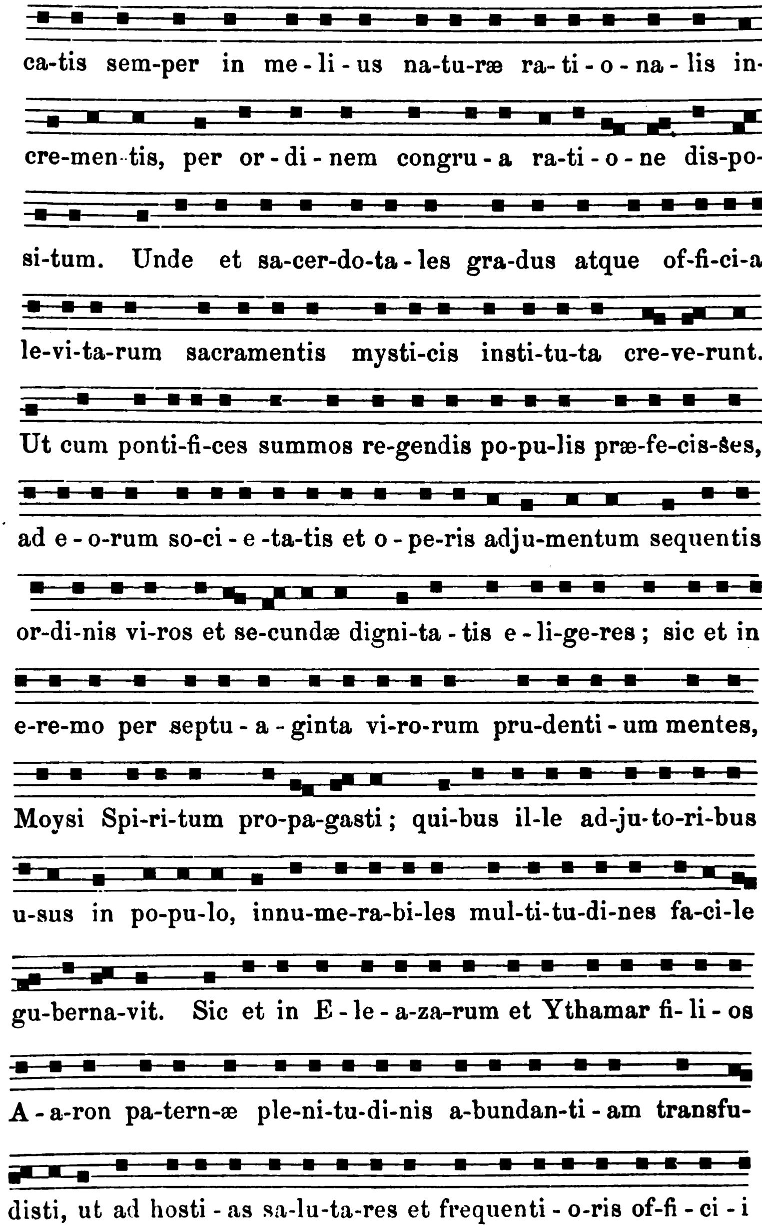
Pa-ter om-ni-po-tens, æ-ter-ne De - us, ho-no-rum da-tor et

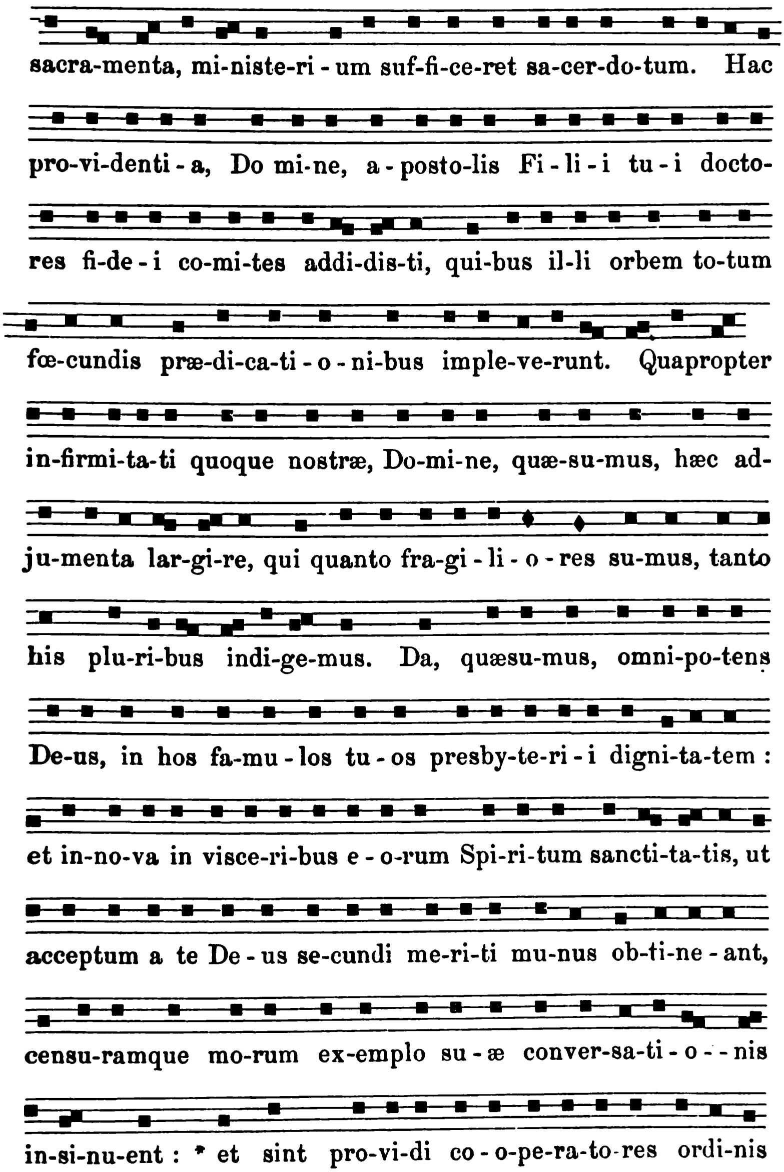

distri-bu-tor omni - um dig-ni-ta-tum, per quem perfi- ci - untur
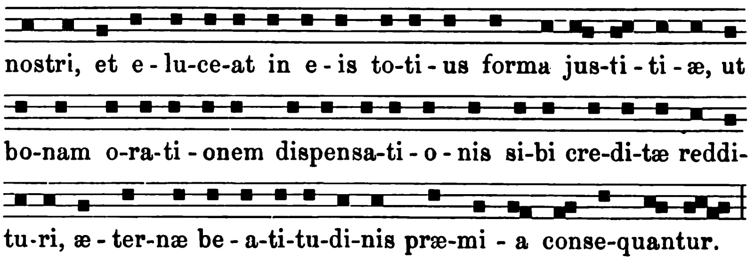

u - ni - ver - sa, per quem cun-cta fir-man - tur, am-pli - fi-

ca-tis sem-per in me-li-us na-tu-ræ ra-ti-o-na-lis in-
cre-men-tis, per or-di-nem congru-a ra-ti-o-ne dis-po-
si-tum. Unde et sa-cer-do-ta-les gra-dus atque of-fi-ci-a
le-vi-ta-rum sacramentis mysti-cis insti-tu-ta cre-ve-runt.
Ut cum ponti-fi-ces summos re-gendis po-pu-lis præ-fe-cis-ses,
ad e-o-rum so-ci-e-ta-tis et o-pe-ris adju-mentum sequentis
or-di-nis vi-ros et se-cundæ digni-ta-tis e-li-ge-res; sic et in
e-re-mo per septu-a-ginta vi-ro-rum pru-denti-um mentes,
Moysi Spi-ri-tum pro-pa-gasti; qui-bus il-le ad-ju-to-ri-bus
u-sus in po-pu-lo, innu-me-ra-bi-les mul-ti-tu-di-nes fa-ci-le
gu-berna-vit. Sic et in E-le-a-za-rum et Ythamar fi-li-os
A-a-ron pa-tern-æ ple-ni-tu-di-nis a-bundan-ti-am transfu-
disti, ut ad hosti-as sa-lu-ta-res et frequenti-o-ris of-fi-ci-i

* There is no musical note in the MS over the syllable *nu* in this line.

submisse finiatur.

Per eundem Dominum. In unitate ejusdem.

Hic reflectat episcopus stolam super humerum dextrum ad pectus, dicens per singulos.

Accipe jugum Domini: jugum enim ejus suave est et onus ejus leve.

Hic vestiat eos casula circa humeros tantum, dicens ad unumquemque.

Stola innocentiæ induat te Dominus.

R. Deo gratias.

Episcopus subjungat.

Accipe vestem sacerdotalem, per quam intelligitur caritas: potens est Deus augere tibi gratiam et opus perfectum.

Sequitur consecratio.

Dominus vobiscum.

Deus, sanctificationum omnium auctor, cujus vera consecratio plenaque benedictio est, tu, Domine, super hos famulos tuos, quos presbyterii honore [dedicamus,] munus tuæ bene✠dictionis infunde; ut gravitate actuum et censura vivendi probent se esse seniores, his instituti disciplinis quas Tito et Timotheo Paulus exposuit; ut in lege tua die ac nocte meditantes, quod legerint credant; quod crediderint doceant; quod docuerint imitentur; justitiam, constantiam, misericordiam, fortitudinem, cæterasque virtutes in se ostendant; exempla præbeant, admonitione confirment, ac purum et immaculatum ministerii sui donum custodiant; et per obsequium plebis tuæ panem et vinum in corpus et sanguinem Filii tui immaculata benedictione transforment; et inviolabili caritate, in virum perfectum in mensuram ætatis plenitudinis Christi, in die justi et æterni judicii, conscientia pura, fide plena, Spiritu Sancto pleni persolvant. Per eundem Dominum. In unitate.

Expleta autem hac Oratione, alta voce incipiat Hymnum.

Veni, Creator Spiritus,
Mentes tuorum visita,
Imple superna gratia,
Quæ tu creasti, pectora.
Qui Paraclitus diceris,
Donum Dei altissimi,
Fons vivus, ignis, caritas,
Et spiritalis unctio.
Tu septiformis munere,
Dextræ Dei tu digitus,
Tu rite promisso Patris
Sermone ditans guttura.
Accende lumen sensibus,
Infunde amorem cordibus,
Infirma nostri corporis
Virtute firmans perpetim.
Hostem repellas longius,
Pacemque dones protinus;
Ductore sic te prævio
Vitemus omne noxium.
Per te sciamus da Patrem,
Noscamus atque Filium;
Teque, utriusque Spiritum,
Credamus omni tempore.
Sit laus Patri cum Filio,
Sancto simul Paraclito;
Nobisque mittat Filius
Charisma Sancti Spiritus. Amen.

Expleto Hymno, omnibus surgentibus, episcopus stando benedicat manus ordinandorum expansas:

Bene✠dic, Domine, et sanctifica has manus sacerdotum tuorum ad consecrandas hostias, quæ pro delictis atque negligentiis populi offeruntur, et ad cætera benedicenda quæ ad usus ejus necessaria sunt: et præsta, quæsumus, ut quæcunque benedixerint, benedicantur, et quæcunque sacraverint, sacrentur, Salvator mundi. Qui vivis et regnas.

Postea episcopus, depositis chirothecis et resumpto annulo, sedeat, et expansa toballia super genua, accipiat oleum sanctum, cui misceatur chrisma, pro eo quod in consecratione chrismatis fit mentio de ordinibus ecclesiasticis per ipsum perficiendis. Et faciat cruces super ambas manus a pollice dextro usque ad indicem sinistrum et a pollice sinistro ad indicem dextrum, dicatque singulis :

Consecrare et sancti✠ficare digneris, Domine, manus istas per istam unctionem et nostram bene✠dictionem; ut quæcunque consecraverint, consecrentur, et quæcunque benedixerint, benedicantur et sanctificentur. In nomine Domini Jesu Christi.

Hoc facto, unctus ungat ambas manus. Et postea episcopus [lavet et] tergat manus suas, et accipiat patenam cum oblatis et calicem cum vino, et det singulis inter indices et medicos cuppam calicis cum patena, remanentibus manibus unctis, ita dicens :

Accipe potestatem offerre sacrificium Deo, missamque celebrare, tam pro vivis quam pro defunctis. In nomine Domini Jesu Christi.

Tunc dicatur.

Dominus vobiscum. Oremus.

Canteturque Offerenda, ponanturque tot hostiæ, quot sufficiant presbyteris ordinandis ad communicandum.

Post Libera nos quæsumus Domine, *ad benedictionem dicat diaconus :*

Humiliate vos ad benedictionem.

Benedictio.

Antiphona. Agnus Dei.

Omnipotens Dominus sua nos clementia benedicat, et sensum in nobis sapientiæ salutaris infundat. Amen.

Catholicæ fidei nos documentis enutriat, et in sanctis operibus perseverabiles reddat. Amen.

Gressus vestros ab errore convertat, et viam vobis pacis et caritatis ostendat. Amen.

Quod ipse præstare dignetur, cujus regnum et imperium sine fine permanet, in sæcula sæculorum. Amen.

Benedictio Dei omnipotentis, Pat✠ris, et Fi✠lii, et Spiritus ✠ Sancti descendat super vos, et maneat semper. Amen.

Data Benedictione, accedant ad Pacem et communionem sacerdotes, et etiam levitæ, si voluerint.

Antequam dicatur collecta ad complendum, ponat episcopus manus super capita singulorum, dicens :

Accipe Spiritum sanctum: quorum remiseris peccata, remittentur eis, et quorum retinueris, retenta erunt.

Tunc trahat unicuique casulam in sinu per scapulas, osculans eum et dicens :

Pax tecum.

Ordinatus respondeat :

Et cum spiritu tuo.

Et per manus commendet se orationibus eorum dicens :

Ora pro me, frater.

Sequitur specialis ipsorum benedictio.

Benedictio Dei Pat✠ris et Fi✠lii, et Spiritus ✠ Sancti descendat super vos; ut sitis benedicti in ordine sacerdotali, et offeratis placabiles hostias pro peccatis atque offensionibus populi, omnipotenti Deo, cui est honor et gloria. Per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Omnibus expletis, proponat eis episcopus :

Quia res quam tractaturi estis, satis periculosa est, fratres carissimi, moneo vos ut diligenter et honeste totius missæ ordinem, et consecrationem, et fractionem, atque communicationem, ab aliis jam doctis sacerdotibus discatis, priusquam missam cantare præsumatis.

Hic injungatur eis aliqua quotidiana pœnitentia, Ps. Ad te Domine levavi, *vel aliquis alius psalmus, vel antiphona cum versu et oratione de Trinitate vel Cruce vel sancta Maria.*

Tunc incipiatur communio, et dicatur collecta missæ ad complendum.

Oratio pro ordinatis.

Oratio ad Missam.

Oratio. Exaudi, quæsumus, Domine, supplicum preces, et devoto tibi pectore famulantes, perpetua defensione custodi; ut nullis perturbationibus impediti, liberam servitutem tuis semper exhibeamus officiis. Per Dominum.

Secreta. Tuis, quæsumus, Domine, operare mysteriis, ut hæc tibi munera dignis mentibus offeramus. Per Dominum.

Postcommunio. Quos tuis, Domine, reficis sacramentis, continuis attolle benignus auxiliis; ut tuæ redemptionis effectum, et mysteriis capiamus et moribus. Per Dominum.

DE CELEBRATIONE ORDINUM.

De celebratione ordinum quartæ septimanæ Quadragesimæ.

Si episcopus ordines in quarto Quadragesimæ sabbato Sitientes *celebrare voluerit, induatur sicut superius dicitur, cum ministris suis et ordinandis.*

Officium erit Sitientes.

Prima collecta, quæ post officium Sitientes *scripta est, dicatur; secunda erit, quæ ipsa die super populum diceretur, si ordines non fierent; tertia collecta, quarta, quinta, et sexta, sicut continetur sabbato primæ septimanæ Quadragesimæ.*

Prima lectio erit epistola istius quarti sabbati, quam sequatur gradale secundum ipsius diei; secunda lectio, tertia, quarta, cum suis gradalibus erunt ipsæ quæ in sabbato primæ septimanæ Quadragesimæ habentur; quinta lectio et epistola eadem habentur cum suis tractibus quæ in primo habentur sabbato Quadragesimæ.

Evangelium, offertorium, secretum, communio, postcommunio, erunt quæ ad servitium istius sabbati inveniuntur.

Oratio super populum, si ordines fiant, minime dicatur.

Et notandum quod in his sabbatis ad sextam collectam non dicitur, Flectamus genua.

In sabbato sancto Paschæ, si episcopus generales ordines celebrare voluerit, lecta prima lectione, In principio creavit, *et oratione prima dicta, vocentur ostiarii, et instructi ordinentur. Postea, dicta secunda oratione, ordinentur lectores. Dicta tertia oratione, ordinentur exorcistæ. Post quartam orationem ante tractum,* Sicut cervus, *ordinentur acolythi. Ante epistolam immediate subdiaconi, et ante evangelium diaconi ordinentur. Sacerdotes vero statim lecto evangelio.*

Quibus ordinatis, dicat episcopus, Dominus vobiscum *et* Oremus, *sine offertorio.*

Et dum vesperæ cantantur, quod restat de ordinandis presbyteris perficiatur.

Sciendum quod episcopus per totum annum in dominicis vel festis apostolorum et aliis duplicibus, cum missam celebrat, si voluerit et necesse fuerit, potest ordinare acolytos unum vel duos vel tres. Sed non potest nec debet eundem acolytum et subdiaconum eadem die ordinare, quia nunc in ecclesia quatuor minores ordines, scilicet ostiarii, lectores, exorcistæ, et acolytatus simul conferuntur, qui olim in primitiva ecclesia separatim fiebant. Et tunc licuit unum illorum minorum

ordinum. scilicet acolytatum eadem die dare cum subdiaconatu. Nunc vero non licet nec expedit, quia sancti Patres quondam pro magno ducebant minimum ordinem recipere. Legitur enim de sancto Martino, quod cum beatus Hilarius Pictavensis episcopus eum diaconum facere vellet, non consensit, se indignum tanto gradu reputans ; exorcistam se fieri vix consensit. Unde mirandum valde et magis dolendum, quomodo his diebus a statu laicali infra annum ad statum ascenditur presbyterii supremum, cum ad minus per annum integrum in omni ordine suscepto ministrare debeant et se exercere, ut digni et probati ad superiora ascendere mereantur, cum nemo repente fiat summus. Si ergo acolytatum et subdiaconatum eadem die conferre non licet, nec a multo fortiori subdiaconatum et diaconatum, nec diaconatum et presbyteratum, secundum decreta Patrum, quia sic graviter essent tam ordinator quam ordinatus puniendi.

Quatuor temporibus ergo, scilicet sabbato in hebdomada tertia Adventus, sabbato in hebdomada prima Quadragesimæ, sabbato in hebdomada Pentecostes, quod est vigilia Trinitatis, et sabbato illo in Septembri, quod sequitur octavas Nativitatis beatæ Mariæ, post festum Crucis, generaliter potest episcopus sacros ordines celebrare. Si vero his temporibus impeditus fuerit, et necesse sit, in sabbato ante dominicam Passionis, quod dicitur Sitientes, *et in sabbato sancto, quod est vigilia Paschæ, sacros potest ordines ministrare : alias autem nunquam.*

IN ABBATIS BENEDICTIONE.

Episcopus ipse in Dominica vel in celebri festo missam complere et eum benedicere debet, humiliato corpore cum duobus vel tribus de fratribus suis. Post Alleluya *aut gradale aut psalmum, antequam incipiatur evangelium, annuntiat episcopus populo dicens, sedendo in cathedra, verso dorso ad altare. Abbas vero ex opposito sedeat a remotis, alba et stola et cappa serica indutus.*

Ecclesiæ N. *vel* N. abbas electus, fratres carissimi, suum adest ordinem ad suscipiendum: unde sanctorum patrum prius eum censemus auctoritate examinandum de his, quæ ad sacram religionem et monachicam professionem pertinent.

Interrogatio. Vis tuum, frater, propositum et sancti Benedicti regulam ipse observare, tibique subjectos, ut id ipsum faciant, diligenter instruere.

Respondeat. Volo.

Interrogatio. Res quoque ecclesiæ hactenus dispersas injuste, vis, quantum prevales, congregare, easque in usus ecclesiæ, fratrum, pauperum, etiam peregrinorum, conservare?

Respondeat. Volo.

Interrogatio. Vis humilitatem et patientiam in temetipso custodire, et alios similiter docere?

Respondeat. Volo.

Interrogatio. Vis sanctæ matri ecclesiæ N. et mihi N. ejusdem episcopo canonicam per omnia subjectionem exhibere?*

* *The two following Forms of demanding Profession are here given in the margin.*

Vis sanctæ matri Ecclesiæ et sancto Petro et domino domino Christofero miseratione divina sanctorum Petri et Marcellini sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ presbytero cardinali, Eboracensi archiepiscopo, Angliæ primati, et apostolicæ sedis legato, ac venerabili confratri nostro Johanni, Dei gratia Nigropontensi episcopo, suffraganeo nostro, salutem et fraternam in Domino caritatem [et] canonicam per omnia subjectionem exhibere?

Vis sanctæ matri Ecclesiæ et sancto Petro et Christofero permissione divina Eboracensi archiepiscopo, Angliæ primati et apostolicæ sedis legato, ac venerabili confratri nostro Johanni Dei gratia Nigropontensi episcopo suffraganeo nostro, salutem et fraternam in Domino caritatem [et] canonicam per omnia subjectionem exhibere?

Respondeat. Volo.

Et dicat Episcopus. Profitere.

Et abbas.

Ego N. ecclesiæ N. electus abbas, profiteor sanctæ N. ecclesiæ tibique pater N. ejusdem ecclesiæ episcopo tuisque successoribus in ea canonice substituendis canonicam in omnibus obedientiam et subjectionem.*

Episcopus surgat et dicat.

Omnipotens Dominus et in his et in cæteris bonis sit cooperator tuus.

Omnes dicant. Amen.

Sciendum, quod quidam, et forte melius, istam examinationem faciunt ante introitum missæ usque ad lætaniam, sedendo: cætera vero hic ante evangelium infra missam.

Tunc prosternat se episcopus ante altare, et abbas retro procumbat cum fratribus, sacris vestibus indutus; et fiant lætaniæ et inter alia dicatur ab episcopo.

Ut fratrem nostrum electum abbatem gratia Sancti Spiritus illustrare et bene✠dicere † digneris.

Sequitur. Pater noster.

Tunc surgat episcopus, et convertat se ad abbatem prostratum et dicat.

Et ne nos.

Salvum fac servum tuum.

Dominus custodiat introitum tuum et exitum tuum.

Dominus custodiat te ab omni malo.

Mittat tibi auxilium de sancto.

Exsurge, Domine, adjuva nos.

Dominus vobiscum.

Et cum spiritu tuo.

Concede, quæsumus, omnipotens Deus, ut famulum tuum, quem ad regimen animarum eligimus, gratiæ tuæ dono prose-

* *in margin; Alia Professio ad istud signum* A

These references are to the additional prayers for the Benediction of an Abbot, which follows this Office p. 51.

† *in margin.* et sanctificare et consecrare.

quaris; ut, te largiente, cum ipso tibi nostra electione placeamus. Per.*

Tunc surgat abbas, et episcopus eidem in libro scriptam det regulam, dicens.

Accipe regulam a sanctis patribus nobis traditam, ad regendum et custodiendum gregem tibi a Deo creditum, quantum te Deus ipse confortaverit, ac fragilitas humana permiserit.

Tunc tradat ei baculum, dicens.

Accipe baculum pastoralis officii, quem præferas catervæ tibi commissæ, ad exemplum justæ severitatis et correptionis.

Sequatur hymnus Veni Creator; *episcopo inchoante cum genuflexione, et choro prosequente.*†

Quo dicto surgant, et episcopus super eum stantem et inclinantem se, benedictionem [dicat].

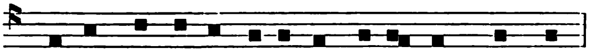
Dominus vobiscum.

Oratio. Cunctorum bonorum institutor, Deus, qui per Moysen famulum tuum ad gubernandas ecclesias præpositos instituisti: tibi supplices preces fundimus, teque devotis mentibus exoramus, ut huic famulo tuo N. quem convenientia et electio famulorum tuorum abbatem hodie ovium tuarum esse instituit, protectionis tuæ gratia munire digneris, sicque regere subditos concedas, ut cum omnibus illis regna cœlorum adipiscatur, quatenus, te opitulante, Domine, apostolicis jugiter fultus doctrinis, cum centesimo fructu lætus introeat portas paradisi, atque a te, Domine, collaudante audire mereatur, euge serve bone et fidelis, quia in pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam; intra in gaudium Domini tui.

Submisse.

Quod ipse præstare digneris, qui vivis et regnas Deus.

Hic exaltet vocem.

Per om-ni-a sæ-cu-la sæ-cu-lo-rum. A-men.

* *in margin. Alia oratio.* Deus, qui sub tuæ.
Sequitur Consecratio. Cunctorum bonorum.
Verte folium ad istud signum B [*infra p.* 51]

† *in margin; Post* Veni Creator, Dominus vobiscum. Oremus. Super hunc famulum, *ad istud signum* C [*infra,* pag. 51] *Et ista oratio,* Deus lumen æternum. [E p. 52] *Sequitur consecratio.*

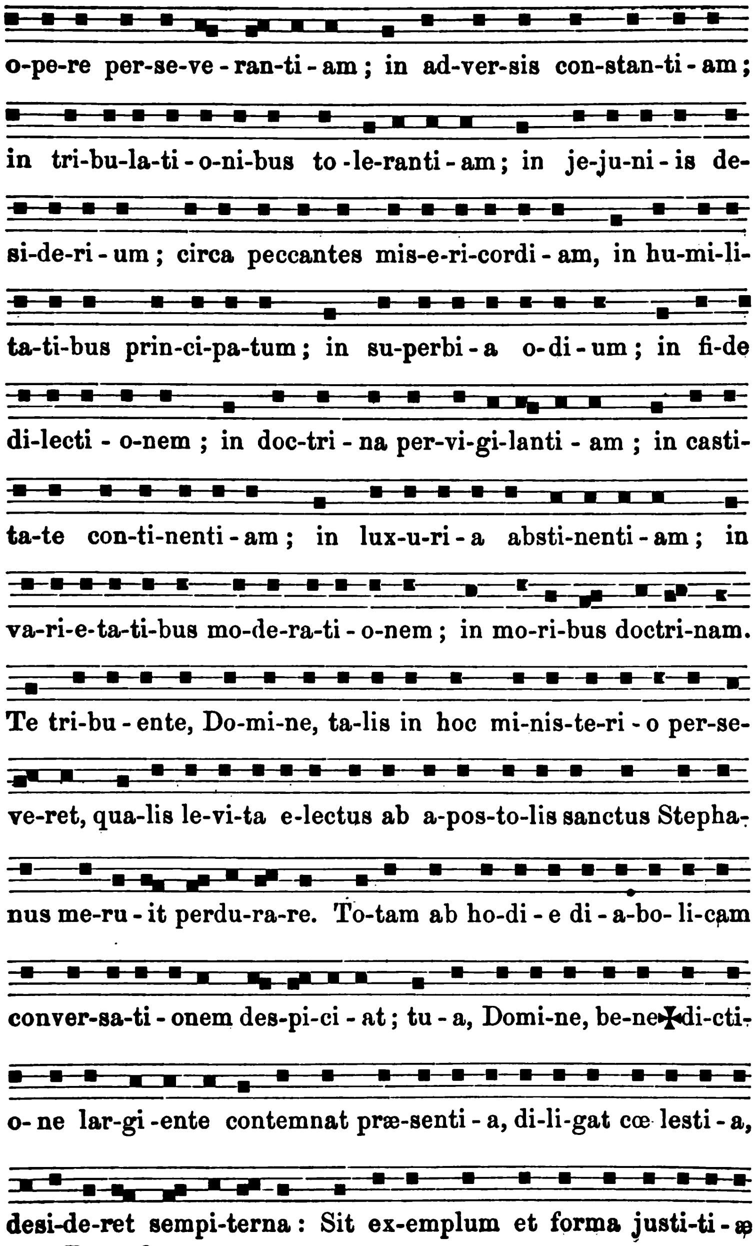
Do-mi-nus vo-bis-cum.

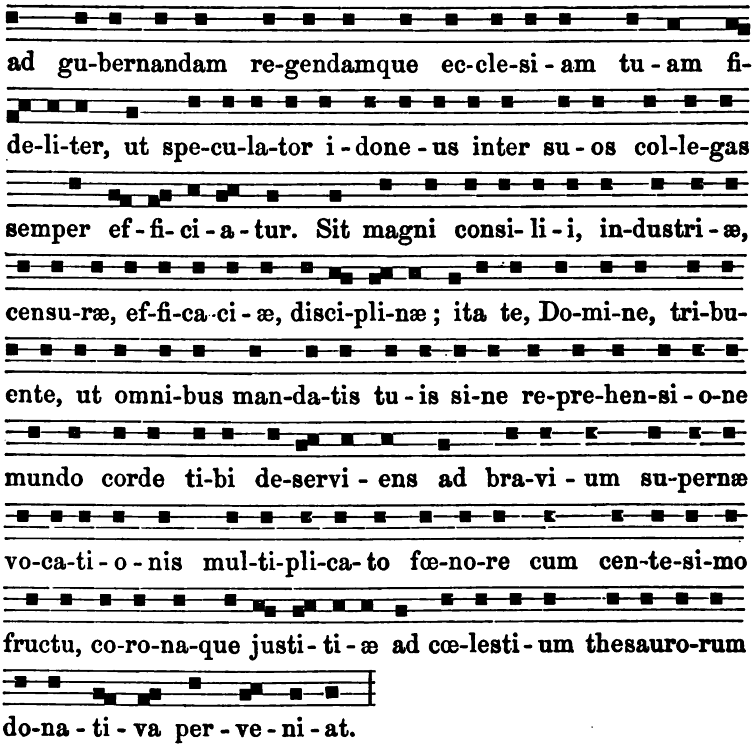
Sur-sum corda.

Gra-ti - as a- ga -mus Do-mi-no De - o nos-tro.

Tenens manum elevatam super caput ejus a longe.

Ve-re dig-num et jus-tum est, æ-quum et sa- lu- ta - re, nos ti-bi semper et u-bi-que gra-ti - as a - ge-re, Do-mi-ne sancte Pa-ter omni-po-tens, æ-terne De - us ; et te, Do-mi-ne, sup-pli-ci-ter exo-ra-re, ut a-fflu - en-tem Spi-ri-tum tu - æ be-ne✠dic-ti - o- nis su-per hunc fa - mu - lum tu - um N. no - bis or-an-ti-bus, pro-pi-ti - a-tus in - fun-das, ut qui ho-di - e per ma-nus nostræ impo-si-ti - o-nem ab-bas con-sti-tu - i - tur, in sancti✠fi-ca-ti - one tu - a digne a te e-lec-tus perma-ne - at, ut nunquam post mo-dum de tu - a gra-ti - a sepa-re-tur indig-nus. Susci-pi - at, te lar-gi - ente ho-di - e, Do-mi-ne, in bo-no

o-pe-re per-se-ve - ran-ti - am ; in ad-ver-sis con-stan-ti - am ;
in tri-bu-la-ti - o-ni-bus to -le-ranti - am ; in je-ju-ni - is de-
si-de-ri - um ; circa peccantes mis-e-ri-cordi - am, in hu-mi-li-
ta-ti-bus prin-ci-pa-tum ; in su-perbi - a o-di - um ; in fi-de
di-lecti - o-nem ; in doc-tri - na per-vi-gi-lanti - am ; in casti-
ta-te con-ti-nenti - am ; in lux-u-ri - a absti-nenti - am ; in
va-ri-e-ta-ti-bus mo-de-ra-ti - o-nem ; in mo-ri-bus doctri-nam.
Te tri-bu - ente, Do-mi-ne, ta-lis in hoc mi-nis-te-ri - o per-se-
ve-ret, qua-lis le-vi-ta e-lectus ab a-pos-to-lis sanctus Stepha-
nus me-ru - it perdu-ra-re. To-tam ab hod-i - e di - a-bo- li-cam
conver-sa-ti - onem des-pi-ci - at ; tu - a, Domi-ne, be-ne✠di-cti-
o- ne lar-gi -ente contemnat præ-senti - a, di-li-gat cœ-lesti - a,
desi-de-ret sempi-terna : Sit ex-emplum et forma justi-ti - æ

Submissa voce.

Præstante Domino nostro Jesu Christo, qui tecum vivit et regnat in unitate ejusdem Spiritus Sancti, Deus, per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Pro adepta dignitate oratio sequatur.

Oremus.

Deus, cui omnis potestas et dignitas famulatur, da famulo tuo N. prosperum suæ dignitatis effectum, in qua te semper timeat, tibique jugiter placere contendat. Per Dominum.*

Et peragatur missa in ordine suo, ipso abbate stante sic induto usque in finem juxta altare.

Post Agnus Dei, *pacem ab episcopo recipiat; et, missa dicta, genu flexo deosculetur manum episcopi, qui eum erigat, et ad osculum oris recipiat, et benedicat, et sic dimittat.*

* *in margin. Alia oratio ad istud signum* D. Omnipotens clementissime Pater [infra p. 52.]

[IN BENEDICTIONE ABBATIS.]

Ego N. ad regimen monasterii N. electus, et more ante- A
cessorum meorum a te, venerande pater N. sanctæ N. ecclesiæ episcope, benedicendus abbas, sanctæ ecclesiæ N. tibi tuisque successoribus canonice substituendis canonicam subjectionem et obedientiam me per omnia exhibiturum promitto, et per manum propriam signo et confirmo.

Episcopus dicat.

Omnipotens Dominus et in his et in ceteris bonis sit co-operator tuus.

Oratio. Deus, qui sub tuæ majestatis arbitrio omnium B
regnorum contines potestates, tibi supplices fundimus preces, humiliter exorantes, ut hunc famulum tuum, N. a nobis indignis in gradum abbatis electum tuæ supernæ summæque sanctificationis gratia bene✠dicere digneris, ut in diebus ejus devotio renascatur disciplinæ, et ut, te adjuvante, suis subditis placita tibi possit præbere exempla; tibique cum timore subditus ac mansuetus militans, tuæ majestatis mereatur ubique clypeo pacifice protegi; dextera tuæ divinitatis eum digneris locupletare; ut opem frugalem fratribus inferre et omnibus ubique advenientibus pie possit profutura exhibere. Tu illi esto honor, tu gaudium in domo,* in itinere socius, in mærore solatium, in ambiguitate consilium, in ægritudine medicina, in laboribus adjutor, in adversis defensor, in tribulatione patientia; ponat in te providentiam mentis, per te discat cum consilio commissi sibi gregis gubernacula sapienter moderari, ut semper felix semperque exultans, de tuæ bonitatis ditatus beneficiis, mereatur gaudere, et prolixitatem præsentis vitæ per temporalia bona benigne suscipere, ac supernis civibus angelorumque choris per æterna commercia copulari. Per Dominum.

Oratio. Super hunc famulum tuum, Domine, quæsumus, C
dignanter intende, et da ei scientiam veram, spem firmam,

* *MS* Domino.

consilium rectum, et doctrinam sanctam, ut aptus inveniatur ad accipiendam gratiam tuæ benedictionis; quatenus et ipse sine offensione sanctorum vestigia patrum sequatur, suosque sequaces sanctis admonitionibus sequi faciat, sciatque, quia qui suscipit animas regendas, in die judicii pro his omnibus rationem redditurus est Domino nostro Jesu Christo Filio tuo, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus per.

Oremus.

D *Oratio.* Omnipotens clementissime Pater, tuam omnipotentiam supplices deprecamur, ut infundere digneris super hunc famulum tuum N. quem tuo servorumque tuorum servitio mancipamus, Spiritum sapientiæ et intelligentiæ, discretionisque. Dona ei ita sancto gregi tuo præesse et prodesse et injunctum sibi abbatis officium suis temporibus administrare, ut tibi placere valeat et utilitatem servorum [tuorum] te auxiliante, perfectissime expleat; propter quod hic et in futuro sæculo mercedem laboris sui in consortio sanctorum tuorum a te piissimo largitore percipiat. Per Dominum, &c.

E Deus, lumen æternum, qui illuminas omnem hominem venientem in hunc mundum, majestatem tuam cum omni supplicatione deposcimus, ut hunc famulum tuum N. qui, te auctore, per manus nostræ impositionem, abbas et pastor ordinatur animarum, tua multiplici benedictione confirmare digneris, et infusione gratiæ tuæ animam ejus et corpus perfundas, ut ab omni veneno peccati emundatus, hic et in æternum tua potentissima dextera benedici mereatur. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum &c.

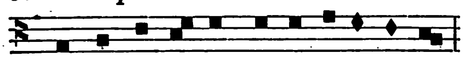
DEDICATIO ECCLESIÆ.

Hæc ad ecclesiæ dedicationem sunt necessaria—Duodecim cruces pictæ foris et duodecim intus; viginti quatuor cereoli et totidem clavi quibus cereoli infigantur, duodecim foris et duodecim intus super singulas cruces; crux ponenda in medio altaris cum dedicatum fuerit; candelabra duo cum cereis ad ponendum in duobus cornibus altaris; thuribulum et incensum; textum; sabulum; vas plenum aqua in medio ecclesiæ; sex vel quatuor extra; vinum; sal et cineres; ysopum; oleum sanctum; crisma; sedile; tapetum; bacini; manutergium ad cingendum episcopum; panni altaris.

In papilione vel tentorio tenso ante majus ostium ecclesiæ episcopus induat se mediocribus vestibus sacris, scilicet alba, stola, manipulo, capa, mitra, et chirothecis. Induatur etiam diaconus alba, stola cum manipulo, psallente interim clero hos psalmos videlicet:

Judica me Deus. [Ps xlii.]
Quam dilecta. [Ps lxxxiii.]
Memento Domine. [Ps cxxxi.]
Ecce quam bonum. [Ps. cxxxii.]

cum antiphona.

Ve-ni Do-mi-ne. e u o u a e.
Kyrie eleison.
Christe eleison.
Kyrie eleison.
Pater noster.

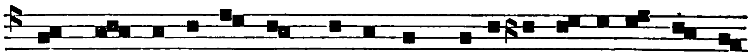
Pontifex autem, stans extra ecclesiam, et baculum pastoralem manu tenens, dicat.

Et ne nos.
Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam.
Esto, nobis, Domine, turris fortitudinis.
Non nobis, Domine, non nobis.
Domine exaudi.
Dominus vobiscum.

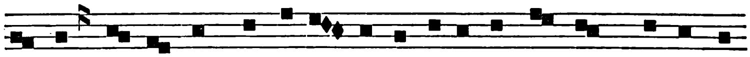
Deus, qui paterna majestate ignea claustra dirupisti infernorum, et sanguine tuo populum tibi acquisisti sempiternum,

indue nos spiritualibus armis virtutum et invicta sanctæ crucis potentia, ut contra diabolum pugnaturi, te in auxilium habeamus; quatenus triumphum de iniqua hostilitate diaboli acquiramus: et qui in domum Zacchæi quondam miseratus descendisti, ad domum quoque hanc, quam sanctificaturi sumus, venire dignare, et populos qui ad ejus dedicationem convenerint, spirituali gaudio munera, Salvator mundi, Domine Jesu Christe, qui cum Patre et Spiritu Sancto, vivis et regnas, Deus, per omnia sæcula sæculorum. Amen.

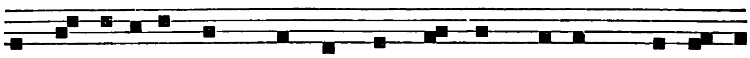
Post hæc, præcedente cruce, candelabris et textu, cum processione veniant ante ostium dedicandæ ecclesiæ, hanc sonoriter cantando antiphonam.

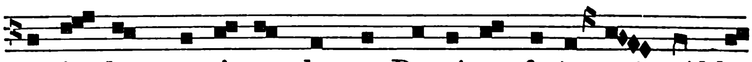
Zac-chæ - e fes-ti- nans descende, qui- a ho-di - e in do - mo

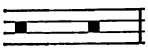
tu - a o- por-tet me ma-ne-re : at il-le fes-ti - nans descendit,

et sus-cepit il-lum gau-dens in do-mum su - am : ho-di - e

hu - ic do - mu - i sa - lus a Do-mi-no facta est. Al-le-

lu - ya.

Qua finita, dicatur a præsule ante ostium.

Dominus vobiscum.

Oremus.

Actiones nostras, quæsumus, Domine, aspirando præveni et adjuvando prosequere, ut per virtutem sanctæ crucis, interveniente beata et gloriosa semperque virgine Dei genitrice Maria cum omnibus sanctis, et cuncta nostra operatio a te semper incipiat, et per te cœpta finiatur. Per eundem.

Oremus.

Deus, qui nos pastores in populo vocari voluisti, præsta, quæsumus, ut hoc quod humano ore dicimur, in tuis oculis esse valeamus. Per Dominum.

*Tunc accensis cereis duodecim * a dextra quæ super pictas cruces in circuitu ecclesiæ deforis positi sunt, episcopus cum toto clero, cruce, candelabris, sanctorumque reliquiis præcedentibus, ter ipsam ecclesiam circumeat, duobus canentibus majorem lætaniam.*

Notandum, hanc lætaniam in quibusdam locis, dicto Omnes sancti orate pro nobis, *finiri; in quibusdam vero usque ad ultimum finem extendi. Quocunque autem modo terminetur, sic a cantoribus brevietur vel extendatur ut cum tertio ad ostium ecclesiæ venerint, finiatur. Finita lætania, dicat episcopus ante ostium ecclesiæ.*

Dominus vobiscum.

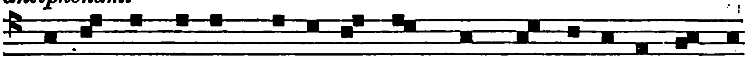
Oremus.

Præveniat nos, quæsumus, Domine, misericordia tua, et, intercedentibus omnibus sanctis tuis, voces nostras clementia propitiationis anticipet. Per Christum.

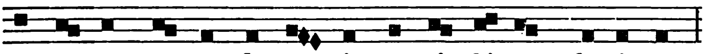
Oratio. Ascendant ad te, quæsumus, Domine, preces nostræ, et ab ecclesia tua cunctam repelle nequitiam. Per Christum [Dominum] nostrum.

Hic fiet Exorcismus aquæ.

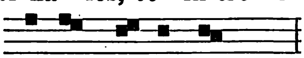
Tunc unus diaconus, alba, stola et manipulo indutus, intret ecclesiam, et claudens ostium, stet ante ipsum; cæteris omnibus deforis remanentibus. Pontifex vero accedens ad ostium ecclesiæ meridianum, incipiat hanc antiphonam.

Tol-li - te portas princi-pes ves - tras, et e- le-va-mi - ni

por-tæ æ - ter-na - les, et in-tro - i - bit rex glo-ri - æ.

Psalmus. Do-mi - ni est ter-ra.

Incepta antiphona, circumeat episcopus cum clero semel ecclesiam, versificando hunc psalmum, et præfatam antiphonam sæpius interserendo, usquequo iterum ad idem ostium veniat. Et cum venerit, dicat ante ostium.

Oremus.

Diaconus. Flectamus genua. Levate.

Oratio. Omnipotens sempiterne Deus, qui in omni loco dominationis tuæ totus assistis, totus operaris; adesto sup-

* MS decem.

plicationibus nostris, et hujus domus, cujus es fundator, esto protector; nulla hic nequitia contrariæ potestatis obsistat, sed virtute Spiritus Sancti operante, fiat hic tibi semper purum servitium et devota libertas. Per eundem Dominum nostrum.

Dicta oratione, percutiat episcopus baculo ter ostium, et dicat directe totum hunc versum, Tollite portas.

Minister vero deintus respondeat, Quis est iste rex gloriæ.

Episcopus, Dominus fortis et potens.

Quo dicto, episcopus incipiat secundo prædictam antiphonam, Tollite portas, *ut supra.*

Et circumeat cum suis secundo ecclesiam psallendo prædictam antiphonam cum suo psalmo; veniensque secundo ante ostium dicat,

Oremus.

Diaconus, Flectamus genua. Levate.

Oratio. Omnipotens sempiterne Deus, qui per Filium tuum, angularem scilicet lapidem, duos e diverso venientes, ex circumcisione et præputio parietes, duosque greges ovium sub uno eodemque pastore unisti, da nobis famulis tuis, per hæc nostræ devotionis officia indissolubile vinculum caritatis, ut nulla divisione mentium, nullaque perversitatis varietate a fide catholica sequestrentur, quos sub unius regimine pastoris Filii tui Domini nostri unus grex continet, uniusque ovilis septa te custode in confessione Sanctæ Trinitatis concludunt. Per eundem.

Dicta oratione, episcopus ter baculo suo ostium, ut prius, pulset, dicendo directe totum prædictum versum. Tollite portas, *ministro quoque deintus respondente,* Quis est iste rex gloriæ.

Episcopus, Dominus potens in prælio.

Quo dicto, episcopus tertio incipiat prædictam antiphonam, Tollite portas; *et circumeat ecclesiam tertio, prædictum psalmum canendo cum antiphona, veniensque ad ostium dicat.*

Oremus.

Flectamus genua. Levate.

Oratio. Omnipotens et misericors Deus, qui sacerdotibus tuis tantam præ cæteris gratiam contulisti, ut quicquid in tuo nomine digneque perfecteque agitur, a te fieri credatur, quæsumus immensam clementiam tuam, ut quicquid modo visitaturi sumus, visites, quicquid benedicturi, benedicas, sitque

ad nostræ humilitatis ingressum, omnium sanctorum tuorum meritis, fuga dæmonum et angelicæ pacis ingressus. Per Dominum.

Dicta oratione, percutiat episcopus baculo suo tertio ostium in alto, et dicat directe totum prædictum versum, Tollite portas; *quo dicto, respondeat diaconus intus,* Quis est iste rex gloriæ. *episcopus,* Dominus virtutum, ipse est rex gloriæ.

Quo dicto, dicat episcopus, Aperite portas.

Mox diaconus aperiat ostium, et antequam episcopus intret, dicat.
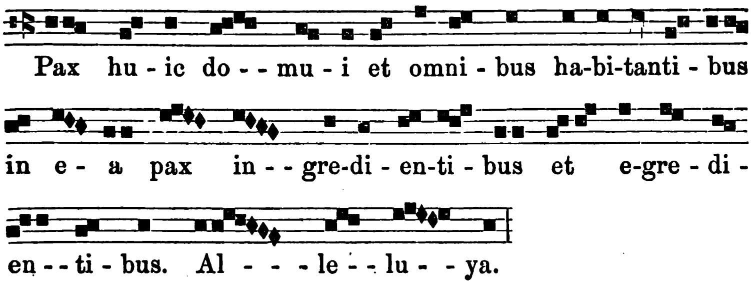
Dominus vobiscum.

Et cum spiritu.

Oremus.

Domum hanc, quæsumus, Domine, clementer ingredere, et in tuorum tibi cordibus fidelium perpetuam constitue mansionem; ut cujus ædificatione consistit, hujus fiat habitatione præclara. Per Dominum.

Hac oratione finita, ingrediatur episcopus ecclesiam, tantum cum clero, crucem cum vexillo in manu dextera gestans; sacerdotibus feretrum cum reliquiis ante ostium tenentibus; et clauso ostio, incipiat episcopus hanc antiphonam.
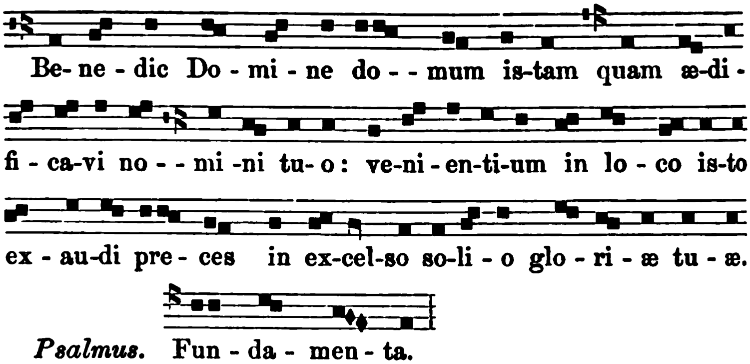

Psalmus. Lætatus sum.

Cantando psalmum, faciat episcopus cum sancta cruce signum crucis in longitudine pavimenti et in latitudine, dicatque ita.

Crux Christi expellat hinc hostem: crux Christi triumphet hic in ævum: crux Christi defendat hic orantes.

His dictis, figat episcopus crucem suam in medio ecclesiæ, canendo antiphonam.

Et sic cantando, episcopus cum clero ad medium ecclesiæ deveniant. Quibus finitis, dicat episcopus.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Deus, qui invisibiliter omnia contines, et tamen pro salute generis humani signa tuæ potentiæ visibiliter ostendis; templum hoc potentiæ tuæ inhabitatione illustra; ut omnes qui huc deprecaturi conveniunt ex quacunque tribulatione ad te clamaverint, consolationis tuæ beneficia consequantur. Per Dominum.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Tabernaculum hoc ingredere, quæsumus, omnipotens sempiterne Deus, et famulos tuos hic congregatos ad honorem et laudem nominis tui atque beatæ Mariæ sacræ virginis, bene✠dic; et, sicut benedicere dignatus es domos patriarcharum, Abrahæ, Isaac et Jacob, ita bene✠dicere et sancti✠ficare dignare hoc templum et omnes in eo habitantes. Qui vivis et regnas per.

Deinde pontifex cum ministris suis prosternat se ante altare, secretius inter se septem psalmos pœnitentiales decantans.

Cantores autem duo interim cantent lætaniam minorem, scilicet,

Kyrie eleison.

Christe eleison.

Domine miserere.

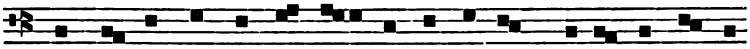
Christe miserere.

Dicta lætania, pontifex surgens ab oratione, ante altare dicat.

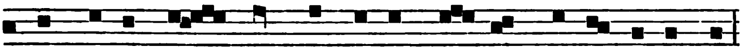
Oremus. Flectamus genua. Levate.

Magnificare, Domine Deus noster, in sanctis tuis, et hoc in templo tibi ædificato appare, ut qui omnia in filiis adoptionis operaris, ipse semper in tua hæreditate lauderis. Per Dominum.

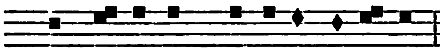
Deinde scribat episcopus de sinistro angulo orientis per pavimentum cum baculo Abecedarium Græcum usque in dextrum angulum occidentis in sabulo, vel in cinere si non sit ibi sabulum, cantando hanc antiphonam.

Fun-da-mentum a - li - ud ne-mo po-test po-ne-re præ-ter

il-lud de-ni - que quod po - si-tum est a Christo Do-mi-no.

Psalmus. Fundamenta. e u o u a e.

Una	dia	tris	tessaris	pente
i	ii	iii	iiii	v
alpha	beta	gama	delta	e brevis

exa	epta	octoa	ennea	deca
vi	vii	viii	ix	x
	zeta	heta	theta	iota

icos	tranta	tesseranta	pentanta	exenta
xx	xxx	xl	l	lx
cappa	lanta	moi	noi	xi

eptamenta	ottonita	emonita	ecato
lxx	lxxx	xc	c
o brevis	pi	cophe	ro

diacos	triacos	tetracos	pentacos	exacos
cc	ccc	cccc	d	dc
sima	tau	ui	fi	chi

eptatos	octacos	ennacos	chile
dcc	dccc	dcccc	$\overline{I}$
psi	et themaga	enachos	chile

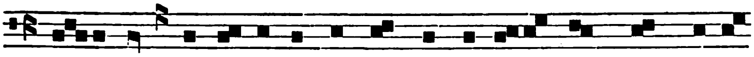
dischile trichile tetrachile pentachile exachile octachile ennachile dechachile icostachile tratangile serantachile pentachile exentachile eptantachile ocdintachile enantachile ecatostachile diacostachile triacostochile terracostochile pentacostachile etacostochile eptacostochile octacostochile enacostochile ecatostochile.*

Post veniens episcopus stet in medio ecclesiæ, et dicat hanc orationem.

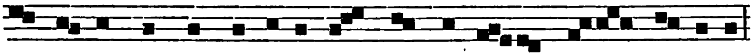
Deus, qui Moysi servo tuo ex mille millibus Israeliticis tibi dilectissimo visionem magnam ostendens de medio flammantis rubi, terram sanctam nudis pedibus calcare mandasti dicens, Solve calceamentum de pedibus tuis, locus enim in quo stas terra sancta est, insinuans per hoc quod magna reverentia honorandus sit locus nomini tuo qui exstiterit dedicatus. Tu, Domine, majestatis tuæ dextera hoc pavimentum sancti✠fica, et præsta ut super illud te oraturi munditia et boni operis desiderio flagrent, et suavitatis tuo odore velut virgula aromatis fragrent; et quæcunque præsentis vitæ a te necessaria postulaverint obtineant. Hic mysticus ille cultellus petrinus tuorum corda circumcidat. Hic rumphæa protectionis tuæ fideles muniat. Hic tuba vocis tuæ audiatur et intelligatur. Hic ignis Sancti Spiritus fidelium holocausta, et aram penetralium † ipsorum incendat. Hic scala pacis et caritatis assurgat, et orthodoxos tuos ad cœlestia erigat. Sit etiam pavimenti hujus locus ab angelis sanctis frequentatus, nostraque benedictione tibi commendatus; et concede ut quicunque te super illud laudando invocaverint, ibi te mereantur laudare ubi in cœlesti ecclesia populus feriatus et de tua visione solemnissimus tibi perenne sabbatum sabbatizat. Per Dominum.

Et a dextro angulo orientali scribat Abecedarium Latinum usque in sinistrum angulum occidentalem, cantando hanc antiphonam.

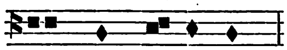
* In this Alphabet the spelling of the *MS* is preserved.
† *MS* penetrabilium.

Hæc au - la ac- ci-pi - at a De -o gra - ti - - am, be-ne-

dic-ti - o -nem et mi-se-ri-cor - di - am a Chris - to Je-su.

Psalmus. Mag-nus Do-mi-nus.*

Postea veniat in medium ecclesiæ, et dicat hanc orationem.

Oratio. Deus, qui sanctum Moysen præ cunctis millibus Israeliticis tam familiarem tibi esse fecisti, ut ei diceres, Invenisti enim gratiam coram me, et teipsum novi ex nomine: quem et in montis Sinai cacumen induxisti, ubi ei in præfigurationem sanctæ ecclesiæ, fabricandi tabernaculi sacramenta ostendisti, cui etiam duas tabulas lapideas digito tuo scriptas tradidisti, quarum una tria præcepta, quæ ad fidem sanctæ Trinitatis; altera septem, quæ ad custodiam constituendæ legis pertinebant, habebat: beatis apostolis tuis intercedentibus, exaudi vota orantium super hoc pavimentum, in quo ad instrumentum fidei illarum divinarum caracteres literarum a duobus angulis hujus domus usque in alios duos depinximus angulos; et verba legis tuæ in tabulis cordium eorum, misericordiæ tuæ digito scribe; † præsta quoque, ut quicquid ex ore humilitatis nostræ faciendum didicerint, hoc facere cupiant, sicque vivant, ut illuc pervenire valeant, ubi nomina sua in libro vitæ æternæ scripta esse gratulentur per sæcula. Per te, Jesu Christe, cui cum æterno Patre Sanctoque Spiritu manet honor et perpetuitas in sæculorum sæcula. Amen.

Deinde veniens ante altare dicat.

Deus in adjutorium meum intende; Domine ad adjuvandum me festina.

Totum ter dicat singulis vicibus, semel genua flectens.

Quem versum post episcopum, clerus similiter ter dicat, subjungendo Gloria Patri *cum* Sicut erat, *absque* Alleluya *vel* Kyrie eleison.

* The remainder of fol. 172b, about three-quarters of a page, is left blank; the Latin alphabet not having been filled in.

† *MS* ascribe.

*Exinde veniat episcopus in medium ecclesiæ, ad dolium aqua plenum. Ministris vero ei in aliquo vasculo offerentibus sal et cinerem inter se divisum, benedicat sal dicens.**

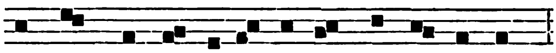
Oratione autem finita, ex hac aqua sumatur, [et] singulis doliis extra ecclesiam positis infundatur. Tunc aliquis ministrorum de ipsa aqua sanctificata particulam unam in vase sumens, episcopo offerat, in quam chrisma ponat, et ad altare accedat; depositaque capa linthco super stolam et albam succinctus, ex ipsa aqua chrismate infecta crucem cum pollice suo faciat in medio altaris; deinde in dextera; et post in sinistra parte per quatuor cornua dicens.

Sanctificetur hoc altare in nomine Patris ✠ et Filii ✠ et Spiritus ✠ Sancti. Amen.

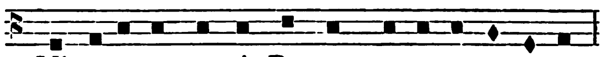
Post aspergat de ipsa aqua idem altare cum aspersorio ysopo desuper et in circuitu septies cantando hanc antiphonam.

Asper-ges me, Do-mi-ne, y - so - po et mun-da - bor, la -

va - bis me et super ni-vem de - al-ba-bor

Psalmus. Mi-se-re-re me - i De - us. e u o u a e.

His finitis, quod ex ipsa aqua remansit, ad basim altaris fundatur, et a præsule dicatur.
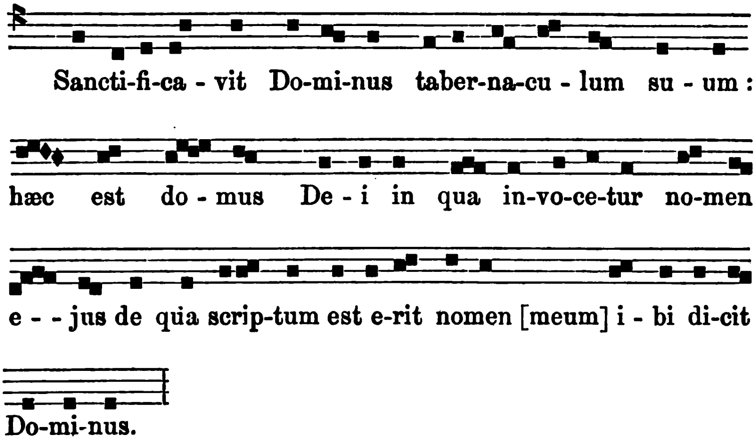
Dominus vobiscum.

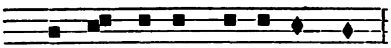
Et cum spiritu tuo.

Pateant ad hoc altare aures misericordiæ tuæ, quæsumus, Domine, precibus supplicantium; et gratiam divinitatis tuæ per præsentiam Sancti Spiritus super istud clementer asperge, intercedente sancto N. in cujus veneratione hoc consecramus; annue ut vivi lapides per te erigamur in cœlis, sacris tecum permansuri ædificiis, atque ut petentibus hic desiderata concedas, Paracliti tui inspirante clementia, corda nostra divinæ sapientiæ condimento clementer expurga, ut tibi placita postulare et petita dignanter a te obtinere mereamur. Qui vivis et regnas Deus per omnia sæcula sæculorum. Amen.

* The benediction is omitted in the MS.

Et deinde pontifex circumeat intus ecclesiam semel, spargendo per parietes prope terram aquam benedictam ex dolio sumptam, incipiens a sinistro angulo ab orientali parte usque dum iterum redeat in orientem, hanc cum psalmo clero canente antiphonam.

Psalmus. De - us noster re-fu-gi - um.

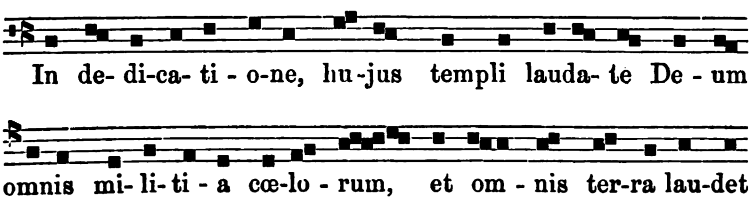
Quo peracto, veniens episcopus ante altare, dicat.

Dominus vobiscum.

Oremus.

Hic benedictionem tuam, quæsumus, Domine, populus fidelis ad honorem et laudem tui nominis veniens accipiat, qui corpore salvatus ac mente, hic gratam tibi semper exhibeat servitutem, et propitiationis tuæ beneficia jugiter inveniat. Per Dominum.

Qua finita, pontifex secundo circumeat deintus ecclesiam, aquam benedictam altius per parietes spargendo, cum hac antiphona.

no-men Do - mi - ni ; qui - a ex-al-ta - tum est no-men e-jus

so - li - us.

Psalmus. Lau-da-te Do- mi-num de cœlis.

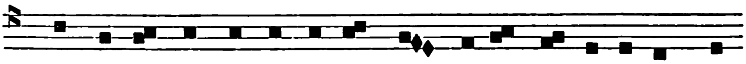
Sequitur oratio ante altare dicenda.

Dominus vobiscum.

Oremus.

Solus et ineffabilis supernorum rex, Domine Deus, auxiliare, quæsumus, ecclesiæ tuæ, ut quicunque hic ad laudem et exaltationem nominis tui convenerint, sacræ devotionis proficiant incrementis, ut tuo semper munere gubernentur, et ad redemptionis æternæ pertingant, te ducente, consortium. Per Dominum.

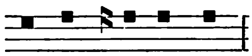
Tertio quoque episcopus ecclesiam deintus circumeat, aquam benedictam quam altius valet per parietes spargendo, cum hac antiphona.

Qui ha-bi - tat in ad-ju-to - ri - - o al - tis-si-mi in pro-

tec-ti - o - ne De - i cœ - - li com - mo - ra-bi-tur.

Psalmus. Di-cet Do-mi-no.

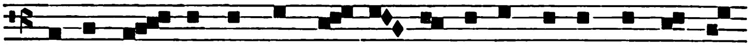
Sequitur oratio ante altare.

Dominus vobiscum.

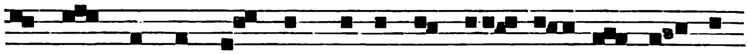
Oremus.

Adjutor altissime, æterne Deus et protector cœlestis, preces nostras clementer exaudi, nobisque misericordiam tuam poscentibus concede, ut quicunque intra parietes hujus ecclesiæ ad te clamaverint, omnium veniam peccatorum et gaudia percipere mereantur æterna. Per Dominum.

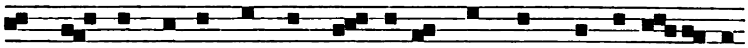
Deinde episcopus cum omni clero de ecclesia exeat, et spargat aquam benedictam inferius per parietes in circuitu et desuper, et incipiat a dextera parte orientis usque dum iterum redeat in orientem, cantando hanc antiphonam.

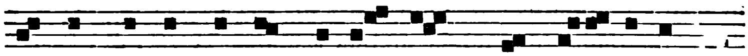
Funda-men-ta templi hu - jus sa-pi - en-ti - a su - a fun-

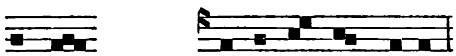
da - vit De - us, in quo Do-mi-num cœ - li col - lau-dant

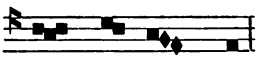
an-ge - - li: si ir-ru - ant ven-ti et flu - ant flu-mi-na non

pos-sunt e - a mo- ve - re un-quam: fun - da - ta e - nim

e - rant [sup-ra] fir-mam pet - ram.

Psalmus. Fun - da-men - ta.

Sequitur oratio in angulo orientis.

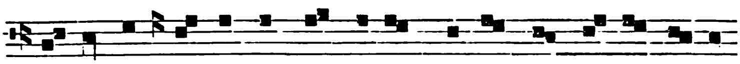
Dominus vobiscum.

Et cum spiritu tuo.

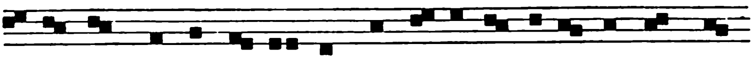
Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, qui sanctas portas Syon super omnia tabernacula Jacob diligis, da huic, quæsumus, Domine, domui bene✠dictionem tuam et præsta; ut nostræ fidei fundamenta nulla spiritualium nequitiarum impedimenta, nulla ventorum flamina aut dira temptationum flumina unquam valeant dejicere. Per Dominum.

Spargat secundo episcopus deforis per parietes altius in circuitu ecclesiæ, cum hac antiphona.

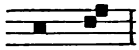
Ex-surgat De - us ad nos-tri fa - mu-la - tus ob-se-qui-um

et in lo - co sancto e - jus fi - at be-ne-dic-ti - o - nis aug-

mentum.

Psalmus. Ip-sum.

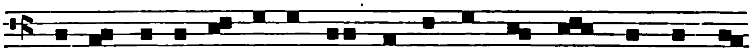
Sequitur ibidem oratio.

Dominus vobiscum.

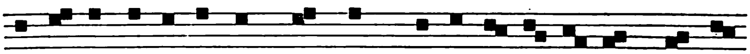
Oremus.

Domine Deus, redemptor sæculorum, te humiliter petimus, ut nostri famulatus obsequium suscipias, et hunc locum bene✠dicas, quatenus hinc omne malum repellas, et tuæ bene✠dictionis semper augmentum hic præbeas, per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, cui est honor et gloria tecum in unitate Spiritus Sancti per cuncta sæcula sæculorum. Amen.

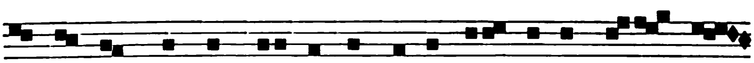
Tertio episcopus spargat super parietes et super culmen in circuitu, cum hac antiphona.

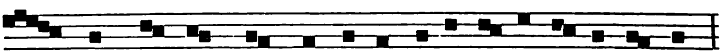
Qui re - gis Isra - el, in-ten-de, su-per do - mum is-tam qui

de-du-cis ve-lut o-vem Jo - seph, auge in e - a be - ne- dic-

ti - -o - nem tu - am, qui se-des super che-ru-bim, ex- - au -

di pre - ces sup-pli - cum in e - a ti-bi con-fi-ten-ti - um.

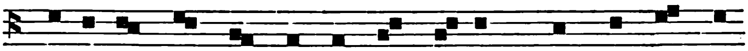
Psalmus. Ipsum. e u o u a e.

Sequitur oratio ad ostium ecclesiæ antequam ingrediatur.

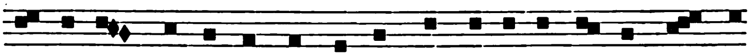
Oremus.

Deus, qui Jacob famulo tuo præelecto ascendentes et descendentes in præfiguratione sanctorum prædicatorum angelos ostendisti; concede, quæsumus, omnes ad hanc dedicationem ecclesiæ venientes, apostolorum tuorum tueri præsidio, quatenus qui sursum sanctum caput ecclesiæ, videlicet Dominum, contemplantur, pro his intercedere non desistant qui in vivis versantur. Per Dominum.

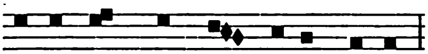
Finita oratione, ingrediatur episcopus ecclesiam cum schola et incipiat hanc antiphonam.

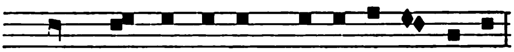
Be-ne-dic Do - mi - ne do-mum is-tam quam æ - di - fi -

ca - vi no - mi-ni tu - o, ut sint o - cu-li tu - i a - per - ti

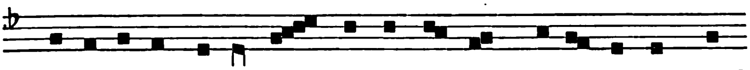

su-per e - am di - - e ac nocte.

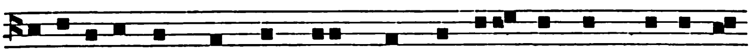

Psalmus. Mag-nus Do-mi-nus. e u o u a e.

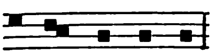
Et vadat episcopus de ipso altari, spargendo aquam benedictam per medium ecclesiæ in longum et in latum, faciendo crucem super omne pavimentum, canendo hanc antiphonam.

Be-ne-dictus es in tem-plo sancto glo - ri - æ tu - æ quod

æ - di-fi-ca-tum est ad lau - dem et glo - ri - am no-mi-nis

tu - i Do-mi-ne.

Psalmus. Be-ne - - di-ci-te omni - a. e u o u a e.

Sequitur oratio in medio ecclesiæ.

Dominus vobiscum.

Deus, qui inter cœlestium visionum arcana, quæ pretioso tibi et specialius dilecto Johanni revelasti, sibi etiam civitatem ostendisti, cujus plateæ auro teguntur mundissimo et gemmarum fulgore vernant tibi perpetuo; cujus etiam portæ margaritis nitent pretiosissimis, quæsumus ut hæc omnia ornamenta magnifices, hic spiritualiter facias lucere, et pavimenti hujus amplitudinem benedicas; concede quoque, ut qui te super hoc pavimentum invocaverint, intercedente beata Maria cum omnibus sanctis, ab angelis tuis tueantur, et in aula cœlesti ascribantur. Hoc in loco plebs tua, Domine, manna cœlesti reficiatur et de spiritualis petræ vena potetur. Hic lepra omnisque illuvio sceleris a te summo sacerdote eliminetur. Hic fimbriis jam misericordiæ tuæ infirmus quisque adveniens tangat et salvetur. De sacrario quoque sanctæ tuæ exauditionis huc transmitte antidotum reconciliationis; sit hic ad te confugientibus asylum, et virtutum omnium apparitorium. Præsta quoque, Domine, ut hic te adorantes et adoraturi omnes prosperitatem assequantur; et post vitæ istius cursum meritis beatæ Mariæ inter splendentes cœlestis curiæ cohortes stolis sempiternæ jocunditatis induantur. Per Dominum.

Ibidem. Oremus.

Flectamus genua. Levate.

Oratio. Deus qui loca nomini tuo dicanda sanctificas, effunde super hanc orationis domum gratiam tuam, ut ab omnibus hic invocantibus nomen tuum, auxilium misericordiæ tuæ sentiatur. Per Dominum.

Iterum. Oremus.

Flectamus genua. Levate.

Oratio. Deus, sanctificationum omnipotens dominator, cujus pietas sine fine sentitur; Deus, qui cœlestia simul et terrena moderaris, servans misericordiam tuam populo tuo ambulanti ante conspectum gloriæ tuæ; exaudi preces servorum tuorum, et præsta ut sint oculi tui aperti super domum istam die ac nocte: hanc quoque basilicam in honore sancti tui N.

sacris mysteriis institutam, clementissimus dedica, miseratus illus✠tra, perpetuo splendore clarifica et bene✠dicito; omnemque hominem venientem adorare te in loco hoc placatus admitte, propitius dignare recipere; et propter nomen tuum magnum et manum fortem et brachium excelsum in habitaculo hoc supplicantes libens protege, dignanter exaudi et æterna protectione conserva, ut semper felices semperque in tua religione lætantes, constantes in sanctæ Trinitatis fide catholica perseverent. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum.

In medio ecclesiæ præfatio.

Per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Dominus vobiscum.

Et cum spiritu tuo.

Sursum corda.

Habemus ad Dominum.

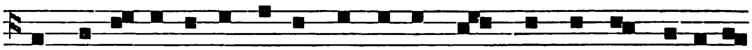
Gratias agamus Domino Deo nostro.

Dignum et justum est.

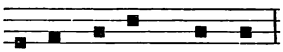
Vere dignum et justum est, æquum et salutare, nos tibi semper et ubique, gratias agere, Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus. Adesto precibus nostris: adesto sacramentis, adesto etiam piis famulorum tuorum laboribus, nobisque misericordiam tuam poscentibus. Descendat quoque in hanc ecclesiam tuam quam sub invocatione sancti nominis tui in honore sancti N. indigni consecramus, Spiritus Sanctus tuus septiformis gratiæ ubertate redundans, ut quotiescunque in hac domo tua sanctum tuum nomen fuerit invocatum, eorum qui invocaverint a te pio Domino preces exaudiantur. O beata et sancta Trinitas, quæ omnia purificas, omnia mundas, omnia exornas; O beata majestas Dei, quæ cuncta imples, cuncta contines, cunctaque disponis; O beata et sancta manus Domini, quæ omnia sanctificas, omnia benedicis, omnia locupletas; O sancte sanctorum Deus; tuam clementiam humillima devotione deposcimus, ut hanc ecclesiam per nostræ humilitatis famulatum, in honore sancti tui N. puri✠ficare, bene✠dicere, conse✠crareque perpetua sanctificationis tuæ ubertate [digneris]; hic quoque sacerdotes sacrificium tibi laudis offerant, hic fideles populi vota persolvant; hic peccatorum onera

solvantur, fideliumque lapsa reparentur. In hac ergo, quæsumus, Domine, domo tua, Spiritus Sancti gratia ægroti sanentur, infirmi restituantur, claudi curentur, leprosi mundentur, cæci illuminentur, dæmonia ejiciantur. Cunctorum hic debilium incommoda [et] ægrotationes, te, Domine, annuente, pellantur; omnium etiam vincula peccatorum absolvantur, ut omnes qui hoc templum beneficia justa deprecaturi ingrediuntur, cuncta se impetrasse lætentur, ut concessa misericordia quam precantur, perpetuo miserationis tuæ munere glorientur. Per Dominum.

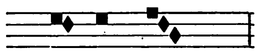
Deinde, ministri altare lintheo detergant, cantando hanc antiphonam.

Intro - i-bo ad al-ta-re De - i ad De - um qui læ - ti-fi-cat

ju-ven-tu-tem me - am.

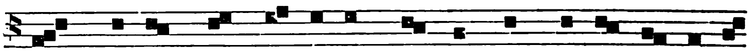
Psalmus. Ju - di - ca me.

Deinde benedicat tabulam altaris, quæ tamen prius lota esse debet aqua benedicta, ita dicendo.

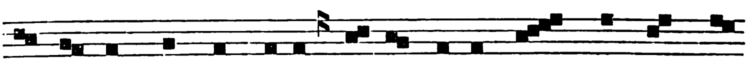
Oremus.

Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, misericordiam tuam vocibus exultantibus deprecamur, ut qui per omnem mundum fidem sparsisti, ecclesiam congregasti, quique lapidem abscisum de monte sine manibus angulari compage solidasti; hoc quoque altare serenus illustra, hoc quoque æterno lumine ir✠riga, et ita diversis undique chrismatibus locupleta, ut super illud admirandam Filii tui hostiam ipse benedicas impositam, ipse suscipias consecratam. Per eundem.

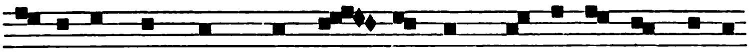
Deinde ministri altare lintheo detergant, cantando hanc antiphonam.

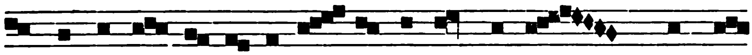
Ec - - ce ta - ber - na cu-lum De - i cum ho-mi-ni-bus et

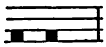
Spi - ri-tus Sanctus ha-bi - tat in vo-bis tem - plum e - nim

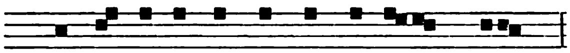
De - i sanctum est quod es - - tis vos pro cu-jus a - mo- re

ce- le-bra - tis ho- di - e gau- di - a tem-pli tem - - - - po - - re

festi.

Psalmus. Lau-da-te Do-mi-num omnes gen - - tes.

His peractis, dicat episcopus hoc modo.

Oremus.

Oratio, ut supra. Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, creator cœli et terræ, maris et omnium elementorum, supplices majestatem tuam exoramus et petimus, ut bene✠dicere et sancti✠ficare digneris hoc altare ex lapidea creatura tua manu hominis adquadratum; sicut benedicere dignatus es altare illud quod Noe post transactum cataclysma per verbum sanctum tuum in nomine Dei Patris omnipotentis ædificavit; super quod diversa animantia terræ oblata sunt munda et immunda; sed immunda in figura gentilium, quæ a Spiritu Sancto mundata, et in odorem suavitatis accepta scriptura commemorante cognovimus; suscipiatur, quæsumus, Domine, apud te hic suppositum sacrificium quodcunque per manus sacerdotis tibi fuerit oblatum, et proficiat offerentibus et communicantibus in vitam æternam. Per eundem.

Postea episcopus super altare, in medio et in quatuor angulos ejus, faciat crucem de oleo sancto, dicens.

Consec✠rare et sancti✠ficare digneris, Domine Deus, lapidem istum per istam unctionem et nostram benedictionem. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Require residuum in consecratione altaris.

Domine, ad te dirigatur oratio mea, sicut incensum in conspectu majestatis tuæ.

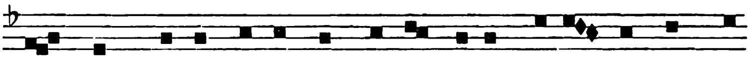
Psalmus. Domine clamavi.

Deinde episcopus circumeat ecclesiam intus per parietes, et incipiens

a sinistro angulo orientis, faciat duodecim cruces cum pollice de chrismate sub xii. crucibus pictis in parietibus, dicens in singulis locis.

Sanctificetur hoc templum per istam sanctam unctionem et nostram benedictionem, in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen.

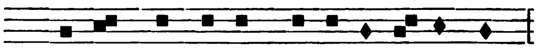
Dum episcopus facit hoc, cantetur hæc antiphona.

O quam me-tu - endus est lo-cus is-te: ve-re non est hic

a - li - ud ni-si do-mus De - - - i et por - - ta cœ-li.

Psalmus. Magnus Do-mi-nus. e u o u a e.

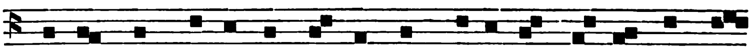
Sequitur oratio ante altare.

Dominus vobiscum.

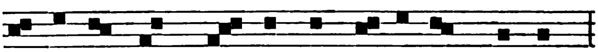
Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, effunde, quæsumus, super hunc locum gratiam tuam, et omnibus in te sperantibus, auxilium tui muneris ostende; ut hic et sacramentorum tuorum virtus et votorum hic obtineatur effectus. Per Dominum.

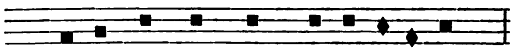
Hic accendantur [cereoli] super cruces foris, et tunc demum egrediens præsul hoc ipsum extra cum chrismate in circuitu ecclesiæ faciat, canendo hanc antiphonam.

La-pi - des pre-ti - o - si omnes mu-ri tu - - i, et tur - res

Je- ru-sa - lem gem-mis æ - di - fi - ca - buntur.

Psalmus. Lauda Je-ru-sa-lem. e u o u a e.

Et ad ostium perveniens, dicat.

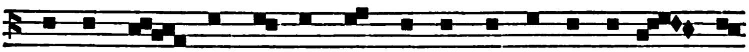
Dominus vobiscum.

Oremus.

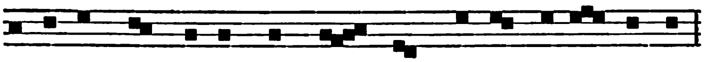
Deus, qui vivis et electis lapidibus æternum Majestati tuæ

condis habitaculum, auxiliare populo supplicanti, ut ecclesia tua cœlestibus amplificetur augmentis. Per Dominum.

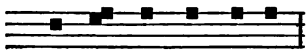
Finita oratione, ingrediantur omnes ecclesiam, et pontifex accedens ad altare, accipiat incensum, ponatque ex eo super cruces de gracili candela factas in quinque locis altaris, ubi unctio chrismatis facta fuerit. Et accendantur candelæ, et cantetur hæc antiphona.

Do-mi - ne ad te di - ri - ga-tur o - ra - ti - o me - - - a,

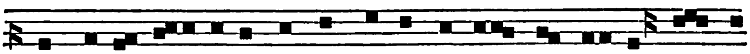

si-cut in- cen-sum in conspec - - tu ma - jes-ta-tis tu - æ.

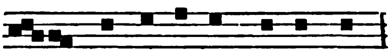

Psalmus. **Do-mi - ne cla-ma-vi.**

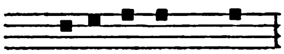
Deinde mittatur incensum in thuribulo; quod accipiens episcopus, incenset inde altare desuper, canendo hanc antiphonam.

Ec-ce o - dor fi-li - i me - i si-cut o - -dor ag-ri ple - ni

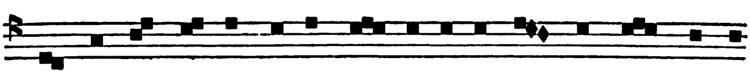

quem be-ne-di-xit Do-mi-nus.

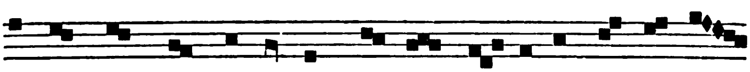

Psalmus. **Lauda Je-ru-sa-lem.**
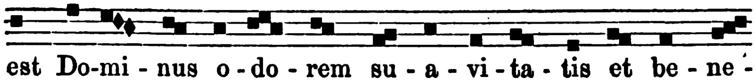
Deinde circumeat cum incenso altare, facta prius cruce cum thuribulo super altare, canendo antiphonam.
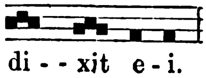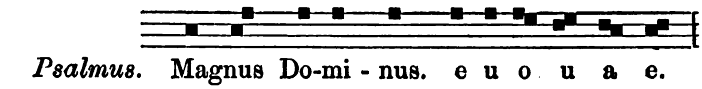

Æ -di - fi - ca-vit Mo- y - ses al-ta-re Do - mi - no De - o

of- fe - rens su -per il -lud ho - lo - causta o - do -ra - - tus

Dehinc episcopus a sinistro orientali angulo ecclesiæ inchoans, singulas cruces de chrismate in circuitu ecclesiæ factas incenset. Interim cantetur hæc antiphona, Domine ad te dirigatur, *ut supra.*

Tunc levita, sumpto thuribulo de ecclesia (cruce, candelabris et textu præcedentibus) cum parte cleri exeat, et duodecim cruces a præsule in circuitu ecclesiæ deforis cum chrismate factas incenset; præsule interim in ecclesia cum quibusdam residente, clero deforis præscriptam cum psalmo canente antiphonam.

Reverso diacono, cantu finito, episcopus stans ante altare, dicat hanc orationem.

Dominus vobiscum.

Oremus.

Domine sancte pater, æterne Deus, *&c.*

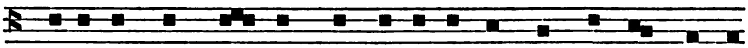
ut supra in consecratione altaris.

Sequitur oratio dicenda sive reliquiæ [fuerint] sive non.

Majestatem tuam, Domine, humiliter imploramus, ut altare hoc sacræ unctionis libamine ad suscipienda populi tui munera institutum, potenter bene✠dicere et sancti✠ficare digneris, et quod nunc a nobis indignis sub tui nominis invocatione in honore et nomine sancti tui N. sacrosancti chrismatis unctione est delibutum, placeat tibi; hocque altare in conspectu pietatis tuæ maneat in perpetuum, ut quicquid deinceps super illud oblatum sacratumve fuerit, dignum tibi fiat holocaustum, atque omnium hic offerentium sacrificia a te pio Domino Deo benigne suscipiantur, et per [ea] peccatorum nostrorum et eorum vincula absolvantur, maculæ deleantur, veniæ impetrentur, gratiæ acquirantur; quatenus una cum sanctis et electis tuis vitam percipere mereamur æternam. Per Dominum.

Hic fiat brevis sermo ad populum, et petatur a constructoribus dos ecclesiæ; fiat etiam sermo de dedicatione, de pace venientium et redeuntium, de feriando anniversario eadem die in eadem parochia.

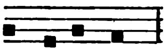
Tunc ungatur frons lapidis in modum crucis chrismate ab episcopo, incipiente hanc antiphonam.

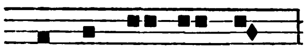
Confirma hoc De - us quod o-pe-ra-tus es in no - bis a

templo sancto tu - o quod est in Je-ru-sa-lem, al-le-lu-ya,

al-le-lu-ya.

Psalmus. Ex-sur-gat De - us.

Sequitur oratio.

Dominus vobiscum.

Oremus.

Descendat, quæsumus, Domine Deus noster, Spiritus tuus Sanctus super hoc altare, qui et dona populi tui sanctificet, et sumentium corda purificet. Per Dominum.

Tunc extergatur altare mundo lintheamine vel cotone vel stuppis mundis, quæ comburantur et cineres in loco convenienti reponantur.

Post hæc, benedicantur panni altaris, ornamenta et vasa ecclesiæ, sic.

Dominus vobiscum.

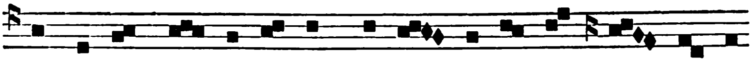
Oratio.

Oremus.

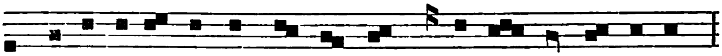
Exaudi, Domine, preces nostras, et hæc lintheamina atque indumenta, necnon et vasa sancti altaris atque ecclesiæ tuæ cunctaque sacri mysterii usui præparata bene✠dicere et sancti✠ficare digneris. Per Dominum.

Post hæc aspersis aqua benedicta pannis, ornamentis, et vasis, tam altaris quam ecclesiæ, vestiatur altare cum ornamentis, cantando hanc antiphonam.

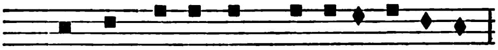
9*

Orna-ve-runt fa-ci-em templi co-ro-nis au-re-is

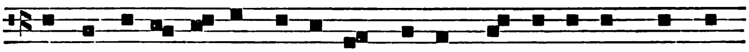

et de-di-ca-ve-runt al-ta-re Do- -mi-no, al-le-lu-ya.

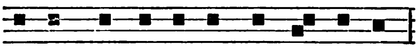

Psalmus. Magnus Do-mi-nus. e u o u a e.

Velato altari, episcopus genu flexo ter adoret et osculetur et incenset altare, canendo hanc antiphonam.

Omnis terra ad-o-ret te De-us et psal-lat ti-bi: psalmum

di-cam no-mi-ni tu-o, Do-mi-ne.

Psalmus. Ex-ur-gat. e u o u a e.

Post hæc dicat hanc orationem.

Dominus vobiscum.

Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, altare hoc nomini tuo dedicatum cœlestis virtutis bene✠dictione sanctifica, et omnibus in te sperantibus auxilii tui munus ostende; ut [hic et] sacramentorum virtus et votorum obtineatur effectus. Per Dominum.

Deinde præsul commendet oratorium Deo et sancto in cujus honore dedicatum est, ita dicendo.

Tibi, sancte N., commendamus hanc curam templi hujus, quod consecramus Domino Deo nostro, ut hic intercessor existas, preces et vota offerentium hic Domino Deo nostro conferas, custosque pervigil et janitor insegregabilis. Inimici humani generis tentamentis scutum tuæ interpellationis opponas, ne precum sanctarum et votorum hic fidelium malitiæ
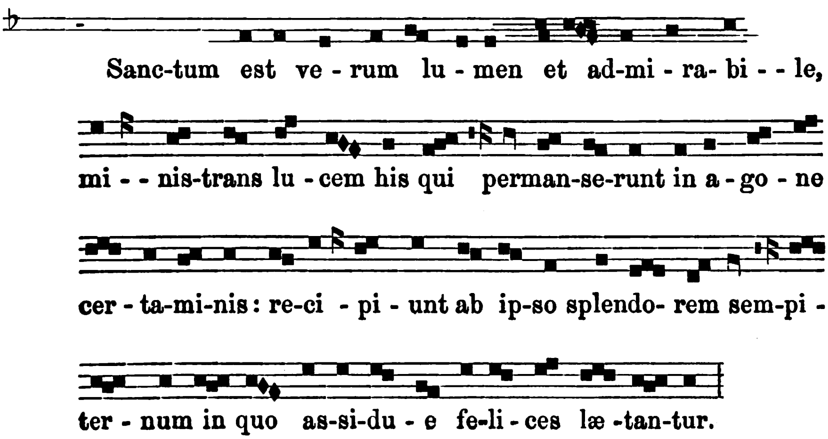
auctor efficiatur infector. Sed te præcipue, cui hanc curam commendamus, interveniente, omnibusque sanctis adjuvantibus, clypeo divini tutaminis a læsione corporis et animæ protecti omnes hic adorantes exaudiantur. Odoramenta quoque orationum plebis Christianæ in libatorio vasis aurei, angelico comitatus juvamine, ad Patris thronum tu conferas præ cæteris, quatenus jugi intuitu Dominus Deus noster, per virtutem sanctæ crucis, hic ingredientes et orantes tueri et gubernare dignetur. Qui vivit et regnat per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Ad complendum : Benedictio.

Benedictio Dei Pa✠tris omnipotentis, et Fi✠lii et Spiritus✠ Sancti maneat super domum istam et super omnes adorantes in ea. Qui trinus in unitate et unus in trinitate vivit et gloriatur Deus, per infinita sæcula sæculorum. Amen.

Finita commendatione ecclesiæ, egrediatur pontifex cum ministris, et exuat se vestimentis, quibus prius utebatur, lotisque manibus, rursus vestiatur alba, stola, tunica, dalmatica, manipulo, casula, mitra, et chirothecis. Ministri quoque induantur. Diaconus quidem alba, stola, dalmatica et manipulo ; subdiaconus, alba, tunica, et manipulo ; reliqui qui necessarii sunt, sicut uniuscujusque competit ministerio.

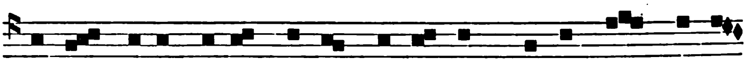
Quibus indutis, præcedente cruce, candelabris, thuribulo, textu evangelii, cæterisque reliquiarum thecis, cum omni veneratione procedat episcopus cum omni clero ad ecclesiam quam consecravit, hanc canendo antiphonam.

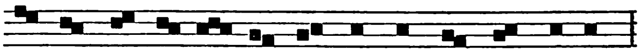
Finita antiphona, episcopus ante ostium ecclesiæ, antequam ingrediatur dicat hanc orationem.

Deus, qui in omni loco dominationis tuæ clemens ac benignus dedicator assistis, exaudi nos, quæsumus, et concede ut inviolabilis hujus loci permaneat consecratio, et beneficia tui muneris universitas quæ supplicat mereatur. Per Dominum.

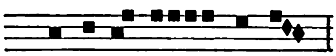
Episcopus autem, prædicta oratione finita, ministris præcedentibus ecclesiam ingrediatur, canendo hanc antiphonam.

Ingre- de-re, be-ne - dic-te Do-mi-ne; præ-pa - ra - ta est

ha - bi - ta - ti - o se - dis tu - æ, al - le - lu-ya.

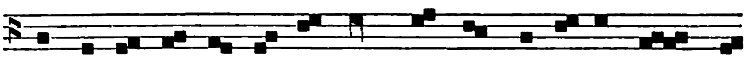
Psalmus. Mi-se-ri-cor - - di - as.

Et mox ut ecclesiam intraverit, finito cantu, dicat.

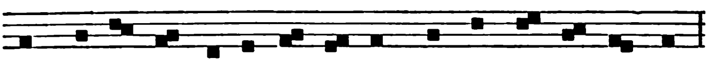
Oremus.

Deus, cujus salutari visitatione fidelium corda mundantur, templum hoc, quæsumus, introitu propriæ tuæ visitationis illustra, et concede ut, sicut tuorum reliquias sanctorum devoto corde prosequimur, sic, te opitulante, eorum ducatu gaudia regni cœlestis introire mereamur. Per.

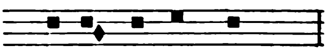
Dicta oratione, episcopus ad medium ecclesiæ progrediatur, et sequatur antiphona.

Ab o-ri - en-te por-tæ tres: ab oc-ci-den-te por - - tæ

tres: ab a-qui - lo-ne por-tæ tres: ab austro por-tæ tres.

Psalmus. Do-mi-nus reg-na-vit.

Hæc antiphona diversis locis diverso cantatur usu; in quibusdam enim locis duo vel tres clerici stantes ad orientem versi cantando dicunt,

Ab oriente portæ tres.

Et conversi ad occidentem canunt,

Ab occidente portæ tres.

conversique ad aquilonem dicunt,

Ab aquilone portæ tres.

et conversi ad austrum cantant,

Ab austro portæ tres.

Quam antiphonam clerus repetendo decantat cum psalmo.

In aliis vero locis, hoc spreto usu, totus clerus simul prædictam antiphonam cum psalmo decantat.

Qua cantata, dicat episcopus.

Dominus vobiscum. Oremus.

Oratio. Deus, qui in apostolorum tuorum prædicationibus ecclesiæ tuæ regni cœlestis ingressum præstitisti, quosque mundi luminaria vocari voluisti, concede, quæsumus, ut quorum ducatu ingredimur et splendore illuminamur, eorum precibus adjuti, majestatis tuæ obtutibus hæc nostra officia placabilia perficiamus. Per Dominum.

Hac expleta, cantores festive incipiant introitum.

Terribilis est locus iste: hic domus Dei est, *&c. ut supra.*

Kyrie eleyson, *morose percantent, et cætera.*

Oratio. Deus, qui invisibiliter omnia contines et tamen pro salute generis humani signa tuæ potentiæ visibiliter ostendis, templum hoc potentia tuæ inhabitationis illustra; ut omnes qui huc deprecaturi conveniunt, ex quacumque tribulatione ad te clamaverint consolationis tuæ beneficia consequantur. Per Dominum.

Epistola. In diebus illis, Vidi civitatem sanctam Hierusalem.

Gradale. Locus iste a Deo factus.

V. Deus, cui astat.

Alleluya. *V.* Adorabo ad templum.

vel Tractus. Laudate Dominum omnes gentes, *si evenerit inter Septuagesimam et Pascha.*

Secundum Lucam. In illo tempore, Egressus perambulabat Hiericho, *et cætera.*

Offertorium. Domine Deus, in simplicitate cordis.

Secreta. Deus, qui sacrandorum tibi auctor es munerum, effunde super hanc orationis domum benedictionem tuam, ut ab omnibus invocantibus nomen tuum, defensionis tuæ auxilium sentiatur. Per Dominum.

Benedictio. Omnipotens Deus, qui nos hodierna die ad dedicationem istius aulæ dignatus es adunare, ipse nos cœlesti benedictione dignetur locupletare. Amen.

Concedatque nobis fieri templum suum et habitaculum Spiritus Sancti, qui proprium Filium suum Dominum nostrum Jesum Christum pro nobis elegit immolari. Amen.

Quatenus mente et corpore purificati, habitatorem Deum in vobismetipsis semper habere possitis, et æternæ beatitudinis hæreditatem cum sanctis et electis suis possideatis. Amen.

Quod ipse præstare dignetur.

Communio. Domus mea domus orationis vocabitur.

Postcommunio. Multiplica, quæsumus, Domine, per hæc sancta quæ sumpsimus in animabus nostris veritatem tuam, ut te jugiter in templo sancto tuo adoremus, et in conspectu tuo cum sanctis omnibus gloriemur. Per Dominum nostrum Jesum Christum.

INCIPIT ORDO INCLUDENDI FAMULAM DEI.

R. Emendemus in melius quæ ignoranter peccavimus, ne subito præoccupati die mortis, quæramus spatium pœnitentiæ et invenire non possimus. Attende, Domine, et miserere, quia peccavimus tibi.

Psalmus. Peccavimus cum patribus nostris, injuste egimus, iniquitatem fecimus.

Attende.

Postea prosternat se sacerdos super altare, dicendo hos psalmos.

Domine, ne in furore, *i.* [vi.]
Domine, Dominus noster. [viii.]
Exaudiat te Dominus. [xix.]
Beati quorum. [xxxi.]
Judica, Domine, nocentes. [xxxiv.]
Domine, ne in furore, *ii.* [xxxvii.]
Beatus qui intelligit. [xl.]
Judica me, Deus, et discerne. [xlii.]
Miserere. [l.]
Inclina. [lxxxv.]
Domine, exaudi, *i.* [ci.]
Benedic *ii. usque ad* abyssos. [cii. 1-5]
De profundis. [cxxix.]
Domine, non est exaltatum. [cxxx.]
Domine, exaudi, *ii,* [cxlii.]

Postea cum orationibus sequentibus istis tribus.

Oratio. Deus, qui justificas impium et non vis mortem peccatorum, majestatem tuam suppliciter deprecamur, ut famulam tuam de tua misericordia confidentem cœlesti protegas benignus auxilio et assidua protectione conserves, ut tibi jugiter famuletur et nullis temptationibus a te separetur. Per Dominum.

Oratio. Tuere, quæsumus, Domine, famulam tuam, et intercedente beata Dei genitrice Maria cum omnibus sanctis tuis gratiæ tuæ in ea dona multiplica, ut ab omnibus libera offensis, temporalibus non destituatur auxiliis et sempiternis gaudeat institutis. Per Dominum.

Exinde incipiat Missam, Requiem æternam.

Et post evangelium faciat professionem.

Postea faciat benedictionem vestitus ejus, et induat eam habitu religionis, si antea induta non fuerit, dicens.

Benedictio vestimentorum.

Dominus vobiscum.

Oratio. Deus, qui vestimentum salutare et indumentum æternæ jocunditatis fidelibus tuis promisisti, clementiam tuam suppliciter exoramus; ut hæc indumenta, humilitatem cordis et contemptum mundi significantia, quibus famula tua sancto visibiliter est informanda proposito, propitius benedicas, ut beatæ castitatis habitum quem, te inspirante, suscepit, te protegente, custodiat. Per Dominum.

Oremus.

Oratio. Deus, bonarum virtutum et omnium benedictionum largus infusor, exaudi preces nostras, ut hanc vestem quam famula tua N. pro conservando castitatis signo se adoperiendam poscit, benedicere et sanctificare digneris. Per Christum Dominum nostrum.

Oremus.

Oratio. Respice, quæsumus, Domine, super hanc famulam tuam ut virginitatis propositum, quod te inspirante suscepit, te gubernante custodiat. Per.

Te invocamus, Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus, super hanc famulam tuam quæ tibi vovit servire puris mentibus mundoque corde, ut eam sociare digneris inter illa centum quadraginta quatuor millia infantium qui virgines permanserunt et se cum mulieribus non coinquinaverunt, in quorum ore non est inventus dolus; ita ergo et hanc famulam tuam facias pervenire immaculatam usque in finem, per immaculatum Dominum nostrum, cum quo vivis et regnas in unitate Spiritus Sancti, Deus, per omnia sæcula.

Oratio. Adesto, Domine, supplicationibus nostris, et hanc ancillam tuam bene✠dicere dignare, cui in tuo sancto nomine habitum sanctæ religionis im✠ponimus ut te largiente, et devota in ecclesia persistere et vitam percipere mereatur æternam. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium

tuum qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti, Deus, per.

Hic benedicitur velamen, et datur benedictio velaminis.

Salvam fac ancillam tuam.

Mitte ei auxilium de sancto.

Nihil proficiat inimicus in ea.

Esto ei, Domine, turris fortitudinis.

Domine, exaudi.

Dominus vobiscum.

Oremus.

Oratio. Signum Domini nostri Jesu Christi damus super hoc velamen, ad custodiendum divinum propositum, ut Spiritus Sanctus regnet in corde et in operibus suscipientis. Per eundem Christum.

Quæsumus, omnipotens Pater, qui per legiferum Moysen famulum tuum uti linea in ministerio priscæ legis sub typica jussione præcepta dedisti; hoc lineum velamen consecrare et sancti✠ficare ac bene✠dicere tua pietate digneris; ut hæc famula tua exuta ab omni sorde vitiorum, quæ hoc cupit induere, cum indumento sanctarum virtutum, hoc induatur, et ab omni perturbatione callidi insidiatoris deinceps protecta, in ecclesia tua sancta de die in diem renovetur. Per Dominum.

Hic ponat velamen.

Exuat te Dominus veterem hominem cum actibus suis. Amen. Induat te Dominus novum hominem qui secundum Deum factus est in sanctitate et justitia veritatis.

Deus, qui non vis mortem peccatoris sed pœnitentiam et emendationem semper desideras; misericordiæ clementiam suppliciter imploramus, ut huic famulæ tuæ sæcularibus renuntianti [desideriis] large gratiam tuæ pietatis infundere digneris, quatenus in castris tuis inserta, tibi militando, stadium vitæ præsentis percurrere valeat, ut bravium æternæ remunerationis te donante percipiat. Per Dominum.

Post hoc, incipiat sacerdos hymnum.

Veni Creator Spiritus.

V. Emitte Spiritum tuum *et cetera.*

V. Salvam fac ancillam tuam.

V. Mitte ei, Domine, auxilium de sancto.

V. Esto ei, Domine, turris fortitudinis.

V. Domine, exaudi.

V. Dominus vobiscum.

Deus, qui caritatis dona per gratiam Sancti Spiritus tuorum cordibus fidelium infundis, da ancillæ tuæ pro qua tuam deprecamur clementiam salutem mentis et corporis, ut te tota virtute diligat et quæ tibi placita sunt tota dilectione perficiat. Per Christum Dominum.

Prætende, quæsumus, Domine, famulæ tuæ dexteram cœlestis auxilii, ut te toto corde perquirat et quæ digne postulat assequatur. Per Christum.

Oratio. Adesto, quæsumus, omnipotens Deus, famulæ tuæ de tua misericordia confidenti, eamque tua misericordia custodi; ut a cunctis adversitatibus liberata, benedictionis æternæ digna inveniatur. Per Dominum.

Finita missa, et ordinata processione, incipiant litaniam quæ dicitur in Sabbato Paschæ, et ipsa includenda pergat inter illos portans cereum ardentem in manu. Cum autem venerint ad portam cellæ, finita litania, sacerdos introeat cum processione ; ceteri vero cum includenda foris sint, moxque incipiat sacerdos aspergendo aquam benedictam.

Asperges me.

Ps. Miserere mei, Deus.

V. Ostende nobis, Domine, misericordias tuas.

Oratio. Exaudi, Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus, et mittere dignare sanctum angelum tuum de cœlis, qui custodiat, foveat, protegat, visitet et defendat omnes inhabitantes in hoc habitaculo et in cunctis habitaculis nostris. Per Christum.

Tunc incenset sacerdos altare et totam domum incipiens

Ant. Domine, ad te dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu majestatis tuæ.

Ps. Domine, clamavi.

Ant. Ecce odor filiæ meæ sicut odor agri pleni quem benedixit Dominus.

Ps. Lauda Hierusalem.

Oratio. Domine sancte, Pater clemens, qui sanctus es et

mirabilis, cujus nec initium nec finis advertitur; te, Domine, benedicimus, et majestatem tuam supplices deprecamur, ut sit tibi hoc altare [sicut] illud quod Abraham pater noster, qui videre te meruit, fabricavit, in quo summus sacerdos Melchisedech sacrificii triumphalis normam expressit; sit tibi, Domine, [altare] hoc sicut illud quod Moyses septem dierum purificatione mundavit et cœlesti tuo alloquio sanctum vocavit, sicut locutus es ad eum dicens, Si quis tetigerit altare hoc, sanctificatus habeatur. In hoc altari destruatur luxuria, omnisque libido perimatur; offeratur pro turturibus castitas; pro pullis columbarum innocentiæ sacrificium. Per Dominum.

Deus, qui in sanctis habitas, æternæ pietatis moderamine, qui terram quam fundasti, ab antiquo prævaricationis contagio proprii cruoris effusione mundare et abstergere dignatus es, quæsumus immensam clementiam tuam, ut domum hanc cœlesti benedictione sancti✠fices, ut quæ sub timore et amore tui nominis hic habitaverit, se in perpetuum omnium peccatorum veniam impetrare gaudeat, et gaudia sempiterna possideat. Qui vivis et regnas.

Benedictio Patris ingeniti, Filiique ejus unigeniti, et Spiritus Sancti Paracliti ab utroque procedentis, maneat jugiter super domum istam in sæcula sæculorum. Amen.

His itaque peractis, exeat sacerdos cum ceteris omnibus et alloquatur includendam, et dicat quod, si velit intrare, intret. Dum autem intraverit, incipiat mox sacerdos antiphonam.

In Paradisum deducant te angeli: in tuo adventu suscipiant te martyres, et perducant te in civitatem sanctam Hierusalem.

Psalmus. In exitu Israel.

Ant. Hæc requies mea in sæculum sæculi: hic habitabo, quoniam elegi eam.

Ps. Memento.

R. Regnum mundi et omnem ornatum sæculi contempsi, propter amorem Domini mei Jesu Christi quem vidi, quem amavi, quem credidi, quem dilexi.

Versus. Eructavit cor meum verbum bonum: dico ego opera mea regi.

Quem vidi.

Salvam fac ancillam tuam.

V. Mitte ei auxilium de sancto.

V. Nihil proficiat inimicus in ea.

V. Esto ei, Domine, turris fortitudinis.

V. Domine, exaudi,

V. Dominus vobiscum.

Exaudi, Domine, preces nostras, et super hanc famulam tuam Spiritum tuæ benedictionis infunde, ut cœlesti munere ditata, tuæ majestatis dona possit adquirere, et bene vivendi aliis exemplum præbere. Per Dominum.

Postea pergant omnes in ecclesiam, et cantent in eundo R. vel Ant. in honore sancti in cujus nomine fundata est ecclesia, cum versiculo et oratione de sancto illius loci.

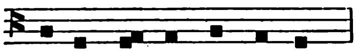
[DEDICATIO CŒMETERII.]

In dedicatione cœmeterii. Primum dicat episcopus ter, Deus in adjutorium meum intende, *cum genuflexione, sicut in consecratione altaris.*

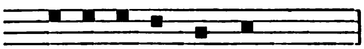
Postea faciat episcopus exorcismum salis et aquæ, cineris et vini, cum benedictionibus eorumdem, secundum quod notatur de exorcismo et benedictione salis et aquæ supra in dedicatione ecclesiæ, usque

Quatenus consecrata sis aqua sancta, ac proficias ad dedicationem hujus cœmeterii, ut per te, et per benedictionem divinam, auxiliante Domino, sive per os et per manus atque officium nostrum, hoc cœmeterium divinitus per gratiam Spiritus Sancti consecretur et perpetualiter ad sepelienda fidelium corpora consecratum permaneat; et Spiritus Sanctus habitet in hoc cœmeterio. Per eum qui venturus est judicare vivos et mortuos et sæculum per ignem.

Postmodum, positis quatuor crucibus in quatuor angulis cœmeterii, et secundum quosdam quinta cruce in medio cœmeterii, et illuminatis super singulas cruces tribus cereolis, episcopus ter circumeat intus cœmeterium, spargendo aquam benedictam, cruce ac candelabris præcedentibus, et clero sequente, canendo hanc antiphonam.

Asperges me Do-mi-ne.

Psalmus. **Mi-se-re-re me - i, Deus.**

Postea litanias circueundo cœmeterium intus. Deinde pontifex dicat hanc orationem ad orientem cœmeterii.

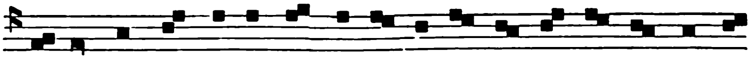
Dominus vobiscum.

Oremus.

Oratio. **Deus, qui es totius orbis conditor, et humani generis redemptor, cunctarumque creaturarum visibilium et invisibilium perfectus dispositor, te supplici voce ac puro corde exposcimus, ut hoc cœmeterium sive poliandrum in quo famulorum famularumque tuarum corpora requiescere debent post curricula hujus vitæ labentia, sancti✠ficare, pur✠gare atque benedicere digneris; quique peccatorum remissionem per tuam magnam misericordiam in te confitentibus præstitisti,**

corporibus quoque in hoc cœmeterio quiescentibus et tubam primi archangeli hic exspectantibus, consolationem perpetuam largitor impertire.

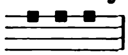
Tunc cantetur hæc antiphona.

Exsurgat De - us ad nostri fa-mu -la- tus ob-se-qui - um et

in lo- co sancto e - jus fi - at be-ne-dic-ti- o -nis augmentum.

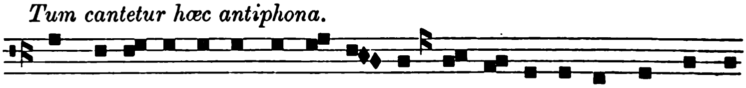
Psalmus. Ipsum.

Post hæc episcopus ad occidentem versus, dicat.

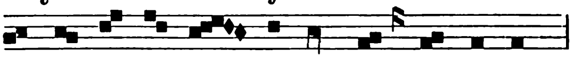
Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio. Domine sancte, omnipotens, trina majestas et una Deitas, Pater et Filius et Spiritus Sanctus, justitiæ auctor, veniæ largitor, bonorum dator, sanctitatis origo, charismatum distributor, omniumque ad te venientium pius receptor, præsta propitius ut hoc cœmeterium in honorem sancti nominis tui compositum bene✠dicere et sancti✠ficare digneris, qui Abrahæ patriarchæ famulo tuo terram a filiis Hebron comparatam causa sepulturæ benedixisti; et qui populo Israelitico promissionis tellurem in ævo durantem concessisti, famulorum famularumque tuarum corporibus in hoc cœmeterio quiescentibus, quæsumus, ut quietis sedem et ab omni incursione malorum spirituum tutamen benignus largitor tribuas, ut post animarum corporumque resurrectionem coadunatam cum sanctis tuis, te donante atque concedente, beatitudinem sempiternam percipere mereamur. Per eundem.

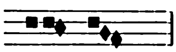
Tum cantetur hæc antiphona.

Qui ha-bi-tat in ad-ju-to - ri - o Al-tis-si-mi in pro-tec-ti-

o - ne De - i cœ - - li com-mo - ra - bi-tur.

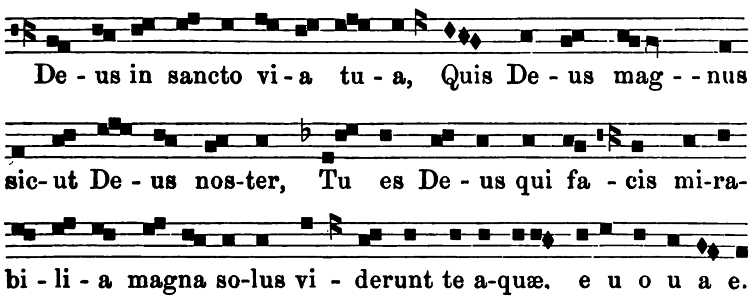
Psalmus. Ipsum.

Post hæc ad meridiem versus, dicat hanc orationem.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Domine Deus, pastor æternæ gloriæ, honor sapientiæ, custos et vigor prudentiæ, salus ægrotantium, valetudo potentium, mæstorum solamen, vita justorum, gloria humilium, te, Domine, flagitamus ut hoc servorum tuorum cœmeterium ab omni spurcitia ac inquinamento spirituum immundorum custodire, mund✠are et bene✠dicere digneris, atque corporibus humanis hoc in loco sepeliendis sinceritatem perpetuam tribuere non desinas, et quicunque baptismi gratiam perceperint, et fidei Catholicæ usque ad vitæ terminum perseverantes fuerint, atque decurso hujus ævi termino corpora sua in hoc cœmeterio requiei commendaverint, angelicis tubis concrepantibus, cum materia corporis et animæ præmia cœlestium gaudiorum sempiterna percipiant. Per Dominum.

Postea cantetur hæc antiphona cum versibus psalmi, Voce mea ad Dominum.

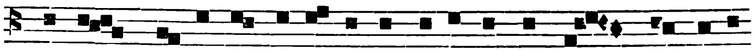

Postea episcopus ad aquilonem versus dicat hanc orationem.

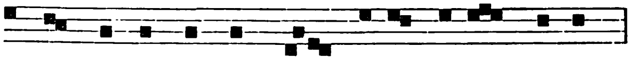
Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio. Omnipotens sempiterne Deus, qui es custos animarum, tutela salutis, fides credentium, respice propitius ad nostræ servitutis officium, ut ad introitum nostrum bene✠dicere, consec✠rare et sancti✠ficare hoc cœmeterium digneris, quatenus humana corpora hic post vitæ cursum pausantia, in magni judicii die simul cum felice anima mereantur adipisci vitæ perennis gaudia. Per Dominum nostrum.

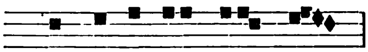
Exinde præsul thuribulum thure refertum accipiat, et cœmeterium circueundo incenset, clero canente hanc antiphonam.

Do-mi - - ne ad te di-ri-ga-tur o-ra-ti - o me - - a sic-ut

in-cen-sum in conspectu ma-je-sta -tis tu - æ.

Psalmus. Do-mi-ne cla- ma - vi.

Sequitur oratio in medio cœmeterii.

Dominus vobiscum.

Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Adesto, quæsumus, Deus, officio nostro; et tu, Domine, locum sanctifica quem consecramus per nostræ fragilitatis ministerium sicut benedixisti per manus patrum nostrorum, scilicet Abrahæ, Isaac et Jacob, terram sepulturæ; et postmodum pro nostræ salutis remedio traditus, flagellatus, tandemque cruci affixus, per teipsum, Joseph divinitus præparante, terrenum sanctificasti sepulcrum, ita hoc cœmeterium bene✠dicere, conse✠crare et ab invisibilium machinamentis hostium robo✠rare digneris, quo omnes quorum quarumque, post laborem vitæ, hic corpora pausaverint, perpetuæ felicitatis præmia consequantur. Per te Salvator mundi, qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitate Spiritus Sancti, Deus.

Hoc facto, elevata manu benedicat episcopus cœmeterium, dicens.

Deus, qui es judex vivorum sive mortuorum, bene✠dictionis tuæ sanctificationem nostræ devotionis officio super cœmeterium istud multiplica, et animæ cunctorum fidelium quorum sub tuo patrocinio in eo sepelienda sunt corpora, non afficiantur terroribus pœnæ infernalis, sed potius cum sanctis omnibus socientur tecum cœlestibus gaudiis, Qui in Trinitate perfecta vivis et gloriaris Deus, per infinita sæcula sæculorum. Amen.

Sequitur Missa de eodem.

Requiem æternam dona eis, Domine.

Oratio. Deus, cujus miseratione animæ fidelium requiescunt, huic cœmeterio angelum tuum deputes custodem, et da

propitius, ut omnium quorum hic corpora sepeliuntur, animæ absolutæ ab omni dolore, sine fine lætentur. Per.

Epistola. Nolumus vos ignorare.

Gradale. Requiem.

V. Absolve.

Tractus. De profundis clamavi.

Evangelium. Sicut Pater suscitat mortuos.

Offertorium. O pie Deus.

Secretum. Munera, Domine, oblata sanctifica, et qui teipsum in sepulcro poni voluisti, per hæc nos, quæsumus, ad finem vitæ properantes a peccatorum nostrorum maculis emundemur. Qui vivis et regnas Deus.

Benedictio. Copiam, quæsumus, Domine, tuæ benedictionis populo hic adunato tribue; temptationum omnium pericula remove, et perturbationum procellas ab eo miseratus exclude. Amen.

Mala cuncta arce, bona tribue, noxia subtrahe, prospera concede, ut in laude tua in præsentis ævi stadio currentes placere tibi valeant, in futuro gaudentes. Amen.

Sic, Domine, quæsumus, in hoc poliandro seu cœmeterio requiescentium corpora tuæ virtutis clypeo protege, et brachio tuæ defensionis robora, quatenus in novissimæ tubæ clangore a cunctis nexibus peccatorum exuti et æternæ vitæ gaudiis restituti, resurgant in parte dextera coronandi. Amen.

Quod ipse præstare dignetur, qui est vera resurrectio mortuorum; cui est cum æterno Patre Sanctoque Flamine laus et perpetuitas in sæcula sæculorum. Amen.

Benedictio Dei omnipotentis, Pa✠tris et Fi✠lii et Spiritus ✠ Sancti descendat super vos et maneat semper. Amen.

Communio. Lux æterna.

Postcommunio. Muneribus sacris satiati, quæsumus, Domine Deus noster, ut plebs tua, quæ in futuro a morte corporis resurrectura creditur, te miserante, in hujus vitæ cursu a morte animæ resurgere mereatur. Per Dominum.

[RECONCILIATIO ECCLESIÆ VEL CŒMETERII.]

In reconciliatione ecclesiæ sive cœmeterii vel alterius loci sacri ubi sanguis fuerit [effusus], aut homicidium factum, aut aliqua spurcitia publice perpetrata.

Primo ordinentur vasa cum aqua et alia vasa convenientia ad deferendam aquam, sal, cinis, vinum ; et induat se extra, ut supra in dedicatione cœmeterii, dicendo psalmos qui in consecratione ecclesiæ intitulantur, cum precibus et oratione, Deus, qui paterna.

Postea veniat episcopus cum baculo pastorali, ornatus amictu, alba, stola pluviali, et capa de bysso id est bokeram, et mitra simplici et baculo sine manipulo.

In eundo versus ecclesiam vel cœmeterium, cantetur hæc antiphona.

Deus in sancto via tua; quis Deus magnus sicut Deus noster: tu es Deus qui facis mirabilia magna solus.

Ps. Viderunt te aquæ.

Et ante ipsam ecclesiam veniens vel cœmeterium, deposita mitra, dicat episcopus hanc orationem.

Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, qui sacerdotibus tuis præ ceteris tantam gratiam contulisti, ut quicquid in tuo nomine digne perfecteque ab eis agitur, a te fieri creditur; quæsumus immensam clementiam tuam, ut quod modo visitaturi sumus visites, et quicquid benedicturi sumus, bene✠dicas; sitque ad nostræ humilitatis introitum, sanctorum tuorum meritis, fuga dæmonum, angeli pacis ingressus. Per Christum.

Oratio. Aufer a nobis, Domine, quæsumus, iniquitates nostras, ut ad loca tuo nomini purificanda puris mereamur mentibus accedere. Per Dominum.

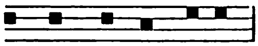
Tunc intret episcopus ecclesiam (si sit reconcilianda) vel cœmeterium, choro canente hanc antiphonam.

Pax huic domui (*vel* loco) et omnibus habitantibus in ea (*vel* eo); pax ingredientibus et egredientibus, alleluia.

Et veniens coram cruce in ecclesia vel infra cœmeterium in occidente, accumbat super faldistorium dum dicitur litania, ut supra in ordinibus. Et cum ventum fuerit ad versum qui pro domino episcopo cantatur, surgat episcopus et dicat.

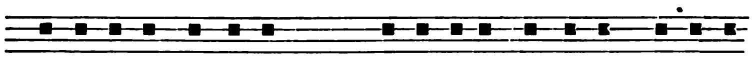
Ut eccle-si - am istam *(vel* cœme-te-ri - um istud) re-conci-

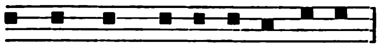
li - a - re digne-ris,

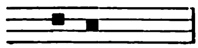
Te rogamus.

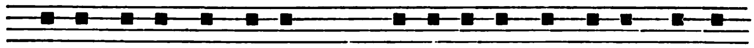
Ut eccle-si - am istam *(vel* cœme-te-ri - um istud) re-conci-

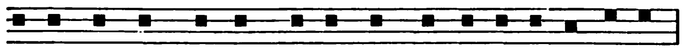
li - a - re, munda-re digne-ris,

Te rogamus.

Ut eccle-si - am istam *(vel* cœme-te- ri - um istud) re-con-

ci -li✠a - re, munda✠re, et sancti✠fi-ca-re digne-ris.

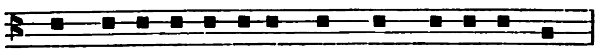
Interim prosternat se episcopus, et cantores percantent litaniam usque in finem. Qua finita, surgat episcopus, ibidem deposita mitra, et dicat.

Oremus.

Diaconus. Flectamus genua. Levate.

Deus, qui peccati veteris hæreditatem mortem, in qua posteritatis genus omne successerat, Christi Filii tui Domini nostri passione solvisti, dona propitius, ut conformes ejusdem facti, sicut imaginem terreni parentis naturæ necessitate portavimus, ita imaginem cœlestis gratiæ sanctificatione portemus ejusdem Christi Domini nostri, qui tecum vivit et regnat.

Postea dicat episcopus ter, hoc modo.

De - us, in adju-to-ri - um me - um intende.

Chorus respondeat sic.

Do-mi-ne, ad ad-ju-vandum me fes-ti-na.

Gloria Patri. Sicut erat. Alleluia.

Postea fiat benedictio salis, aquæ, cinerum, et vini, hoc modo.

Exorcizo te, creatura salis, in nomine Domini nostri ✠ Jesu Christi, qui apostolis suis ait, Vos estis sal terræ; et per apostolum dicit, Sit cor vestrum sale conditum; ut sancti✠ficeris ad consecrationem *(vel* reconciliationem) hujus ecclesiæ et altaris *(vel* cœmeterii) ad expellendas omnes dæmonum temptationes, et omnibus qui ex te sumpserint, sis corporis et animæ tutamentum, sanitas et protectio et confirmatio salutis. Per eum qui venturus est judicare vivos et mortuos et sæculum per ignem. Amen.

Benedictio salis.

Oremus.

Oratio. Domine sancte, Pater omnipotens, bene✠dic hanc creaturam salis ad effugandum inimicum, et salubrem ei medicinam immitte, ut ad animæ et corporis se sumentium proficiat sanitatem. Per Dominum nostrum.

Sequitur exorcismus aquæ.

Exorcizo te, creatura aquæ, in nomine Dei ✠ Patris et Filii ✠ et Spiritus ✠ Sancti, ut repellas diabolum a termino justorum, ne sit in umbraculis hujus ecclesiæ vel altaris; et tu, Domine Jesu Christe, infunde Spiritum Sanctum in hanc domum tuam, *(vel* hoc altare,) ut proficiat sanitati corporum animarumque adorantium te, et magnificetur nomen tuum in gentibus, et increduli corde convertantur ad te, et non habeant alium Deum præter te, Dominum solum, qui venturus es judicare vivos et mortuos.

Benedictio aquæ.

Oremus.

Oratio. Domine sancte, Pater omnipotens, statutor omnium elementorum, qui per Jesum Christum Filium tuum Dominum nostrum, hoc elementum aquæ in salutem humani generis esse voluisti; te supplices deprecamur, ut exauditis

orationibus nostris eam tuæ pietatis respectu sancti✠fices, atque ita omnis spirituum immundorum ab ea recedat incursio, ut ubicumque fuerit in nomine tuo aspersa, gratia tuæ benedictionis adveniat, et omnia mala, te propitiante, procul recedant. Per eundem Dominum nostrum.

Benedictio cinerum.

Cum Dominus vobiscum. Oremus.

Oratio. Omnipotens sempiterne Deus, parce metuentibus, propitiare supplicantibus, et mittere dignare sanctum angelum tuum de cœlis, qui bene✠dicat et sancti✠ficet cineres istos, ut sint remedium salutare omnibus nomen tuum sanctum humiliter implorantibus, ac semetipsos, pro conscientia delictorum suorum accusantibus, atque ante conspectum divinæ clementiæ tuæ facinora sua deplorantibus, vel serenissimam pietatem tuam suppliciter obnixeque flagitantibus; præsta, quæsumus, per invocationem sanctissimi nominis tui, ut quicumque eos super se asperserint pro redemptione peccatorum, corporis sanitatem et animæ tutelam percipiant. Per Dominum.

Tunc misceantur sal et cinis in modum crucis, dicendo.

✠ Fiat commixtio salis et cineris. In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen.

Et episcopus ter accipiens quantum pugillo capere potest, faciat inde crucem ter super aquam dicens.

Hæc commixtio salis et cineris cum aqua benedicta, sit sanctificata ad consecrationem hujus ecclesiæ et altaris. In nomine Patris ✠ et Filii ✠ et Spiritus ✠ Sancti. Amen.

Sequitur. Dominus vobiscum. Oremus.

Oratio. Deus, invictæ virtutis auctor et insuperabilis imperii rex ac semper magnificus triumphator, qui adversæ dominationis vires reprimis, qui inimici rugientis sævitiam superas, qui hostiles nequitias potenter expugnas, te, Domine, trementes et supplices deprecamur ac petimus, ut hanc creaturam salis et cineris et aquæ dignanter accipias, benignus illustres, pietatis tuæ rore sancti✠fices, ut ubicunque fuerit aspersa, per invocationem tui sancti nominis omnis infestatio immundi spiritus abjiciatur, terrorque venenosi serpentis pro-

cul pellatur, et præsentia Sancti Spiritus misericordiam tuam poscentibus ubique adesse dignetur. Per Dominum nostrum. In unitate ejusdem.

Sequitur benedictio vini

cum Dominus vobiscum. Oremus.

Domine Jesu Christe, qui es vitis vera, quique in Cana Galilææ vinum ex aqua fecisti; multiplica super nos misericordiam tuam, et bene✠dic atque sancti✠fica hanc creaturam vini, ut super quodcunque ex ea fusum fuerit, divinæ benedictionis tuæ dulcedine repleatur, Salvator mundi, qui cum Deo Patre et Spiritu Sancto vivis et regnas Deus per.

Deinde ponat vinum in aqua dicens.

Fiat hæc commixtio aquæ et vini ad consecrationem hujus ecclesiæ et altaris, In nomine Patris ✠ et Filii ✠ et Spiritus ✠ Sancti.

Sequitur præfatio super aquam vino mixtam, quæ absque Oremus *altius dicatur.*

Deum Patrem omnipotentem, fratres carissimi, in cujus domo mansiones multæ sunt, supplices deprecamur, ut habitaculum istud (*vel* altare) benedicere ✠ et custodire dignetur, per aspersionem hujus aquæ cum vino mixtæ, ut tenebras ab eo repellat et lumen infundat, nullam sævienti adversario tribuat potestatem, sed propria sit domus Dei, et nullam in ea inimicus habeat licentiam nocendi.

Benedictio aquæ cum vino mixtæ.

Oratio. Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, Creator et conservator humani generis, et dator gratiæ spiritualis, atque largitor æternæ salutis, mitte Spiritum tuum Sanctum super hoc vinum cum aqua et cinere mixtum, ut armatum cœlestis defensione virtutis, ad consecrationem hujus ecclesiæ et altaris tui proficiat. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Finita benedictione, si ecclesia sit, circumeat episcopus tribus vicibus intrinsecus, ter spargendo aquam benedictam cum sale, cinere, et vino, primo per pavimentum, secundo in medio, tertio in summitate parietis, ut supra in dedicatione ecclesiæ, ac præcipue in loco contaminato; incipiens qualibet vice ab occidente per boream ad partem orientalem usque dum redeat per sinistram in occidentem ad locum quo inceperit. Eodem

modo fiat extrinsecus, incipiens ab occidente per boream ad partem orientalem usque dum redeat per sinistram in occidentem ad locum quo inceperit. Si fuerit cœmeterium, primo in remotiori parte, secundo in medio, tertio juxta ecclesiam circumeundo, et maxime in loco delicti, spargat aquam benedictam.

Interim cantetur hæc antiphona.

Asperges me, Domine, hyssopo et mundabor, lavabis me et super nivem dealbabor.

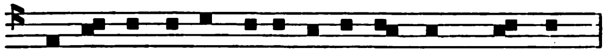
Ps. Miserere mei Deus.

Et dicitur sine Gloria Patri.

Ad unumquemque versum repetatur Antiphona, Asperges me.

Deinde rediens ad locum primum ubi litaniam dixerit, dicat istam orationem cum Oremus.

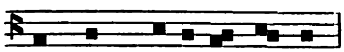
Oratio. Deum indultorem criminum, Deum sordium mundatorem, Deum, qui concretum originalibus peccatis mundum adventus sui nitore purificavit, supplices deprecemur, ut contra diaboli furentis insidias fortis nobis pugnator assistat, et quicquid ejus virosa calliditate quotidianisque infestationibus maculatum hic corruptumque fuerit, efficiatur cœlesti sanctificatione ac mundatione purgatum ; quia sicut illius est solidum perfectumque quassare, ita Auctoris nostri est lapsa restaurare et corrupta purgare ; cujus majestatem precamur, ut hic locus fiat ab omni pollutione purgatus et sanctificatus atque in priorem statum restitutus et reconciliatus ac sacratus. *terminando submisse,* Per eum qui in Trinitate perfecta vivit et gloriatur Deus.

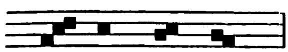
Per omni - a sæ-cu-la sæ-cu - lo-rum. A-men.

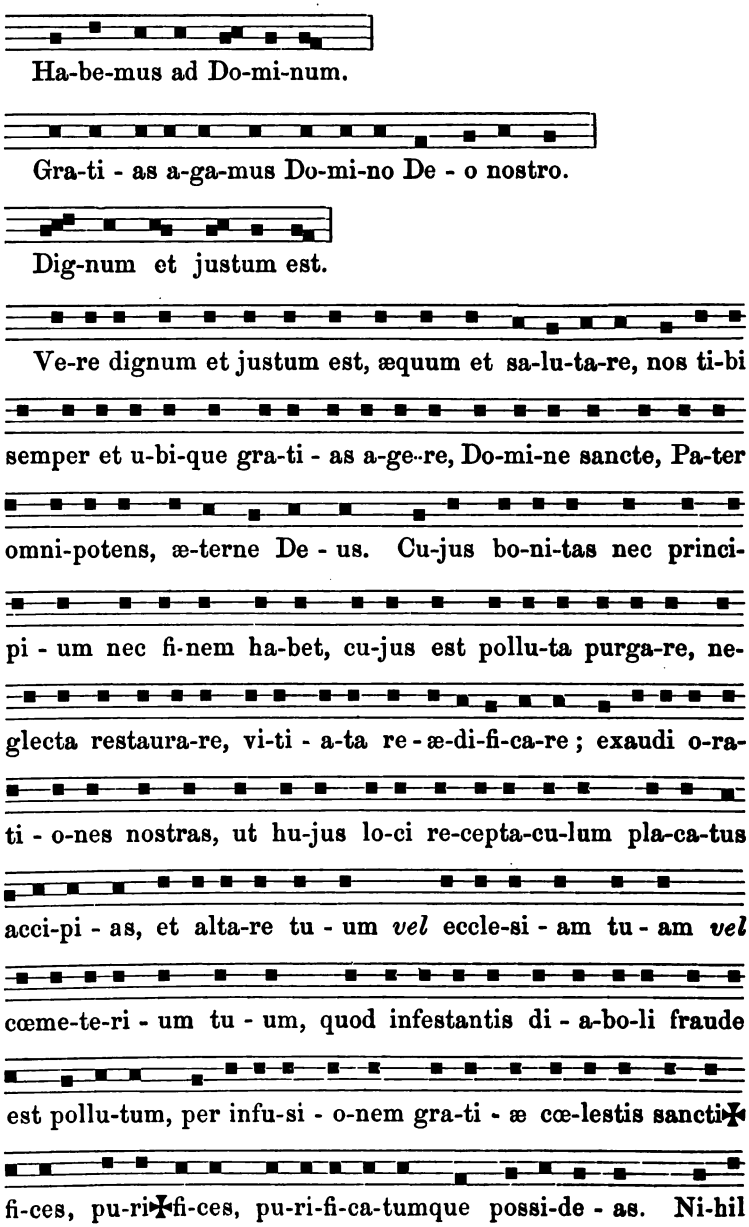
Do-mi-nus vo -bis-cum.

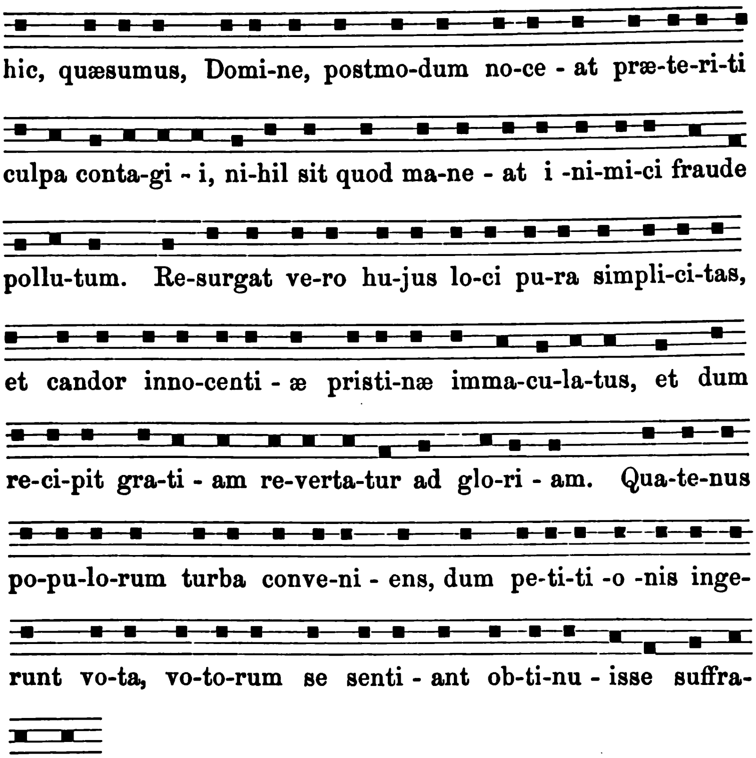

Et cum spi-ri-tu tu - o.

Sur-sum cor - da.

Ha-be-mus ad Do-mi-num.
Gra-ti - as a-ga-mus Do-mi-no De - o nostro.
Dig-num et justum est.
Ve-re dignum et justum est, æquum et sa-lu-ta-re, nos ti-bi
semper et u-bi-que gra-ti - as a-ge-re, Do-mi-ne sancte, Pa-ter
omni-potens, æ-terne De - us. Cu-jus bo-ni-tas nec princi-
pi - um nec fi-nem ha-bet, cu-jus est pollu-ta purga-re, ne-
glecta restaura-re, vi-ti - a-ta re - æ-di-fi-ca-re ; exaudi o-ra-
ti - o-nes nostras, ut hu-jus lo-ci re-cepta-cu-lum pla-ca-tus
acci-pi - as, et alta-re tu - um *vel* eccle-si - am tu - am *vel*
cœme-te-ri - um tu - um, quod infestantis di - a-bo-li fraude
est pollu-tum, per infu-si - o-nem gra-ti - æ cœ-lestis sancti✠
fi-ces, pu-ri✠fi-ces, pu-ri-fi-ca-tumque possi-de - as. Ni-hil

gi - a. *terminando secrete.* Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti, Deus, per omnia sæcula sæculorum. *R.* Amen.

Postea circumeat episcopus ecclesiam intrinsecus ter cum incenso, eodem modo incensando quo asperserit aquam, incipiens qualibet vice ab occidente per boream ad partem orientalem, usquedum redeat per sinistram in occidentem ad locum ubi inceperit.

Si fuerit cœmeterium, ter circumeat episcopus cum incenso ; primo in remotiori parte, secundo in medio, tertio juxta ecclesiam, et maxime in loco delicti.

Interim cantetur hæc antiphona a choro.

Exsurgat Deus ad nostri famulatus obsequium et in loco sancto ejus fiat benedictionis augmentum.

Ps. Exsurgat Deus.

Totus psalmus dicatur, et repetatur antiphona post unumquemque versum psalmi, si necesse fuerit.

His peractis, eat episcopus ad primum locum et ibidem stando dicat hanc orationem.

Deus, qui in sanctis habitans, supernæ moderamine pietatis terram mundus mundam formasti, quam etiam primi prævaricatoris de supernis ejecti sedibus maculatam, priscis misertus paradisi quos creasti accolis, pia effusione cruoris proprii ab omni antiquæ prævaricationis contagio mundare et abstergere dignatus es; quæsumus immensam pietatem tuam, ut hanc ecclesiam (*vel* hoc cœmeterium) quod (*vel* quam) prius tua sanctificatione sanctificare voluisti, quamvis jam ejusdem novo insultu prævaricatoris maculatam, tua cœlesti bene✠dictione bene✠dicas, ut qui sub timore et amore tui nominis ad hoc oratorium pro impetranda suorum peccatorum venia convenerint (*vel* in hoc cœmeterio sepulti fuerint) se [in perpetuum omnium veniam peccatorum] impetrare gaudeant et gaudia percipere sempiterna lætentur. Per Dominum.

Deinde eat pontifex in ecclesiam, et ibi cantetur hæc antiphona, licet cœmeterium tantum sit reconciliatum.

Confirma hoc, Deus, quod operatus es in nobis, a templo sancto tuo quod est in Hierusalem.

Ps. Narrabo nomen tuum fratribus meis: in medio ecclesiæ laudabo te.

Qui timetis Dominum, laudate eum: universum semen Jacob glorificate eum.

Timeat eum omne semen Israel: quoniam non sprevit neque despexit deprecationem pauperis.

Nec avertit faciem suam a me: et cum clamarem ad eum exaudivit me.

Gloria Patri.

Repetatur antiphona.

Oratio. Oremus.

Deus, qui ecclesiam tuam sanctam de omnibus mundi finibus congregatam, per tui lateris admirabile sacramentum cunctarum gentium matrem esse dixisti; quam etiam populorum varietate depictam martyrum tuorum meritis decorasti; bene✠dic, Domine, quæsumus, sanctorum tuorum opitulante

suffragio, tam altare quod eorum exornatur, te juvante, reliquiis, quam ecclesiam atque fidelium tuorum vota offerentium sanctifica. Qui vivis.

Sequitur benedictio, elevata manu per longum et latum loci, dicens.

Benedictio Dei ✠ Patris omnipotentis ingeniti, Filiique ✠ ipsius unigeniti, necnon Sancti ✠ Spiritus Paracliti ab utroque procedentis maneat jugiter super ecclesiam istam (*vel* cœmeterium istud) in sæcula sæculorum. Amen.

Postea dicat episcopus missam de reconciliatione.

Si cœmeterium sit, dicatur missa, Requiem æternam.

Si ecclesia sit, dicatur hæc missa.

Cum sanctificatus fuero in vobis congregabo vos de universis terris et effundam super vos aquam mundam et mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris et dabo vobis spiritum novum.

In tempore Paschali, alleluia.

Ps. Benedicam Dominum in omni tempore, semper laus ejus in ore meo.

Oratio. Deus, qui dixisti, domus mea domus orationis vocabitur, domum istam alienis offensionibus contaminatam mundare et sanctificare digneris, ut omnium preces et vota in hoc loco ad te clamantium clementer exaudias et benigne perficias. Per Dominum.

Epistola. Ecce ego Johannes. [Apoc. xxi. 2]

Gradale. Tollite hostias et introite in atria ejus: adorate Dominum in aula sancta ejus.

V. Revelavit Dominus condensa et in templo ejus omnes dicent gloriam.

Alleluia. *V.* Adorabo ad templum sanctum tuum et confitebor nomini tuo.

Si infra Septuagesimam evenerit, dicatur tractus.

Laudate Dominum, omnes gentes, et collaudate eum, omnes populi, quoniam confirmata est super nos misericordia ejus, et veritas Domini manet in æternum.

Secundum Lucam. [vi. 43-48]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Non est arbor bona quæ facit fructus malos: neque arbor mala faciens fructum bonum. Unaquæque enim arbor in suo fructu cognoscitur. Neque enim de spinis colligunt ficus: neque de rubo vindemiant uvam. Bonus homo de bono thesauro cordis sui profert bonum: et malus homo de malo thesauro profert malum. Ex abundantia enim cordis os loquitur. Quid autem vocatis me, Domine, Domine: et non facitis quæ dico? Omnis qui venit ad me et audit sermones meos et facit eos: ostendam vobis cui similis sit: Similis est homini ædificanti domum, qui fodit in altum et posuit fundamentum super petram: inundatione autem facta, illisum est flumen domui illi, et non potuit eam movere: fundata enim erat super petram.

Offertorium. Oravi Deum meum ego Daniel dicens: exaudi, Domine, preces servi tui: illumina faciem tuam super sanctuarium tuum et propitius intende populum tuum super quem invocatum est nomen tuum, Deus.

In tempore Paschali, alleluia.

Secreta. Hæc hostia, quæsumus, Domine, et locum istum ab immunditiis iniquorum (*vel* patratæ offensionis) expurget, et supplicationes nostras hic et ubique tibi reddat acceptas. Per Dominum.

Benedictio Episcopalis.

Omnipotens Deus, universa vobis et in hoc templo (*vel* cœmeterio) adversa excludat ac suæ super nos benedictionis dona propitiatus infundat. Amen.

Corda convenientium ad hanc reconciliationem efficiat sacris intenta doctrinis, quæ possint repleri beneficiis sempiternis. Amen.

Quatenus exsequenda intelligentes et intellecta exsequentes, inter adversa mundi ab omni sorde peccatorum purificati inveniamini incolumes, et beatorum spirituum efficiamini in cœlesti regno cohæredes. Amen.

Quod ipse.

Communio. Acceptabis sacrificium justitiæ, oblationes et holocausta super altare tuum, Domine.

In tempore Paschali, alleluia.

Postcommunio. Percipientes, Domine, munera salutis æternæ, te supplices exoramus, ut templum hoc *(vel* cœmeterium) a barbarorum *(vel* iniquorum) inquinamentis emundatum, tua benedictione maneat sanctificatum, et pectora nostra ab omni sorde vitiorum alienata tibi devota semper assistant. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum.

[CONSECRATIO ALTARIS SINE ECCLESIA.]

Ad consecrationem altaris sine ecclesia. Inprimis præparentur omnia quæ ad consecrationem altaris sunt necessaria, videlicet sal, aqua, cinis, vinum, hyssopus, majora grana incensi, et quinque cruces de gracili candela factæ, oleum sanctum, et crisma.

His peractis procedat episcopus in hunc modum. Primo extra cancellum induatur, amictu, alba, stola, et fanone, cum simplici mitra et baculo pastorali; et dum se induit episcopus dicat psalmos ut supra in Dedicatione Ecclesiæ.

Ps. Judica me Deus. *Ps.* Quam dilecta. *Ps.* Inclina Domine. *Ps.* Memento Domine David. *Ps.* Ecce quam bonum. *cum antiphona.* Veni, Domine, visitare nos in pace, ut lætemur coram te corde perfecto.

Kyrie eleison.
Christe eleison.
Kyrie eleison.
Pater noster.
Et ne nos.
Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam,
Et salutare tuum da nobis.
Esto nobis, Domine, turris fortitudinis,
A facie inimici.
Non nobis, Domine, non nobis,
Sed nomini tuo da gloriam.
Salvos fac servos tuos et ancillas tuas,
Deus meus, sperantes in te.
Domine, exaudi orationem meam.
Et clamor meus ad te veniat.
Dominus vobiscum.
Et cum spiritu tuo.
Oremus.

Oratio. Actiones nostras, quæsumus, Domine, aspirando præveni et adjuvando prosequere, et interveniente beata et gloriosa semper virgine Dei genitrice Maria cum sancto N.

et omnibus sanctis, cuncta nostra operatio et a te semper incipiat, et per te cœpta finiatur. Per Christum Dominum nostrum.

Alia oratio. Deus, qui nos pastores in populo vocari voluisti, præsta, quæsumus, ut hoc quod humano ore dicimur, in tuis ecclesiis esse valeamus. Per Dominum.

Postquam vero pontifex ingressus fuerit cancellum, tenens crucem in manibus, dicat.

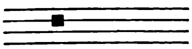
Crux pellat hinc hostem. Crux Christi defendat hic orantes. Crux Christi triumphet hic et in ævum.

Deinde fiant ibi litaniæ.

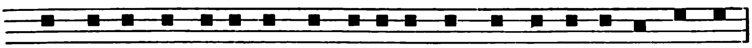
Interim vero prostratus pontifex dicat cum aliqua persona reverenda septem psalmos pœnitentiales vel ipsam litaniam secreto ante altare procul. Et cum ventum fuerit ad versum qui pro antistite cantatur, surgat episcopus et dicat.

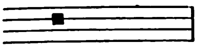
Ut hoc al-ta-re be-ne✠di-ce-re digne-ris,

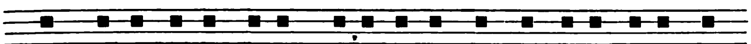
Te rogamus.

Ut hoc al-ta-re bene✠di-ce-re et sancti✠fi-ca-re digne-ris.

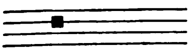
Te rogamus.

Ut hoc al-ta-re be-ne✠di-ce-re et sancti✠fi-ca-re et con-

secr✠a-re digne-ris.

Te rogamus.

Finita litania, veniens pontifex ante altare consecrandum, dicat ter.

Deus, in adjutorium meum intende.

Et alii respondeant per vices singulas.

Domine, ad adjuvandum me festina.

cum Gloria Patri *sine* alleluia.

Deinde fiat aqua benedicta major, et etiam aqua crismata hoc ordine.

Exorcismus salis.

Exorcizo te, creatura salis, in nomine Domini nostri Jesu Christi, qui apostolis suis ait, Vos estis sal terræ, et per apostolum dicit, Sit cor vestrum sale conditum, ut sancti✠ficeris ad consecrationem hujus altaris, ad expellendas inde omnes dæmonum temptationes, et omnibus qui ex te sumpserint sis animæ et corporis tutamentum et sanitas et perfectio et confirmatio salutis, per eum qui venturus est judicare vivos et mortuos et sæculum per ignem. Amen.

Benedictio salis.

Oremus.

Domine Deus, pater omnipotens, bene✠dic, quæsumus, hanc creaturam salis ad effugandum inimicum, et ei salubrem medicinam immitte, ut ad animæ et corporis se sumentium proficiat sanitatem, per Dominum nostrum.

Exorcismus aquæ.

Exorcizo te, creatura aquæ, in nomine Dei Patris et Filii et Spiritus Sancti, ut repellas diabolum a termino justorum, ne sit in umbraculo hujus altaris; et tu, Domine Jesu Christe, infunde Spiritum Sanctum tuum in hoc altare ut proficiat ad salutem corporum et animarum te adorantium, ut magnificetur nomen tuum in gentibus et increduli corde convertantur ad te et non habeant alium Deum præter te, Dominum solum, qui venturus es judicare vivos et mortuos et sæculum per ignem. Amen.

Benedictio aquæ.

Oremus.

Domine Deus, pater omnipotens, creator omnium elementorum, qui per Jesum Christum Filium tuum Dominum nostrum hoc elementum aquæ in salutem humani generis esse voluisti; te supplices deprecamur, ut exauditis orationibus nostris eam tuæ pietatis respectu sanctifices, atque ita omnium

spirituum immundorum ab ea recedat incursio; ut ubicunque fuerit in nomine tuo aspersa, gratia tuæ benedictionis adveniat et omnia mala te propitiante procul recedant. Per eundem Dominum.

Benedictio cineris

cum Dominus vobiscum.

Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, parce metuentibus, propitiare supplicantibus, et mittere dignare sanctum angelum tuum de cœlis, qui bene✠dicat et sancti✠ficet cineres istos ut sint remedium salutare omnibus nomen tuum sanctum humiliter invocantibus ac semetipsos pro conscientia delictorum suorum accusantibus, atque in conspectu divinæ clementiæ tuæ facinora sua deplorantibus, vel serenissimam pietatem tuam suppliciter obnixeque flagitantibus; et præsta per invocationem sanctissimi nominis tui, ut quicunque eos super se asperserint pro redemptione peccatorum, corporis sanitatem et animæ tutelam percipiant. Per Dominum.

Tunc misceantur sal et cinis, et pontifex ter faciat inde crucem super aquam dicens.

Hæc commixtio salis et cineris cum aqua benedicta, sit sancti✠ficata ad consecrationem hujus altaris. In nomine Pa✠tris et Fi✠lii et Spiritus ✠ Sancti. Amen.

Sequitur. Dominus vobiscum. Oremus.

Oratio. Deus, invictæ virtutis auctor et insuperabilis imperii rex ac semper magnificus triumphator, qui adversæ dominationis vires reprimis, qui inimici rugientis sævitiam superas, qui hostiles nequitias potenter expugnas; te, Domine, trementes et supplices deprecamur ac petimus, ut hanc creaturam salis et aquæ et cineris dignanter accipias, benignus illustres, pietatis tuæ more * sancti✠fices, ut ubicunque fuerit aspersa per invocationem sancti nominis tui, omnis infestatio immundi spiritus abjiciatur, terrorque venenosi serpentis procul pellatur, et præsentia Sancti Spiritus misericordiam tuam poscentibus ubique adesse dignetur. Per Dominum. In unitate ejusdem.

* sic MS.

Benedictio vini
cum Dominus vobiscum. Oremus.

Oratio. Domine Jesu Christe, qui es vitis vera, quique in Cana Galilææ vinum ex aqua fecisti; multiplica super servos tuos misericordiam tuam, et bene✠dic atque sancti✠fica hanc creaturam vini, ut super quod ex ea fusum fuerit, divinæ benedictionis tuæ dulcedine repleatur, Salvator mundi, qui cum Deo Patre et Spiritu Sancto vivis et regnas Deus per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Deinde ponat vinum in aquam dicens.

Fiat commixtio aquæ et vini ad consecrationem hujus altaris. In nomine Pa✠tris et Fi✠lii et Spiritus ✠ Sancti. Amen.

Præfatio
sine Oremus, *absolute.*

Deum Patrem omnipotentem, fratres carissimi, in cujus domo mansiones multæ sunt, deprecemur, ut altare hoc bene✠dicere et custodire dignetur, per aspersionem aquæ hujus cum vino mixtæ, ut tenebras ab eo repellat et lumen gratiæ infundat, nullamque sæviendi in illud adversario tribuat potestatem, sed proprium sit altare Dei, et nullam in eo inimicus habeat licentiam nocendi. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui cum eo et Spiritu Sancto vivit et regnat in sæcula sæculorum. Amen.

Benedictio aquæ cum vino mixtæ.

Dominus vobiscum. Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, creator et conservator humani generis, et dator gratiæ spiritualis, atque largitor æternæ salutis, mitte Spiritum tuum Sanctum super hoc vinum cum aqua mixtum, ut armatum cœlestis defensione virtutis, ad dedicationem hujus altaris proficiat. Per Dominum nostrum. In unitate ejusdem.

Tunc ingrediatur episcopus ad altare; et primum cum pollice suo crisma in aquam modicam sumptam in pelvim parvam mittat in modum crucis, sic dicendo.

Sancti✠ficetur aqua ista hoc salutifero crismate et nostra bene✠dictione ad consecrationem hujus altaris. In nomine Pa✠tris et Fi✠lii et Spiritus ✠ Sancti. Amen.

Tunc de ipsa aqua crismata faciat crucem in medio mensæ altaris dicens.

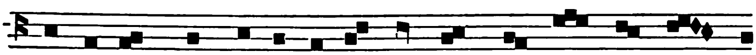
Sancti✠ficetur hoc altare. In nomine Pa✠tris et Fi✠lii et Spiritus ✠ Sancti. Amen.

Pax tibi.

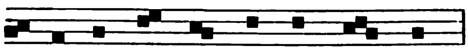
Et cum spiritu tuo.

Deinde in dextera parte atque in sinistra, per quatuor cornua altaris faciat similiter cruces, repetens in qualibet unctione verba præmissa ; et postea cum hyssopo aspergat de prima aqua non crismata.

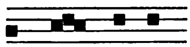
Eodem modo repetatur pro quolibet altari, si plura sunt ; ipsum altare septem vicibus vel tribus aspergendo, incipiendo antiphonam sequentem, quam clerici prosequantur.

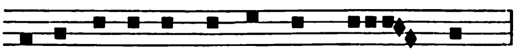
Asperges me hysso-po et mun-da - bor la - va - bis me

et su-per ni - vem de - al - ba - bor.

In tempore Paschali, al - le - lu-ya.

Ps. Mi-se-re-re me - i De - us. A - - men.

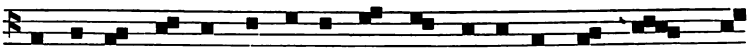
Tunc episcopus rediens ad gradum altaris, dicat.

Oremus.

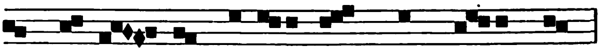
Oratio. Pateant ad hoc altare aures misericordiæ tuæ, quæsumus, Domine, precibus supplicantium, et gratiam divinitatis tuæ per præsentiam Sancti Spiritus super istud altare clementer asperge, ac intercedente beata Dei genitrice Maria cum beato N., in cujus veneratione hoc altare consecramus, annue ut vivi lapides per te erigamur in cœlis, sacris tecum permansuri ædificiis, atque ut petentibus hic desiderata concedas, Paracliti tui inspirante clementia, corda nostra divinæ sapientiæ condimento clementer expurga, ut tibi placita postulare, et petita a te dignanter a te obtinere mereamur. Per eundem Dominum nostrum. In unitate ejusdem Spiritus Sancti Deus.

Quo facto, lavet tabulam altaris de aqua sacrata non crismata ; et postea tabulam sic totam lintheo extergat. Residuum vero aquæ crismatæ fundat ad basim in fossam ad hoc factam. Et si reliquiæ debeant includi, faciat maltam de ipsa aqua crismata et calce et sabulo, cooperiens tegula.

Tunc episcopus incipiat eundo ad altare hanc antiphonam.

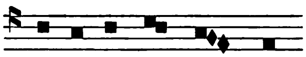
Intro - i - bo ad al-ta-re De - i me - i ad De - - um qui

læ - ti - fi - - cat ju-ven - tu - - tem me - - am.

In tempore Paschali, al - le - lu - - ya.

Ps. Ju-di-ca me De - us.

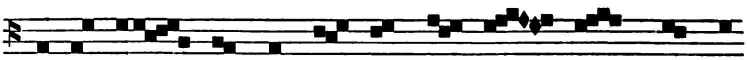
Benedictio tabulæ altaris.

Oremus.

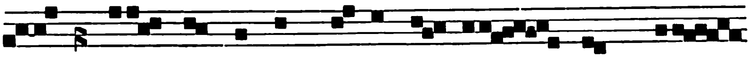
Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus, misericordiam tuam vocibus exsultantibus deprecamur, ut qui per omnem mundum fidem sparsisti, ecclesiam congregasti, quique lapidem abscisum de monte sine manibus angulari compage solidasti ; hoc quoque altare serenus illustra, hocque æterno lumine irriga, et ita diversis undique carismatibus locupleta, ut super illud admirandam Filii tui hostiam ipse benedicas impositam ipse suscipias consecratam. Per eundem.

Postea deferatur incensum, et dum pontifex thurificando cum eo facit cruces super et ante altare dicitur interim, episcopo incipiente Gradale, Dirigatur *cum versu, et ex nunc continue alius sacerdos teneat thuribulum juxta altare, incensando usque officium peractum.*

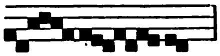
Gradale.

Di-ri - ga - - - tur or - a - ti - - o me - - - a sic - ut

in - - - cen - sum in conspec-tu tu - o Do - - mi - - -

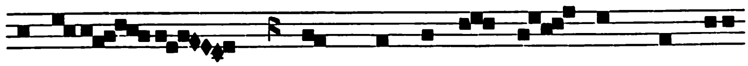

ne.

Si placet dicatur.

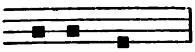
E -le- va - - - - - - - - - - ti - - o ma - nu - um

me - a - - - - - - - rum sac - ri - fi - ci - - um ves-per-

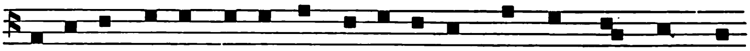
ti - - - - - - - - - num.

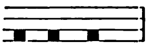
O-re-mus.

Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus, creator cœli et terræ, maris et omnium elementorum, supplices majestatem tuam exoramus et petimus, ut bene✠dicere et sancti✠ficare digneris altare hoc ex lapidea creatura tua manu hominis adquadratum, sicut benedicere dignatus es altare illud quod Noe post transactum cataclysma per verbum sanctum tuum in nomine tuo ædificavit, super quod diversa animantia terræ oblata sunt munda et immunda, sed immunda in figuram gentilium, quæ a Spiritu Sancto tuo mundata, et in odorem suavitatis accepta, Scriptura commemorante cognovimus. Suscipiatur, quæsumus, Domine, apud te hic suppositum sacrificium, quodcunque per manus sacerdotum tibi fuerit oblatum, et proficiat offerentibus et communicantibus in vitam æternam. Per eundem Dominum nostrum. In unitate ejusdem.

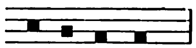
Pax tecum.
Et cum spiritu tuo.
Et repetatur pro quolibet, si plures sunt.
Interim cantent clerici antiphonam.

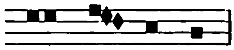
E-re-xit Ja-cob la-pi-dem in ti-tu-lum fundens o - - le - um

de-su-per.

In tempore Paschali, al-le-lu-ya.

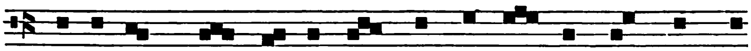
Ps.. Quam di - lec-ta.
cum Gloria Patri *et sine* Oremus.

Deum, universitatis artificem et immensæ molis admirabilem conditorem, fratres carissimi, vocibus exsultantibus deprecemur, ut qui per totum mundum fidem sparsit et ecclesiam congregavit, quam lapis excisus sine manibus angulari compage solidavit, ut attolleret caput in cœlum, quæ de cœlo accepit fundamentum, altare hoc ad conficiendam in eo vitæ sacramenta compositum ita crismate divinæ benedictionis perfundat, ut super illud adorandam Filii sui hostiam bene✠dicat impositam, ipse suscipiat consecratam. Sit hic victima unitati substantiæ et personarum Trinitati grata et acceptabilis, ut hoc altare, quod per invocationem nominis sui in honore sancti N. pio dedicamus officio, præsentia suæ visitationis illustret et sanctificatione bene✠dicat, et perpetua inhabitatione possideat. Qui unus in Trinitate perfecta vivit et regnat Deus per omnia sæcula sæculorum. Amen.

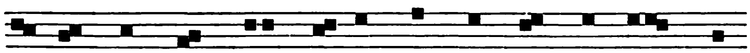
Et semper sacerdos præparatus faciat incensum per circuitum altaris donec consecratio finiatur. [*Episcopus*] *vero de eodem oleo, loco quo prius, inchoata antiphona,* Mane surgens, *unguat lapidem, dicens.*

Conse✠crare et sancti✠ficare digneris, Domine Deus, lapidem istum per istam unctionem et nostram bene✠dictionem per Christum Dominum nostrum.

Pax tecum.
Et cum spiritu tuo.
Et repetatur per quodlibet, si plures sint.
Interim cantetur antiphona.

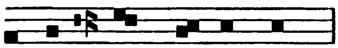
Ma-ne sur - gens Ja-cob e - ri - ge - bat la - pi - dem in

ti - tu - lum fun - dens o - le - um de - sup - er vo - - tum

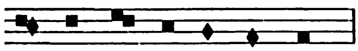
vo - vit Do - mi - no ve - re lo - cus is - te sanctus est et

e - go nes - ci - e - bam.

In tempore Paschali, al-le - lu-ya.

Ps. Bo-num est con-fi - te - ri.

Oratio. Deus, qui ad sanctificandum primogenitum tibi populum tabernaculi exemplar in monte Sina Moysi famulo tuo mysticis significationibus demonstrasti, secundum cœlestium formam terris sanctum disponens, ut ad te ipsum nostra quæ videntur attraheres, et supernis terrena sociares, quatenus eminentiæ spiritualis illuc tenderet te vocante fastigium, unde te ordinante sumpsit exordium; hoc quoque altare salutaribus celebrandis redemptionis mysteriis præparatum rore cœlestis unguenti asperge, et aromatibus divinæ sanctificationis perfunde, ac munus gratiæ consecrantis super illud placatus impone, dignumque sit super quod electas ad sacrificium creaturas in corpus et sanguinem Redemptoris virtus secreta convertat, et in sacras Agni hostias invisibili imitatione transcribat; ut sicut Verbum caro factum est, ita

in Verbi substantia benedicta oblationis natura proficiat, et quod prius victui fuerat alimonia, vita hic efficiatur æterna. Per eundem.

Hoc facto accipiat crisma, et similiter sicut de oleo perungat ipsum lapidem per cruces singulas, et per planitiem lapidis. Pontifex ut prius dicat, antiphona prius incepta.

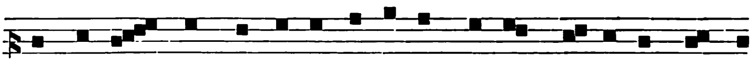
Conse✠crare et sancti✠ficare digneris, Domine Deus, hoc altare in honore sancti N. per sacri crismatis unctionem et nostram bene✠dictionem. In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen.

Pax tecum.

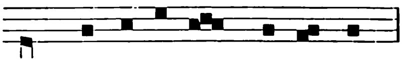
Et cum spiritu tuo.

Et repetatur pro quolibet, si plures sint.

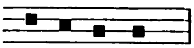
Interim cantetur antiphona.

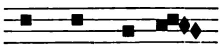
Ec-ce o - - dor fi- li- i me - i sic - ut od - or agri ple - ni

quem be-ne-di - xit Do-mi-nus.

In tempore Paschali, al-le-lu-ya.

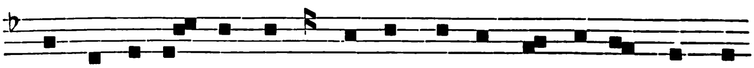
Ps. Fun-da-menta.

Post hæc confricet pontifex totum altare manu sua, spargendo oleum et crisma ; antiphona prius incepta, Sanctificavit Dominus.

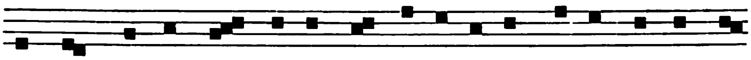
Consecr✠are et sancti✠ficare digneris, Domine omnipotens, hoc altare in honore sancti N. per sacri crismatis et olei unctionem et nostram bene✠dictionem. In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen.

Et reponatur pro quolibet, si plures sint.

Interim cantetur hæc antiphona.

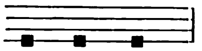
Sancti - fi - ca - vit Do - - mi-nus ta-ber-na - cu-lum su - um

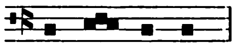
hæc est domus De- -i in qua in-vo-ce-tur nomen e-jus de

qua scrip-tum est et e-rit no-men me -um i - bi di-cit

Do - mi - nus.

In tempore Paschali, al - le - lu-ya.

Ps. De - us noster re - fugium.

Oremus.

Oratio. Singulare propitiatorium, qui te in ara crucis pro nobis redimendis obtulisti immolandum, cujus præfiguratione patriarcha Jacob lapidem erexit in titulum quo fieret sacrificium, et portæ cœli desuper aperirentur exauditionis oraculum; suppliciter tibi, Domine, preces fundimus, ut hujus altaris expolitam materiem supernis sacrificiis imbuendam, ipse tuæ dotari sanctificationis ubertate præcipias, qui quondam lapideis legem scripsisti in tabulis. Qui cum Patre et Spiritu Sancto vivis et regnas Deus per omnia sæcula sæculorum.

Sequitur benedictio incensi.

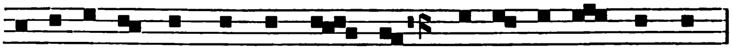
cum Dominus vobiscum. Oremus.

Oratio. Domine omnipotens, cui astat exercitus angelorum cum tremore, quorum servitium spirituale et igneum esse cognoscitur; dignare respicere et bene✠dicere et sancti✠ficare hanc creaturam thuris (*vel* incensi) ut omnes languores cunctæque insidiæ inimici odore ejus præcepto tuo fugentur a plasmate tuo, quod pretioso Filii tui sanguine redemisti. Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti per omnia sæcula sæculorum.

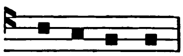
Et faciat crucem thurificando cum incenso, desuper altare, dicente schola antiphonam.

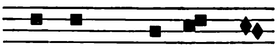
Do-mi-ne ad te di- ri- - ga-tur o - ra-ti - o me - - - a

sic-ut incen-sum in conspec - tu ma-jes-ta - tis tu - æ.

In tempore Paschali, al-le-lu-ya.

Ps. Do-mi-ne cla-ma - vi.

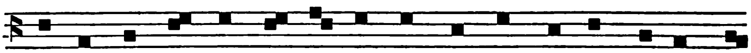
Hoc facto dicat episcopus. Oremus.

Diaconus dicat, Flectamus genua. Levate.

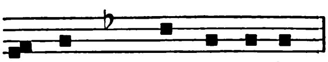
Oratio. Dei Patris omnipotentis misericordiam deprecemur, dilectissimi fratres, ut hoc altare sacrificiis spiritualibus consecrandum, nostræ vocis exoratus officio, præsenti bene✠dictione sancti✠ficet, et in eo semper oblationes famulorum suorum studio devotionis impositas bene✠dicere et sancti✠ficare dignetur, ut spirituali placatus incenso, precanti familiæ suæ promptus exauditor assistat. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium suum, qui cum eo et Spiritu Sancto vivit et regnat Deus. Per.

Hic inchoata antiphona, Ascendit fumus, *ponatur incensum in medio et ad quatuor angulos altaris super quamlibet crucem,* [*et desuper quinque cruces de gracili*] *candela, et incendatur.*

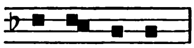
Et dicatur interim hæc antiphona.

As-cen-dit fu-mus a - ro-ma-tum in conspectu Do-mi - ni

de ma - - - nu an-ge-li.

In tempore Paschali, al-le -lu-ya.

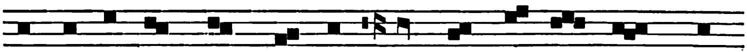
Ps. In Do-mi-no con-fido.

Oremus.

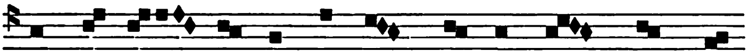
Oratio. Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, clemens et propitius preces humilitatis nostræ exaudi, et respice hujus altaris holocaustum, quod non igne visibili probetur, sed per infusionem Sancti Spiritus in odorem suavitatis ascendat, et legitime se sumentibus eucharistia hic medicabilis fiat, et ad vitam proficiat sempiternam. Per eundem Dominum nostrum. In unitate ejusdem.

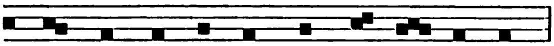
Æ - di- fi - ca - vit Mo - y - ses al - ta-re Do - - mi - no

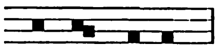
De - o of - fe - rens su - per il - lud ho - lo - caus - tum :

o - do - ra - - tus est Do - mi - - nus o - do - - - rem su -

a - vi - ta - tis et be - ne - dix - it e - is.

In tempore Paschali, al- le - lu-ya.

Ps. Mag - nus Do - mi-nus.

Sequitur altaris consecratio.

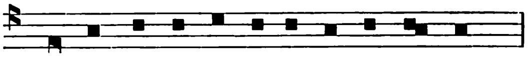
Episcopus dicat. Oremus.

Diaconus. Flectamus genua. Levate.

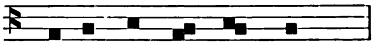
Oratio. Quæsumus, omnipotens Deus, in cujus honore altare hoc consecramus, clemens et propitius preces nostræ humilitatis exaudi, et præsta, ut in hac mensa sint tibi libamina accepta, sint grata, sint pinguia et Sancti Spiritus

tui semper rore perfusa; ut omni tempore hoc in loco supplicantis familiæ tuæ anxietates releves, ægritudines cures, preces exaudias, vota suscipias, desiderata confirmes, et postulata concedas. *submisse.* Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate ejusdem Spiritus Sancti Deus.

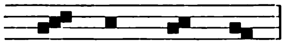
Deinde dicat excelsa voce.

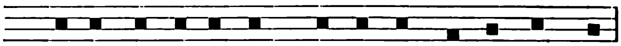
Per omni - a sæ-cu-la sæ-cu - lo - rum.

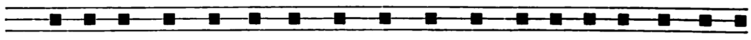
Do-mi-nus vo - bis - cum.

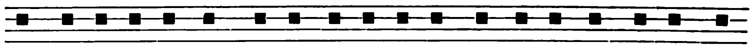
Sur - sum cor - da.

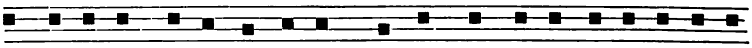
Gra-ti - as a-ga-mus Do-mi-no De - o nostro.

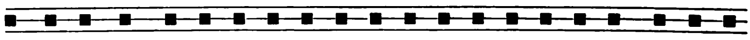
Ve-re dignum et justum est, æquum et sa-lu-ta-re, nos ti-bi

semper et u-bi-que gra-ti - as a-ge-re, Do-mi-ne sancte, Pa-ter

omni-potens, æ-terne De-us. Et ut pro-pensi - o-ri cu-ra et

at-tenti - o - ri famu-la-tu ti-bi servi-tu-tis of-fi- ci - a de-fe-

ra-mus; et præ-sertim in tempo-re quo re-li-gi - o - sa-rum

men-ti - um ha-bi-tum ultra pa-ri - e - tum or-na - tum e -

le - gisti alta-re hoc in quo sancto-rum tu - o - rum N. et N.

menti - o ha-be-tur be-ne✠di-ce-re et sancti✠fi-ca-re digna-re,

per quorum sacram re ve-renti - am et ho-no-rem sacra-

tissi-mo no-mi-ni tu - o hoc al-ta-re de-di-ca-mus. Ho-rum

i - gi-tur, Do-mi-ne, ef-fla-gi - ta-tus pre-ci-bus, digna-re hoc

al-ta-re cœ-lesti sancti - fi-ca- ti - o - ne perfunde-re et be-ne✠

di-ce-re. Assistant hic ange-li cla-ri-ta-tis, et Sancti Spi-ri-

tus il-lustra -ti - o -ne præ-fulge - at. Sit il-li - us quoque

a - pud te gra-ti - æ, cujus fu - it il-lud quod Abra-ham pa-ter

fi-de - i in nostræ fi-gu-ra re-dempti - o - nis fi- li- um immo-

la - tu-rus exstruxit, quod Y-sa - ac in conspectu tu - æ ma-

jesta-tis insti-tu - it, quod Ja-cob domum magnam vi-dens

vi-si - o - ne e-re-xit. Ut hic o - rantes exau-di - as, hic ob-

la-ta sancti✠fi-ces, hicque su-perpo-si-ta be-ne✠di-cas, hinc

quoque be-ne-dicta distri-bu - as. Sit ergo ec-cle-si - æ

tu - æ ti-tu-lus sempi - ternus. Sit mensa cœ-lesti spi-ri-ta-

li - que convi-vi - o præ-pa-ra-ta. Tu ergo, Do-mi-ne, pro-

pri - o o - re tu - o hos-ti - as su - per e - am impo - si - tas

be -ne✠di - ci - to et be-ne - dictas susci-pi-to, atque no-bis

omni-bus tri-bu - e; ut parti-ci-pa-ti - o - ne e - o - rum vi-tam

acqui-ra-mus sempi - ternam. Per eundem Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate ejusdem Spiritus Sancti Deus.

Hic unguatur frons lapidis in modum crucis crismate, et dicatur hæc antiphona.

Con-firma hoc De - - us quod o-pe-ra-tus es in no - bis

a tem-plo sanc-to tu - - o quod est in Je - ru - sa - lem.

Al-le-lu-ya, al- le-lu-ya.

Infra Septuagesimam. in Je - ru-sa-lem.

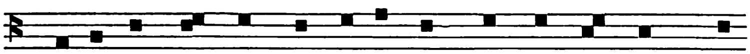
Ps. Exsurgat De - us.

cum Gloria Patri.

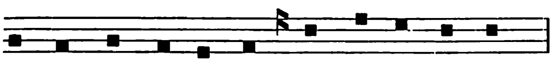
Oratio. Majestatem tuam, Domine, humiliter imploramus ut hoc altare, sacræ unctionis libamine ad suscipienda populi munera inunctum, potenter bene✠dicere et sancti✠ficare digneris, et quod nunc a nobis indignis sub tui nominis invocatione in honore sancti N. sacrosancti chrismatis unctione est delibutum, placeat tibi, atque sanctum altare maneat in perpetuum, et quicquid deinceps super illud oblatum sacratumve fuerit, dignum tibi fac holocaustum; atque omnium hic offerentium sacrificia a te pio Domino benigne suscipiantur, et per ea peccatorum nostrorum vincula absolvantur, maculæ deleantur, veniæ impetrentur, gratiæ acquirantur; quatenus una cum sanctis et electis tuis vitam æternam percipere mereamur. Per Dominum.

Si debeant recludi reliquiæ, fiat sicut habetur supra in Ecclesiæ et Altaris Dedicatione.

Tunc thurificet totum altare, incipiendo hanc antiphonam.

Ste-tit an-ge-lus jux-ta a-ram templi, ha-bens thu-

ri-bu-lum au-re-um in ma-nu su-a.

In tempore Paschali, Al-le-lu--ya.

Deinde sequatur oratio.

Dirigatur oratio nostra, quæsumus, Domine, sicut incensum in conspectu tuo, et copiosa beneficia hic Christianus populus assequatur; ut quicunque tibi in hoc altari sacranda libamina devote obtulerint vel sacrata susceperint, et vitæ subsidia præsentis accipiant et remissionem omnium peccatorum pariter

et gratiam sempiternæ redemptionis acquirant. Per Dominum nostrum.

Deinde teneant subdiaconi vel accoliti linteamina vel omnia ecclesiæ ornamenta seu vasa sacruta, quæcunque ad cultum Dei pertinere videntur; et benedicat ea pontifex juxta hunc modum.

Benedictio linteaminum.

Oratio.

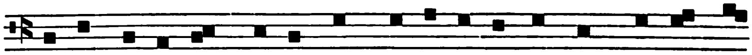
Oremus.

Domine Deus omnipotens, qui ab initio hominibus utilia et necessaria creasti, quique sacerdotalia vestimenta sacerdotibus et levitica levitis, ornamenta quoque et linteamina facere famulum tuum Moysen per quadraginta dies docuisti, quæ soror ipsius Maria honorifice fecit et texuit in usum tabernaculi fœderis; te quæsumus, ut sancti✠ficare [et] conse✠crare digneris hæc linteamina in usum altaris tui. Per Christum Dominum nostrum.

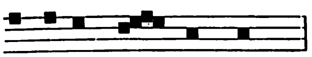
Oremus.

Oratio. Dignare, Domine, Deus omnipotens, Rex regum et Dominus dominantium, Sacerdos omnium et Pontifex universorum, per quem una cum Patre Sanctoque Spiritu facta sunt universa, in nomine tuo bene✠dicere, consecr✠are et sancti✠ficare digneris hæc omnia ornamenta hujus altaris; et quemadmodum sanctificasti officia tabernaculi testimonii, ita nunc manens in æternum summus sacerdos sacerdotum, omnia instrumenta hujus altaris quæ inter nostras manus habentur, corde puro precamur, ut bene✠dicas, puri✠fices, consecr✠es, et sanctificata conserves. Qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitate ejusdem Spiritus Sancti, Deus, per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Deinde diaconi vestiant altare, episcopo et schola cantantibus antiphonam.

Circumda-te Si - - on et complecti-mi-ni e -am, nar-ra - te

in turri - bus e - jus.

In tempore Paschali, Al - le - lu-ya.

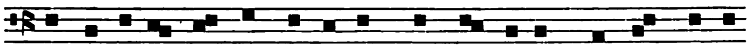

Ps. Mag - nus Do - - mi-nus.

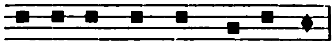
Post velatum altare, dicat episcopus hanc orationem.

Omnipotens sempiterne Deus, altare hoc nomini tuo in honore sancti N. dedicatum, cœlestis virtutis benedictione sanctifica, et omnibus in te sperantibus auxilii tui munus ostende, ut hic et sacramentorum tuorum virtus et votorum obtineatur effectus. Per Christum Dominum.

Postea offeratur incensum, et facta cruce super altare, dicatur hæc antiphona.

Omnis terra a - do - ret te et psal -lat ti-bi, psalmum di-cat

no-mi-ni tu - o, Do-mi-ne.

In tempore Paschali, Al - le - lu-ya.

Tunc dicat pontifex, appodiando se super altare, manibus junctis et sursum devote clavatis, hanc orationem.

Descendat, quæsumus, Domine Deus noster, Spiritus tuus Sanctus super hoc altare, qui et populi tui dona sanctificet, et sumentium hic corda purificet. Per Dominum nostrum. In unitate ejusdem.

Et dicatur missa de sancto de cujus honore dedicatur altare, vel de die.

Prædicto modo secundum quosdam dedicantur vel benedicuntur super-altaria, quo et altaria majora. Facilius tamen potest fieri modis sequentibus, sive more Gallicorum vel Romanorum.

[BENEDICTIO LAPIDIS PORTABILIS.]

Benedictio lapidis portabilis sive lapidis itinerarii, quæ potest fieri ab episcopo post missam dictam vel auditam.

Primo, si placet, dicatur litania. Et ante omnia præparentur ea quæ sunt necessaria, ut patet supra in Consecratione Altaris Majoris sine Ecclesia.

Postea episcopus dicat ter,

Deus in adjutorium.

ter genu flexo. Et ultimo Gloria Patri *sine* Alleluya.

Exorcismus salis.

Exorcizo te, creatura salis, in nomine Domini nostri ✠ Jesu Christi, qui apostolis suis ait, Vos estis sal terræ, et per apostolum dicit, Sit cor vestrum sale conditum, ut sancti✠ficeris ad consecrationem hujus tabulæ et hujus lapidis, ad expellendas omnes dæmonum temptationes, et omnibus qui ex te sumpserint, sis corporis et animæ tutamentum, sanitas et protectio et confirmatio salutis. Per eum qui venturus est judicare vivos et mortuos et sæculum per ignem. Amen.

Benedictio salis.

Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, bene✠dic hanc creaturam salis ad effugandum inimicum, et salubrem ei medicinam immitte, ut ad animæ et corporis se sumentium proficiat sanitatem. Per Dominum nostrum.

Sequitur exorcismus aquæ.

Exorcizo te, creatura aquæ, in nomine Dei ✠ Patris et Filii ✠ et Spiritus ✠ Sancti, ut repellas diabolum a termino justorum, ne sit in umbraculis hujus tabulæ vel lapidis; et tu, Domine Jesu Christe, infunde Spiritum Sanctum tuum in hanc tabulam lapideam, ut proficiat sanitati corporum animarumque adorantium te, et magnificetur nomen tuum in gentibus, et increduli corde convertantur ad te, et non habeant alium

Deum præter te, Dominum solum, qui venturus es judicare vivos et mortuos.

Benedictio aquæ.

Domine sancte, Pater omnipotens, creator et statutor omnium elementorum, qui per Jesum Christum Filium tuum Dominum nostrum, hoc elementum aquæ in salutem humani generis esse voluisti; te supplices deprecamur, ut exauditis orationibus nostris eam tuæ pietatis respectu sancti✠fices, atque ita omnis spirituum immundorum ab ea recedat incursio, ut ubicunque fuerit in nomine tuo aspersa vel infusa, gratia tuæ benedictionis adveniat, et omnia mala, te propitiante, procul recedant. Per eundem Dominum nostrum.

Benedictio cineris.

Omnipotens sempiterne Deus, parce metuentibus, propitiare supplicantibus, et mittere dignare sanctum angelum tuum de cœlis, qui bene✠dicat et sancti✠ficet cineres istos, ut sint remedium salutare omnibus nomen tuum suppliciter implorantibus, ac semetipsos pro conscientia delictorum suorum accusantibus, atque ante conspectum divinæ clementiæ tuæ facinora sua deplorantibus, vel serenissimam pietatem tuam suppliciter obnixeque flagitantibus; præsta, quæsumus, per invocationem sanctissimi nominis tui, ut quicunque eos super se asperserint pro redemptione peccatorum, corporis sanitatem et animæ tutelam percipiant. Per Dominum.

Tunc misceantur sal et cinis, et faciat episcopus inde crucem super aquam dicens.

Hæc commixtio salis et cineris cum aqua benedicta, sit sancti✠ficata ad consecrationem hujus tabulæ et lapidis. In nomine Patris ✠ et Filii ✠ et Spiritus ✠ Sancti. Amen.

Sequitur. Dominus vobiscum. Oremus.

Oratio. Deus, invictæ virtutis auctor et insuperabilis imperii rex ac semper magnificus triumphator, qui adversæ dominationis vires reprimis, qui inimici rugientis sævitiam superas, qui hostiles nequitias potenter expugnas; te, Domine, trementes et supplices deprecamur ac petimus, ut hanc creaturam salis et cineris et aquæ dignanter accipias, benignus

illustres, pietatis tuæ rore * sancti✠fices, ut ubicunque fuerit aspersa, per invocationem tui sancti nominis omnis infestatio immundi spiritus abjiciatur, terrorque venenosi serpentis procul pellatur, et præsentia Sancti Spiritus misericordiam tuam poscentibus ubique adesse dignetur. Per Dominum nostrum. In unitate ejusdem.

Benedictio vini.

Domine Jesu Christe, qui es vitis vera, qui in Cana Galilææ vinum ex aqua fecisti, bene✠dicere et sancti✠ficare digneris hanc creaturam vini, ut ubicunque fusa vel respersa fuerit, Domine, bene✠dictionis tuæ opulentia repleatur, Salvator mundi. Qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitate Spiritus Sancti, Deus.

Deinde ponat vinum in ipsam aquam, dicens.

Fiat commixtio aquæ et vini ad consecrationem hujus tabulæ et lapidis. In nomine Patris ✠ et Filii ✠ et Spiritus ✠ Sancti Amen.

Benedictio aquæ cum vino mixtæ.

Omnipotens sempiterne Deus, creator et conservator humani generis, et dator gratiæ spiritualis, atque largitor æternæ salutis, mitte Spiritum tuum Sanctum super hoc vinum cum aqua mixtum, ut armatum cœlestis defensione virtutis, ad consecrationem hujus tabulæ proficiat. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Tunc sumat de illa aqua sanctificata in quandam parvam pelvim, et cum pollice suo chrisma in illam aquam modicam sumptam mittat in modum crucis, sic dicendo.

Sanctificetur aqua ista hoc salutifero chrismate et nostra bene✠dictione ad consecrationem hujus tabulæ et lapidis. In nomine Patris ✠ et Filii ✠ et Spiritus ✠ Sancti. Amen.

Tunc de aqua chrismata faciat crucem in medio mensæ tabulæ vel lapidis et in quatuor angulis, repetens in qualibet unctione.

Sancti✠ficetur hæc tabula (*vel* lapis). In nomine Patris ✠ et Filii ✠ et Spiritus ✠ Sancti. Amen.

* *MS* more.

Pax tecum.

Et cum spiritu tuo.

Postea cum hyssopo aspergat de prima aqua non chrismata ipsam tabulam vel lapidem septem vicibus vel tribus, incipiendo antiphonam.

Asperges me hyssopo et mundabor: lavabis me et super nivem dealbabor.

Ps. Miserere mei.

Totus psalmus dicatur, sine Gloria Patri.

Quo peracto, lavet tabulam vel lapidem de aqua sacrata non chrismata. Residuum aquæ chrismatæ mittatur in sacrarium. Quo peracto, extergatur illa tabula vel lapis cum stuppis, quæ comburantur.

Tunc episcopus de oleo sancto faciat crucem in medio tabulæ vel lapidis et per quatuor cornua, dicens in qualibet unctione.

Consecr✠are et sancti✠ficare digneris, Domine Deus, tabulam istam (*vel* lapidem istum) per istam unctionem et nostram bene✠dictionem. Per Christum Dominum nostrum.

Pax tecum.

R. Et cum spiritu tuo.

Interim cantetur antiphona.

Erexit Jacob lapidem in titulum fundens oleum desuper.

Ps. Quam dilecta, *sine* Gloria Patri.

Interim autem de eodem oleo perungat episcopus lapidem sicut prius, dicendo.

Consecr✠are et sancti✠ficare digneris, Domine Deus, tabulam istam (*vel* lapidem istum) per istam unctionem et nostram bene✠dictionem. Per Christum Dominum nostrum.

Pax tecum.

Et cum spiritu tuo.

Interim dicatur antiphona.

Mane consurgens Jacob erigebat lapidem in titulum fundens oleum desuper. Votum vovit Domino dicens, Vere locus iste sanctus est, et ego nesciebam.

Ps. Deus noster refugium. *sine* Gloria Patri.

Postea offeratur chrisma, et similiter sicut de oleo perungat ipsam tabulam sic dicendo.

Consecr✠are et sancti✠ficare digneris, Domine Deus, tabulam istam (*vel* lapidem istum) per sacri chrismatis unctionem et nostram bene✠dictionem. In nomine Patris ✠ et Filii ✠ et Spiritus ✠ Sancti.

Pax tecum.

Et cum spiritu tuo.

Interim dicatur antiphona.

Ecce odor filii mei sicut odor agri pleni quem benedixit Dominus.

Ps. Fundamenta. *sine* Gloria Patri.

Post hæc confricet episcopus totum lapidem manu sua, spargendo oleum et chrisma, et ut prius dicat.

Consecr✠are et sancti✠ficare digneris, Domine Deus, tabulam istam (*vel* ✠ lapidem istum) per sacri chrismatis et olei unctionem et nostram bene✠dictionem. In nomine Patris ✠ et Filii ✠ et Spiritus ✠ Sancti.

Pax tecum.

R. Et cum spiritu tuo.

Interim dicatur antiphona.

Ædificavit Moyses altare Domino Deo, offerens super illud holocausta: odoratus est Dominus odorem suavitatis, et benedixit eis.

Ps. Lauda Hierusalem. *cum* Gloria Patri, *quæ in superioribus Psalmis non dicetur.*

Sequitur benedictio incensi, cum

Dominus vobiscum. Oremus.

Oratio. Domine Deus omnipotens, cui astat exercitus angelorum cum tremore, quorum servitium spirituale et igneum esse cognoscitur; dignare respicere et bene✠dicere et sancti✠ficare hanc creaturam incensi, ut omnes languores cunctæque insidiæ inimici odore ejus percepto * fugentur a plasmate tuo, quod pretioso Filii tui sanguine redemisti. Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti per omnia sæcula sæculorum.

Postea ponat episcopus quinque grana incensi in modum crucis in medio lapidis et in quatuor angulis et desuper quinque cruces de gracili candela factas, ubi unctio chrismatis facta fuerit, et incendantur candelæ.

Interim dicatur antiphona.

Ascendit fumus aromatum in conspectu Domini de manu angeli.

* *MS.* præcepto tuo.

Ps. In Domino confido.

Hoc facto dicat episcopus præfationem sine Oremus.

Oratio. Dei Patris omnipotentis misericordiam deprecemur, dilectissimi fratres, ut hanc tabulam sacrificiis spiritualibus consecrandum, nostræ vocis exoratus officio, præsenti bene✠dictione sancti✠ficet, et in eo semper oblationes famulorum suorum studio sanctæ devotionis impositas bene✠dicere et sancti✠ficare dignetur, ut spirituali placatus incenso, precanti familiæ suæ promptus exauditor assistat. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium suum, qui cum eo et Spiritu Sancto vivit et regnat Deus. Per.

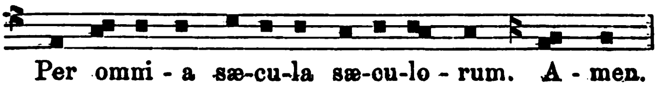
Oremus.

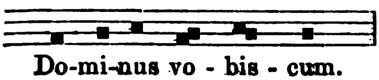
Diaconus. Flectamus genua. Levate.

Oratio. Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus, clemens et propitius preces humilitatis nostræ exaudi, et respice hujus tabulæ holocaustum, quod non igne visibili probetur, sed infusum Spiritus Sancti gratia in odorem tuæ suavitatis ascendat, et legitime se sumentibus eucharistia hic medicabilis fiat, et ad vitam proficiat sempiternam. Per eundem Dominum nostrum. In unitate ejusdem.

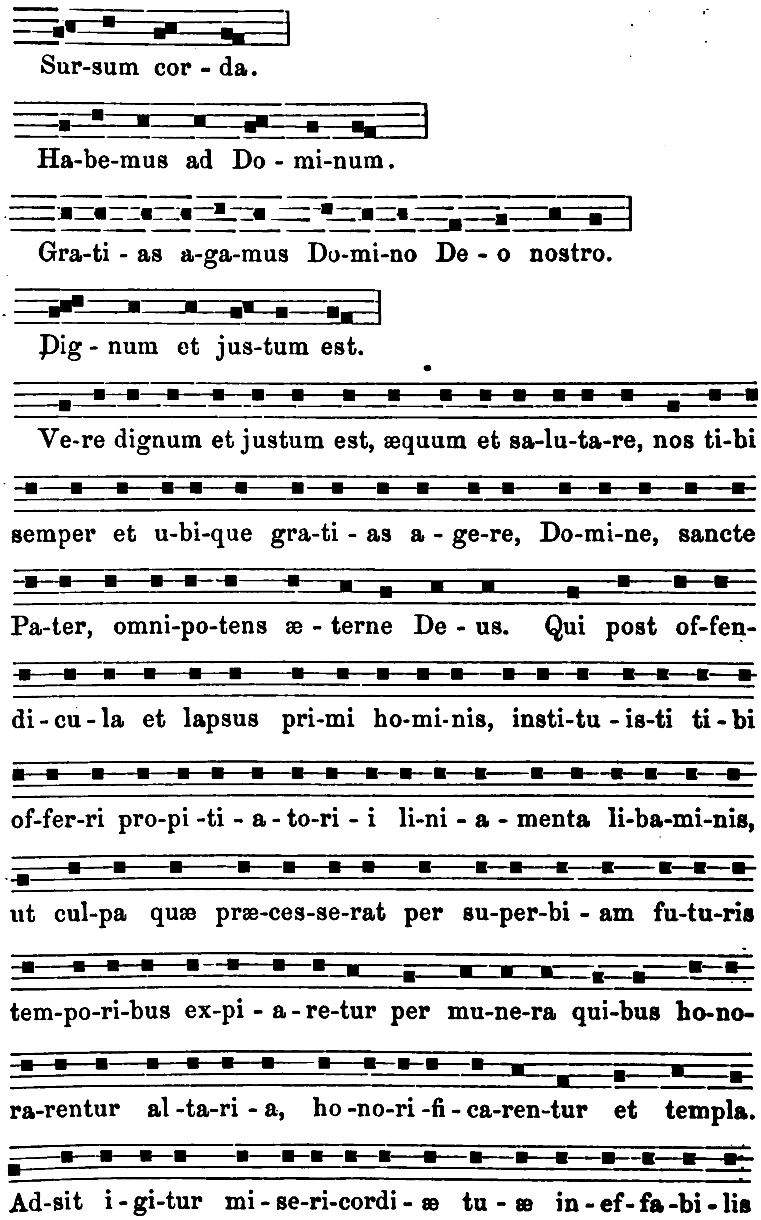
Alia oratio cum Oremus.

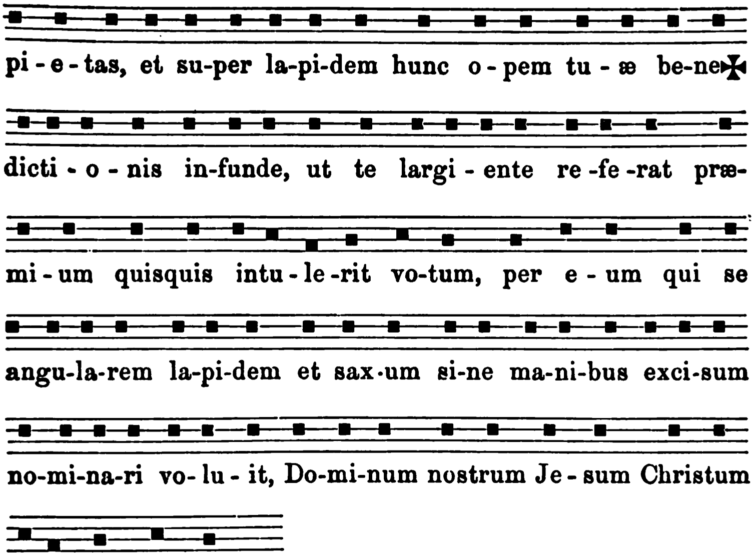
Supplices tibi, Domine Deus, Pater omnipotens, preces effundimus, ut metalli hujus expolitam materiam, supernis sacrificiis imbuendam ipse tuæ dotare sanctificationis ubertate digneris, qui quondam scripsisti lapideis legem in tabulis. *terminando secrete.* Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum vivit et regnat, in unitate Spiritus Sancti Deus.

Sur-sum cor - da.
Ha-be-mus ad Do - mi-num.
Gra-ti - as a-ga-mus Do-mi-no De - o nostro.
Dig - num et jus-tum est.
Ve-re dignum et justum est, æquum et sa-lu-ta-re, nos ti-bi
semper et u-bi-que gra-ti - as a - ge-re, Do-mi-ne, sancte
Pa-ter, omni-po-tens æ - terne De - us. Qui post of-fen-
di-cu-la et lapsus pri-mi ho-mi-nis, insti-tu - is-ti ti-bi
of-fer-ri pro-pi -ti - a - to-ri - i li-ni - a - menta li-ba-mi-nis,
ut cul-pa quæ præ-ces-se-rat per su-per-bi - am fu-tu-ris
tem-po-ri-bus ex-pi - a-re-tur per mu-ne-ra qui-bus ho-no-
ra-rentur al -ta-ri - a, ho -no-ri -fi - ca-ren-tur et templa.
Ad-sit i-gi-tur mi-se-ri-cordi - æ tu - æ in-ef-fa-bi-lis

Fi-li - um tu - um. *terminando secrete.* Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus. Per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Deinde dicatur antiphona.

Confirma hoc Deus quod operatus es in nobis: a templo sancto tuo, quod est in Hierusalem. Alleluya. Alleluya.

Tribus vicibus dicatur cum Gloria Patri.

Repetatur antiphona, Confirma hoc. Sicut erat.

Tertio repetatur antiphona, Confirma.

Sequatur. Oremus.

Oratio. Deus omnipotens, universarum rerum rationabilis artifex, qui inter ceteras creaturarum formas, lapideum metallum ad obsequium tui sacrificii condidisti, ut legis libationi pararetur altare; annue dignanter, ut quicquid hic oblatum sacratumque fuerit, nomini tuo assurgat, religioni proficiat, spei innitatur, fidei sit honori. Per Dominum.

Postea offeratur incensum, et facta fumigatione cum thuribulo super tabulam, dicatur antiphona.

Omnis terra adoret te, Deus, et psallat tibi: psalmum dicat nomini tuo, Domine

Sequitur oratio.

Descendat, quæsumus, Domine Deus noster, Spiritus tuus Sanctus super hanc tabulam, qui et populi tui dona sancti✠ficet et corda sumentium purificet. Per eundem Dominum nostrum. In unitate ejusdem.

Consecratione facta et thure combusto, amoveantur chrismationes, et extergatur lapis bene, et cineres collecti mittantur in piscinam sacrarii. Et sic data benedictione finitur tabulæ consecratio.

BENEDICTIO CAMPANÆ.

Ad signum, id est, campanam, ecclesiæ benedicendam, primum litaniæ agantur, et prosequantur usque ad versum qui pro domino episcopo cantatur. Tunc dicat episcopus.

Ut campanam istam bene✠dicere digneris.

ut supra, in Consecratione Altaris Majoris.

Deinde incipiat episcopus ter

Deus, in adjutorium meum intende.

cum Gloria Patri *absque* Alleluya, *flectendo genua.*

Sequatur exorcismus salis et aquæ, ut supra in Consecratione Altaris Majoris cum Ecclesia.

Deinde aqua benedicta aspergat episcopus septies campanam, vel ter, cum hyssopo in circuitu et desuper, canendo singulis vicibus hanc antiphonam.

Asperges me.

Ps. Miserere mei Deus.

Et lavetur primo bene intus et extra.

Hoc facto, sequatur oratio ad campanam.

Bene✠dic, Domine, hoc tintinnabulum cœlesti bene✠dictione, et assistat super illud virtus Spiritus Sancti, ut cum hoc vasculum ad invitandos filios ecclesiæ personatum fuerit vel auditum, ubicunque sonuerit ejus tinnitus, longe recedat virtus inimicorum, umbra phantasmatum, incursio turbinum, percussio fulminum, læsio tonitruum, calamitas tempestatum, omnisque spiritus procellarum; et cum clangorem illius audierint filii Christianorum, crescat in eis devotionis augmentum, ut festinantes ad piæ matris gremium, cantent tibi canticum novum in ecclesia sanctorum, deferentes in sono tubæ præconium, modulationem per psalterium, exsultationem per organum, suavitatem per tympanum, jocunditatem per cymbalum, quatenus imitari valeant in templo sancto tuo suis obsequiis et precibus exercitum angelorum. Per Dominum In unitate ejusdem.

Post hæc, cantentur hi sex psalmi.

Lauda, anima mea, Dominum. [Ps cxlv.

Ps. Laudate Dominum quoniam bonus. [Ps. cxlvi.]
Ps. Lauda Hierusalem. [Ps. cxlvii.]
Ps. Laudate Dominum de cœlis. [Ps. cxlviii.]
Ps. Cantate Domino canticum novum. [Ps. cxlix.]
Ps. Laudate Dominum in sanctis. [Ps. cl.]
cum hac antiphona.

In civitate Domini clare sonant jugiter organa sanctorum: ibi cinnamomi et balsami odor suavissimus qui ad Deum pertinet: ibi angeli et archangeli hymnum Deo decantant ante sedem. Alleluya.

Et dum psalmi prædicti cantantur, extergatur vasculum bene linteo intus et extra.

Sequatur oratio.

Deus, qui per Moysen legiferum, tubas argenteas fieri præcepisti, quas dum Levitæ tempore sacrificii clangerent, sonitu dulcedinis populus monitus ad te orandum fieret præparatus quarum clangore hortatus ad bellum magnalia prosterneret adversantium; præsta ut hoc vasculum ecclesiæ tuæ præparatum sancti✠ficetur gratia Sancti Spiritus, ut interveniente sancto N. per illius sonitum fideles invitentur ad præmium, et cum melodia illius auribus insonuerit populorum, crescat in eis devotio fidei; procul pellantur omnes insidiæ inimici, fragor grandinum, procella turbinum, impetus tempestatum; temperentur infesta tonitrua, ventorum flabra fiant salubriter ac moderate suspensa, prosternantur aereæ potestates dextera tuæ virtutis, et omnes immundi spiritus hoc audientes tintinnabulum, tremescant et fugiant quasi ante crucis vexillum. Præsta, quæsumus, nobis hanc gratiam, Domine Deus, et omnis lingua confiteatur, quia tu, Dominus noster Jesus Christus, absorpta morte per patibulum crucis, regnas in gloria Dei Patris cum Sancto Spiritu per omnia sæcula sæculorum.

Finita oratione, liniet episcopus illam campanam chrismate septies deforis et deintus quattuor vicibus, dicendo.

Consec✠retur et sancti✠ficetur hoc signum in honore [sancti] N. In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. Amen.

Sequatur antiphona.

Vox Domini super aquas, Deus majestatis intonuit: Dominus super aquas multas.

In tempore Paschali, Alleluya.

Ps. Vox Domini in virtute, *et cetera, usque in finem.*

Ps. Afferte Domino.

Oratio. Omnipotens sempiterne Deus, qui ante arcam fœderis per clangorem tubarum muros lapideos quibus adversantium cingebatur exercitus cadere fecisti: tu hoc tintinnabulum cœlesti bene✠dictione perfunde, ut ante sonitum ejus longius effugentur ignita jacula inimici, percussiones fulminum, impetus lapidum, læsiones tempestatum, ut ad interrogationem propheticam, Quid est tibi, mare, quod fugisti? suis motibus cum Jordane retroacta fluenta respondeant, A facie Domini mota est terra, a facie Dei Jacob, qui convertit solidam petram in stagna aquarum, et rupem in fontes aquarum. Non nobis, Domine, ergo, non nobis, sed nomini tuo da gloriam super misericordia tua et veritate tua; ut quia præsens vasculum, sicut reliqua altaris vasa, sacro chrismate tangitur *(vel* oleo sancto ungitur), quicunque ad sonitum ejus convenerint, intercessionibus sancti N. ab omnibus inimici temptationibus liberi semper fidei Catholicæ documenta sectentur, Salvator mundi, cujus generalis nutu majestatis disponuntur omnia quæ cœli ambitu continentur. Qui cum Patre et Spiritu Sancto vivis et regnas.

Deinde benedicatur incensum, et tunc imponet materiæ ignem, et superjaciens thymiama et myrrham; eriget cloccam super incensum, ut totum fumum illum colligat, canendo antiphonam.

Deus in sancto via tua: quis Deus magnus sicut Deus noster? tu es Deus qui facis mirabilia solus.

In tempore Paschali, Alleluya.

Ps. Viderunt te aquæ, *et cetera usque in finem.*

Ps. Voce mea.

Item sequitur oratio.

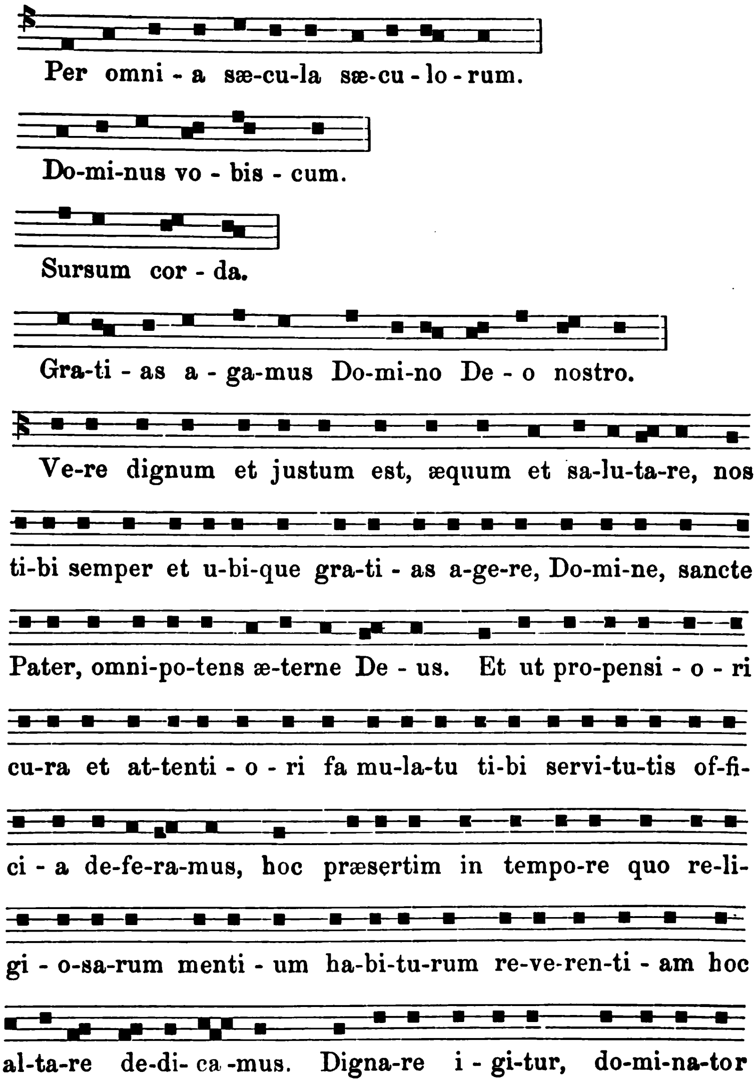
Omnipotens sempiterne Deus, dominator Christe, cui secundum carnis assumptionem dormienti in navi, dum oborta tempestas mare conturbasset, te protinus excitato et imperante,

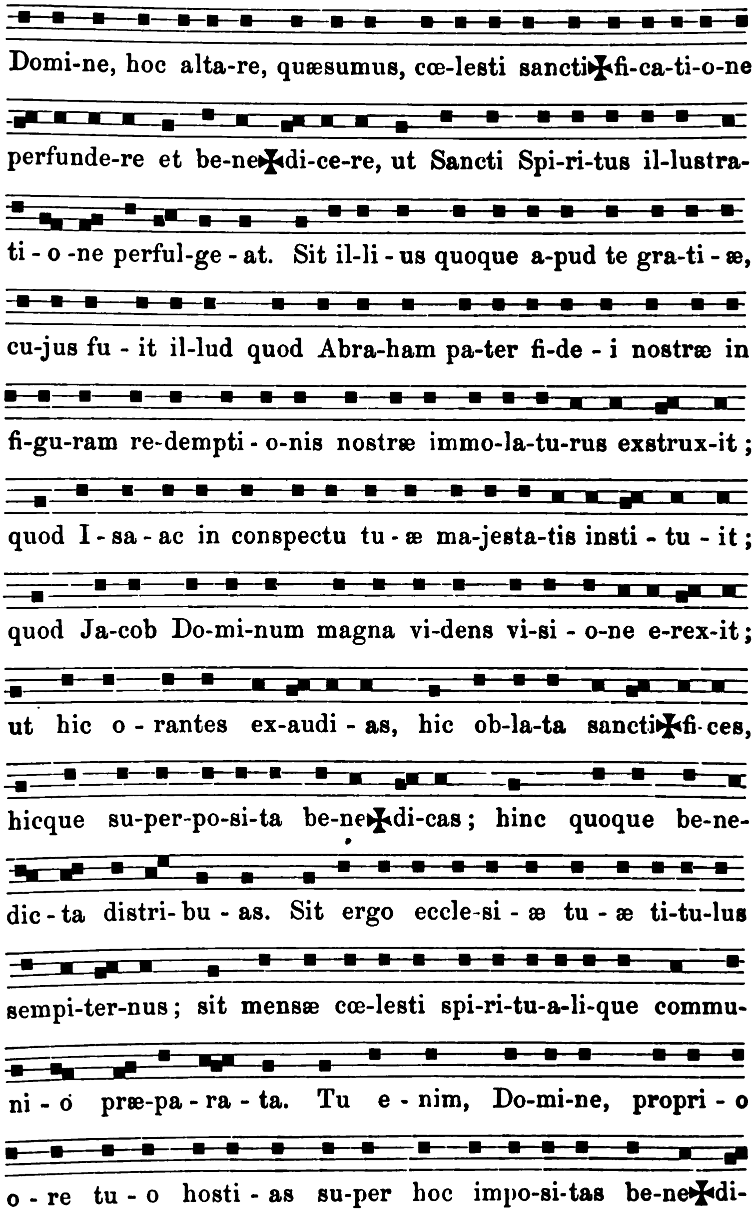
sedatur; tu, quæsumus, sanctificando hoc thuris incensum necessitatibus populi tui benignus succurre; tu hoc tintinnabulum Spiritus Sancti rore perfunde; ut, intercedente beato N., ante sonitum illius semper fugiat inimicus; invitetur ad fidem populus Christianus; hostilis terreatur exercitus; confortetur in Domino per illud populus evocatus; sicque ut per Davidicam citharam delectatus, super eum descendat Spiritus Sanctus, ut quem Samuele lanigerum agnum mactante in holocaustum tuo, rex æterne, imperio, fragor aurarum turbam repulit adversantem: ita dum hujus vasculi sonitus transiit per nubila, ecclesiæ conventum manus conservet angelica, fruges credentium et mentes et corpora salvet protectio sempiterna. Per te, Christe, Salvator mundi. Qui cum Patre et eodem Spiritu Sancto.

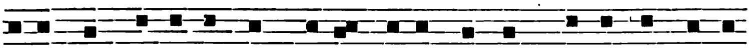
Tunc elevata manu benedicat episcopus signum ecclesiæ, dicendo sic.

Benedictio Dei Patris ingeniti, atque Filii ejus Unigeniti, necnon Spiritus Sancti ab utroque procedentis, semper super hoc tintinnabulum maneat ad evocandos fideles ad divinum cultum et effugandum et expugnandum aereas potestates et tempestates. Per omnia sæcula sæculorum. Amen.

[IN ALTARI BENEDICENDO. PRÆFATIO.]

Domi-ne, hoc alta-re, quæsumus, cœ-lesti sancti✠fi-ca-ti-o-ne
perfunde-re et be-ne✠di-ce-re, ut Sancti Spi-ri-tus il-lustra-
ti - o -ne perful-ge - at. Sit il-li - us quoque a-pud te gra-ti - æ,
cu-jus fu - it il-lud quod Abra-ham pa-ter fi-de - i nostræ in
fi-gu-ram re-dempti - o-nis nostræ immo-la-tu-rus exstrux-it;
quod I - sa - ac in conspectu tu - æ ma-jesta-tis insti - tu - it;
quod Ja-cob Do-mi-num magna vi-dens vi-si - o-ne e-rex-it;
ut hic o - rantes ex-audi - as, hic ob-la-ta sancti✠fi-ces,
hicque su-per-po-si-ta be-ne✠di-cas; hinc quoque be-ne-
dic - ta distri- bu - as. Sit ergo eccle-si - æ tu - æ ti-tu-lus
sempi-ter-nus; sit mensæ cœ-lesti spi-ri-tu-a-li-que commu-
ni - ó præ-pa - ra - ta. Tu e - nim, Do-mi-ne, propri - o
o - re tu - o hosti - as su-per hoc impo-si-tas be-ne✠di-

ci-to, et be-ne-dic-tas susci✠pi-to, atque no-bis omni-bus

tri - bu - e, ut parti-ci-pa-ti - o-ne e - a-rum vi-tam acqui-

ra - mus sem-pi - ter-nam.

[BENEDICTIO EREMITÆ.]

Ordo qualiter eremita faciat professionem.

Primo dicatur Psalmus, Miserere mei Deus, *ab episcopo cum* Gloria Patri.

Quo dicto, accedat eremita cum vestibus suis, et genuflectens ponat coram episcopo, qui alloquatur ei de proposito castitatis.

Deinde legat professionem suam hoc modo.

Ego N. non conjugatus promitto et voveo Deo et beatæ Mariæ et omnibus sanctis, in præsentia reverendi in Christo patris domini N. et N. episcopi, propositum castitatis perpetuæ juxta regulam beati Pauli. In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen.

Deinde crucis faciat signum in fine professionis, et tradat episcopo.

Tunc dicat episcopus hanc orationem super eum prostratum.

Oremus.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, huic famulo tuo renuncianti sæculi pompis, gratiæ tuæ januas aperiri, qui, despecto diabolo, confugit sub titulo Christi. Jube venientem ad te sereno vultu suscipi, ne de eo valeat inimicus triumphare; tribue huic infatigabile brachium auxilii; mentem ejus lorica fidei circumda, ut felici muro vallatus, mundum se gaudeat evasisse. Per Christum Dominum nostrum.

Deinde sequatur benedictio vestis, cum

Oremus.

Deus, æternorum bonorum fidelissime promissor, certissime persolutor, qui vestimentum salutare et indumentum jocunditatis tuis fidelibus promisisti, clementiam tuam suppliciter exoramus, ut hæc indumenta, humilitatem cordis et contemptum mundi significantia, quibus famulus tuus sancto visibiliter est informandus proposito, propitius benedicere digneris, ut et castitatis habitum quem te aspirante suscepturus est, te protegente custodiat, et quem vestimentis venerandæ professionis induis, perpetualiter beata facias immortalitate vestiri. Per Dominum.

Deinde aspergatur aqua benedicta super vestimenta.

Postea det habitum ei, et dum induit, dicat episcopus.

Exuat te Deus veterem hominem cum actibus suis, et induat novum, qui secundum Deum creatus est in justitia et sanctitate veritatis.

R. Deo gratias.

Sequitur benedictio super eum prostratum coram episcopo, cum

Oremus.

Famulum tuum, Domine, custodia muniat pietatis, ut castitatis sanctæ propositum, quod te inspirante suscepit, te protegente semper illæsum custodiat. Per Dominum.

Deinde sequatur benedictio episcopi super eum, sic dicendo.

Benedictio Dei omnipotentis, Patris ✠ et Filii ✠ et Spiritus Sancti ✠ descendat super te et maneat semper. Amen.

Et ita recedat in nomine Domini.

INSTALLATIO ABBATIS.

His rite peractis, deducatur ad locum suum, et in choro per campanas ecclesiæ investiat eum episcopus, dicens.

Accipe potestatem regendi hanc ecclesiam et congregationem ejus, et omnia quæ interius exteriusque ad eam pertinent. In nomine Domini nostri Jesu Christi salvatoris et redemptoris nostri. Qui cum Patre.

Post hæc reverenter statuatur in sede, ubi antecessor ejus solitus erat stare, nihilominus dicente sic episcopo.

Sta in justitia et sanctitate, et retine locum tibi a Deo delegatum. Potens est autem Deus, ut augeat tibi gratiam.

Et sic incipiatur, Te Deum laudamus.

*Tunc dent ei cuncti fratres pacis osculum cum omni reverentia, flectentes genua ; sic eum de cetero ut datum * a Deo [sibi] spiritualem patrem, et honeste humiliter prævideant constitutum.*

Deinde dicantur hæc capitula.

Salvum fac servum tuum :
Deus meus, sperantem in te.
Esto ei, Domine, turris fortitudinis :
A facie inimici.
Nihil proficiat inimicus in eo :
Et filius iniquitatis non apponat nocere ei.
Memor esto congregationis tuæ :
Quam possedisti ab initio.
Domine exaudi.
Et clamor.
Dominus vobiscum.

Exaudi, Domine, preces nostras, et super hunc famulum tuum N. Spiritum tuæ benedictionis emitte ; ut cœlesti munere ditatus, et tuæ gratiæ possit munus acquirere et bene vivendi aliis exemplum præbere.

Postea novus abbas induat se, et sollemniter missa dicatur.

* Sic MS C. C. C. 79.—*MS Pontif. Bainbridge* domnum.

[BENEDICTIO ABBATISSÆ.]

Incipit benedictio super abbatissam.

Post evangelium prosternat se electa ante altare cum duabus vel tribus de sororibus suis, fiantque ibi examinationes et interrogationes, ut supra in benedictione abbatis. Et inter cetera dicatur.

Ut sororem nostram electam abbatissam gratia Spiritus Sancti illustrare et benedicere digneris.

Quibus expletis, benedicat eam episcopus inclinatam capite, dicens.

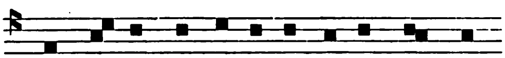
Dominus vobiscum.

Oremus.

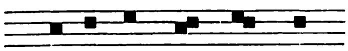
Exaudi, Domine, preces nostras, et super famulam tuam, Spiritum tuæ benedictionis infunde; ut cœlesti munere ditata, et tuæ majestatis dona possit acquirere, et bene vivendi aliis exemplum possit præbere. Per Dominum.

Oremus.

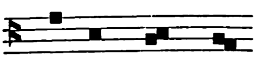
Omnipotentiam tuam humiliter imploramus, ut super hanc famulam tuam, quam ad sacrum mysterium assumere dignatus es, benedictionis tuæ donum dignanter infundas, eique gratiam sanctificationis tribuas, ut quod percipit, te protegente illæsum custodiat. *submissa voce.* Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus.

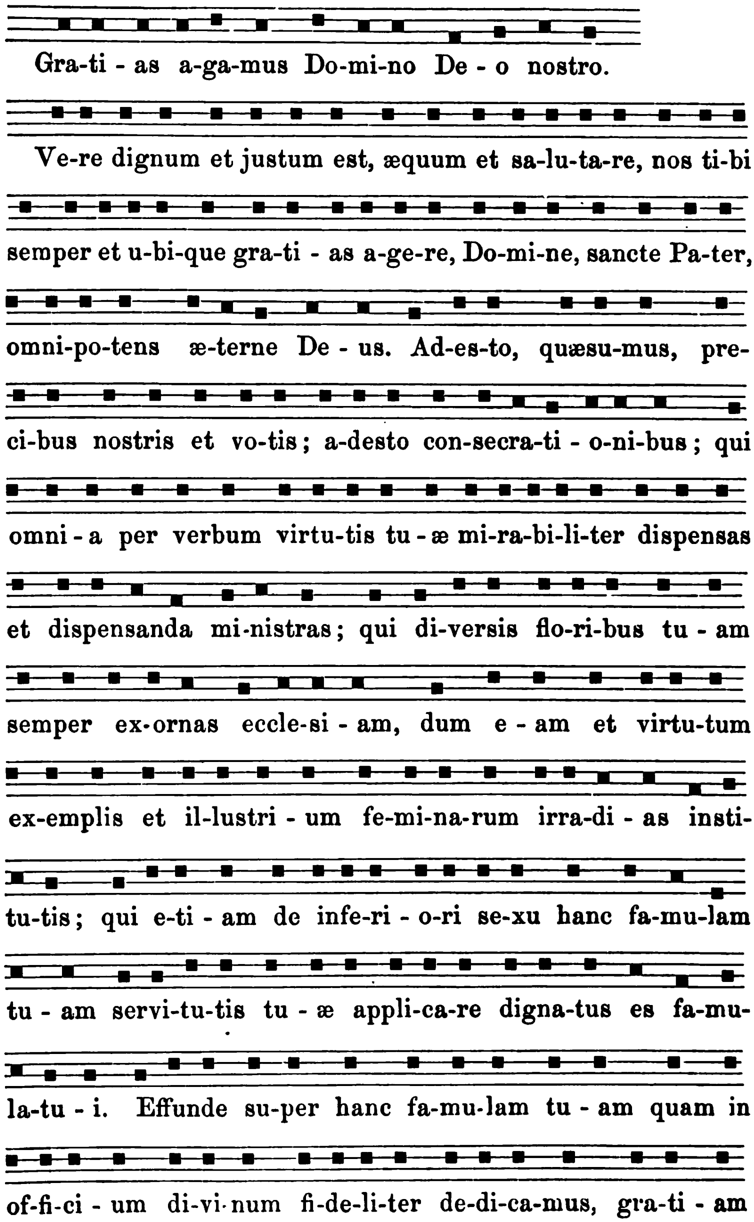
Per omni - a sæ- cu-la sæ-cu - lo - rum.

Do-mi-nus vo - bis - cum.

Sursum cor - da.

Gra-ti - as a-ga-mus Do-mi-no De - o nostro.
Ve-re dignum et justum est, æquum et sa-lu-ta-re, nos ti-bi
semper et u-bi-que gra-ti - as a-ge-re, Do-mi-ne, sancte Pa-ter,
omni-po-tens æ-terne De - us. Ad-es-to, quæsu-mus, pre-
ci-bus nostris et vo-tis; a-desto con-secra-ti - o-ni-bus; qui
omni - a per verbum virtu-tis tu - æ mi-ra-bi-li-ter dispensas
et dispensanda mi-nistras; qui di-versis flo-ri-bus tu - am
semper ex-ornas eccle-si - am, dum e - am et virtu-tum
ex-emplis et il-lustri - um fe-mi-na-rum irra-di - as insti-
tu-tis; qui e-ti - am de infe-ri - o-ri se-xu hanc fa-mu-lam
tu - am servi-tu-tis tu - æ appli-ca-re digna-tus es fa-mu-
la-tu - i. Effunde su-per hanc famu-lam tu - am quam in
of-fi-ci - um di-vi-num fi-de-li-ter de-di-ca-mus, gra-ti - am

Spi-ri-tus Sancti, ut ti-bi omni tempo-re e-jus servi-tus

dignanter compla-ce - at; e - amque dexte-ra po-tenti - æ

tu - æ be-ne✠di-ce-re et sancti✠fi-ca-re, digne-ris in o-pus

mi-niste-ri - i tu - i condignum qua-te-nus actum mi-nistra-

ti - o-nis si-bi cre-di-tæ fi-de-li-ter exse-qua-tur, et e - jusdem

Sancti Spi-ri-tus septi-formis gra-ti - æ virtu-te corro-bo-

re-tur. Re-qui - es-cat er-go su-per e - am, pre-ca-mur,

Do-mi-ne, Spi-ri-tus sa-pi - enti - æ et intel-lectus, Spi-ri-tus

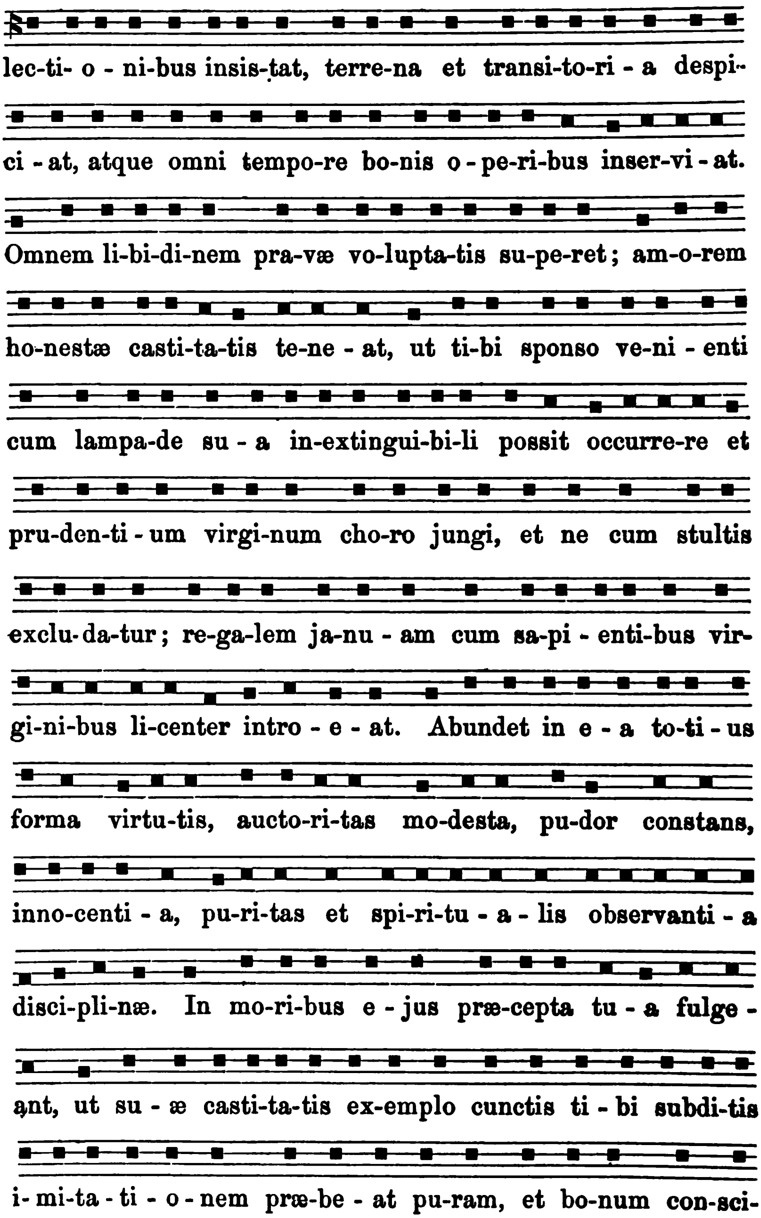
consi-li - i et forti-tu-di-nis, Spi-ri-tus sci - enti - æ et pi -

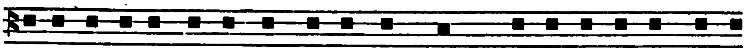
e - ta-tis, et reple - as e - am Spi-ri-tu ti-mo-ris tu - i.

Conce-de e - i quoque gra-vi-ta-tem actu - um, censu-ram-

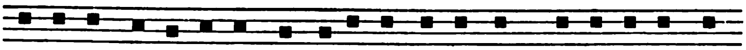
que vi-vendi, ut in le-ge tu - a di - e ac nocte me-di-te-tur,

manda-ta tu - a custo-di - at, dictis tu - is o-be-di - at, sacris

lec-ti- o - ni-bus insis-tat, terre-na et transi-to-ri - a despi-
ci - at, atque omni tempo-re bo-nis o - pe-ri-bus inser-vi - at.
Omnem li-bi-di-nem pra-væ vo-lupta-tis su-pe-ret; am-o-rem
ho-nestæ casti-ta-tis te-ne - at, ut ti-bi sponso ve-ni - enti
cum lampa-de su - a in-extingui-bi-li possit occurre-re et
pru-den-ti - um virgi-num cho-ro jungi, et ne cum stultis
exclu-da-tur; re-ga-lem ja-nu - am cum sa-pi - enti-bus vir-
gi-ni-bus li-center intro - e - at. Abundet in e - a to-ti - us
forma virtu-tis, aucto-ri-tas mo-desta, pu-dor constans,
inno-centi - a, pu-ri-tas et spi-ri-tu - a - lis observanti - a
disci-pli-næ. In mo-ri-bus e - jus præ-cepta tu - a fulge -
ant, ut su - æ casti-ta-tis ex-emplo cunctis ti - bi subdi-tis
i- mi-ta - ti - o - nem præ-be - at pu-ram, et bo-num con-sci-

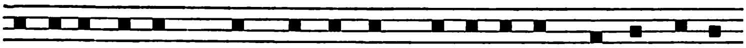
enti -æ testi-mo-ni -um ostendens, in Christo Je-su firma et

sta-bi-lis perse-ve-ret, atque i-ta perceptum mi-niste-ri - um,

te auxi-li - ante, per-a-gat, qua-te-nus ad æ-ternam re-mu-

ne-ra-ti - o-nem, te do-nante, perve-ni-re me-re - a-tur.

submisse. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate ejusdem Spiritus Sancti, Deus.

Tunc det episcopus regulam, dicens.

Accipe regulam sanctæ conversationis, simulque gratiam divinæ bene✠dictionis, et ut per hanc, cum grege tibi credito, in districti die judicii Domino incontaminata repræsentari valeas, ipse te adjuvare dignetur, qui cum Deo Patre in unitate Sancti Spiritus Deus vivit et regnat, per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Tunc tradat ei baculum dicens.

Accipe baculum pastoralis officii quem præferas catervæ tibi commissæ ad exemplum justæ severitatis et piæ correptionis.

Deinde dicatur Oratio.

Oremus.

Domine Deus omnipotens, qui sororem Moysi Mariam præeuntem cum ceteris virginibus inter æquoreas undas cum tympanis et choris lætam ad litus maris venire fecisti, te supplices deprecamur pro fideli famula tua N. quæ hodie in cathedra materna super universas subditas sibi, abbatissa constituitur, ut ita canonica norma tueatur cunctas famulas tuas, quatenus ad æternam gloriam, te auxiliante, cum omnibus illis introeat læta, ibique exsultans cum angelis, canens cantica nova, sequatur agnum quocumque ierit, Jesum Christum Dominum nostrum. Amen.

Oremus.

Famulam tuam, quæsumus, Domine, tua gratia semper bene✠dicat et inculpabilem ad vitam perducat æternam. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, &c.

Postea peragatur missa suo ordine, abbatissa stante a remotis cum baculo suo usque in finem missæ. Qua dicta, recepta benedictione episcopi, abscedat.

In installatione abbatissæ, fiat ut supra de installatione abbatis.

BENEDICTIO MITRÆ EPISCOPI.

Deus, tuorum corona fidelium, qui in capitibus eorum ponis coronam de lapide pretioso; benedic et sanctifica mitram istam, quatenus sicut ipsa diversis pretiosisque lapidibus adornatur, sic famulus tuus N. gestator ipsius multiplici pretiosarum virtutum munere, tua largiente gratia, repleatur. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum.

BENEDICTIO VIDUÆ.

*Ad viduam * benedicendam quæ fuerit castitatem professa.*

Benedictio vestimentorum.

Visibilium et invisibilium Creator, Deus, adesto propitius, ut hæc indumenta, sanctitatis effigiem ostendentia, desuper gratia tua irrigante, bene✠dicere et sancti✠ficare digneris. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Alia oratio.

Aperi, quæsumus, Domine, oculos tuæ majestatis ad bene✠dicendam hanc viduitatis vestem; ut quæ in ordinatis vestibus viri sui usibus placuit, sacris induta, benedictionis tuæ gratiam mereatur. Per Dominum.

Tunc sumat ipsa velamen et imponat capiti suo.

Benedictio post assumptum velamen.

Consolare, Domine, hanc famulam tuam viduitatis laboribus constrictam, sicut consolari dignatus es Sareptenam viduam per Eliam Prophetam; concede ei pudicitiæ fructum, ut antiquarum non meminerit voluptatum: nesciat etiam incentiva vitiorum desideria, ut soli tibi subdat propria colla, quo possit pro laboribus tantis, sexagesimo gradu percipere munus delectabile sanctitatis, per Dominum.

† *Post hæc ponat pallium super caput ejus, dicens.*

* *Margin;* Ordo consecrationis viduæ.

Ante legitur Evangelium, veniat vidua coram episcopo cum vestibus ante altare. Tunc dicet episcopus septem Psalmos pœnitentiales cum litania. Tunc sequitur benedictio vestimentorum.

† *Margin; Tunc genu flexo, incipiat hymnum,* Veni Creator, *et post* Veni Creator *faciat professionem suam.*

The form of profession is given on the margin of fol. 105 as follows :—

Ego N. vidua non conjugata, promitto et voveo Deo et beatæ Mariæ et sanctis omnibus in præsentia vestra, reverende in Christo pater et domine N., episcope N., propositum castitatis vidualis perpetuo juxta regulam beati Pauli. In nomine Patris.

Deinde signum crucis faciat in fine professionis, et tradat episcopo; et episcopus benedicat pallium cum velo.

Accipe, vidua, pallium, sanctæ integritatis velamen, quod perferas ante tribunal Domini nostri Jesu Christi, cui flectitur omne genu cœlestium, terrestrium, et infernorum. Qui cum Patre et Spiritu Sancto vivit et regnat Deus per.

Post hæc dicatur ista oratio.

Da, quæsumus, omnipotens Deus, ut hæc famula tua, quæ pro spe retributionis et promissi muneris se tibi Domino desiderat consecrari, plena fide animoque permaneat; tribue ei pro viduitate gloriam, pro pudore reverentiam, pro pudicitia sanctitatem: ut ad meritum possit æternæ gloriæ pervenire. Per Dominum.

Oratio. Deus, bonarum virtutum et benedictionum large infusor, exaudi preces nostras, ut hanc vestem quam famula tua N. pro consecrando castitatis signo se adoperiendam poscit, benedicere et sanctificare digneris. Per Christum Dominum nostrum.

Oratio. Deus, qui justificas impium et non vis mortem peccatorum, majestatem tuam suppliciter deprecamur, ut famulam tuam de tua misericordia confidentem cœlesti protegas benignus auxilio, et assidua protectione conserves, ut tibi jugiter famuletur, et nullis temptationibus a te separetur. Per Christum.

Benedictio annuli.

Benedic, Domine Jesu Christe, annulum istum fidei signaculum, quem famula tua in signum fœderis tui gestatura est, ut in tua dilectione maneat copulata, et eam sine macula custodias in æternum. Qui vivis et regnas Deus.

Accipe annulum quem perferas ante Agnum sponsum tuum Jesum Christum in die cœlestium nuptiarum. In nomine Patris.*

* *Margin; Et post annulum, dicatur ista benedictio. Oratio,* Benedicat te Deus Pater. *Require istam benedictionem in fine Consecrationis sanctarum Virginum.*

[AD SUSCIPIENDUM PROCESSIONALITER ARCHIEPISCOPUM.]

Super archiepiscopum in prostratione ad gradum altaris.
Kyrie eleison.
Christe eleison.
Et ne nos.
Sed libera.
Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam;
Et salutare.
Domine, salvum fac servum tuum;
Deus meus.
Mitte ei auxilium de sancto;
Et de Sion.
Esto ei, Domine, turris fortitudinis.
A facie.
Nihil proficiat inimicus in eo;
Et filius iniquitatis.
Domine, exaudi orationem meam;
Et clamor.
Dominus vobiscum.
Et cum.

Concede, quæsumus, Domine, famulo tuo archiepiscopo nostro, ut prædicando et exercendo quæ recta sunt, exemplo bonorum operum animas suorum instruat subditorum, et æternæ remunerationis mercedem a te piissimo Pastore percipiat. Per.

[AD SUSCIPIENDUM PROCESSIONALITER REGEM.]

Super regem in prostratione ad gradum altaris.
Et ne nos.
Sed libera.
Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam ;
Et salutare.
Domine, salvum fac regem ;
Et exaudi.
Mitte ei auxilium de sancto ;
Et de Sion.
Esto ei, Domine, turris fortitudinis ;
A facie.
Nihil proficiat inimicus in eo ;
Et filius.
Fiat pax in virtute tua ;
Et abundantia.
Domine, exaudi.
Et clamor.
Dominus vobiscum.
Et cum.

Quæsumus, omnipotens Deus, ut famulus tuus N. rex noster, qui tua miseratione suscepit regni gubernacula, virtutum etiam omnium percipiat incrementa, quibus decenter ornatus, et vitiorum voraginem devitare, et hostes superare, et ad te, qui via, veritas, et vita es, gratiosus valeat pervenire. Per Christum Dominum nostrum.

CONSECRATIO VIRGINUM.

Ordo Consecrationis sanctarum virginum, quæ in diebus solemnibus facienda est, videlicet aut in Epiphania Domini aut in festis beatæ Mariæ aut apostolorum aut dominicis diebus, fiat hoc modo.

Virgines Deo dicandæ post introitum Missæ et collectam, priusquam legatur epistola, ante altare in albis vestibus veniant, lento gressu et vultibus demissis, cantantes Resp. Audivi vocem. *Eum vero habitum, quem religio sua requirit, propriis manibus dextris gestantes, una cum velaminibus capitis in eisdem manibus, et cereos extinctos in singulis manibus sinistris, velamina sua ipsæmet super altare ponant, quibus cedula inseratur in qua nomina earum scribantur; ponantque vestimenta earum ad pedes episcopi ante altare, et cereos extinctos in manibus retineant; et vestimenta sic posita ibi, episcopus benedicat, dicens cum nota.*

Deus, qui vestimentum salutare et indumentum æternæ jocunditatis tuis fidelibus promisisti, clementiam tuam suppliciter exoramus, ut hæc indumenta, humilitatem cordis et contemptum mundi significantia, quibus famula tua sancto visibiliter est informanda proposito, propitius bene✠dicas, ut beatam virginitatem quam te inspirante professura est, te protegente et gubernante inviolabilem usque ad finem vitæ custodiat, quatenus cum sancta Dei genitrice Maria ceterisque innumerabilibus sanctis virginibus æternæ vitæ bravium perseverans coram Christo Domino percipere mereatur. Per eundem Christum Dominum nostrum.

Oremus.

Oratio. Deus, æternorum bonorum fidelissime promissor, certissime persolutor, qui vestimentum salutare et indumentum æternæ jocunditatis tuis fidelibus promisisti, clementiam tuam suppliciter exoramus, ut hæc indumenta, humilitatem cordis et contemptum mundi significantia, quibus famula tua sancto est visibiliter informanda proposito, propitius bene✠dicas, ut beatæ castitatis habitum quem, te aspirante, suscipit, te protegente custodiat. Per Dominum.
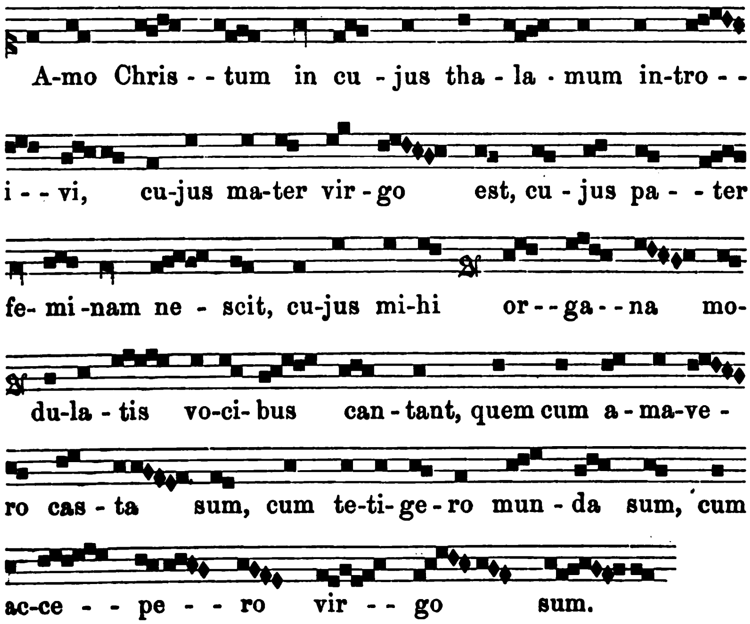
Oratio. Domine Deus, bonarum virtutum dator, et omnium

benedictionum largus infusor, te obnixis precibus deprecamur, ut has vestes bene✠dicere et sancti✠ficare digneris, quas famula tua pro indicio cognoscendæ religionis voluit induere, ut inter reliquas feminas tibi cognoscatur dicata. Per.

Tunc, aqua benedicta desuper aspersa, det ei episcopus virginitatis vestimentum dicens.

Accipe, puella, vestimentum quod perferas * sine macula ante tribunal Domini nostri Jesu Christi, cui flectitur omne genu cœlestium, terrestrium, et infernorum. Qui cum Patre et Spiritu Sancto vivit.

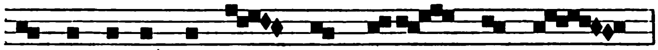
Postea legatur epistola, et peragatur missa usque post evangelium et Credo. *Ipsæ autem virgines interim, accepto indumento, vadant in vestiarium ad sacrarium, et induant se vestimento benedicto. Velamina vero super altaria remaneant, atque post evangelium et* Credo, *veniant in chorum cum cereis ardentibus cantantes responsorium.*

* MS præferas.

℣. Mel et lac ex e-jus o-re sus-ce-pi et san-

guis e-jus or-na-vit ge-nas me-as.

Quem.

Et stantes in suo ordine, exspectent vocationem episcopi, dicentis.

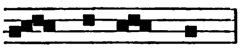

Ve-ni - - te, ve-ni - - te, ve-ni - te,

Et chorus respondeat sic.

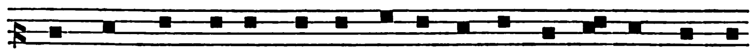

fi - li - æ au - di - te me; ti - mo - rem Do - mi - ni

do - - ce-bo vos.

Et procedat virgo cum cereo ardente in medium chori, exspectans ibi finem invitationis ab his qui cum episcopo sunt. Qua finita, virgo flectat genua in terram, et surgens statim incipiat antiphonam.

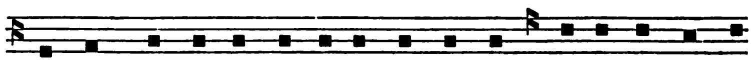
Et nunc se-quimur te in to-to cor-de et ti-me-mus te,

Episcopus, Venite.

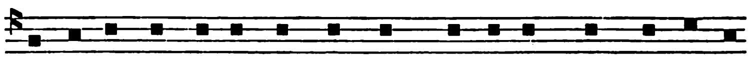
Et virgo, Et nunc.

Iterum episcopus, Venite.

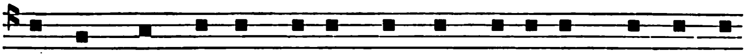
Et ipsa virgo.

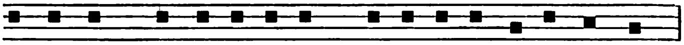
Et nunc se-quimur te in to-to cor-de, et ti-me-mus te,

et quæri-mus fa-ci - em tu - am, Do-mi-ne; non confundas

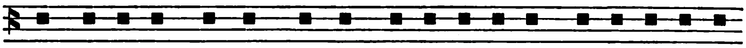
nos, sed fac no-bis juxta mansue - tu-di-nem tu - am et

se-cundum mul-ti-tu-di-nem mi-se-ri-cor-di - æ tu - æ.

qualibet vice paululum progrediens, donec veniat ad gradum altaris.

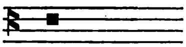
Tunc prosternat se episcopus cum ministris suis ante altare, et virgo retro post ipsum. Et cantetur litania festive a duobus clericis. Episcopus et ministri sui interim dicant septem psalmos pœnitentiales, et cum ventum fuerit ad versum qui pro domino episcopo cantatur, surgat episcopus et dicat hoc modo.

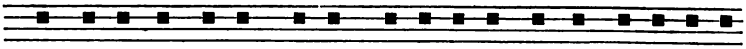
Ut so-ro-rem is-tam be-ne✠di-ce-re et in ve-ra re-li-gi -

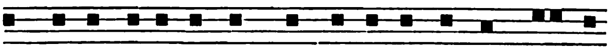
o - ne conserva-re digne-ris;

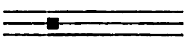
Te rogamus.

Ut so-ro-rem istam be-ne✠di-ce-re, et sancti✠fi-ca-re, et

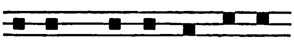
in ve-ra re-li-gi - o - ne conserva-re dig-ne - ris;

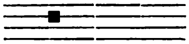
Te rogamus.

Ut so-ro-rem istam be-ne✠di-ce-re, sancti✠fi-ca-re, et

consecr✠a-re digne-ris.

Te rogamus.

Interim prosternat se episcopus et percantent litaniam.

Finita litania, surgens episcopus incipiat festive Veni Creator. *Quo dicto, surgat virgo, et veniat ante gradum altaris, et faciat professionem.*

Ego soror N. promitto stabilitatem et conversionem morum meorum, et obedientiam secundum regulam sancti Benedicti (*vel* Sancti Augustini) coram Deo et sanctis ejus in hoc monasterio, quod constructum est in honore sancti N. (*vel* sanctæ N.) in præsentia domini episcopi et in præsentia dominæ abbatissæ (*vel* priorissæ.)

Et tunc, affirmans quod dixit, signum crucis cum encausto faciat in fine professionis, et ponens super altare, deosculetur altare. Quam ipse recipiens, videlicet episcopus, servandam tradat.

Tunc professa, stans ante altare, dicat ter hunc versum.

Suscipe me, Domine, secundum eloquium tuum, et vivam; et non confundas me ab exspectatione mea.

quod ter repetatur ab omnibus, et in fine dicatur,

Gloria Patri.

Et postea subjungatur.

Kyrie eleison.

Christe eleison.

Kyrie eleison.

Pater noster.

Et ne nos.

Ps. Domine quis habitabit.

Gloria Patri.

et preces.

Salvos fac servos tuos et ancillas tuas,

Deus meus, sperantes in te.

Mitte eis auxilium de sancto;

Et de Sion.

Esto eis, Domine, turris fortitudinis,

A facie.

Nihil proficiat inimicus in eis;

Et filius.

Domine exaudi.

Et clamor.

Dominus vobiscum.

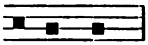
Oremus.

Famulas tuas, quæsumus, Domine, tua semper gratia benedicat, et inculpabiles ad vitam perducat æternam.

Tunc accedat virgo ad episcopum ante gradum altaris, cantans antiphonam.

Ancilla Chris-ti sum i - de - o me osten-do ser-vi - lem

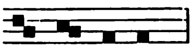

perso-nam.

Tunc episcopus dicat antiphonam.

Summa inge-nu - i - tas is-ta est, in qua servi-tus Chris-ti

compro-ba-tur.

Sequitur benedictio velaminis.

Suppliciter te, Domine, rogamus ut super hanc vestem capiti ancillæ tuæ imponendam benedictio tua benigniter descendat, et sit vestis hæc benedicta et consecrata et immaculata et sancta huic ancillæ tuæ. Per Christum.

Postea accedat ad episcopum, et tradat cereum suum alicui ex sociis suis, et humiliato capite suscipiat velamen de manibus episcopi, quod episcopus ponat super caput ejus, dicens.

Accipe, virgo Christi, velamen, virginitatis et continentiæ indicium, per quod Spiritus Sanctus superveniat in te et virtus Altissimi sit tibi umbraculum contra æstum malarum tentationum, præstante eodem Domino nostro Jesu Christo, qui vivit et regnat cum Deo Patre in unitate ejusdem.

Quod dum accipit, manum episcopi deosculetur, et incipiat statim antiphonam.

Induit me Dominus cyclade auro tecta, et immensis monilibus ornavit me.

Si vero plures fuerint, singulæ quæque suam divisim decantent antiphonam.

Si forte contigerit, ut seu pudore verecundiæ gravata sive potius amore cordis et lacrymarum dulcedine præventa sit, ut cantum, quem incepit, finire non possit, cantrix ecclesiæ vel aliqua alia prompta sit ad subveniendum illi.

Sequitur benedictio annuli, hoc modo.

Creator et consolator humani generis, dator gratiæ spiritualis, largitor æternæ salutis, tu, Domine, mitte bene✠dictionem tuam super hunc annulum, ut quæ illum gestaverit, sit armata virtute cœlestis defensionis, ut proficiat illi ad æternam salutem. Per Christum Dominum nostrum.

Tunc mittat episcopus annulum in digitum virginis dicens.

Desponso te Jesu Christo, Filio summi Patris, qui te illæsam custodiat, et ab omni malo defendat. Amen.

Et addat.

Accipe annulum fidei, signaculum Spiritus Sancti, ut sponsa Dei voceris, et sis, si ei fideliter servieris.

Tunc virgo decantet antiphonam, dicens.

Annulo meo subarravit me Dominus meus, Jesus Christus, et tanquam sponsam decoravit me corona.

Deinde accipiens cereum suum, iterum prosternat se ad superventuram benedictionem.

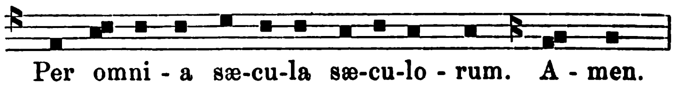
Tunc dicat episcopus.

Dominus vobiscum.

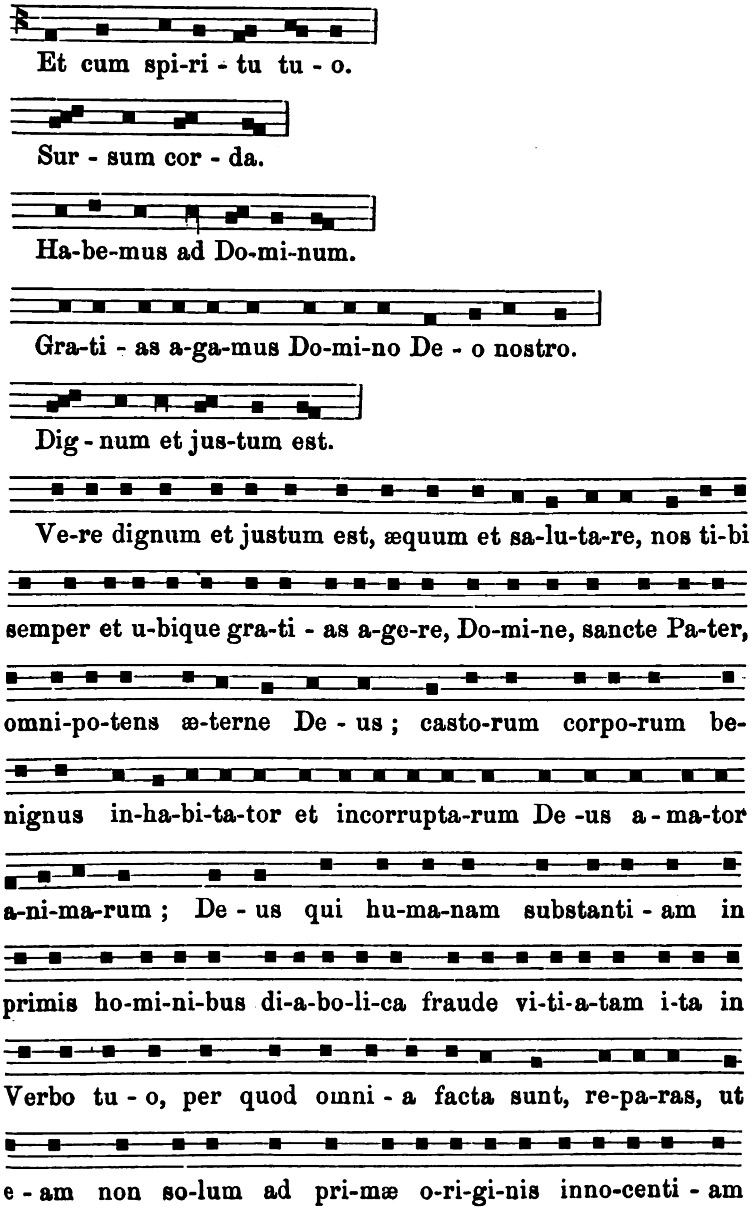
Oremus.

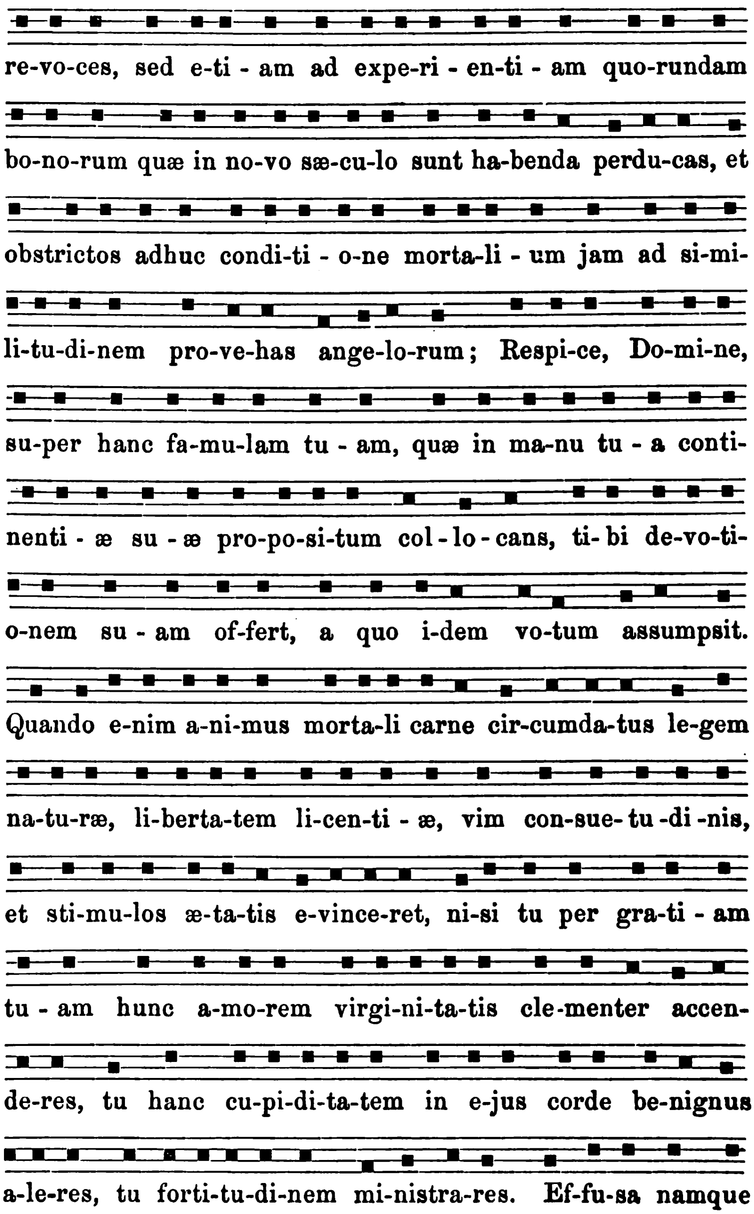
Oratio. Respice, quæsumus, Domine, propitius super hanc famulam tuam N., ut virginitatis sanctæ propositum, quod inspirante te suscepit, custodiat. ***submisse.*** Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus.

Præfatio.

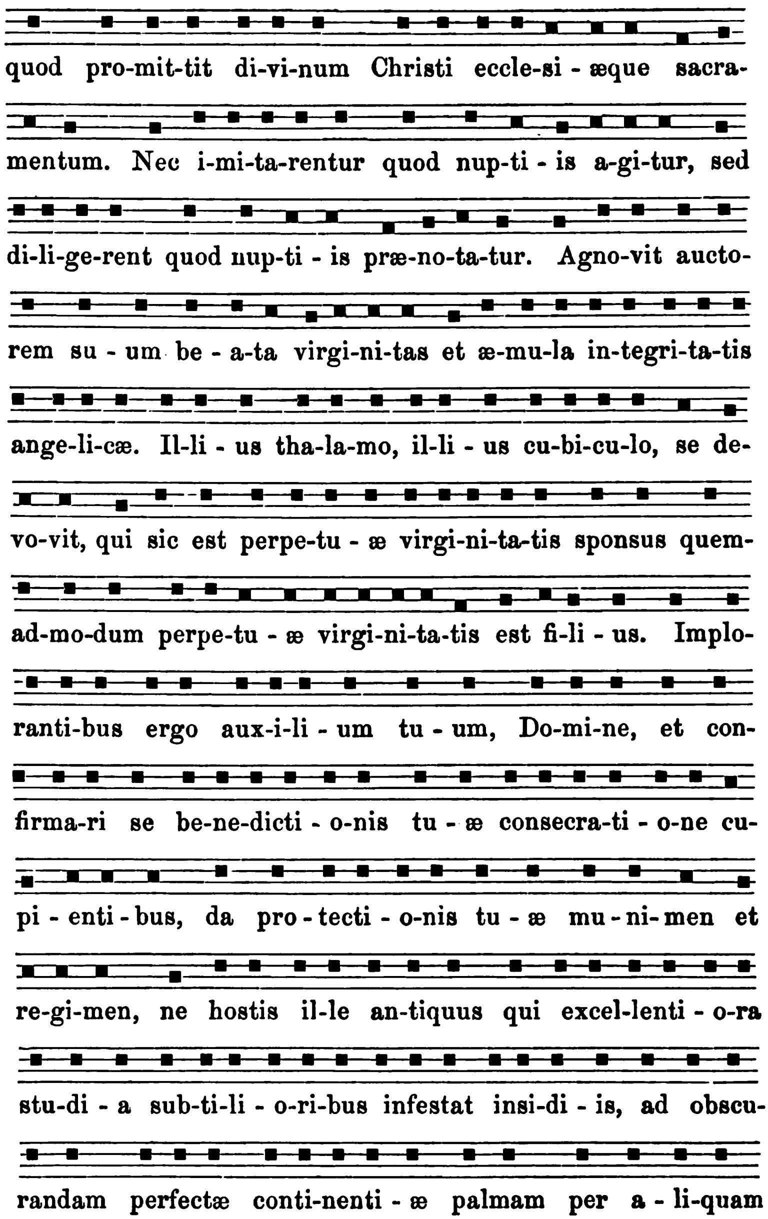

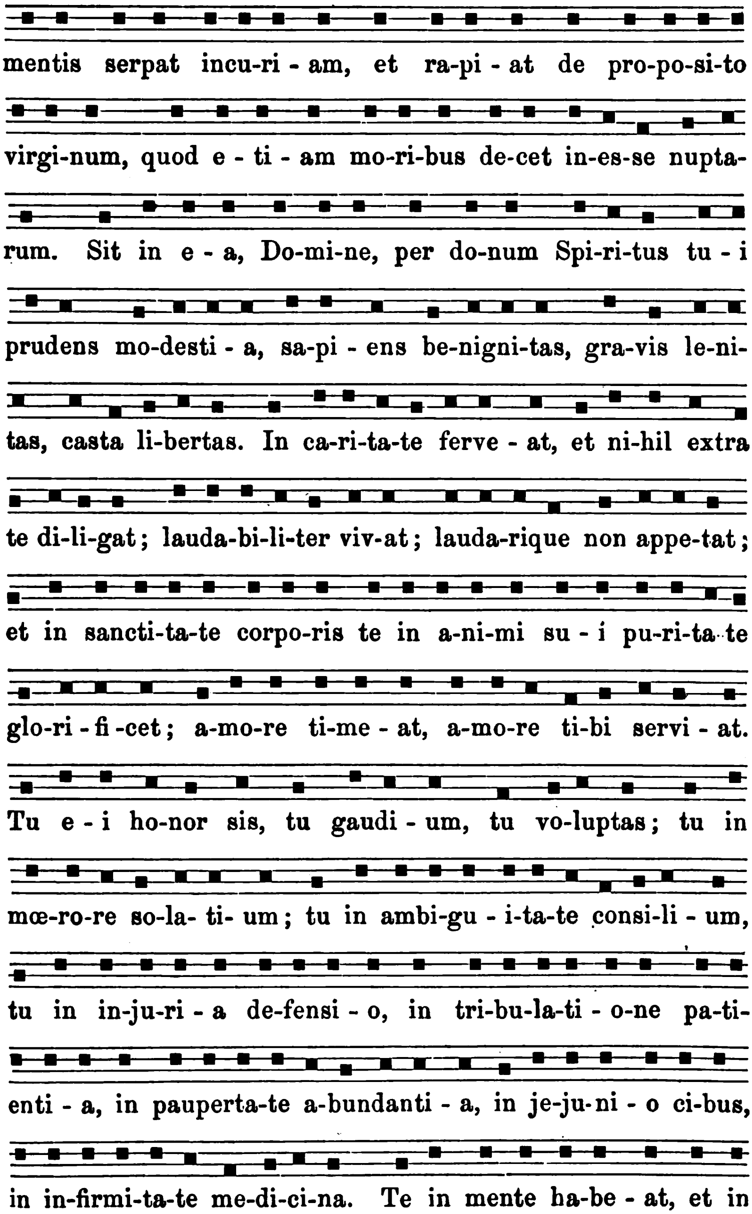

Et cum spi-ri - tu tu - o.
Sur - sum cor - da.
Ha-be-mus ad Do-mi-num.
Gra-ti - as a-ga-mus Do-mi-no De - o nostro.
Dig - num et jus-tum est.
Ve-re dignum et justum est, æquum et sa-lu-ta-re, nos ti-bi
semper et u-bique gra-ti - as a-ge-re, Do-mi-ne, sancte Pa-ter,
omni-po-tens æ-terne De - us ; casto-rum corpo-rum be-
nignus in-ha-bi-ta-tor et incorrupta-rum De -us a - ma-tor
a-ni-ma-rum ; De - us qui hu-ma-nam substanti - am in
primis ho-mi-ni-bus di-a-bo-li-ca fraude vi-ti-a-tam i-ta in
Verbo tu - o, per quod omni - a facta sunt, re-pa-ras, ut
e - am non so-lum ad pri-mæ o-ri-gi-nis innocenti - am

re-vo-ces, sed e-ti - am ad expe-ri - en-ti - am quo-rundam
bo-no-rum quæ in no-vo sæ-cu-lo sunt ha-benda perdu-cas, et
obstrictos adhuc condi-ti - o-ne morta-li - um jam ad si-mi-
li-tu-di-nem pro-ve-has ange-lo-rum; Respi-ce, Do-mi-ne,
su-per hanc fa-mu-lam tu - am, quæ in ma-nu tu - a conti-
nenti - æ su - æ pro-po-si-tum col - lo - cans, ti- bi de-vo-ti-
o-nem su - am of-fert, a quo i-dem vo-tum assumpsit.
Quando e-nim a-ni-mus morta-li carne cir-cumda-tus le-gem
na-tu-ræ, li-berta-tem li-cen-ti - æ, vim con-sue- tu -di -nis,
et sti-mu-los æ-ta-tis e-vince-ret, ni-si tu per gra-ti - am
tu - am hunc a-mo-rem virgi-ni-ta-tis cle-menter accen-
de-res, tu hanc cu-pi-di-ta-tem in e-jus corde be-nignus
a-le-res, tu forti-tu-di-nem mi-nistra-res. Ef-fu-sa namque

in omnes gentes gra-ti - a tu - a ex omni na-ti - o-ne, quæ
sub cœ-lo est, in stel-la-rum innu-me-ra-bi-lem nu-me-rum
no-vi testa-menti hæ-re-di-bus a-dopta-tis inter ce-te-ras
virtu-tes, quas fi - li - is tu - is non ex sangui-ni-bus ne-que
ex vo-lunta-te carnis sed de tu - o Spi-ri-tu ge-ni-tis indi-
disti, e - ti - am hoc do-num in quarundam men-tes de
largi - ta-tis tu - æ fonte de-flux-it; ut cum ho-no-rem
nupti - a-rum nul-la interdicta mi-nu - is-sent, ac su-per
sanctum conju-gi - um tu - a be-ne-dic-ti - o per-ma-ne-ret,
ex-siste-rent ta-men sub-li-mi - o-res a-ni-mæ, quæ vi-ri
ac mu-li - e-ris co-pu-lam fasti-di-rent, connu-bi - i con-
cu-pisce-rent sacra-mentum ; non hoc concu-pisce-rent,
quod ha-bet morta-le connu-bi - um, sed hoc e - li-ge-rent.

quod pro-mit-tit di-vi-num Christi eccle-si - æque sacra-
mentum. Nec i-mi-ta-rentur quod nup-ti - is a-gi-tur, sed
di-li-ge-rent quod nup-ti - is præ-no-ta-tur. Agno-vit aucto-
rem su - um be - a-ta virgi-ni-tas et æ-mu-la in-tegri-ta-tis
ange-li-cæ. Il-li - us tha-la-mo, il-li - us cu-bi-cu-lo, se de-
vo-vit, qui sic est perpe-tu - æ virgi-ni-ta-tis sponsus quem-
ad-mo-dum perpe-tu - æ virgi-ni-ta-tis est fi-li - us. Implo-
ranti-bus ergo aux-i-li - um tu - um, Do-mi-ne, et con-
firma-ri se be-ne-dicti - o-nis tu - æ consecra-ti - o-ne cu-
pi - enti - bus, da pro - tecti - o-nis tu - æ mu - ni- men et
re-gi-men, ne hostis il-le an-tiquus qui excel-lenti - o-ra
stu-di - a sub-ti-li - o-ri-bus infestat insi-di - is, ad obscu-
randam perfectæ conti-nenti - æ palmam per a - li-quam

mentis serpat incu-ri - am, et ra-pi - at de pro-po-si-to
virgi-num, quod e - ti - am mo-ri-bus de-cet in-es-se nupta-
rum. Sit in e - a, Do-mi-ne, per do-num Spi-ri-tus tu - i
prudens mo-desti - a, sa-pi - ens be-nigni-tas, gra-vis le-ni-
tas, casta li-bertas. In ca-ri-ta-te ferve - at, et ni-hil extra
te di-li-gat; lauda-bi-li-ter viv-at; lauda-rique non appe-tat;
et in sancti-ta-te corpo-ris te in a-ni-mi su - i pu-ri-ta-te
glo-ri - fi -cet; a-mo-re ti-me - at, a-mo-re ti-bi servi - at.
Tu e - i ho-nor sis, tu gaudi - um, tu vo-luptas; tu in
mœ-ro-re so-la- ti- um; tu in ambi-gu - i-ta-te consi-li - um,
tu in in-ju-ri - a de-fensi - o, in tri-bu-la-ti - o-ne pa-ti-
enti - a, in pauperta-te a-bundanti - a, in je-ju-ni - o ci-bus,
in in-firmi-ta-te me-di-ci-na. Te in mente ha-be - at, et in

te ha-be - at omni - a, quæ te di-li-ge-re appe-tit su-per omni - a. Quod est pro-fessa custo-di - at, scru-ta-to-ri pecto-rum non corpo-re pla-ci-tu-ra sed mente; transe - at in nu-me-rum sa-pi - entum pu - el-la-rum, ut cœ-lestem sponsum accensis lampa-di-bus cum o - le - o præ-pa-ra-ti - o-nis exspectet. Nec turba-ta de impro-vi-so re-gis adventu, sed se-cu-ra cum lu-mi-ne et præ-ce-denti - um virgi-num cho-ro jo-canter occurrat, nec exclu-da-tur cum stultis, sed re-ga-lem ja-nu - am cum sa-pi - enti-bus virgi-ni-bus li-center intro - e - at, et in Agni tu - i perpe-tu - o co-mi-ta-tu pro-ba-bi-lis permansu-ra casti-ta-te per-ma-ne -at. *submissa voce.* Per eundem Dominum nostrum, qui tecum vivit et regnat in unitate ejusdem Spiritus Sancti.

Ista oratio dicitur legendo, sine Oremus.

Bene✠dicat te Deus Pater, et Filius, et Spiritus Sanctus omni bene✠dictione spirituali, ut maneas incorrupta, inviolata, et immaculata, sub vestimento sanctæ Mariæ Matris Domini nostri Jesu Christi. Amen.

Requiescat super te Spiritus septiformis Dei, Spiritus sapientiæ et intellectus, Spiritus consilii et fortitudinis, Spiritus scientiæ et pietatis, repleat te Spiritus timoris Domini. Amen.

Fragilitatem tuam Dominus solidet: fidei constantia te roboret, validamque confirmet, pietate allevet, miseratione conservet. Amen.

Mentem tuam regat, vias tuas dirigat, cogitationes sanctas in te instituat. Amen.

Actus tuos probet, opera bona in te perficiat, caritate te ædificet, sapientia te illuminet, castitate te muniat, scientia te instruat. Amen.

In virtute multiplicet, in sanctitate sublimet, ad patientiam te præparet, ad obedientiam te subdat, et humilitate te prosternat. Amen.

Ad continentiam tibi det fortitudinem, reddat te sobriam, protegat te pudicam, in infirmitate visitet, in dolore te relevet, in tentatione te erigat, in conversatione custodiat, in prosperitate te temperet, in iracundia mitiget, iniquitatem in te emendet. Amen.

Infundat in te gratiam, remittat tibi offensas, tribuat disciplinam, ut his et similibus virtutibus fulta et sanctis operibus illustrata, illa semper studeas agere, quæ digna fiant Deo in æterna remuneratione. Amen.

Illum habeas testem quem habitura es judicem, atque ita aptare te stude ut præfulgentem in manu gestes lampadem, sicque intratura sponsi thalamum, occurras venienti cum gaudio, ut nihil in te reperiat fœtidum, nihil sordidum, nihil incultum, nihil corruptum, nihil inhonestum, sed niveam et candidam animam, corpusque lucidum atque splendidum. Amen.

Itaque cum dies ille tremendus remunerationis justorum retributionis malorum advenerit, non inveniat in te ultrix

flamma quod urat, sed divina pietas quod coronet, quam jam in hoc sæculo conversatio religiosa mundavit. Amen.

Hincque tribunal æterni regis ascensura, celsaque palatia cum eisdem merearis portionem, qui sequuntur Agnum et cantant canticum novum sine cessatione, illic perceptura præmium post laborem, semperque maneas in regione viventium: atque ipse te bene✠dicat de cœlis qui, per crucis passionem, humanum genus dignatus est redimere in terris, Jesus Christus Dominus noster, qui cum co-æterno Patre et Spiritu Sancto in Trinitate perfecta vivit et regnat Deus, per omnia sæcula sæculorum. Amen.

*Post hæc * tradat alicui puella cereum ad tenendum, et offerat panem et vinum episcopo, iterumque accipiat cereum, et stet inclinata vel prostrata ante altare a longe usque communicet et missa ordine suo finiatur. Item antiphona Agnus Dei.*

Episcopalis benedictio super eam.

Effunde, Domine, quæsumus, bene✠dictionem cœlestem super hanc famulam tuam N. sororem nostram, quæ devota mente se humiliat; universa delicta fugiat, societque sibi bona desideria præparata, ut regni cœlestis sancta conquirat lucra. Amen.

Pareat semper divinis præceptis, ut, te adjuvante, vincat incendia carnis, omnemque libidinem pravæ voluptatis superet amore castitatis; habeat in se oleum sanctitatis, et lætetur cum lampadibus sempiternis. Amen.

Gestet in manibus suis faces sanctas, et apud sapientes et castissimas animas, duce Christo, introire mereatur januam regni cœlestis. Amen.

Quod ipse præstare dignetur.

Post hæc relinquet puella cereum suum, et offerat panem et vinum hoc modo. Virgo Deo dicata, utraque manu, dextera patenum cum hostia, in sinistra calicem cum vino. Et procedens ad offerendum mittat

* The last part of this Office is a confused arrangement of the concluding rubrics of two different forms of the office.

From *Post hæc tradat* to the end of the Episcopal benediction the text is nearly identical with the Winchester Pontifical in the Cambridge University Library; the remainder with the (so called) Lincoln Pontifical in the same Library.

hostiam suam de patena sua in patenam quam tenebit episcopus vel ejus diaconus. Similiter vinum infundat, offerendo illud in calicem, quem episcopus vel ejus diaconus tenebit vacuum. Quo facto, episcopus cooperiat faciem ejus velamine, et permaneat in summo silentio usque ad tertium diem, nihil omnino illorum vestimentorum quæ in benedictione habuit exuens vel mutans, nisi tantum sotulares pedum. Interim recipiat cereum, et redeat in chorum, stetque ultima et inclinata, usque dum communicetur. Qua communicata, missa finita, relinquat cereum in manu episcopi. Et deinceps nocte dieque cum omni devotione cordis magis quam modulatione vocis, Domino nostro Jesu Christo, cui se donavit, ut jugiter servire intendat, cantando resp. Regnum mundi, *et ad omnes horas diurnas et nocturnas usque in diem tertium ultima stabit.*

Oratio. Te invocamus Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus, super hanc famulam tuam, quæ tibi vovit servire pura mente mundoque corpore, ut eam sociare digneris inter illa centum quadraginta quatuor millia qui virgines permanserunt, et se cum mulieribus non coinquinaverunt, in quorum ore dolus inventus non est; et ita hanc famulam tuam facias permanere immaculatam usque in finem, per immaculatum Dominum nostrum, *et cetera.*

Postea, communione cantata, dicat episcopus collectam missæ ad complendum. Quo facto, offerat virgo cereum suum in manu episcopi vel super altare, et episcopus attrahat velamen præ oculis, faciem cooperiendo. Tunc cantet quælibet per se, si plures sint, Ant. Posuit signum, *et cetera.*

His peractis, recedant ab altari in vestiarium, cantantes responsorium, Regnum mundi.

[CONSECRATIO SANCTIMONIALIS.]

Ordo qualiter sanctimonialis, virgo vel alia, faciat professionem, post vel infra annum probationis.

Quocunque festo voluerit, cantabit episcopus vel ejus vicarius missam; et ante evangelium incipiat Ps. Miserere mei Deus, *cum* Gloria Patri. *Quo cantato ab omnibus, accedat professura ante altare et legat professionem hanc,* Ego soror, *sicut superius prænotatum est.*

Tunc dicat episcopus has orationes super eam prostratam.

Oremus.

Oratio. **Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, huic famulæ tuæ renuntianti sæculi pompis gratiæ tuæ januas aperiri, quæ despecto diabolo confugit sub titulo Christi. Jube venientem ad te sereno vultu suscipi, ne de ea valeat inimicus triumphare; tribue huic infatigabile brachium auxilii tui; mentem ejus lorica fidei circumda, ut, felici muro vallata, mundum se gaudeat evasisse. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum.**

Oremus.

Oratio. **Deus, qui hanc famulam tuam a sæculi vanitate conversam, ad supernæ vocationis accendis amorem, pectori illius purificando illabere; et gratiam qua in te perseveret infunde; ut protectionis tuæ munita auxilio, quod te donante promisit impleat, et suæ promissionis executrix effecta, ad ea quæ perseverantibus dignatus es promittere pertingat. Per Dominum nostrum Jesum.**

Oremus.

Oratio. **Tu famulam tuam, quæsumus, Domine, bonis moribus placatus instrue; tu in ea quod tibi placitum est dignanter infunde; et præsta semper ad te toto corde concurrere, tibi subdita mente servire, tuam misericordiam humiliter exorare, ut digna sit [et] tua beneficia valeat promereri. Per.**

Oratio. **Deus, qui per coæternum Filium tuum cuncta creasti, quique mundum inveteratum peccatis per mysterium**

sanctæ Incarnationis ejus renovare dignatus es; te suppliciter exoramus, ut ejusdem Domini Jesu Christi gratiam effundas super hanc famulam tuam, per quam in spiritu suæ mentis revocata, veterem hominem cum suis actibus exuat, et novum qui secundum Deum creatus est induere mereatur. Per eundem.

Oremus.

Oratio. Domine Jesu Christe, qui es via sine qua nemo venit ad Patrem; quæsumus benignissimam clementiam tuam, ut hanc famulam tuam a carnalibus desideriis abstractam, per iter disciplinæ regularis deducas, et qui peccatores vocare dignatus es, dicens, Venite ad me, omnes qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos; præsta, ut hæc vox invitationis tuæ ita in ea convalescat, quatenus peccatorum onera deponens, et quam dulcis es gustans, tua refectione sustentari mereatur; et sicut attestari * de tua gratia dignatus es, agnosce eam inter oves tuas, et ipsa te agnoscat, ut alienum non sequatur sed te, neque audiat vocem alienorum sed tuam, qui dicis, Qui mihi ministrat, me sequatur. Qui vivis et regnas.

Post hæc benedicat episcopus habitum, dicens.

Deus, æternorum bonorum fidelissime promissor, *ut supra in Consecratione sanctarum virginum.*

Item ibidem, alia oratio.

Domine Deus, bonarum virtutum dator.

Finita oratione, aspergatur aqua benedicta super vestimentum.

Deinde tradat ei episcopus vestimentum dicens.

Accipe, famula, vestimentum, *ut supra in Consecratione sanctarum virginum.*

Tunc incipiat episcopus excelsa voce hymnum Veni Creator, *et post hymnum dicat episcopus orationem.*

Sancte Spiritus, qui te Deum ac Dominum revelare dignatus es mortalibus; immensam tuæ potestatis † gratiam postulamus, ut sicut ubi vis spiras, sic et in hac famula tua affectum devotionis indulgeas; et quoniam tua sapientia est

* acceptari. *Pontif. Linc.*

† pietatis. *Pontif. Linc.*

condita, tua quoque prudentia gubernetur; eam juxta tibi consuetam gratiam unctio tua de omnibus doceat, per intercessionem beati Benedicti, quem præcipuum hujus sanctæ institutionis latorem dedisti; necnon et aliorum sanctorum, ad quorum nomina petitionem facit. Eam a vanitate sæculi veraciter converte; et sicut es omnium peccatorum remissio, deprimentes impietatis obligationes in ea dissolve, et ad observantiam hujus sancti propositi fac eam certatim fervere, ut [in] tribulationibus et angustiis tua indeficienti consolatione valeat respirare, et juste et pie per veram humilitatem et obedientiam in fraterna caritate fundata, quod te donante promittit felici perseverantia compleat. Quod ipse præstare digneris, qui cum Deo Patre sanctoque unigenito Filio ejus Domino nostro Jesu Christo vivis et gloriaris Deus, per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Tunc sequitur benedictio velaminis, sic.

Suppliciter te rogamus, Domine, ut super hanc vestem tuæ capiti ancillæ imponendam bene✠dictio tua benigniter descendat; et sit vestis hæc bene✠dicta et consecra✠ta et immaculata et sanct✠a. Per Christum.

Deinde velamen de manibus episcopi accipiat, et ponat capiti suo, dicente episcopo.

Accipe, ancilla, velamen, castitatis et continentiæ indicium, per quod Spiritus superveniat in te, et virtus Altissimi sit tibi umbraculum contra æstum malarum cogitationum; præstante eodem Domino nostro Jesu Christo, qui vivit et regnat cum Deo Patre in unitate Spiritus Sancti Deus, per.

Tunc erigat se a terra sanctimonialis, accedatque ad episcopum, [*et*] *attrahat episcopus velamen super oculos ejus.*

Sequitur benedictio annuli cum

Dominus vobiscum.

Oremus.

Oratio. Benedic, Domine, hunc annulum quem nos in tuo sancto nomine bene✠dicimus, ut quicunque eum portaverit, in tua pace consistat, et in tua voluntate remaneat, et in tuo amore vivat, crescat, et senescat, et multiplicetur in longitudine dierum. Per Christum Dominum.

Tunc aspergatur aqua benedicta et ponatur in digito ejus, dicente episcopo.

Accipe annulum quem perferas ante Agnum sponsum tuum, Dominum Jesum Christum, in die cœlestium nuptiarum. In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen.

Quo facto, iterum se prosternat, et episcopus dicat orationem.

Deus clemens, Deus misericors, cui cuncta bona placent, sine quo nihil sanctum inchoatur, nihilque bonum perficitur, adsint nostris humillimis precibus tuæ pietatis aures, et hanc famulam tuam, cui in sancto tuo nomine sacræ religionis imposuimus habitum, a mundi impedimento vel sæculari desiderio defende, et concede ei ut in hoc sancto proposito devote persistere et, remissione peccatorum percepta, ad electorum tuorum consortium valeat pervenire. Per Christum.

Postea incipiatur ab episcopo hæc antiphona Beati eritis, *ut in Communi apostolorum cum psalmo,*

Lauda Hierusalem Dominum.

Finito psalmo, repetatur antiphona.

Sequitur Oratio cum

Oremus.

Clementissime Dominator Domine, tuam invocamus pietatem super hanc famulam tuam, quam a sæculo conversam in numero sanctorum tuorum accersire dignatus es; quæsumus, ut conversionis suæ fidem digne custodiat, et quicquid pro salute animæ suæ fuerit deprecata, obtineat; sit vita probabilis, sit sapiens et humilis, sit scientia vera, obedientia clara, conveniens in doctrina, in increpationibus immobilis, in gravitate decora, in passione piissima, in operatione cauta, in dispositione sollicita, in temptationibus fortis, in injuriis patiens, in pace fixa, in eleemosynis prompta, in orationibus frequens, in misericordia efficax, in subditis pia; nec sit immemor quod a te de suo erit facto tuo judicio judicanda. Hujus quoque, Domine, precamur, ut munera placatus accipias, et quicquid a te petierit, clementer impertiri digneris. Per Dominum.

Omnipotens et misericors Deus, totius religionis origo, omnisque professionis vitæ æterna salvatio; suscipe propitius votum professionis famulæ tuæ, quæ de hujus sæculi vanitate et turbine ad te confugit. Sit, quæsumus, te adjuvante, ab omni negotiorum sæcularium strepitu exuta; a delectationibus spectaculorum præsentium evulsa; a cunctis mundi occupationibus extranea; ab antiqui hostis insidiis erepta; mundo huic mortua; mundi blandimentis [et illecebris crucifixa]; remota a sæcularibus pompis; remota ab omnibus pravorum retinaculis; remota a cunctis antiqui hostis insidiis. Doce eam, Domine, omnia hujus vitæ contemnere prospera, non timere adversa, injurias non inferre, sed illatas equanimiter tolerare, inimicos diligere, pro persequentibus et calumniantibus suppliciter deprecari; non concupiscere carnaliter vel ambire; non superborum injuriis fatigata deficiat; non eam superbia inflet, non ardor avaritiæ inflammet, non vana gloria turpiter jactet, non gula aut ebrietas præpediat, non ambitio ventosa præcipitet, non ardor animosæ contentionis exanimet, non desiderium humanæ opinionis elevet, non diabolus auctor perditionis lædat aut perdat; sed tuæ pietatis dextera, clementissime Deus, a cunctis eruat malis, eamque in præsenti et in futuro sæculo protegat atque gubernet, ut te timeat, imitetur, et diligat. Aperi ei sensum, ut in divinarum studiis literarum te legat, corde et ore et opere meditetur, et intellecta die noctuque servet; cœlestia et æterna sapiat; terrena respuat et caduca; obediens sit, et alias instruat; amicos et inimicos pro tui nominis amore amet et diligat; humilitatem et vilitatem teneat æque, et exerceat castimoniam, et pudicitiam corde et opere amplectetur et teneat, patientiam et longanimitatem accipiat atque custodiat; jejunium et abstinentiam studeat simul, et amet gemitum, et orationem desideret atque invigilet; peccata sua incessanter cum lacrymis et suspiriis accuset, et te Deum omnipotentem corde et opere circumferat atque deserviat. Suscipe, Domine, quæsumus, Pater omnipotens, hanc famulam tuam quam de hujus sæculi naufragiis

et periculis erui et ad monasticam vocare dignatus es gratiam. Concede propitius, ut arctam et angustam quam professa est vitam, jugiter teneat, diligat, atque sectetur; quatenus ad æternam quam in te perseverantibus promittere dignatus es gloriam pervenire mereatur. Per Dominum nostrum.

Post hœc dicatur evangelium, et professa maneat juxta altare, prostrata in oratione, usque ad finem missœ. Et, osculata manu episcopi et ab eo benedicta, recedat in pace.

[BENEDICTIONES EPISCOPALES.]

In Natali unius vel plurimorum apostolorum.

Deus, qui vos in apostolicis tribuit consistere fundamentis, benedicere vos dignetur beati apostoli sui N. intercedentibus meritis. Amen.

Defendatque vos a cunctis adversis apostolicis præsidiis, qui vos eorum voluit ornari et munerari exemplis et documentis. Amen.

Quo per ejus intercessionem perveniatis ad æternæ patriæ hereditatem per quorum doctrinam tenetis fidei integritatem. Amen.

Quod ipse.

In Natali unius martyris. Benedictio.

Beati martyris tui N. intercessione vos Dominus benedicat, et ab omni malo semper defendat. Amen.

Extendat in vos dexteram suæ propitiationis, qui eum suscepit per supplicia passionis. Amen.

Quo ejus in cœlo mereamini habere consortium, cujus devotis mentibus in terra celebratis triumphum. Amen.

Quod ipse.

In Natali plurimorum martyrum. Benedictio.

Benedicat vos Deus beatorum martyrum suorum N. suffragiis, et liberet ab adversitatibus cunctis. Amen.

Commendet vos eorum intercessio gloriosa, quorum in conspectu ejus est mors pretiosa.

Ut sicut illi per diversa tormentorum genera cœlestis regni sunt sortiti hereditatem, ita vos mereamini consortium per bonorum operum exhibitionem. Amen.

Quod ipse.

In Natali unius confessoris et episcopi. Benedictio.

Deus, qui beatum N. præsulem suum ita prædestinavit, ut eum suæ gratiæ perennitate juberet astringi, erigat vota populi, qui prætulit gloriosa merita confessori. Amen.

Proficiat his ad fructum boni operis, quicquid in sacerdote amplectitur pro laude sui nominis. Amen.

Et ejus intercessione hic populus consequatur veniam, qui se renuntiante felici servitio pervenit ad palmam. Amen.

Quod ipse.

In Natali plurimorum confessorum. Benedictio.

Sanctorum confessorum suorum N. meritis vos Dominus faciat benedici, et contra adversa omnia eorum intercessione muniri.

Eorum vos efficiat suffragio felices, quorum festivitatis diem celebratis ovantes. Amen.

Et qui eorum imitamini exempla, horum interventu ad cœlestia pervenire possitis promissa. Amen.

Quod ipse.

In Natali unius virginis non martyris. Benedictio.

Deus, qui sacris virginibus centesimi fructus cœlestia confert præmia, vobis meritis sanctæ virginis N. cum superna benedictione divina conferat gaudia. Amen.

Et sicut hæc virgo Domini in pace ecclesiæ virginitatis decore meruit pollere, sic vos in odorem suavitatis Deo jugiter castitatis vigore mereamini redolere. Amen.

Quatenus et vos salutis ac lætitiæ vestimento Dominus induat, simulque cum hac beata virgine ad cœlestis convivii nuptias introducat. Amen.

Quod ipse.

In Natali plurimarum virginum.

Omnipotens Dominus, intercedentibus sanctis virginibus suis vos dignetur benedicere, qui de antiquo hoste non solum per viros, verum etiam per fœminas voluit triumphare. Amen.

Et qui illis voluit centesimi * fructus donum decoremque conferre, vos dignetur et vitiorum squaloribus expurgare, et virtutum lampadibus exornare. Amen.

Quatenus virtutum oleo ita pectorum vestrorum lampades possint repleri, ut cum eis sponsi thalamum valeatis ingredi. Amen.

Quod ipse.

Benedictio de quocunque apostolo.

Benedictionis supernæ vobis opem sancti N. apostoli impetret oratio, cujus honorificæ passionis hodie vacatis obsequio, veniam apud Deum peccatis vestris obtinens hic et in futuro. Amen.

Quique a Deo dignitatem apostolici sumpsit honoris, vos auctoritate apostolica universi absolvat nexu criminis, et Deo constringat suo precatu fœdere sanctissimæ caritatis. Amen.

Quod ipse.

Benedictio de quocunque evangelista.

Precibus beati N. evangelistæ super vos Dominus copiam suæ benedictionis infundat, et cuncta saluti vestræ adversantia a vobis propitiatus excludat. Amen.

Et qui illi concessit prædicandi officium, concedat vobis ut ejus in cœlo semper habeatis consortium. Amen.

Quatenus illius salutari doctrina eruditi, sic vivatis in terris, ut post hanc vitam Creatorem vestrum sine fine laudetis in cœlis. Amen.

Quod ipse.

* *MS* æterni.

Benedictio de quocunque martyre.

Sanctæ Trinitatis super vos benedictio descendat gratissima, qui beati N. martyrisque gloriosi festum mente celebratis devotissima. Amen.

Illius mereamini suffragiis fulciri, exemploque roborari, qui nec sævitia torquentium frangi, nec immanissima tormentorum crudelitate a gloriosissima Christi confessione potuit labi. Amen.

Et qui eum superato diverso tormentorum genere, cœlestem gloriam cum triumpho dedit scandere, ipse vobis concedat vigore fidei vitiorum pellere contagia, et cum electis omnibus superindui immarcescibilis gloriæ corona. Amen.

Quod ipse.

Benedictio de quocunque confessore.

Deus, sacerdotum gloria et confessorum corona, vos interventu beati N. pastoris vestri, cujus vos voluit memoriam celebrare, ab omni malo dignetur liberare, et omnium benedictionum ornamentis decorare. Amen.

Præstetque misericors, ut qui vobis decor honestus fulsit in terris, pro vobis etiam interventor assiduus sit in cœlis; et quæ exemplo ejus didicistis et prædicatione, vos faciat implere digna conversatione. Amen.

Et cum communis resurrectio venerit, hic patronus vester cum ceteris sanctis doctoribus vestris vos non ad judicium sed ad misericordiam Dei perducat; et, tremendo examine peracto, illorum comitante suffragio, oves suas pastor bonus ad cœlestia pascua introducat. Amen.

Quod ipse.

Benedictio de quacunque beata non martyre.

Benedicat vos omnipotens Deus, sanctæque N. interventu, sacris repleat virtutibus. Amen.

Annuatque ut, sicut hæc sancta sine sanguinis effusione

supernam intravit patriam, sic vos absque peccatorum læsione æternæ felicitatis intretis gloriam. Amen.

Ubi et vos Agnum æterni Patris contingat intueri Filium, cum quo perpes vobis sit beatæ vitæ requies et gaudium. Amen.

Quod ipse.

Benedictio de sancta cruce.

Deus, qui per crucem passionis suæ mundum voluit redimere, ejusdem sanctæ crucis munimine mala omnia a vobis dignetur expellere. Amen.

Sit vobis sanctæ crucis gloria contra omnes æmulos victoria, et per ejus sacram venerationem vobis Dominus mentis et corporis conferat salvationem. Amen.

Mentes vestras ad cœlestia dignetur sublevare, qui per crucem suam vos voluit de inferno liberare; et ibi vos faciat post mortem regnare, ubi omnes sancti laudantes Deum non cessant exsultare. Amen.

Quod ipse.

Tempore guerræ.

Omnipotens Deus vestris dignetur propitiari peccatis, et a vobis auferat terrores totius hostilitatis, ut * in secura libertate firmati, sibi subdito famulatu deserviatis. Amen.

Elidat omnium adversariorum vestrorum superbiam, et virtute dexteræ suæ prosternat hostium vestrorum contumaciam. Amen.

Mentes vestras et corpora vestra potentiæ suæ vos muniat invicta defensio, ut pio sibi semper affectu servientes ab infestis liberemini inimicis, et in sua jugiter gratia perseveretis. Amen.

Quod ipse.

* *MS* et.

Benedictio de rege.

Omnipotens sempiternus Deus, qui omnium jura regum immobiliter gubernat, benedicat et protegat regem nostrum, et custodiat eum ab omni impedimento æmulorum. Amen.

Ab omni eum perturbatione liberet, et in veræ pacis fundamento consolidet. Amen.

Talique eum benedictione sanctificet, ut post temporalem gloriam, ipso duce, ad gaudia perveniat sempiterna. Amen.

Quod ipse.

Pro iter agentibus.

Omnipotens Deus angelum suum de cœlis dirigat, qui viam famulorum suorum in salutis viæ prosperitate disponat. Amen.

Iter eorum præcedat et subsequatur, et ab omni eos hostili incursione potentiæ suæ dextera tueatur. Amen.

Justa ipsorum desideria compleat, votique compotes cum alacritate mentis et corporis remeare concedat. Amen.

Quod ipse.

De anniversaria ecclesiæ dedicatione.

Deus, fons et origo benedictionis, vos in hac domo congregatos pro anniversario festo suæ dedicationis omni repleat intellectu sacræ eruditionis. Amen.

Custodiat in vobis fidei integritatem, spei longanimitatem, perseverantem usque in finem cum sancta patientia caritatem. Amen.

Preces vestras hic et ubique exaudiat, delicta deleat, hostes amoveat, et per hæc festa anniversaria ad continua supernæ ecclesiæ perducat sollemnia. Amen.

Quod ipse.

Benedictio de sponso et sponsa.

Omnipotens Deus, qui primos parentes nostros Adam et Evam sua virtute creavit, suaque benedictione sanctificavit, et in sua societate copulavit, ipse corda et corpora vestra sanctificet et benedicat, atque in societatem veræ dilectionis conjungat. Amen.

Quique ad præparandas Tobiæ et Saræ nuptias Raphaelem angelum misit, ipse a supernis sedibus angelum suum sanctum mittat, qui vos in suo sancto servitio confortet, viamque justitiæ ostendat, et perpetuo ab omni malo defendat. Amen.

Et qui Unigenitum Filium suum Dominum nostrum Jesum Christum redemptorem mundi voluit de virgine nasci, qui sua præsentia suoque miraculo nuptias consecravit, quando aquam in vinum convertit, ipse nuptiis vestris interesse, vosque dignetur benedicere et sanctificare. Amen.

Quod ipse.

De Litania Majori.

Omnipotens Deus devotionem vestram dignanter intendat, et suæ vobis benedictionis dona concedat. Amen.

Indulgeat vobis mala omnia quæ gessistis, et tribuat veniam quam ab eo deposcitis. Amen.

Sicque jejunii vestri et precum vota suscipiat, ut a vobis adversa omnia quæ peccatorum retributione meremini avertat, et donum in vos Spiritus Paracliti infundat. Amen.

Quod ipse.

De Sancta Trinitate per totum annum. Benedictio.

Omnipotens Deus, Pater, et Filius, et Spiritus Sanctus, quem in substantiæ unitate trinum et in personarum trinitate unum veneramini, vos ab omni adversitate protegat, et sua benedictione perfundat. Amen.

Ita vos in præsentis vitæ curriculo in sua fide catholica

perseverare concedat, ut cœlestis regni hæredes sibi acceptos efficiat. Amen.

Et quem coram omnibus viventibus fideliter confitemini, cum eo in illa æterna patria sine fine lætemini. Amen.

Quod ipse.

Benedictio pro defunctis.

Aurem suam precibus vestris vivorum simul ac mortuorum dominator Deus propitiatus accommodet, et quas devote illi pro defuncto famulo suo N. preces effunditis, sibi acceptabiles placatus efficiat. Amen.

Vobis universa antequam de sæculo migretis debita miseratus indulgeat, animam famuli sui jam rebus humanis exemptum de infernalibus Tartari cruciatibus clementer eripiat, et suorum consortio sanctorum in cœlis coronandum adjungi præcipiat. Amen.

Indignationem suam a vobis procul amoveat, clementiam suam vobis ineffabilem exhibeat, ut et digni apud eum intercessores inveniamini, et in omni petitione vestra ab eo libenter exaudiri mereamini. Amen.

Quod ipse.

Benedictio de Corpore Christi.

Benedicat vos Deus, qui per Unigeniti sui passionem vetus pascha in novum voluit converti, concedatque vobis, ut expurgato veteris fermenti contagio, in vobis perseveret conspersio. Amen.

Et qui ad celebrandam corporis Christi Redemptoris nostri consecrationem hodierna die mente devota convenistis, pane potuque cœlesti refecti, supremo judici cum gaudio præsentari possitis. Amen.

Ipsius quoque opitulante clementia, mundemini a maculis peccatorum, qui in Ecclesia Catholica carnem suam in cibum et sanguinem suum in potum offerri constituit in salutem fidelium Christianorum. Amen.

Quod ipse.

Benedictio pro mortuis.

Benedictionis suæ super vos gratissimum infundat imbrem, vestrarumque precum devotionem et peccatorum clementer suscipiat confessionem. Amen.

Quatenus miserationibus ipsius promerentes, absolutionem animæ famuli sui, pro cujus excessibus orationum et hostiarum impenditis juvamen, æternæ felicitatis impetretis portionem. Amen.

Ut cum dies extremi examinis terribili turbine universum concusserit orbem, ipsum pro quo nunc devote intervenitis, cœlestis [gloriæ] cernatis participem, et cum omnibus sanctis Deum videntes facie ad faciem, promissam immarcescibilis gloriæ feliciter percipiatis hæreditatem. Amen.

Quod ipse.

In die Paschœ. Benedictio.

Benedicat vos omnipotens Deus, hodierna interveniente paschali sollemnitate, et ab omni miseratus dignetur defendere pravitate. Amen.

Et qui ad æternam vitam in Unigeniti sui resurrectione vos reparat, in ipsius adventu immortalitatis vos gaudiis vestiat. Amen.

Ut qui, expletis jejuniorum suæ passionis dominicæ diebus, paschalis festi gaudia celebratis, ad ea festa quæ non sunt annua sed continua, ipso opitulante, exsultantibus animis veniatis. Amen.

Quod ipse. Amen.

In die Ascensionis. Benedictio.

Benedicat vos omnipotens Deus, cujus hodierna die Unigenitus cœlorum alta penetravit, et vobis, ubi ille est, ascendendi aditum patefecit. Amen.

Concedat propitius ut, sicut post resurrectionem suam

discipulis visus est manifestus, ita vobis in judicium veniens videatur placatus. Amen.

Et qui eum considere Patri in sua majestate creditis, vobiscum manere usque in finem sæculi, secundum suam promissionem sentiatis. Amen.

Quod ipse præstare.

In die Pentecostes. Benedictio.

Deus, qui hodierna die discipulorum mentes Spiritus Paracliti infusione dignatus est illustrare, vos quoque dignetur sua benedictione replere et donorum ejusdem Spiritus vobis copiam ministrare. Amen.

Ille ignis, qui super discipulos apparuit, peccatorum vestrorum sordes expurget, et sui luminis infusione corda vestra perlustret. Amen.

Quique dignatus est diversitatem linguarum in unius fidei confessione adunare, in eadem vos faciat fide perseverare, et per hanc ab spe ad speciem pervenire. Amen.

Quod ipse.

In die S. Mariæ Magdalenæ. Benedictio.

Deus, qui domum Pharisæi ingressus, mulierem pedes suos lacrymis rigantem et crine capitis tergentem multiplici devotione, voluit mundare, corpora et animas vestras ab omni impetu diaboli dignetur liberare. Amen.

Faciat vos quotidie agere spiritualiter, quod illa tunc semel egit corporaliter; et quod ejus præstitit desiderio, vestro præstare dignetur obsequio. Amen.

Annuatque vos se multum diligere, ut velit vobis multa dimittere, qui Mariæ multum dimisit, quia multum illum dilexit. Amen.

Quod ipse præstare dignetur.

In festo S. Trinitatis.

Omnipotens Trinitas, unus et verus Deus, Pater et Filius et Spiritus Sanctus, det vobis eum desiderare feliciter, agnoscere veraciter, diligere sinceriter. Amen.

Æqualitatem atque incommutabilitatem suæ essentiæ ita vestris mentibus infigat, ut ab eo nunquam vos quibuscunque phantasiis aberrare permittat. Amen.

Sicque vos in sua fide et caritate perseverare concedat, ut per ea postmodum ad sui manifestationem visionemque interminabilem introducat. Amen.

Quod ipse.

In festivitate Corporis Christi.

Benedicat vos Deus qui per Unigeniti sui passionem vetus pascha in novum voluit converti, concedatque vobis qui hujus diei celebrem habetis memoriam, ut expurgato veteris fermenti contagio, nova in vobis perseveret commemoratio. Amen.

Et qui ad celebrandam corporis et sanguinis Domini nostri Jesu Christi sollemnitatem hodierna die mente devota convenistis, æternarum dapium vobiscum epulas reportetis. Amen.

Quique eum, qui panis est angelorum, cibum fecit esse fidelium Christianorum, ipse vos in præsenti sæculo degustare faciat æternorum dulcedinem gaudiorum, et in futuro perducat ad societatem cœlestium præmiorum. Amen.

In die S. Johannis Baptistæ.

Benedicat vos omnipotens Deus beati Johannis Baptistæ intercessione, cujus hodie natalitia celebratis, concedatque ut cujus sollemnia colitis patrocinia sentiatis. Amen.

Illius obtentu ab omnibus adversis tueamini, et bonis omnibus perfruamini, qui adventum Redemptoris mundi necdum natus cognovit, matris sterilitatem nascendo abstulit, patris linguam natus absolvit. Amen.

Quatenus ipsius Agni quem ille digito ostendit, ita virtutum lanis vestiri, et innocentiam valeatis imitari, ut ei in æternæ patriæ felicitate possitis adjungi. Amen.

Quod ipse.

In die apostolorum Petri et Pauli.

Benedicat vos Deus, qui vos beati Petri saluberrima confessione in ecclesiasticæ fidei fundavit soliditate. Amen.

Et quos beati Pauli sanctissima instruxit prædicatione, sua tueatur gratissima defensione. Amen.

Quatenus Petrus clave, Paulus sermone, utrique intercessione, ad illam vos certent patriam introducere, ad quam illi, alter cruce, alter gladio, hodierna die pervenere. Amen.

Quod ipse.

In Assumptione Beatæ Mariæ.

Deus, qui per beatæ Mariæ Virginis partum genus humanum dignatus est redimere, sua vos dignetur benedictione locupletare. Amen.

Ejusque semper et ubique patrocinia sentiatis, ex cujus intemerato utero auctorem vitæ suscepisse vos fideliter creditis. Amen.

Et qui ad ejus celebrandam festivitatem hodierna die devotis mentibus convenistis, spiritualium gaudiorum et æternorum præmiorum vobiscum munera reportetis. Amen.

Quod ipse.

In Nativitate beatæ Mariæ virginis.

Omnipotens Deus sua vos dignetur protectione benedicere, qui hunc diem per nativitatem sanctæ Mariæ fecit clarescere. Amen.

Et qui per eam Filium suum voluit nasci, ejus intercessione ab omni vos faciat adversitate defendi. Amen.

Quod in præsenti ævo ejus meritis et precibus adjuti, sempiterna valeatis gratanter felicitate perfrui. Amen.

Quod ipse.

In festo S. Michaelis archangeli.

Multiplici vos Dominus benedictione locupletet, qui sollemnitate principis archangelorum mundo gaudia infert. Amen.

Et qui devicto hodierna die hoste antiquo triumphat, suo interventu molimina ejusdem draconis superare vos faciat. Amen.

Quatenus de animabus vestris cœlestia lucra reportet, et hymnidicis angelorum choris perpetua vos exsultatione consociet. Amen.

Quod ipse.

In festo Reliquiarum. Benedictio.

Deus, cujus prudentia pretiosa mors sanctorum facta est immortalitatis initium, tribuat vobis illius vitæ desiderium cunctas despicere illecebras fallacium gaudiorum. Amen.

Quique sanctorum suorum reliquiis nos in hodiernis sollemniis consolatur, ipsorum suffragantibus meritis, vobis gratiæ suæ affluentiam largiatur. Amen.

Quo ipsorum vitam pro viribus imitantes et suffragiis adjuti, eorundem indeficientibus gaudiis mereamini perenniter sociari. Amen.

In die Omnium Sanctorum.

Benedicat vos omnipotens Deus per omnium sanctorum gloriosissimam intercessionem, et vestram placidissime dignetur suscipere humillimam devotionem. Amen.

Et quorum in terris corde sincero felicissimum celebratis triumphum, ipsis opitulantibus ad eorum in cœlis perduci mereamini desiderabile consortium. Amen.

Quatenus terreni contagii maculis emundati, ac virtutum omnium radiantibus lampadibus exornati, et cœlestibus conjungi valeatis decenter agminibus, et venienti sponso occurrere cum bonorum operum fulgentibus luminaribus. Amen.

Quod ipse.

In die S. Andreæ.

Omnipotens Deus sua vos benedictione locupletet, qui beatum Andream apostolicæ dignitatis præconio sublimavit. Amen.

Concedatque vobis ipsum habere intercessorem in cœlis, cujus prævenitis diem sollemnitatis in terris. Amen.

Ipsius quoque interventu queatis scandere alta cœlorum, quo processit idem per crucis passionem sequendo Dominum magistrum. Amen.

Quod ipse.

In festo sancti Nicolai. Benedictio.

Deus, qui gloriosum antistitem Nicolaum etiam in cunabulis prævenit mirabili sanctitate, vos sanctificet suæ indeficientis gratiæ pietate. Amen.

Et sicut ipse post aurum non abiit sed projecit, zelo salvandi virginei pudoris, sic vos efficiat transeuntis affluentiæ contemptores et amatores sincerissimæ castitatis. Amen.

Quatenus sicut ipsum innumerabilium miraculorum decoravit honore, sic nos ejus exemplo in sancta conversatione stabiliat, cunctis miraculis potiore. Amen.

In Conceptione beatæ Mariæ virginis. Benedictio.

Deus, qui conceptionem gloriosæ virginis ad Unigeniti sui præordinavit temporalem originem, cordibus vestris suæ radicem inserat puritatis immobilem. Amen.

Et sicut ipsa concepta secundum prædestinationem erat, et ad salutem omnium veraciter ordinata, ita nos lætificet per hæc quamvis remota salutis vestræ primordia. Amen.

Quo sicut in matris utero per sanctificationis gratiam concepta est, triumphanti Ecclesiæ, cui et nata est assumptione, sic nos assumi suis precibus obtineat in gloriam, pertransita hujus miseriæ peregrinatione. Amen.

In die Natalis Domini.

Benedicat vos omnipotens Deus, vestramque ad superna excitet intentionem, qui hunc sacratissimum diem nativitate Filii sui fecit esse sollemnem. Amen.

Et qui eum, qui panis est angelorum, in præsepi ecclesiæ cibum fecit esse fidelium animarum, ipse vos, et in præsenti sæculo degustare faciat æternorum dulcedinem gaudiorum, et in futuro perducat ad societatem æternorum præmiorum. Amen.

Quique ejus infantiam vilibus voluit indui pannis, ipse vos pretiosis perennium vestimentorum induat ornamentis. Amen.

Quod ipse.

In die Circumcisionis Domini.

Omnipotens Deus, cujus Unigenitus hodierna die, ne legem solveret quam adimplere venerat, corporalem suscepit circumcisionem, mentes vestras contra omnia vitiorum incentiva, sua gratia muniat, et suam in vos benedictionem clementer infundat. Amen.

Et qui legem per Moysen dedit, ut per mediatorem nostrum benedictionem daret, exuat vos mortificatione vitiorum, et faciat perseverare in novitate virtutum. Amen.

Quo sic in senarii numeri perfectione in hoc sæculo vivatis, et in septenario inter beatorum spirituum agmina requiescatis, quatenus in octavo, resurrectione renovati, jubelei remissione ditati, ad gaudia sine fine mansura perveniatis sinceri.

Quod ipse.

In die Epiphaniæ.

Deus, lumen verum, qui Unigenitum suum, hodierna die, stella duce, gentibus revelare voluit, sua vos dignetur benedictione ditare. Amen.

Quo exemplo Magorum mystica Domino Jesu Christo munera offerentes, spreto antiquo hoste, spretisque contagiis vitiorum, ad æternam patriam redire valeatis per viam virtutum. Amen.

Detque vobis veram mentium innocentiam, qui super Unigenitum suum Spiritum Sanctum demonstrari voluit per columbam, eaque virtute mentes vestræ exerceantur ad intelligenda divinæ legis arcana, qua in Cana Galilææ lympha est in vinum conversa. Amen.

Quod ipse.

Benedictio in die Purificationis beatæ Mariæ.

Omnipotens Deus, qui Unigenitum suum hodierna die in assumpta carne in templo voluit præsentari, benedictionis suæ vos munere fultos bonis operibus faciat exornari. Amen.

Et qui eum, ut legem adimpleret, ministrum voluit effici legis, mentes vestras instruat legis suæ spiritalibus documentis. Amen.

Quo ei et pro turturibus, castitatis seu caritatis munera offerre valeatis, et pro pullis columbarum, spiritalibus donis exuberetis. Amen.

Quod ipse.

In Cathedra S. Petri. Benedictio.

Deus, qui in rerum sensibilium speculis mysteria sua reserat, mentibus peregrinis aperiat vobis cathedralis mysteria veritatis. Amen.

Quique apostolorum principem pro declaranda apostolatus eminentia, voluit in cathedra regalis sacerdotii sublimari, corda vestra inclinet in obedientiam culminis ecclesiastici. Amen.

Quo ipsius humiliati reverentia, probati imperiis, et magisteriis edocti, a Petro, cœlesti clavigero, in cœli gloriam mereamini introduci. Amen.

In Annuntiatione beatæ Mariæ.

Deus, qui, cum te non capiunt cœli, dignatus es in templo uteri virginalis includi, ut mater integra haberet et fructum de spiritu, et incorruptionem de partu, da ecclesiæ tuæ custodem angelum, qui te Filium Mariæ, fide concipiente, prædixit esse futurum. Amen.

Sanctificet gregem tuum illa benedictio, quæ sine semine humano Redemptorem virginis formavit in utero. Amen.

Ut te protegente exsultet ecclesia de congregato populo, sicut beata virgo meruit gloriari de fructu pretioso. Amen.

Quod ipse.

Dominica in Ramis Palmarum.

Benedicat vos omnipotens Deus, cui jejuniorum maceratione et præsentium dierum observatione placere studetis, quatenus ad æternæ suavitatis refectionem ipso donante pervenire possitis. Amen.

Concedatque vobis, ut sicut ei cum ramis palmarum ceterarumve frondium præsentari studuistis, ita cum palma victoriæ, et fructu bonorum operum, ei post obitum apparere valeatis. Amen.

Quique Unigeniti Filii ejus passionem puro corde creditis, mente devota venerari studetis, ad resurrectionis ejus festa et vestræ remunerationis præmia, illius fulti munimine veniatis. Amen.

Quod ipse.

In translatione sancti Thomæ archiepiscopi.

Deus, summorum pontificum gloria, æternæ vitæ corona, vos meritis et intercessionibus archipræsulis et martyris Thomæ dignetur benedicere, virtutumque omni genere vos decenter floribus decorare. Amen.

Quique illum castitatis privilegio martyriique palma dignatus est sublimare, vos illius obtentu ab omni malo dignetur

liberare, ac fidei, spei et caritatis nutrimento divinitus oblectare. Amen.

Quatenus qui translationis ejus veneranda colitis gaudia, virtutum exercitiis de terrenis migretis ad cœlestia et cum purpurato martyrum exercitu in angelorum ascribamini curia. Amen.

In Exaltatione sanctæ Crucis.

Deus, qui redemisti genus humanum per beatæ crucis patibulum, ut quod prius erat scelestis ad pœnam, sit conversis redemptio ad vitam, concede plebi tuæ ejus salvari præsidio, cujus est armata vexillo. Amen.

Sit ei crux fidei fundamentum, spei suffragium, in adversis defensio, in prosperis adjumentum. Amen.

Perseveretque in hoste victoria, in civitate concordia, in campo custodia, in domo fultura, ut gregem in futuro conservet incolumem, quæ nobis Agno vincente versa est in salutem. Amen.

Quod ipse.

In Commemoratione Animarum.

Deus, apud quem electorum animæ, absoluto corporis onere, summa felicitate lætantur, ipse gratuitam vobis gratiam suam dignanter infundat, ut pro defunctis, quorum devote memoriam agitis, fideles ante eum interventores esse valeatis. Amen.

Dona clementiæ suæ vobis augmentando multiplicet, ut et pro vestris fiducialiter illi supplicare delictis, et pro fidelibus in illa altera vita jam constitutis efficaciter intervenire possitis. Amen.

Quo, ipso opitulante, et fidelium omnium atque vestrorum pariter indulgentiam peccatorum ab eo feliciter impetretis, et in tremendo illo futuri examinis judicio cum electis portionem in cœlo sine fine possideatis. Amen.

Quod ipse.

BENEDICTIO SALIS, AQUÆ, CINERIS ET VINI.

Benedictio salis dicens.

Exorcizo te, creatura salis, per De✠um vivum, per De✠um verum, per De✠um sanctum, per De✠um qui te per Eliseum prophetam in aquam mitti jussit ut sanaretur sterilitas aquæ, ut efficiaris sal exorcizatus in salutem credentium, et sis omnibus te sumentibus sanitas animæ et corporis, et effugiat atque discedat ab eo loco, quo aspersus fueris, omnis phantasia, et nequitia vel versutia diabolicæ fraudis, omnisque spiritus immundus, adjuratus per eum qui venturus est judicare vivos et mortuos et sæculum per ignem. Amen.

Oremus.

Immensam clementiam tuam, omnipotens æterne Deus, humiliter imploramus, ut hanc creaturam salis, quam in usum generi humano tribuisti, bene✠dicere et sancti✠ficare tua pietate digneris, ut sit omnibus sumentibus salus mentis et corporis; et quicquid ex eo tactum vel respersum fuerit, careat omni immunditia omnique impugnatione spiritualis nequitiæ. Per Christum Dominum.

Benedictio cinerum.

Dominus vobiscum.

Omnipotens sempiterne Deus, parce metuentibus, propitiare supplicibus, et mittere dignare sanctum angelum tuum de cœlis, qui bene✠dicat et sancti✠ficet cineres istos, ut sint remedium salubre omnibus nomen tuum humiliter invocantibus, ac semetipsos pro conscientia delictorum suorum accusantibus, atque in conspectu divinæ clementiæ facinora sua deplorantibus, vel serenissimam pietatem tuam simpliciter obnixeque flagitantibus ; præsta, quæsumus, Domine, per invocationem sancti nominis tui, ut isti cineres consecrati ad consecrationem harum campanarum, hujus ecclesiæ, et altaris sive altarium, cœmeterii sive cœmeteriorum, et ad reconciliationem eorundem semper proficiant. Per Dominum nostrum Jesum Christum.

Exorcismus aquæ.

Exorcizo te, creatura aquæ, in nomine Dei Patris ✠ omnipotentis, et in nomine Jesu Christi Filii ✠ ejus, Domini nostri, et in virtute Spiritus ✠ Sancti, ut omnis virtus adversarii, omnis incursio diaboli, omne phantasma, omnesque inimici potestates, eradicentur et effugentur ab hac creatura aquæ. Unde exorcizo te, creatura aquæ, per Deum ✠ vivum, per Deum ✠ verum, per Deum ✠ sanctum, et per Dominum nostrum Jesum Christum, ut efficiaris aqua sancta, aqua bene✠dicta, ut ubicumque effusa fueris vel aspersa, sive in domo sive in agro, effuges omnem phantasiam, et omnem potestatem inimici, quatenus conse✠crata aqua sancta proficias ad dedicationem hujus ecclesiæ et altaris, *(vel)* cœmeterii, ut per te et benedictionem divinam, auxiliante Domino, sive per os et per manus atque officium nostrum, hæc domus et altare, *(vel)* cœmeterium, Dei nostri divinitus per gratiam Spiritus Sancti consecrentur, et perpetualiter ad invocandum nomen Domini consecrata permaneant, et Spiritus Sanctus habitet in domo hac, et altari, *(vel)* cœmeterio, per eum qui venturus est in Spiritu Sancto judicare vivos et mortuos et sæculum per ignem.

Oremus.

Deus, qui ad salutem humani generis, maxima quæque sacramenta in aquarum substantia condidisti, adesto propitius invocationibus nostris, et elemento huic multimodis purificationibus præparato, virtutem tuæ benedictionis infunde, ut creatura tua mysteriis tuis serviens, ad abjiciendos dæmones morbosque pellendos divinæ gratiæ sumat effectum, ut quicquid in domibus vel in locis fidelium hæc unda resperserit, careat omni immunditia, liberetur a noxa: non illic resideat spiritus pestilens, non aura corrumpens, discedant omnes insidiæ latentis inimici, et si quid est quod aut incolumitati habitantium invidet aut quieti, aspersione hujus aquæ effugiat; ut salubritas per invocationem tui nominis expetita, ab omnibus sit impugnationibus defensa. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Post hæc misceatur sal et cinis, mittatque ex eis episcopus in modum crucis in ipsam aquam, dicens.

Hæc commixtio salis et cineris cum aqua benedicta, sit sancti✠ficata ad consecrationem harum campanarum, hujus ecclesiæ, et altaris *(vel)* cœmeterii, et ad reconciliationem eorundem in nomine Domini. Amen.

Dominus vobiscum.

Et cum spiritu tuo.

Deus, invictæ virtutis auctor, et insuperabilis imperii rex, ac semper magnificus triumphator, qui adversæ dominationis vires reprimis, qui inimici rugientis sævitiam superas, qui hostiles nequitias potenter expugnas, te, Domine, trementes et supplices deprecamur ac petimus, ut hanc creaturam salis et cinerum et aquæ dignanter accipias, benignus illustres, pietatis tuæ rore sancti✠fices, ut ubicunque fuerit aspersa, per invocationem sancti nominis tui, omnis infestatio immundi spiritus abjiciatur, terrorque venenosi serpentis procul pellatur, et præsentia Sancti Spiritus misericordiam tuam poscentibus ubique adesse dignetur. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Benedictio vini.

Dominus vobiscum.

Oremus.

Deus omnipotens, qui in Cana Galilææ vinum ex aqua fecisti, qui es vitis vera, multiplica super servos tuos misericordiam pietatis tuæ, et bene✠dicere et sancti✠ficare digneris hanc creaturam vini, ut quicquid ex eo tactum vel respersum fuerit, per sancti nominis tui invocationem sancti✠ficetur et divinæ bene✠dictionis opulentia repleatur. Qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitate Spiritus Sancti Deus per omnia sæcula sæculorum.

Deinde misceat vinum cum aqua in modum crucis, dicens.

Fiat hæc commixtio vini et aquæ sanctificata ad consecrationem harum campanarum, hujus ecclesiæ et altaris, *(vel)* cœmeterii, *(vel)* ad reconciliationem eorundem, in Christo Jesu Domino nostro. Amen.

Dominus vobiscum.

Oremus.

Deus creator et conservator humani generis, dator gratiæ spiritualis, largitor æternæ salutis : tu, Domine, mitte Sanctum Spiritum tuum super commixtionem hujus vini et aquæ, ut armata virtute cœlestis defensionis, ad consecrationem hujus ecclesiæ et altaris, *(vel)* cœmeterii proficiat. Per Dominum.

Oratio. Domine Deus, rex universarum cœlestium et terrestrium creaturarum, qui de cœlo descendisti, et per mysteriorum tuorum arcana ecclesiæ tuæ iter ad cœlos ascendendi præbuisti, quique inter cetera cœlestium terribilia mysteriorum miracula, etiam ex proprio latere undam sanguinis et aquæ ob animarum nostrarum medelam profluxisse permisisti; concede, quæsumus, ut hac salis et cineris sancta mixtura in vino cum unda baptismatis cœlesti benedictione ecclesia tua et altare consecrentur, et ad nostræ redemptionis confirmationem consecrata pertineant. Per te, Jesu Christe, qui cum Patre.

APPENDIX.

I.

Fragmentum Libri Pontificalis Rogeri de Martival Episcopi Sarisburiensis, A. D. MCCCXV—MCCCXXIX.*

1. Consecratio Olei Infirmorum, Olei Catechumenorum, et Chrismatis.
2. Consecratio Virginum.
3. Consecratio Regis.
4. Consecratio Reginæ.
5. Consecratio Episcopi.
6. Inthronizatio Archiepiscopi, quando ipse Archiepiscopus defert pallium a sede Romana.

* The following note occurs on the first leaf.
Hunc librum legavit dominus Rogerus de Martivall, Sarisbyrensis episcopus, Ecclesiæ Cathedrali beatæ Mariæ Sarisbyrensi; ita quod loci episcopus, qui pro tempore fuerit, habeat usum ejus, si illum habere voluerit; cui tradatur per bonam memorandam, proprietate ipsius penes dictam ecclesiam permanente, et, mortuo quolibet episcopo qui ejus usum habuerit, dictæ ecclesiæ fideliter restituatur.

IN CŒNA DOMINI.

Officium in Cœna Domini.

Dictis quæ ad missam pertinent, usque finitur oratio Nobis quoque peccatoribus, *statim antequam dicatur* Per quem hæc omnia, *appropinquans diaconus cum reverentia, ampullam cum oleo infirmorum subministret episcopo; super quam ter crucis signum faciat episcopus, ac ter sufflet in ea, perficiatque exorcismum, audientibus tantum qui secus altare stant ministris; minime dicens* Dominus vobiscum, *neque* Oremus; *sed ita directe.*

Exorcizo te, immundissime spiritus et refuga, teque, omnis incursio Satanæ et omne phantasma nefandorum inimicorum, per omnipotentis Dei Patris majestatem, qui cœlum, terram, mare, et omnia quæ in eis continentur admirabili sua condidit potentia, ut cum omni falsitatis tuæ veneno procul recedas ab hujus olei creatura ad superventuram benedictionem, In nomine Patris ✠ et Filii ✠ et Spiritus ✠ Sancti; ut fiat hoc oleum omnibus qui ex eo ungendi sunt, unctio spiritualis et perfecta medicina ad corroborandum in Domino humanæ conditionis templum, co-operante in eo gratia et virtute Spiritus Sancti, per Jesum Christum Redemptorem nostrum, qui cum Patre et eodem Spiritu Sancto vivit et gloriatur per cuncta sæcula sæculorum.

Benedictio olei infirmorum, absque Dominus vobiscum.

Oremus.

Omnipotens Deus, qui pro infirmorum necessitate medicinam potentiæ tuæ ostensurus, mundum visitasti, ac tua salutari præsentia omnem languorem a fidelibus tuis effugasti; respice, quæsumus, benigno intuitu ad ministerii nostri devotionem, nec tibi, Domine, mei peccatoris displiceat prosecutio in divinitatis tuæ sacramento. Sed quod hodie ad reparationem salutis humanæ super hoc oleo visibili nostræ precationis gerendum est officio, [in]visibili sanctissimæ bene✠dictionis tuæ perficiatur mysterio; quia tu, Domine, sacerdotum omnium es purificatio, et cœlestium mysteriorum sanctificatio. Te, Domine qui Naaman Syrum in Jordane juxta Helisæi

prophetæ sermonem septies tinctum a lepra sanasti, ut caro ejus sicut caro restitueretur pueri; quæsumus, ut hoc benedicendo sanctifices oleum, ut sit perfecta medicina infirmorum et plena omnibus ex hoc unguendis remissio peccatorum. Fiat, Domine, hoc oleum, te benedicente, omnibus unctio spiritualis ad purificationem mentis et corporis, ad depellendos languores, et ad munimen quoque et defensionem contra jacula et insidias immundorum spirituum: atque omnium corpora hujus olei liquore in tuo nomine peruncta, a terrenæ corruptionis contagione immaculata cum animabus vivificari mereantur, consortiis sanctorum socianda per te, Christe Jesu, Salvator mundi, qui venturus es judicare vivos et mortuos.

Emitte, quæsumus, Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus, Spiritum Sanctum, Paraclitum tuum, de cœlis in hanc pinguedinem olivæ, quam de viridi [dignatus es] producere ligno; ac Spiritus Sancti præsentia influente, cœlesti impinguetur bene✠dictione ad refectionem corporum et salvationem animarum. Rogamus te, Domine, qui es vera salus ac medicina, qui et dixisti, Medicum non opus esse valentibus sed male habentibus; ut pro nobis infirmis et divinæ curationis tuæ ope egentibus super hoc oleum infundas medicinalem tua bene✠dictione virtutem, ut sit omnibus hoc tangentibus et ex eo ungendis salus animarum, tutamen corporum; sit evacuatio passionum et salutarium restitutio sanitatum. Sit, omnipotens Pater, hoc oleum sancti✠ficatum, sicut locutus es per apostolum; Infirmatur quis ex vobis; ungatur oleo consecrato in nomine Domini, et alleviabit eum Dominus, et si in peccatis sit, dimittentur, ei; quatenus hac tua, Domine, confisi promissione, omnes illud excipiamus in sacrata perunctione spiritualis medicinæ ad effugandas infirmitates, ad omnium promerendam remissionem peccatorum, In nomine Jesu Christi Filii tui Domini nostri, per quem hæc omnia, Domine, semper bona creas.

Deferens ampullam, faciat moram usque post Per eundem.*

Tunc removeatur ab altari dicatum oleum infirmorum a diacono, et

* *margin,* quando frangit corpus Domini.

peragatur missa usque quo perveniatur * *ad* Per omnia sæcula, *ante* Pax Domini. *Tunc secundus accedat diaconus, ampullam cum oleo ad baptizandum deferens, super quam episcopus ter signum crucis faciat, terque in ea sufflans, exorcismum olei ad baptizandum perficiat, qui circumstant tantum audientibus.*

Exorcismus. Exorcizo te, creatura olei, in no✠mine Dei Patris omnipotentis, ac invo✠catione Jesu Christe, et in vir✠tute Spiritus Sancti, ut hac adjuratione summæ Trinitatis et unicæ Deitatis, omnis nequissima virtus et malitia diaboli, omnisque violenta incursio et nocivum phantasma inimicorum a te eradicetur et effugetur, ac penitus discedat a creatura tua ad utilitatem hominum præparata; ut in nomine Domini fias oleum sanctum, unctio salutaris, purificata quoque divinis sacramentis in sanctificationem carnis ac spiritus et in remissionem omnium peccatorum universis qui ex te ungendi sunt, quatenus ad percipiendam in baptismo gratiam Spiritus Sancti, sicut omnium exterius pectora et scapulæ confirmantur, ita et interius per te mentes et animæ cœlesti bene✠dictione sanctificentur, in nomine Patris, Filii atque amborum Spiritus Sancti, per omnia sæcula sæculorum.

Deinde episcopus benedicat oleum, et dicat.

Dominus vobiscum.

Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Domine Deus, Pater omnipotens, cujus Unigenitus, ut Deum se ostenderet Deus et homo, inter homines magnus et mirabilis claruit, ut nos suæ miserationis providentia ad præsens divinæ prosecutionis incitavit ministerium, qui et pro nobis crucifigi voluit, ut dæmones crucifigeret, et mortuus mortuos vivificaret; per ipsum te Patrem omnipotentem, quæsumus, ut hoc oleum sancti✠fices et bene✠dicas, ut omnes qui ipsius liquore delibuti fuerint catechumeni, bene✠dictione sanctificationis æternæ in sacramento baptismatis ditentur, omnique pinguedine terræ et rore cœlestis abundantiæ fœcundentur. Annue, precamur, omnipotens Pater, ut hæc deprecatio et bene✠dictio nostra per te firma et potens omnibus perseveret ad salutem

* *margin*, exclusive.

in nomine Filii tui Jesu Christi et Spiritus Sancti, cum quibus in unitate Deitatis gloriaris et regnas per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Deus, qui in virtute Sancti Spiritus tui imbecillarum mentium rudimenta confirmas et beatificando vivificas, te oramus, Domine, ut sanctificando bene✠dicas hoc oleum, et venturis ad beatæ regenerationis lavacrum per istius creaturæ unctionem mentis et corporis tribuas purgationem; et si quæ illos adversantium spirituum impediunt reliquiæ, ad tactum hujus sancti olei virtutis tuæ præsentia abscedant. Nullus, Domine, quæsumus, per hujus olei unctionem locus nequitiis spiritualibus; nulla sit facultas nocendi refugis spiritibus; nulla insidiantibus adversariis ad istius olei unctionem decipiendi relinquatur licentia; sed omnibus ad agnitionem veræ fidei convertendis et in sacramento baptismatis regenerandis sit oleum ✠ sanctum; sit unctio ejus sancti✠ficatio utilis et salubris, ad percipiendam gratiam cœlestium charismatum, et ad obtinendam supernorum civium beatæ felicitatis communionem. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui cum eodem Spiritu Sancto tecum omnia operatur in omnibus, in quibus vivis et dominaris, trinus et unus Deus, per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Post hæc, revertente pontifice ad sedem suam, duo cantores claris vocibus decantent hymnum, O Redemptor. *Incipiendo versum,* Stans ad aram, *surgat pontifex.*

Dicto hymno, revertatur episcopus ad altare, et deferatur a tertio diacono ampulla cum oleo, quæ habet inscriptionem chrismatis; et misceatur in ea balsamum, super quam episcopus ter signum crucis, ter sufflans in ea, conversus ad orientem, ita benedicat chrisma, dicens.

Hæc commixtio liquorum fiat omnibus perunctis propitiatio et custodia salutaris in sæcula sæculorum. Amen.

Hic dicatur hymnus, Veni Creator. *Sequitur.*

Dominus vobiscum.

Oremus, * fratres carissimi, Deum Patrem omnipotentem, cœli terræque conditorem, qui unigeniti Filii sui admirabili patientia mirabiliter pereunti subvenit mundo, ut nobis in-

* *In the Margin there is added;* legendo more communi cum cantu.

dignis et absque merito sanctum nomen illius invocantibus opem cœlestis misericordiæ dignetur conferre, ac septiformis Spiritus Sancti munere corda nostra purificare; quatenus omnium vitiorum sorde emundati, ad conficiendum chrisma salutare efficiamur idonei. Subveniat nobis in hac celebratione omnipotentis Dei gratia, et quod nostro nunc gerendum est obsequio, sanctissima ipsius perficiatur bene✠dictione, atque per divinam Spiritus Sancti co-operationem, hoc a Deo sanctificatum renovetur oleum vitali stillicidio aromatizantis balsami, fiatque chrisma benedictum ad confirmandos ecclesiastici gradus honores, ad promovendas dignitates, ad sanctificandum baptismatis lavacrum, ad consignandas quoque novæ regenerationis proles stigmate sanctæ crucis; sit etiam chrisma et propitiatio salutis æternæ omnibus ex ea ungendis in perpetuam animarum salvationem, annuente et auxiliante ejusdem unigenito Domino nostro Jesu Christo, et amborum Spiritu Sancto, qui in Trinitate sancta unus et verus vivit et gloriatur Deus, per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Oremus.

Domine Deus Sabaoth, vivida spes mortalium, salus et vita omnium pie viventium, qui, per mysticam glorificationis tuæ laudem, catholici ordinis statum et regiæ dignitatis consecrare disposuisti oleo exsultationis et chrismate salutis: te cernui deprecamur, clementissime, ut divinæ claritatis tuæ dulcedine sensus et conscientias nostras illustres, et nos in his sacris cærimoniis cœlestium benedictionum amplitudine prosequaris, ad conficienda animarum nostrarum medicamenta in hujus salutiferæ unctionis sanctificatione. Tu, Domine, usui hominum cuncta terræ nascentia providisti, sed præsertim olivarum fructum in utriusque hominis salvationem decrevisti, dum consecrati olei unctione nos a peccatis expiari per prophetam promisisti, dumque ecclesiastici gradus honorem et ordinem, chrismatis oleo, summus in æternum pontifex consecrasti; adesto, quæsumus, Domine, invisibilis tuæ visionis præsentia, ac nobis te confitentibus in una trium personarum natura et substantia, Spiritum Sanctum tuum de alto cœlorum emitte fastigio, qui nostræ operationis ministerio melliflua vitalium

odorum conficiat balsama, et ea oleo sanctificationis bene✠dicendo profundat, ac utriusque elementi commixtione, salutiferum perficiat chrisma in credentium salvationem. Sancti✠fica, quæsumus, Domine Deus, hanc olei et balsami confectionem, Deitatis tuæ benedictionibus, quo divinitus chrisma salutis effectum, tibi renatos in spem vivam, filios adoptionis exsurgere faciat in novitatem cœlestis regenerationis. Redoleat hoc, Domine, sanctificatum chrisma in divinitatis tuæ conspectu, nectareo angelicæ dulcedinis oblectamento; sitque medicina spiritualis, reparatio animæ et corporis, ac Spiritus Sancti largiflua charismatum infusione, omnibus salubris; cunctique hac sacra unctione delibuti digni æternæ jocunditatis participes efficiantur: per eundem Spiritum Sanctum, qui in te et in Patre manens, in utroque vivit et regnat, Deus. Per omnia sæcula sæculorum.

Omnipotens et incomprehensibilis Deus Pater, qui Unigenitum tuum ante sæcula tibi coæternum ad terras destinasti, et amplissimam per ipsum gratiam mundo contulisti, quem etiam oleo sancto, oleo regali, oleo chrismatis, præ consortibus suis dignius perunxisti, ut in prophetis omnibus et regibus atque sacerdotibus neminem haberet co-æqualem; sed solus sanctior, solus perfectior, præ filiis hominum subsisteret; a quo et huic materiei nomen indixisti, dum a Christo tuo Domino nostro chrisma consecrasti, et chrismatis unctione nos cœlesti vita participari voluisti, per eundem Jesum Christum Dominum nostrum; tu, Domine, Pater omnipotens, super hoc chrisma supernam divinitatis . . .

[CONSECRATIO VIRGINUM.]

. . . ram Christo Domino nostro percipere mereatur. Per eundem. [*ut supra p.* 154.]

Deus, æternorum bonorum fidelissime promissor, [*et cetera ut supra, p.* 154.]

Oratio. Domine Deus, bonarum virtutum dator, [*et cetera ut supra, p.* 154.]

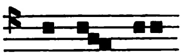
Tunc aqua desuper aspersa, det ei episcopus virginitatis vestimentum, et tantum velamentum apud se faciat retineri, dicens,

Accipe, puella, pallium, [*et cetera, ut supra p.* 153.]

Tunc ipsa virgo vadat ad sacrarium, et induat se ipso vestimento benedicto; accipiensque unum cereum in manus suas ardentem, veniat in chorum, cantans, Amo Christum, [*et cetera, ut supra p.* 155.]

V. Mel et lac, [*et cetera, ut supra p.* 156.]

Tunc legatur epistola et evangelium: et post evangelium, et Credo *et Offertorium, dicat episcopus.*

Ve-ni - te,

et clerici percantent antiphonam,

Venite, venite, venite, filiæ, audite me; timorem Domini docebo vos.

Accedite ad eum, et illuminamini, et facies vestræ non confundentur.

Tunc veniat virgo ante altare, cantans, Et nunc sequimur te, [*et cetera, ut supra p.* 156.]

Quo finito, prosternat se episcopus super tapetum ante altare, et virgo retro episcopum; et cantetur interim litania a duobus clericis festive, choro respondente; et inter cetera dicatur ab episcopo ter,

Ut sorores istas bene✠dicere et in vera religione conservare digneris, Te rogamus.

Episcopus vero et ministri altaris cantent interim vii. Psalmos Pœnitentiales.

Post litaniam surgat episcopus, et incipiat festive, Veni Creator.

Post hymnum surgat virgo, et veniat ante altare.

Sequatur benedictio velaminis.

Suppliciter te, Domine, rogamus, ut super has vestes, tuarum capitibus ancillarum imponendas, bene✠dictio tua benigniter descendat, et sint hæ vestes bene✠dictæ et consecratæ et immaculatæ et sanctæ his ancillis tuis. Per Christum.

Tunc imponat episcopus velamen super caput inclinatæ virginis, dicendo,

Accipe Christi virgo velamen virginitatis, [*et cetera, ut supra p.* 159.]

Tunc virgo incipiat hanc antiphonam.

Induit me Dominus cyclade auro tecta, et immensis monilibus ornavit me.

vel quamlibet antiphonam quæ conveniat, de historia sanctæ Agnetis vel sanctæ Agathæ.

Hic episcopus faciat bannum, ne quis præsumat illud sanctum propositum violare.

Hic si placet, fiat sermo.

Sequitur benedictio annuli.

Creator et consolator humani generis, [*et cetera, ut supra p.* 160.]

Desponso te Jesu Christo, Filio summi Patris, qui te illæsam custodiat et ab omni malo defendat. Amen.

Hic tradatur annulus, dicendo.

Accipe annulum fidei et signaculum sinceritatis, quo possis omnes pravitates devitare et ad agnitionem veritatis venire.

Et statim decantent omnes virgines simul antiphonas sequentes.

Annulo suo subarravit me Dominus meus Jesus Christus, et tanquam sponsam decoravit me corona.

Ipsi sum desponsata, cui angeli serviunt, cujus pulchritudinem sol et luna mirantur.

Postea faciat virgo hanc professionem, si tempus fuerit.

Ego, soror N., promitto stabilitatem meam, et conversionem morum meorum, et obedientiam, coram Deo omnibusque sanctis ejus, secundum regulam sancti Benedicti, in loco isto qui est consecratus in honore sancti N. et in præsentia domini episcopi N. atque abbatissæ N.

Deinde signum crucis faciat in fine professionis, et ponat super altare.

His expletis, abbatissa ipsam professionem accipiat ab altari, et servandam tradat.

Tunc professa stet ante altare, et tertio dicat hunc versum.

Suscipe me, Domine, secundum eloquium tuum, et vivam, et non confundas me ab expectatione mea.

Qui versus tertio repetatur ab omnibus, et in fine, Gloria Patri; *et postea,* Kyrie eleison *et* Pater noster.

(Interim professa prosternat se coram altari.)

Quo finito, dicat episcopus,

Et ne nos.

Et subsequentes Psalmos inchoet.

Domine, quis habitabit. [Ps xv.]

Dominus regit me. [Ps xxiii.]

Salvum me fac, Deus, quoniam intraverunt. [Ps lxix.]

Quibus ab omnibus decantatis, statim subjungat hæc capitula.

Salvam fac ancillam tuam.

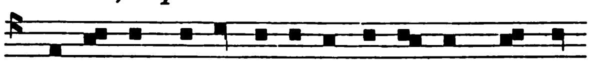
Mitte ei auxilium de sancto.

Domine, exaudi.

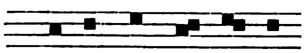
Dominus vobiscum.

Oremus.

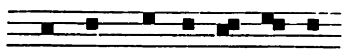
Respice, Domine, propitius super hanc famulam tuam N., ut virginitatis sanctæ propositum, quod te inspirante suscepit, te gubernante custodiat, per Dominum nostrum Jesum Christum, *usque*

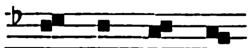
Per om-ni - a sæ-cu-la sæ-cu-lo-rum. A-men.

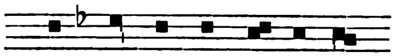
Do-mi-nus vo- biscum.

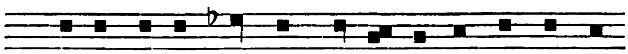
Et cum spi-ri - tu tu-o.

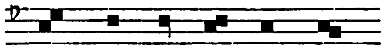
Sur-sum cor - da.

Ha - be-mus ad Do- mi-num.

Gra- ti- as a - ga-mus Do-mi-no De - o nostro.

Dig-num et jus-tum est.

Vere dignum et justum est, æquum et salutare, nos tibi semper et ubique gratias agere, Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus; castorum corporum benignus habitator et incorruptarum Deus amator animarum; Deus, qui humanam substantiam in primis hominibus diabolica fraude vitiatam, ita Verbo tuo per quod omnia facta sunt reparas, ut eam non solum ad primæ originis innocentiam revoces, sed etiam ad experientiam quorundam bonorum, quæ in novo sæculo sunt habenda, perducas, et obstrictos adhuc conditione mortalium, jam ad similitudinem provehas angelorum; respice, Domine, super hanc famulam tuam, quæ in manu tua continentiæ suæ propositum collocans, tibi devotionem suam offert, a quo idem votum assumpsit. Quomodo enim animus mortali carne circumdatus, legem naturæ, libertatem licentiæ, vim consuetudinis, et stimulos ætatis evinceret, nisi tu per gratiam tuam hunc amorem virginitatis clementer accenderes; nisi etiam tu hanc cupiditatem in ejus corde benignus aleres, tu fortitudinem ministrares. Effusa namque in omnes gentes gratia tua, ex omni natione quæ sub cœlo est in stellarum innumerabilem numerum novi testamenti heredibus adoptatis, inter ceteras virtutes quas filiis tuis, non ex sanguinibus neque ex voluptate carnis sed de tuo Spiritu genitis, indidisti, etiam hoc donum in quarundam mentes de largitatis tuæ fonte defluxit, ut cum honorem nuptiarum nulla interdicta minuissent, ac super sanctum conjugium initiatis benedictio permaneret, exsisterent tamen sublimiores animæ, quæ viri ac mulieris copulam fastidirent, connubium concupiscerent sacramenti, nec imitarentur [quod nuptiis agitur, sed diligerent] quod nuptiis prænotatur. Agnovit auctorem suum beata virginitas, et æmula integritatis angelicæ; illius thalamo, illius cubiculo se devovit, qui perpetuæ virginitatis est filius. Imploranti ergo auxilium tuum, Domine, et confirmari se benedictionis

tuæ consecratione cupienti, da protectionis tuæ munimen et regimen, ne hostis antiquus, qui excellentiora studia subtilioribus infestat insidiis, ad obscurandam perfectæ continentiæ palmam per aliquam mentis serpat incuriam, et rapiat de proposito virginum, quod etiam moribus decet inesse nuptarum. Sit in ea, Domine, per donum Spiritus tui, prudens modestia, sapiens benignitas, gravis lenitas, casta libertas; in caritate ferveat, et nihil extra te diligat; laudabiliter vivat, laudarique non appetat; te in sanctitate corporis, te in animi sui puritate [glorificet. Amore] timeat; amore tibi serviat; tu ei honor sis, tu gaudium, tu voluptas; tu in mœrore solatium; tu in ambiguitate consilium; tu in injuria defensio, in tribulatione patientia, in paupertate abundantia, in jejunio cibus, in infirmitate medicina; te in mente habeat, et in te habeat omnia, quem diligere appetit super omnia; quod est professa custodiat, scrutatori pectorum non corpore placitura sed mente; transeat in numerum sapientium puellarum, ut cœlestem sponsum accensis lampadibus cum oleo præparationis exspectet; nec turbata de improviso regis adventu, secura cum lumine, præcedentium virginum choro juncta, occurrat; nec excludatur cum stultis, sed regalem januam cum sapientibus virginibus licenter introeat, et in Agni tui perpetuo comitatu, probabili permansura castitate, permaneat. Per eundem.

Bene✠dicat te Deus Pater et Filius et Spiritus Sanctus omni benedictione spirituali, ut maneas incorrupta, inviolata, et immaculata sub vestimento sanctæ Mariæ matris Domini nostri Jesu Christi. Requiescat super te Spiritus septiformis Dei, Spiritus sapientiæ et intellectus, Spiritus consilii et fortitudinis, Spiritus scientiæ et pietatis, et repleat te Spiritus timoris Domini. Amen.

Fragilitatem tuam Dominus solidet; fidei constantia te roboret, validamque confirmet; pietate allevet, miseratione conservet. Mentem tuam regat, vias tuas dirigat, cogitationes sanctas in te instituat. Actus tuos probet; opera bona in te perficiat; caritate te ædificet; sapientia te illuminet; castitate te muniat; scientia te instruat. In virtute multi-

plicet; in sanctitate sublimet; ad patientiam te præparet; ad obedientiam te subdat, et humilitate te prosternat. Amen.

Ad continentiam tibi det fortitudinem; reddat te sobriam; protegat te pudicam; in infirmitate visitet; in dolore te relevet; in temptatione te erigat; in conversatione custodiat; in prosperitate te temperet; in iracundia mitiget; iniquitatem in te emendet. Infundat in te gratiam; remittat tibi offensas; tribuat disciplinam, ut his et similibus virtutibus fulta, et sanctis operibus illustrata, illa semper studeas agere, quæ digna fiant Deo in æterna remuneratione. Illum habeas testem, quem habitura es judicem; atque ita te aptare stude, ut præfulgentem gestes in manu lampadem; sicque intratura sponsi thalamum occurras venienti cum gaudio, ut nihil in te reperiat fœtidum, nihil sordidum, nihil incultum, nihil corruptum, nihil inhonestum, sed niveam et candidam animam corpusque lucidum atque splendidum. Itaque cum dies ille tremendus remunerationis justorum retributionisque malorum advenerit, non inveniat in te ultrix flamma quod urat, sed divina pietas quod coronet, quam jam in hoc sæculo conversatio religiosa mundavit. Hincque tribunal æterni Judicis ascensura celsaque palatia, cum eisdem merearis portionem qui sequuntur Agnum et cantant canticum novum sine cessatione, illic perceptura præmium post laborem; semperque maneas in regione viventium, atque ipse bene✠dicat te de cœlis qui per crucis passionem humanum genus est dignatus redimere in terris, Jesus Christus, Dominus noster, qui cum co-æterno Patre et Spiritu Sancto in Trinitate perfecta vivit et regnat Deus. Per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Deus, indulgentiæ pater, qui severitatem tuæ districtionis temperans, indulsisti ne filius portaret iniquitatem patris; et qui mira dispensatione etiam malis bene utens, tuæ dignationis gratiam per eos frequenter operaris; quæsumus clementiam tuam, ut huic famulæ tuæ non obsistat quod habitum religionis per nos tanta et tali re indignos accepit, sed ministerium quod exterius per nos exhibetur, interius per donum Sancti Spiritus exsequaris. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Te invocamus, Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus, super hanc famulam tuam, quæ tibi vovit servire pura mente mundoque corde, ut eam sociare digneris inter illa centum quadraginta quatuor millia infantium qui virgines permanserunt, in quorum ore dolus inventus non est; et ita hanc famulam tuam facias permanere immaculatam in finem, per immaculatum Dominum nostrum Jesum Christum, qui tecum vivit.

Post hæc tradat alicui puellæ cereum ad tenendum et offerat panem et vinum episcopo, hoc modo. Virgo Deo dicata, utraque manu linteo cooperta, teneat in manu dextera patenam cum oblata, in sinistra calicem cum vino, et procedens ad offerendum, mittat oblatam de patena sua in patenam quam episcopus vel ejus diaconus tenebit. Similiter vinum offerendo, effundat illud in calicem quem tenebit episcopus vacuum; iterumque accipiat cereum, et stet inclinata usque communicet, vel revertatur ad locum in quo prius stetit, donec veniat ad communicandum; et missa peragatur.

Communicato episcopo, et dato signo a diacono procedant virgines ad communionem, una post aliam, secundum ordinem; quibus communicatis, et missa finita, veniant ad episcopum sedentem in cathedra singulæ virgines, et offerant cereos in manu episcopi; et tunc episcopus, detracto velamine præ oculis, faciem virginis co-operiat, et ipsa virgo, deosculata manu episcopi, incipiat hanc antiphonam,

Posuit signum in faciem meam, ut nullum præter eum amatorem admittam.

Et cum hoc fecerint singulæ, tunc omnes simul, quasi avertentes scapulas a populo, ingredientur chorum, cantantes R. Regnum mundi. *Et sic deinceps permaneant in summo silentio usque in tertium diem, nihil omnium illorum vestimentorum quæ in benedictione habuerint exuentes vel mutantes, nisi tantum subtalares pedum.*

Sic deinceps die noctuque psalmis, hymnis et canticis, magis devotione cordis quam modulatione vocis, Christo Domino, cui se voverunt, jugiter servire intendant.

Item episcopalis benedictio super eam,

Effunde, Domine, quæsumus, cœlestem benedictionem, [*et cetera, ut supra p.* 168.]

[Benedictio Dei Pa✠tris, et Fi✠lii et Spiritus ✠ Sancti super vos descendat et maneat semper. *manu recentiori.*]

INCIPIT CONSECRATIO REGIS.

Consecrandum regem de conventu fidelium servorum duo episcopi per manus producant ad ecclesiam, et chorus decantet hanc antiphonam.

Firmetur manus tua, et exaltetur dextera tua: justitia et judicium præparatio sedis tuæ; misericordia et veritas præcedant faciem tuam. Alleluya.

Gloria Patri.

Perveniens ad ecclesiam, prosternat se super pavimentum ante altare. Pavimentum autem stratum sit tapetibus et palliis. Finita antiphona, fiat litania; et episcopi prosternant se super pavimentum hinc et inde, circa electum regem.

Expleta autem litania, erigant se. Erectus autem ab episcopis electus rex, hæc tria servaturum se esse promittat, dicens.

In Christi nomine promitto hæc tria populo Christiano mihi subdito.

Imprimis, me præcepturum et opem pro viribus impensurum, ut Ecclesia Dei et omnis populus Christianus veram pacem nostro arbitrio in omni tempore servet.

Aliud, ut rapacitates et omnes iniquitates omnibus gradibus interdicam.

Tertium, ut in omnibus judiciis æquitatem et misericordiam præcipiam; ut mihi et vobis indulgeat suam misericordiam clemens et misericors Deus, qui vivit.

Et respondeant omnes, Amen.

His expletis, unus episcoporum alloquatur populum, si tali principi ac rectori se subjicere, et jussionibus ejus obtemperare velint. Tunc a circumstante clero et populo respondeatur

Volumus et concedimus.

Postea vero cum eo devote inclinato dicantur a metropolitano sequentes orationes.

Omnipotens sempiterne Deus, creator omnium, imperator angelorum, rex regnantium, dominusque dominantium, qui Abraham fidelem famulum tuum de hostibus triumphare fecisti; Moysi et Josuæ, populo prælatis, multiplicem victoriam tribuisti; humilemque David puerum tuum regni fastigio

sublimasti; et Salomonem sapientiæ pacisque ineffabili munere ditasti; respice, quæsumus, ad preces humilitatis nostræ, et super hunc famulum tuum, quem supplici devotione in regem eligimus, benedictionum tuarum dona multiplica, eumque dexteræ tuæ potentia semper et ubique circumda, quatenus prædicti Abrahæ fidelitate firmatus, Moysis mansuetudine fretus, Josuæ fortitudine munitus, David humilitate exaltatus, Salomonis sapientia decoratus, tibi in omnibus placeat, et per tramitem justitiæ inoffenso gradu semper incedat, ecclesiamque tuam deinceps cum plebibus sibi annexis ita enutriat ac doceat, muniat et instruat, contraque omnes visibiles et invisibiles hostes eidem potenter regaliterque tuæ virtutis regimen administret, et ad veræ fidei pacisque concordiam eorum animos, te opitulante, reformet, ut horum populorum debita subjectione fultus, cum digno amore glorificatus ad paternum decenter solium tua miseratione conscendere mereatur; tuæ quoque protectionis galea munitus, et scuto insuperabili jugiter protectus, armisque cœlestibus circumdatus, optabilis victoriæ triumphum feliciter capiat, terroremque suæ potentiæ infidelibus suis inferat, et pacem tibi militantibus lætanter reportet; per Dominum nostrum, qui virtute crucis tartara destruxit, regnoque diaboli superato, ad cœlos victor ascendit, in quo potestas omnis regum consistit et victoria; qui est gloria humilium et vita salusque populorum. Qui tecum.

Alia Oratio. Benedic, Domine, hunc regem nostrum N. qui regna omnium moderaris a sæculo, et tali eum benedictione glorifica, ut Davidicæ teneat sublimitatis sceptrum, et glorificatus in ejus reperiatur merito; da ei tuo inspiramine cum mansuetudine ita regere populum, sicut Salomonem fecisti regnum obtinere pacificum; tibi cum timore semper sit subditus, tibique militet cum quiete; sit tuo clypeo protectus cum proceribus; et ubique tua gratia victor existat; honorifica eum præ cunctis regibus gentium; felix populis dominetur, et feliciter eum nationes adorent; vivat inter gentium catervas magnanimus; sit in judiciis æquitatis singularis; locupletet eum tua prædives dextera; frugiferam obtineat patriam, et ejus liberis tribuas profutura; præsta ei prolixitatem vitæ

per tempora, ut in diebus ejus oriatur justitia; in te robustum teneat regiminis solium, et cum jocunditate et justitia æterno glorietur in regno. Per Dominum.

Deus ineffabilis, auctor mundi, conditor generis humani, gubernator imperii, confirmator regni, qui ex utero fidelis amici tui patriarchæ nostri Abrahæ præelegisti regem sæculis profuturum; tu præsentem regem hunc cum exercitu suo per intercessionem omnium sanctorum uberi benedictione locupleta, et in solium regni firma stabilitate connecte; visita eum, sicut Moysen in rubo, Jesum Nave in prælio, Gedeon in agro, Samuelem in templo, et illa eum benedictione siderea ac sapientiæ tuæ rore perfunde, quam beatus David in psalterio, Salomon filius ejus, te remunerante, percepit e cœlo; sis ei contra acies inimicorum lorica; in adversis galea, in prosperis patientia, in protectione clypeus sempiternus; et præsta, ut gentes illi teneant fidem, proceres sui habeant pacem, diligant caritatem, abstineant se a cupiditate, loquantur justitiam, custodiant veritatem; et ita populus iste pullulet coalitus benedictione æternitatis, ut semper maneant tripudiantes in pace victores. Per.

Tunc demum ab episcopo metropolitano unguantur sibi manus de oleo sanctificato.

Unguantur manus istæ de oleo sanctificato, unde uncti fuerunt reges et prophetæ, et sicut unxit Samuel David in regem; ut sis constitutus rex in regno isto super populum istum, quem Dominus Deus tuus dedit tibi ad regendum et gubernandum. Quod ipse præstare dignetur qui cum Patre et Spiritu Sancto vivit.

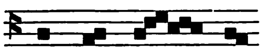
Prospice, omnipotens Deus, serenis obtutibus hunc gloriosum regem N. et sicut benedixisti Abraham, Isaac, et Jacob, sic illum largis benedictionibus spiritualis gratiæ cum omni plenitudine tua potentia irrigare atque perfundere dignare; tribue ei, Domine, de rore cœli et de pinguedine terræ, abundantiam frumenti, vini, et olei, et omnium frugum opulentiam ex largitate divini muneris longa per tempora, ut illo regnante sit corporum sanitas in patria, et pax inviolata sit in regno, et dignitas gloriosa regalis palatii maximo

splendore regiæ potestatis oculis omnium fulgeat, luce clarissima coruscare atque splendere quasi splendidissima fulgura, maximo perfusa lumine videatur; tribue ei, omnipotens, ut sit fortissimus protector patriæ et consolator ecclesiarum ac cœnobiorum sanctorum maxima cum pietate regalis munificentiæ, atque ut sit fortissimus regum triumphator hostium ad opprimendas rebelles et paganas nationes; sitque suis inimicis satis terribilis præ maxima fortitudine regalis potentiæ; optimatibus quoque atque præcelsis proceribus atque fidelibus sui regni, munificus et amabilis et pius, ut ab omnibus timeatur atque diligatur; reges quoque de lumbis ejus per successiones temporum futurorum egrediantur, regnum hoc regere totum, et, post gloriosa tempora atque felicia præsentis vitæ, gaudia sempiterna in perpetua beatitudine habere mereatur. Per.

Postea vero caput, pectus, et scapulæ, ambæque compages brachiorum ipsius unguantur, dicente metropolitano.

Unguatur caput istud, pectus, scapulæ et compages brachiorum de oleo sanctificato, *Retro require.*

Interim cantatur responsorium.

De - um ti - - - me et mandata ejus observa; hoc est omnis homo.

Timentibus Dominum nihil deest, nec his qui diligunt eum in veritate: hoc [est omnis homo.]

Post unctionem oratio.

Deus, Dei Filius, Jesus Christus, Dominus noster, qui a Patre oleo exsultationis unctus præ participibus suis, ipse per præsentem sacri unguenti infusionem, Spiritus Paracliti super caput tuum infundat benedictionem, eandemque usque ad interiora cordis tui penetrare faciat, quatenus hoc visibili et tractabili dono invisibilia percipere, et temporali regno justis moderationibus exsecuto, æternaliter cum eo regnare merearis, qui solus sine peccato rex regum vivit et gloriatur cum Deo Patre in unitate ejusdem.

Deus, qui es justorum gloria et misericordia peccatorum,

qui misisti Filium tuum pretioso sanguine suo genus humanum redimere, qui conteris bella et propugnator es in te sperantium, et sub cujus arbitrio omnium regnorum continetur potestas; te humiliter deprecamur, ut præsentem famulum tuum N. in tua misericordia confidentem in præsenti sede regali bene✠dicas, eique propitius adesse digneris, ut qui tua expetit protectione defendi, omnibus sit hostibus fortior. Fac eum, Domine, beatum esse et victorem de inimicis suis. Corona eum corona justitiæ et pietatis, ut ex toto corde et tota mente in te credens tibi deserviat, sanctam tuam ecclesiam defendat et sublimet, populum sibi commissum juste regat, nullis insidiantibus malis eum in injustitiam convertat. Accende, Domine, cor ejus ad amorem gratiæ tuæ per hoc unctionis oleum, unde unxisti sacerdotes, reges et prophetas; quatenus diligens justitiam, per tramitem similiter justitiæ populum ducens, post peracta a te disposita in regali excellentia annorum curricula, pervenire ad æterna gaudia mereatur. Per.

Postea ab episcopis ensem accipiat, et cum ense totum regnum sibi fideliter ad regendum secundum prædicta verba sciat esse commendatum, dicente metropolitano.

Accipe gladium per manus episcoporum licet indignas, vice tamen et auctoritate sanctorum apostolorum consecratas, tibi regaliter impositum, nostræque benedictionis officio in defensionem sanctæ Dei ecclesiæ divinitus ordinatum, et esto memor de quo Psalmista prophetavit dicens; Accingere gladio tuo super femur tuum, potentissime, ut per eundem vim æquitatis exerceas, molem iniquitatis potenter destruas, et sanctam Dei ecclesiam ejusque fideles propugnando protegas; nec minus sub fide falsos quam Christiani nominis hostes exsecreris ac destruas; viduas et pupillos clementer adjuves ac defendas; desolata restaures, restaurata conserves; ulciscaris injusta, confirmes bene disposita; quatenus hæc in agendo, virtutum triumpho gloriosus justitiæque cultor egregius, cum mundi Salvatore, cujus typum geris in nomine, sine fine merearis regnare. Qui cum Patre.

Accinctus autem ense, similiter armillas accipiat, dicente metropolitano.

Accipe armillas, sinceritatis et sapientiæ divinæque circumdationis indicium, quibus intelligas omnes operationes tuas contra hostes visibiles et invisibiles posse esse munitas. Per Dominum.

Cum datur pallium.

Accipe pallium, quattuor initiis formatum, per quod intelligas quattuor mundi partes divinæ potestati esse subjectas, nec quenquam posse fideliter regnare in terris, nisi cui potestas regnandi fuerit collata in cœlis.

Benedictio coronæ regis.

Deus, tuorum corona fidelium, qui in capitibus eorum ponis coronam de lapide pretioso, benedic et sanctifica coronam istam, quatenus sicut ipsa diversis pretiosisque lapidibus adornatur, sic famulus tuus N. gestator ipsius multiplici pretiosarum virtutum munere tua largiente gratia repleatur. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, Regem æternum. Qui tecum.

Cum capiti corona datur.

Coronet te Deus corona gloriæ, atque justitiæ honore, et opere fortitudinis, ut per officium nostræ benedictionis cum fide recta et multiplici bonorum operum fructu ad coronam pervenias regni perpetui, ipso largiente, cujus regnum permanet in sæcula sæculorum.

Post coronam oratio.

Deus perpetuitatis, dux virtutum, cunctorum hostium victor, benedic hunc famulum tuum N. tibi caput suum inclinantem, et prolixa sanitate et prospera felicitate eum conserva, et ubicunque auxilium tuum invocaverit, cito adsis et protegas ac defendas. Tribue ei, quæsumus, Domine, divitias gratiæ tuæ; comple in bonis desiderium ejus; corona eum in misericordia tua, tibique Domino pia devotione jugiter famuletur. Per Dominum.

Cum datur annulus.

Accipe regiæ dignitatis annulum, et per hunc in te Catholicæ fidei signaculum, quia ut hodie ornaris caput et princeps regni ac populi, ita perseveres auctor ac stabilitor Christianitatis et Christianæ fidei, ut felix in opere, locuples in fide,

cum Rege regum glorieris; cui est honor et gloria per æterna sæculorum sæcula. Amen.

Cum datur sceptrum.

Accipe sceptrum, regiæ potestatis insigne, virgam scilicet regni, rectam virgam virtutis, qua te ipsum bene regas; sanctam ecclesiam populumque videlicet Christianum, tibi a Deo commissum, regia virtute ab improbis defendas; pravos corrigas; rectos pacifices; et ut viam rectam tenere possint, tuo juvamine dirigas; quatenus de temporali regno ad æternum regnum pervenias, ipso adjuvante, cujus regnum permanet in sæcula sæculorum.

Oratio pro sceptro.

Omnium, Domine, fons bonorum, cunctorumque, Deus, institutor profectuum, tribue, quæsumus, famulo tuo N. adeptam bene regere dignitatem, et a te sibi præstitum honorem dignare corroborare; honorifica eum præ cunctis regibus Britanniæ; uberi eum bene✠dictione locupleta, et in solio regni firma stabilitate consolida; visita eum in sobole; præsta ei prolixitatem vitæ; in diebus ejus semper oriatur justitia, ut cum jocunditate et lætitia æterno glorietur in regno. Per Christum.

Tunc detur ei virga.

Accipe virgam virtutis atque æquitatis, qua intelligas, te mulcere pios et terrere reprobos; errantes viam doce, lapsisque manum porrige, disperdasque superbos et releves humiles, ut aperiat tibi ostium Jesus Christus Dominus noster; qui de se ipso ait, Ego sum ostium, per me si quis introierit salvabitur. Et ipse qui est clavis David et sceptrum domus Israel, qui aperit et nemo claudit, claudit et nemo aperit, sit tibi adjutor, qui educit vinctum de domo carceris, sedentem in tenebris et umbra mortis, ut in omnibus sequi merearis eum, de quo propheta David cecinit; Sedes tua, Deus, in sæculum sæculi, virga recta est virga regni tui; et imitare ipsum qui dicit; Diligas justitiam, et odio habeas iniquitatem; propterea unxit te Deus, Deus tuus, oleo lætitiæ, ad exemplum illius quem ante sæcula unxerat præ participibus suis, Jesum Christum Dominum nostrum.

Tunc dicatur super eum benedictio.

Benedicat tibi Deus custodiatque te, et sicut te voluit super populum suum esse regem, ita in præsenti sæculo felicem et æternæ felicitatis tribuat esse consortem. Amen.

Clerum ac populum, quem sua voluit opitulatione, tua sanctione congregari, sua dispensatione et tua administratione per diuturna tempora faciat feliciter gubernari. Amen.

Quatenus divinis monitis parentes, adversantibus omnibus carentes, bonis omnibus exuberantes, tuo imperio fideli amore et imperio obsequentes, et in præsenti sæculo pacis tranquillitate fruantur et tecum æternorum civium consortio potiri mereantur. Amen.

Quod ipse præstare dignetur.

Coronatus autem osculetur episcopos, a quibus post ducatur honorifice ad regale solium, choro canente hymnum, Te Deum laudamus. *Quo ad finem perducto, dicat ad eum metropolitanus.*

Sta et retine amodo locum quem hucusque paterna successione tenuisti, hæreditario judicio tibi delegatum, per auctoritatem Dei omnipotentis, et præsentem traditionem nostram, scilicet omnium episcoporum ceterorumque Dei servorum; et quanto clerum sacris altaribus propinquiorem perspicis, tanto ei potiorem in locis congruis honorem impendere memineris; quatenus mediator Dei et hominum te mediatorem cleri et plebis in hoc regni solio confirmet, et in regnum æternum regnare faciat, Jesus Christus Dominus noster, rex regum et dominus dominantium. Qui cum Patre et Spiritu Sancto vivit et regnat in sæcula sæculorum. Amen.

[BENEDICTIO REGINÆ.]

Benedictio reginæ dicenda in ingressu ecclesiæ, secundum ordinem Romanum.

Omnipotens sempiterne Deus, fons et origo totius bonitatis, qui fœminei sexus fragilitatem nequaquam reprobando adversaris, sed dignanter comprobando propitius eligis; et qui infirma mundi eligendo, fortia quæque confundere decrevisti; quique gloriæ virtutisque tuæ triumphum, in manu Judith fœminæ olim Judaicæ plebi de hoste sævissimo resignare * voluisti; respice, quæsumus, preces humilitatis nostræ, et super hanc famulam tuam N., quam supplici devotione in reginam eligimus, benedictionum tuarum dona multiplica, eamque dextera tuæ pietatis semper et ubique circumda; sitque umbone muniminis tui undique secus firmiter protecta, quatenus visibilis hostis nequitias triumphaliter expugnare valeat, et una cum Sara atque Rebecca et Rachel, beatis reverendisque fœminis, fructu uteri sui fœcundari seu gratulari mereatur ad decorem totius regni statumque sanctæ Dei ecclesiæ regendum, necnon protegendum. Per Christum Dominum nostrum, qui intemerato Mariæ beatæ virginis utero nasci, et visitare, et renovare hunc dignatus est mundum, qui tecum vivit et gloriatur Deus in unitate Spiritus Sancti per immortalia sæcula sæculorum. Amen.

Post hanc sequitur benedictio, dicenda ante altare.

Deus, qui solus habes immortalitatem, lucemque inhabitas inaccessibilem, cujus providentia in sui dispositione non fallitur; qui fecisti quæ futura sunt, et vocas ea quæ non sunt tanquam ea quæ sunt; qui superbos æquo moderamine de principatu dejicis, atque humiles dignanter in sublime provehis; ineffabilem misericordiam tuam supplices exoramus, ut sicut reginam Hester causa Judaicæ salutis de captivitatis suæ compede solutam, ad regis Assueri thalamum regnique

* Pontif. Lacy; patrare. *al.* in triumphum . . designare, *sine sensu.*

sui consortium * transire fecisti, ita hanc famulam tuam N. humilitatis nostræ benedictione Christianæ plebis gratia salutis ad dignam sublimemque regis nostri copulam misericorditer transire concedas, ut in regali fœdere conjugii semper manens pudica, proximam virginitati palmam continentiæ obtinere queat; tibique Deo vivo et vero in omnibus et super omnia jugiter placere desideret, et te inspirante, quæ tibi placita sunt toto corde perficiat. Per Dominum.

Item post hanc, in sacri olei unctione sequatur hæc oratio.

Spiritus Sancti gratia, humilitatis nostræ officio in te copiosa descendat, ut sicut manibus nostris indignis oleo materiali oblita pinguescis exterius, ita ejus invisibili unguine delibuta impinguari merearis interius, ejusque spiritali unctione perfectissime semper imbuta, et illicita declinare tota mente et spernere discas seu valeas, et utilia animæ tuæ jugiter cogitare, optare, atque operari queas, auxiliante Domino nostro Jesu Christo. Qui cum Deo Patre.

Hic ungatur oleo sancto.

In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti prosit tibi hæc unctio olei in honorem et confirmationem æternam in sæcula sæculorum. Amen.

Omnipotens sempiterne Deus, affluentem Spiritum tuæ benedictionis super famulam tuam nobis orantibus propitiatus infunde; ut quæ per manus nostræ impositionem hodie regina instituitur, sanctificatione tua digna et electa permaneat, ut nunquam postmodum de tua gratia separetur indigna. Per.

Hic detur annulus.

Accipe annulum fidei, signaculum sinceritatis, quo possis omnes hæreticas pravitates devitare, et barbaras gentes virtute Dei premere et ad agnitionem veritatis advocare.

Deus, cujus est omnis potestas et dignitas, da famulæ tuæ N. signo tuæ fidei prosperum suæ dignitatis effectum, in qua tibi semper firma maneat, tibique jugiter placere contendat. Per.

* The remainder of this office is taken from MS. Tiberius B. viii, British Museum; the Pontifical of a Bishop of Glasgow, sæc. xii. with which the part which precedes is identical.

Benedictio coronæ Deus tuorum corona, *et cetera, ut supra in Coronatione Regis.*

Item, in eodem ordine ad coronæ impositionem, postquam benedicta fuerit, coronabitur.

Accipe coronam gloriæ, honorem jocunditatis, ut splendida fulgeas et æterna exsultatione coroneris.

Alia. Officio indignitatis meæ in reginam sollemniter benedicta, accipe coronam regalis excellentiæ quæ licet ab indignis, episcopalibus tamen manibus, capiti tuo imponitur; unde sicut exterius auro et gemmis redimita emines, ita et interius auro sapientiæ virtutumque gemmis decorari contendas, quatenus post occasum hujus sæculi cum prudentibus virginibus sponso perenni Domino nostro Jesu Christo digne et laudabiliter occurrens, regiam cœlestis aulæ merearis ingredi januam, auxiliante Domino nostro Jesu Christo, qui cum Deo Patre et Spiritu Sancto vivit et regnat per infinita sæcula sæculorum. Amen.

Oratio. Omnium, Domine, fons bonorum et cunctorum dator profectuum, tribue famulæ tuæ N. adeptam bene gerere dignitatem, et a te sibi præstitam bonis operibus corroborare gloriam. Per Dominum.

[CONSECRATIO EPISCOPI.]

. . . simo post resurrectionem cum carne qua resurrexit et anima ascendisse in cœlum; et sedere ad dexteram Patris; inde venturum judicare vivos et mortuos, et redditurum unicuique secundum opera sua, sive bona fuerint sive mala?

Assentio, et ita credo.

Interrogatio. Credis et Spiritum Sanctum plenum atque perfectum verumque Deum, a Patre Filioque procedentem, co-æqualem et co-essentialem, co-omnipotentem et co-æternum per omnia Patri et Filio?

Credo.

Interrogatio. Credis hanc sanctam Trinitatem non tres Deos sed unum Deum omnipotentem, æternum, invisibilem, et incommutabilem?

R. Credo.

Interrogatio. Credis sanctam Catholicam et Apostolicam unam esse veram Ecclesiam, in qua datur unum baptisma et vera remissio omnium peccatorum?

R. Credo.

Interrogatio. Anathematizas etiam omnem hæresim extollentem se adversus hanc sanctam ecclesiam catholicam?

R. Anathematizo.

Interrogatio. Credis etiam veram resurrectionem ejusdem carnis, quam nunc gestas, et vitam æternam.

R. Credo.

Interrogatio. Credis etiam novi et veteris Testamenti, Legis et Prophetarum et Apostolorum, unum esse auctorem Deum ac Dominum omnipotentem?

Credo.

Et dicatur ei.

Hæc tibi fides augeatur a Domino ad veram et æternam beatitudinem, dilectissime frater in Christo.

Et respondeant omnes.

Amen.

Ita igitur examinatus et bene instructus, cum consensu clericorum et laicorum ac conventu totius provinciæ episcoporum, in nomine Domini ordinetur.

Deinde cantor incipiat antiphonam ad introitum, et cetera ex more.

Sequitur oratio.

Adesto supplicationibus nostris, omnipotens Deus, ut quod humilitatis nostræ gerendum est ministerio, tuæ virtutis impleatur effectu. Per Dominum.

Et cetera ex more cantentur usque ad repetitionem Alleluya *vel usque ad ultimum versum tractus.*

Interim, dum hæc fiunt, egrediatur archidiaconus cum acolythis et subdiacono, et induat ipsum electum dalmatica, planeta, et compagis ; et duo episcopi, capis induti, deducant eum superius ante altare, et convertens se archiepiscopus ad circumstantes, dicat hanc orationem.

Oremus, dilectissimi nobis, ut huic viro ad utilitati ecclesiæ providens, benignitas omnipotentis Dei gratiæ suæ tribuat largitatem. *sine* Per.

Et statim cantetur litania a duobus episcopis, et prosternat se ordinator simul cum electo et ceteris ante altare super stramenta ad basim altaris ; cumque dictus fuerit ille versus, Ut archipræsulem nostrum, *dicat ipse hos versus.*

Ut hunc electum benedicere digneris;

Ut hunc . . .*

. . . tuum cornu gratiæ sacerdotalis benedictionis tuæ in eo effunde virtutem. Per Dominum nostrum. In unitate ejusdem.

Quod sequitur dicatur modo præfationis.

Per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Dominus vobiscum.

Sursum corda.

Gratias agamus Domino Deo nostro.

Vere dignum et justum est, æquum et salutare, nos tibi semper et ubique gratias agere, Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus; honor omnium dignitatum, quæ gloriæ tuæ sacris famulantur ordinibus; Deus, qui Moysen famulum tuum secreti familiaris affatu inter cetera cœlestis documenta

* A folio has been lost here.

culturæ, de habitu quoque indumenti sacerdotalis instituens electum Aaron mystico amictu vestiri inter sacra jussisti, ut intelligentiæ sensum de exemplis priorum caperet secutura posteritas, ne eruditio doctrinæ tuæ ulli deesset ætati; cum et apud veteres reverentiam ipsa significationum species obtineret, et apud nos certiora essent experimenta rerum, quam ænigmata figurarum. Illius namque sacerdotii anterioris habitus, nostræ mentis ornatus est, et pontificalem gloriam non jam nobis honor commendat vestium, sed splendor animarum; quia et illa, quæ tunc carnalibus blandiebantur obtutibus, ea potius quæ in ipsis erant intelligenda poscebant. Et idcirco huic famulo tuo, quem ad summi sacerdotii ministerium elegisti, hanc, quæsumus, Domine, gratiam largiaris, ut quicquid illa velamina in fulgore auri, in nitore gemmarum, et in multimodi operis varietate signabant, hoc in moribus actibusque clarescat. Comple, Domine, in sacerdote tuo ministerii tui summam et ornamentis totius glorificationis instinctum cœlestis unguenti rore sanctifica.

Hic mittat chrisma in caput ejus in modum crucis leniter, dicens.

Unguatur et consecretur caput tuum cœlesti benedictione in ordine pontificali, In nomine ✠ Patris et ✠ Filii et ✠ Spiritus Sancti. Amen.

Pax tecum.

Et cum spiritu tuo.

Tunc omnes episcopi unguant caput ejus manibus suis; et tunc cantet clerus hanc antiphonam.

Unguentum in capite quod descendit in barbam, barbam Aaron, quod descendit in oram vestimenti ejus. Mandavit Dominus benedictionem in sæculum.

Ps. Ecce quam bonum et quam jucundum habitare fratres in unum.

Post unumquemque versum Psalmi repetat communiter clerus antiphonam; metropolitanus dicat quod sequitur modo præfationis.

Hoc, Domine, copiose in ejus caput influat; hoc in oris ejus subjecta decurrat; hoc in totius corporis extrema descendat, ut tui Spiritus virtus et interiora ejus repleat et

exteriora circumtegat. Abundet in eo constantia fidei, puritas dilectionis, sinceritas pacis. Sint speciosi, munere tuo, pedes ad evangelizandum pacem, ad evangelizandum bona tua. Da ei, Domine, ministerium reconciliationis, in verbis et in factis, in virtute signorum et prodigiorum. Sit sermo ejus et prædicatio non in persuabilibus humanæ sapientiæ verbis sed in ostensione spiritus et virtutis. Da ei, Domine, claves regni cœlorum, ut utatur, non glorietur, potestate quam tribuis in ædificationem, non in destructionem. Quodcunque ligaverit super terram, sit ligatum et in cœlis; et quodcunque solverit super terram, sit solutum et in cœlis. Quorum detinuerit peccata, detenta sint; et quorum dimiserit, tu dimittas. Qui maledixerit ei, sit ille maledictus; et qui benedixerit ei, benedictionibus repleatur. Sit fidelis servus et prudens, quem constituas, Domine, super familiam tuam; ut det illis cibum in tempore opportuno, et exhibeat omnem hominem perfectum. Sit sollicitudine impiger, sit spiritu fervens. Oderit superbiam, humilitatem diligat, nec eam unquam deserat, aut laudibus aut timore superatus. Non ponat lucem tenebras, nec tenebras lucem; non dicat malum bonum, nec bonum malum. Sit sapientibus et insipientibus debitor, ut fructum de profectu omnium consequatur. Tribuas ei, Domine, cathedram episcopalem ad regendam ecclesiam tuam et plebem sibi commissam. Sis ei auctoritas; sis ei potestas; sis ei firmitas. Multiplices super eum bene✠dictionem et gratiam tuam, ut ad exorandam semper misericordiam tuam tuo munere idoneus, tua gratia possit esse devotus. Per Dominum nostrum.

In unitate ejusdem, *dicatur demissa voce, et respondeant,* Amen.

Completa autem benedictione, confirmet manum et pollicem, consecrans cum chrismate, dicens.

Deus et Pater Domini nostri Jesu Christi, qui te ad pontificatus sublimari voluit dignitatem, ipse te chrismate et mysticæ delibutionis liquore perfundat, et spiritualis bene✠dictionis ubertate fœcundet; ut quicquid benedixeris bene-

dicatur et quicquid sanctificaveris sanctificetur; et consecratæ manus tuæ, vel pollicis, impositio cunctis proficiat ad salutem. Amen.

Benedictio baculi pastoralis.

Sustentator humanæ imbecillitatis, Deus, benedic baculum istum, et quod in eo exterius designatur, interius in moribus famuli tui propitiationis clementia operetur. Per Dominum.

Cum datur baculus, episcopo dicat ordinator.

Accipe baculum pastoralis officii; et sis corrigendis vitiis pie sæviens, judicium sine ira tenens, in fovendis virtutibus auditorum animos demulcens, in tranquillitate severitatis censuram non deserens.

Benedictio annuli.

Creator et conservator humani generis, dator gratiæ spiritualis, largitor æternæ salutis, tu, Domine, emitte benedictionem tuam super hunc annulum, ut qui eum gestaverit, sit armatus virtute cœlestis defensionis, et proficiat ad salutem mentis et corporis. Per Dominum.

Alia benedictio annuli.

Sanctifica, quæsumus, Domine, annulum istum, ut famulus tuus N. gestator illius, quem in ordinem æqualem electum sacravimus, fide sit plenus, operatione sincerus, in reddendis atque claudendis mysteriis salubri sit semper consideratione discretus.

Ad annulum digito imponendum.

Accipe annulum, fidei scilicet signaculum, quatenus Dei sponsam, sanctam Dei videlicet ecclesiam, intemerata fide ornatus, illibate custodias.

Benedictio mitræ.

Deus, cujus providentia statuit ut mitra pontificis caput ornaret, misericordiæ suæ dono concedat, ut hoc capitis ornamentum ministerio bonorum operum ad ornatum animæ convertatur.

Cum datur mitra, dicatur.

Deus, qui mitræ pontificalis honore te voluit insignire, clementer annuat, ut quæ per mitræ cornua figurantur ad tutelam et ad salutem animæ, fortiter et prudenter corde tractes et ore. Per.

Data mitra, det ei codicem evangeliorum, dicens.

Accipe evangelium, et vade, prædica populo tibi commisso; potens est enim Deus augere tibi gratiam suam, qui vivit et regnat.

Deinde legatur evangelium.

Sequatur secretum.

Suscipe, Domine, munera quæ tibi offerimus pro famulo tuo, ut propitius in eodem tua dona custodias. Per Dominum nostrum.

Infra Canonem.

Hanc igitur oblationem servitutis nostræ, sed et cunctæ familiæ tuæ, quam tibi offerimus, etiam pro famulo tuo, quem ad episcopatus ordinem promovere dignatus es, quæsumus, Domine, ut placatus accipias, et propitius in eo tua dona custodias; ut quod divino munere consecutus est, divinis effectibus exsequatur.

Postcommunio.

Plenum, quæsumus, Domine, in nobis remedium tuæ miserationis operare, et tales nos esse perfice propitius, et sic foveri, ut tibi in omnibus placere valeamus. Per Dominum.

Alia missa in ordinatione episcopi.

Collecta. Deus, qui ad ineffabilis observantiam sacramenti famulorum tuorum præparas voluntates; donis tuis corda nostra purifica, ut quod sancta devotione est tractandum, sinceris mentibus exsequamur. Per.

Secretum. Hæc hostia, quæsumus, Domine, emundet nostra delicta, et sacrificium celebrandum subditorum tibi corpora mentesque sanctificet. Per.

In Canone.

Hanc igitur oblationem servitutis nostræ, sed et cunctæ familiæ tuæ, quam tibi offerimus etiam pro famulo tuo, quem ad episcopatus ordinem promovere dignatus es, quæsumus, Domine, ut placatus accipias, et propitius in eo tua dona custodias, ut quod divino munere consecutus est, divinis effectibus consequatur.

Postcommunio. Hæc nos communio, Domine, purget a crimine, et cœlestis remedii faciat esse consortes. Per Dominum.

Missa episcopi pro se in die ordinationis suæ.

Oratio. Deus, qui non propriis suffragantibus meritis, sed sola ineffabilis gratiæ largitate me familiæ tuæ præesse voluisti, tribue me tibi digne persolvere ministerium sacerdotalis officii, et ecclesiasticis convenienter servire ministeriis, plebemque mihi commissam, te in omnibus protegente, gubernare concede. Per Dominum.

Secreta. Ad gloriam, Domine, tui nominis annua festa repetentes sacerdotalis officii, hostiam tibi laudis offerimus, suppliciter exorantes, ut cujus ministerii vice tibi servimus immeriti, suffragiis reddamur accepti. Per Dominum.

Infra Canonem.

Hanc igitur oblationem quam tibi offero ego famulus tuus et sacerdos, ob diem in qua me dignatus es in ministerio sacro constituere sacerdotem, obsecro, Domine, placatus accipias; unde majestatem tuam exoro, ut quod in me largiri dignatus es, propitius custodire digneris.

Postcommunio. Repleantur consolationibus tuis, quæsumus, Domine, tuorum corda fidelium, pariterque et de Ecclesiæ præsule, et de suorum votorum plenitudine tibi referant actiones.

[INTHRONIZATIO ARCHIEPISCOPI.]

[In] inthronizatione archiepiscopi, quando ipse archiepiscopus defert pallium a sede Romana.

Oremus.

Deus, qui de excelso cœlorum habitaculo corda fidelium Spiritu Sancto corroborando illustras, archipræsulem nostrum, quem sanctitatis pallio decorasti; virtutum quoque cœlestium robore confirma, ut nos ejus exemplo et documento iter vitæ cœlestis ingredi, et cum eo regni tui consortes fieri mereamur. Per Dominum nostrum. In unitate ejusdem.

Dominus vobiscum.

Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, qui cum sis altissimus, humilis ad nos descendere dignatus es, te suppliciter exoramus, ut fastigio sacerdotii huic famulo tuo a te collato humilitatis dignitate promoveatur, et sicut in ministerio regiminis sui hanc sedem pontificalem ascensurus aggreditur, ita sedem pectoris ejus tuæ inhabitationis visitatione aggrediaris, quatenus solium tuæ sessionis, largiente gratia tua, exsistere mereatur; per te, Jesu Christe, qui cum co-æterno tibi Patre et Spiritu Sancto vivis et regnas Deus per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, qui de summo cœli fastigio omnia regnorum gubernacula regis, archipræsuli nostro dominium hujus cathedræ a te bonorum omnium largitore suscipienti, cœlestium tribue incrementa charismatum; quatenus oves tibi commendatas ita gubernet, ut cum fructu bonorum operum ad regnum sine fine mansurum cum illis, te donante, perveniat. Per Dominum.

In consecratione archiepiscopi priusquam pallio circumdetur, dicatur ab aliquo episcopo hæc oratio.

Domine Deus, Pater omnipotens, qui sola ineffabili gratiæ

tuæ largitate hunc famulum tuum N. populo tuo præesse jussisti, tribue ei, quæsumus, per gratiam Sancti Spiritus tui digne tibi persolvere ministerium officii sacerdotalis et ecclesiasticis convenienter servire sacramentis, plebemque sibi commissam ad gloriam tui sancti nominis digne gubernare. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Qua dicta, ponatur ei pallium super humeros, dicente episcopo.

Accipe pallium, summi sacerdotii Domini Dei tui signum, per quod undique vallatus atque munitus, valeas hostis humani tentamentis resistere, et omnes insidias ejus a penetralibus cordis tui divino munimine fultus procul abjicere, præstante Domino nostro Jesu Christo qui vivit et regnat.

Post hæc cum festiva processione ducatur ad altare Domini Salvatoris, choro psallente antiphonam, Firmetur manus tua, *vel responsorium,* Deum time.

Quo finito, dicatur hæc oratio cum

Dominus vobiscum.

Nostris, quæsumus, Domine, officiis clemens adesto, et famulo tuo N. archiepiscopo nostro, benedictionis tuæ gratiam concede, quem auctoritate apostolica, et mystico munere sacri pallii induere dignatus es, et ad summum sacerdotium promovere. Fac, Domine, quæsumus, ut sicut ceteros in ecclesia gradus honore præcellit, ita meritis et virtutibus augeatur. Per.

Deinde dicitur a Priore.

In Dei nomine. Amen. Auctoritate ejusdem, ego prior istius ecclesiæ Christi Cantuariæ, inthronizo te dominum archiepiscopum in hac Cantuariensi ecclesia, in qua idem Deus Dominus noster Jesus Christus custodiat introitum tuum ex hoc, nunc, et usque in sæculum.

Deinde ducatur ad cathedram pontificalem, et in ea cum honore mittatur, ubi eo sedente, et sex vel octo stantibus ante solium, modico in eorum medio existente spatio, eorum una medietas dicat hujus antiphonæ hanc partem,

Benedictus Deus, qui te pastorem elegit: in candida stola apostolatus tui te circumcinxit.

Respondeat altera medietas.

Benedictus qui in throno archiepiscopum te regnare constituit.

Item primi.

Fulgeas hac in gloria per longa hujus vitæ tempora.

Item secundi.

Donec a Domino Deo tuo invitatus possideas stolam immortalitatis in solio regni cœlestis.

Respondeat chorus, Amen.

Qua finita, dicatur oratio hæc ab uno episcopo.

Deus, qui ecclesiam tuam multiplici munerum tuorum largitate lætificas, concede famulo tuo N. quem hodierna die apostolicæ dignitatis sublimitate et sacratissimi pallii benedictione confirmasti, virtutum titulis pollere, morum et meritorum gratia clarescere, gregemque sibi creditum digne ac fideliter regere; quatenus cum eo mereatur, devicto sæculo, ad pascua vitæ perennis feliciter pervenire.

His dictis, missa celebretur.

APPENDIX.

II.

Fragment from the Pontifical of John [Russell] Bishop of Lincoln, Sæc. XV. *exeunt.**

1. The Consecratyon of Virgyns.
2. Benedictio Abbatissæ Electæ.

* From a Volume of Collectanea; British Museum, Lansdowne, 388.

APPENDIX.

II.

Fragment from the Pontifical of John [Russell] Bishop of Lincoln, Sæc. XV. *exeunt.**

1. The Consecratyon of Virgyns.
2. Benedictio Abbatissæ Electæ.

* From a Volume of Collectanea; British Museum, Lansdowne, 388.

THE CONSECRATYON OF VIRGINS.

Archidiaconus ad Virgines.

Ye wise and prudent maydens, pure and clene virgyns yn our Lord God, prepare and make redy yor lyghts. Loo, yor spouse Jesu Cryste, the sone of God, ys at hand. Come ye forthe and mete hym.

Tunc paulo accedentibus virginibus aperte et coram populo genu flectentibus, cum cereis ardentibus in manibus suis, dicat archidiaconus Episcopo.

Reverend fader in God, oure holy moder the chirch willing and requyryng that yt mought please yow to blysse and consecrate these virgyns and sanctymonyallis, and despouse and mary them to oure Lord Jesu Cryste, sone unto the high kyng Allmyghty God.

Episcopus ad Archidiaconum.

Know ye them worthy and mete to be despousid and maryed to so worthy and grete a kyng.

Archidiaconus Episcopo.

Reverend fader, as the knowelsage of man will permytt and suffer, I beleve and juge them by the assistans and help of o^r mercifull Lorde God to be apte and meet for this holy religion, and by his gracyous goodnes, ayd, and helps shalbe able to bear the burden and wayght of the same.

Episcopus ad circumstantes.

By the help and mercifull goodnes of hym that shall be ther spouse, o^r Lorde Jesu Criste, Savyo^r of all mankynde, we do electe and choose thes holy virgyns to be consecrate and blyssyd, and spiritually do despouse and marye the same unto o^r sayd soverayn Lord and Kyng, Savyo^r of all mankynde, o^r Lord Jesu Criste the Sone of God.

Episcopus ad Virgines.

Come ye forthe, holy virgyns, yn the name of o^r Lord God.

Virgines ad Episcopum.

We come, reverend fader.

Virgines surgentes seriatim veniant ad introitum chori ibi genuflectentes. Dicat episcopus eis secundo.

Come ye nare, virgyns yn o[r] Lord God.

Virgines ad Episcopum.

We come, reverend fader, w[t] most joyous and glad haste.

Episcopus ad virgines.

Come ye then yn the name of God, and I shall shew yow of the mercifull and infinite goodnes of our Savyo[r] God.

Virgines ad Episcopum.

Now we come w[t] all harte and mind, w[t] all reverens feare and dred, w[t] all hono[r] love and servys, that we may or can think, shew, or doo unto oure moste merciful Savyo[r] Jesu Criste, whoos most blissid face and vysage we desyo[r] above all things yn this worlde to see and beholde; most humbly besechyng hym of hys infynyte goodnes and mercy to gyve us grace and perseverance of this godly purpose and hevynly desyo[r] that we be yn, and duryng o[r] lyvys gracyously to conserve and kepe us his true hand maydyns, virgins, and spousessis accordyng unto hys most gracyous and mercyfull pleasure.

Deinde dicant singulæ virgines successive elevantes oculos ad sacramentum super altare vel ad cœlos.

O moste blissid Lord God, that arte yn hevyns, take us thy servants unto thy mercyfull grace accordynge unto thy promysse made unto all true virgyns, and that by thy helpe we may observe, kepe and truly fulfill thy wyll and pleasure in all vertue, holynesse, devotyon, and true realigion.

Quibus dictis a singulis, hortetur episcopus eas ad amplectendum et signandum sanctum propositum religionis et virginitatis, et prædicet quandam exhortationem et sermonem de virginitate et bona religione ; quo finito dicat Episcopus ad Virgines.

Wyll yow, holy virgyns, contynew and persever yn the godly purpose of kepying this holy virgynyte.

Virgines ad Episcopum.

Reverend fader, we will.

Episcopus ad virgines.

Wyll ye virgyns take upon yow to be blessyd and to be consecrate, and to be despousyd and spiritually maryed to o[r] Savyo[r] Jesu Criste, Sone unto the high and myghty kyng, God the fader of hevyn.

Virgines ad Episcopum.

We will, and moste humbly desyo[r] the same.

Episcopus ad virgines tenentes manus junctàs singillatim genuflectendo inter manus pontificis.

Episcopus interrogans generaliter.

Virgyns and maydens, will ye promysse and vowe to kepe perpetuall chastyte and virgynyte durynge yor lyffe.

Virgo ad Episcopum.

Reverend fader, we promysse, and shall vowe to kepe and observe the same.

Episcopus surgat, et ad suum locum redeat, et genuflectat. Omnibus sic per ordinem expeditis et ad sua loca reversis et genuflexis, interroget Pontifex omnes.

Wyll yow, doughters, promysse and vow to be obedyent unto yo[r] bisshoppe, to yo[r] Abbas and Soverayn, and to forsake everych of yow yo[r] owne proper will, and to obey yo[r] hedd yn all thyngs towchyng yo[r] relygyon and observance of the same and yn all other lawfull, honeste, and canonycall precepts; and w[t] a glad will to your powers at all tymys fulfill the same as nye as God shall gyve yow his grace.

Virgines ad Episcopum.

Reverend fader, I will, and promyse the same.

Episcopus ad virgines.

Wyll yow, maydens, take wylfull pouerte upon yow, and never to have properte, but for the love of God, to forsake this frayle and false worlde, the goods, rychys, and pleasure of the same.

Virgo ad Episcopum.

Reverend ffader, I wyll, and do promyse the same.

Episcopus ad Virgines.

Wyll yow, maydens, for the love of God, forsake everych of yow yo[r] fader, yo[r] moder, yo[r] kynsfolke and fryndys; and for hys love be contentyd to abide and dwell yn this monastery duryng yo[r] lyvys, unles thou be canonycally callyd owte of the same or lycencid by thy ordinary or Abbas.

Virgo ad Episcopum.

Reverend fader, I wyll, and do promyss the same.

Episcopus ad Virgines.

Wyll yow then, maydens, be clene and chaste of lyvyng, humble, lowly, and obedyent yn yor behavyor, not folowyng yor owne wyll, nether to foloo this frayle worlde nor pleaso^r of the same, and to forsake all this worlde, all kyth and kyn, and above all thyngs love, reverence, and hono^r yor lorde God, and gyve the holy unto Hym, and put yow holy yn hys mercyfull handys, tuysshon, and mercifull preservatyon.

Virgo ad Episcopum.

Reverend fader, I will, and promyss the same.

Episcopus ad Virgines.

Wyll yow maydens kepe this holy religyon here yn this monastery, the rules, the cerymones, and all the lawdabyll customes of the same.

Virgo ad Episcopum.

Reverend Fader, I wyll, and here before God and yow and afore all this honorable company, doo faythfully promyss to performe the same wythe all the other promysses afore rehersyd, as nye as God shall give me his grace thereunto.

Dicat episcopus.

Deo gratias.

Sic omnes singillatim respondeant ad interrogationes prædictas. His finitis, tunc pontifex ante altare genuflectet cum mitra, et ministri omnes genuflectent se. Virgines prosternant se, et litania cantetur a choro, et postquam dictum fuerit a choro,

Ut obsequium servitutis nostræ rationabile facias;

Te rogamus, audi nos,

surgat pontifex vertens se ad virgines prostratas, (et) tenens baculum pastoralem in sinistra manu, dicat pristino tono ut in Pontificali continetur.

Episcopus.

Ut præsentes ancillas tuas bene✠dicere, sancti✠ficare, et consec✠rare digneris *&c. ut ibi sequitur.*

Quibus dictis redeat pontifex ad accubitum, et cetera ut in libro. Cantetur hymnus, incipiens episcopus (sic)

Veni Creator Spiritus, *et cetera.*

Quo dicto redeant virgines ad primum locum unde primo venerant, et pontifex stans coram altare, deposita mitra, benedicat vestes virginum, prout continetur in Pontificali.

Episcopus.

Dominus vobiscum. *et cetera.*

Oremus. Deus æternorum bonorum. *et cetera.*

His expletis præparentur virgines cum benedictis vestibus, et illis indutæ binæ et binæ seriatim redeant a prædicto loco ad pontificem.

Dicant Virgines.

We contemps and despise this fals world, and do forsake all the pleasoʳ and dalyance of the same for the love we beare unto oʳ Savyoʳ Ihu Criste; whome we haue ynwardly seen, whome we haue and do eanterly above all worldly thyngs love.

Tunc coram pontifice demisso vultu genuflectent se. Et surgat pontifex cum mitra, et benedicat eas, dicens.

Benedicat vos Deus Pater ✠ et Filius ✠ et Spiritus Sanctus ✠ omni benedictione spirituali. Amen.

Tunc deponatur mitra, et dicat pontifex versus (ad) eas.

Oremus. Respice, Domine, *et cetera.*

Per omnia sæcula sæculorum *et cetera.*

Veni electa mea, *et cetera.*

Episcopus.

Come, ye electe maydens and virgyns, for yoʳ godly purpose and ynward clennes I shall present yow to Allmyghty God, whereunto wyll ye gyve yoʳ consents and good wills.

Virgines ad Episcopum.

Ye, reverend ffader.

Quibus dictis sedente episcopo cum mitra, præsententur coram pontifice per paranymphos genuflectentes et dicentes.

Virgines ad Episcopum.

Reverend fader, we be the ancillis and handmaydens of oʳ Savyoʳ Criste, wherfor we shew oʳ silvys but as vyle persons, reictyng and utterly forsakyng this frawdulent and dyssaytuous worlde; and for the love of oʳ sayd lorde Jesu Criste we be most joyous and glad to take on us servylyte, subjectyon, and all godly labors yn this worlde.

Episcopus ad Virgines.

Ye, my dowghters yn Cryste, will ye persiste and contynew yn the holy virgynyte and gostly purpose, and perpetually professe yoʳ self therunto.

Virgines ad Episcopum.

Reverend fader, we wyll; and faythfully promyse the same.

Episcopus ad Virgines.

Now let me see then the performans of yor promyse. Come and reade ye the worde of yor professyon.

Virgines singillatim legant professionem.

I, sister N., yn the presence of Allmyghty God, owr blissid lady, all angells and saynets of hevyn, and the holy saynte N., patron of thys monastery, and of yow reverend fader in God John Bisshope of Lyncoln and ordinary of thys dyoc̑, and yn the presence of all this honorable witness, I do vow, offer, and fully gyve my selff to Allmyghty God to serve hym duryng my lyffe naturall yn this monastery of N., dedicate yn the hono^r of N.; and for this yntent and purpose I here renounce for ever and utterly forsake the worlde and all properte of temporall substance and goods of the same and all oother worldly delytes and pleasurs, takyng upon me wylfull poverte. Do vowe also and promyse to lyve yn clene and pure chastyte duryng my lyff, to chaunge my secular lyff yn to regular conversatyon and religious maner; and farther do promyse and vow dew reverence and true obedience unto yow, reverend fader in God, N. Bisshope of Lyncoln, and yor successours bysshoppis, and unto my lady and moder, dame N. now abbas of this monastery of N.; and utterly from hensforth do forsake my own proper wyll, and never to foloo the same, but oonly to foloo the will of my superyor yn all lefull and canonicall commondements, and to observe this holy order and religion of saynete N. and all the laudabyll ordynances, constitutyons, and customys of the same and of this monastery, by the gracyous assistence of o^r Lord Jhesu Criste, in whome I put all my truste and affyance, and in witness of all thes promysses, I here do make a signe of the crosse w^t my owne hand to this my professyon, desyeryng yow alle to beare witnesse of the same.

Et faciat crucem super genu Episcopi.

Episcopus.

Syth then ye have here solempnye yn the temple of God afore His high majesty, yn the presence of all these honorable

peopull, madd yo[r] professyons and vowes to be the faythfull, true, chaste, obedient, and humble maydens and virgyns unto God; and hath here for his love forsakyn the world, yo[r] frynds and kinsfolks, yee and yo[r] selffs, and holy doth give yow unto his holy hands and mercyfull preservatyon, ye must then yn token of the same and that ye be despousid and maryed to hym were a vayle on yo[r] heds, yn token that ye utterly renownce and forsake the world, and a ryng on yo[r] fynger yn sygne and tokyn of the faythfull and perpetuall love, obsequy, and servyce ye bere unto hym.

Virgines ad Episcopum.

Reverend fader, we wyll, and for love of hym we most humbly desyre the same.

Episcopus ad Virgines.

Take then, thow chaste mayden and virgyn, this hooly vayle and syne of Criste on thy hed, yn token thou arte his spouses, and see thow beare it w[t] owte spott or blemysh of lyvyng afore the trybunall of the eternall juge God, before whome all creaturs doth bowe and do reverence, the hevenly creaturs, the erthly creaturs, and the creaturs of the hellys: that by the weryng here of this vayle ytt may be knowyn that thou haste contempnyd and utterly refusid this world, and that thow doiste verely, mekely, and w[t] all thy harte humbly submytt thy selff unto o[r] savyo[r] Criste as his true spouses, whome I most humbly beseich to defend yow from all adversyte and daunger, goostly and bodely, and bryng yow to the eternall lyff, and ther crowne the w[t] everlasting glory. Amen.

Respondent astantes, Amen.

Virgines.

My Savyo[r] Ihu Criste hathe markyd and electyd me to be hys humble servand and trew mayden, to the entent I shall never set my principall love, affectyon, nor mynde yn no worldly thyng, but onely yn hym.

His per singulas dictis, deposita mitra, Episcopus dicat.

Dominus vobiscum.

Oremus, *cum collecta.* Famulas tuas Domine, *et cetera.*

Accepta mitra, dicat Episcopus ad Virgines.

Now dowghters yn Criste sanctified and consecrate, which hath gyvyn up the world and all worldly pleasors for the entear love ye bere unto Allmyghty God, and for hys sake wyll take upon yow the clennes of chastyte, the subjectyon of voluntary obedyens, w^t^ all humblenes and constancy yn vertue, the payn of poverte, the burden of relygyon, want, prayer, fastyng, abstynency, temperancy, contemplatyon, study, pacyency, tollerancy, and suffrance w^t^ all dylygency how to please God, and all other realygyons and godly labors, not regardyng whate payns yor bodyes sustayn, to save yor precyous sowles and to please yor spouse Ihu Criste. Come ye, and be glad yn God; the payns of this present lyff are but shorte; yor reward shall be eternal glory. Come ye, ye shalbe despowsyd to the kyng of hevyn.

Virgines ad Episcopum.

Reverend fader, above all things yn this world we desyre the same.

Tunc pontifex accipiens annulum et accipiendo illam per manum, mittat annulum digito annulari dextræ manus virginis dicens.

Come, thow mayden, I here despouse and mary the to Ihu Criste the son of the father of hevyn, who kepe the w^t^owte blemyshe or blotte, bothe sowle and body. Haue, take here yn token of this spirituall spousage this ryng of fayth and fidelyte, the token of the holy goste, and that thow be callyd the spouses of God, yf thow serve hym faythfully and kepe thy self chaste and clene.

In nomine Patris ✠ et Filii ✠ et Spiritus ✠ Sancti. Amen.

Sic faciat per singulas Virgines.

Virgines simul dicant.

I am now spiritually despousid and maryed to that high pusante and myghty empero^r^ and kynge, to whom angells obeyths and servythe, of whoys' glory and bewty all creaturs yn hevyn dothe mervell and joye yn, and above all thyngs desyryth to see and beholde the same.

Omnibus sic seriatim desponsatis, genuflectant simul ostendentes dexteras manus dicentes.

In token of this spirituall and blyssyd spowsage I beare this ryng, wherby o^{r} Savyo^{r} Ihesu Criste shall adorne and gyve me the crowne of glory, if I truly w^{t} ymmaculate mynde observe and kepe the same holy spousage.

Tunc surgat pontifex cum mitra, et stans dicat hanc benedictionem.

Benedicat vos conditor cœli et terræ *et cetera.*

Oremus.

Da, quæsumus, omnipotens Deus, ut hæ famulæ tuæ, *et cetera.*

Oremus.

Te invocamus, Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus.

Finitis his collectis, virgines simul dicant.

Loo, now we see that we have desyeryd and that we ever hopyd to have. We be now spirytually despowsid unto hym that ys yn hevyn, whome here yn erthe w^{t} all o^{r} devocyons we have ever lovyd, for now he hath adornyd and bewtyfydd o^{r} sowles by the holy meryts of hys blyssyd passyon and most precyous blode which he shed for all mankynde.

Tunc episcopus dicat super eas inclinantes has benedictiones.

Deus plasmator corporum, *et cetera.*

Benedicat vos Deus Pater ✠ et Filius ✠ et Spiritus ✠ Sanctus omni benedictione, *et cetera.*

Deinde sedens cum mitra, publica voce ponat anathema, ne quis eas a divino officio abducat.

By the auctoryte of God and holy Churche, I doo here commound under payne of the greate curse and sentence, that no person or persons presume to vyolate, deflorysshe, or to defoyle none of these holy consecrate virgyns, nor to attempte to breke the chastyte they have vowyd to Allmyghty God, nor by word, persuasyon, deide, nor otherwise; nor that no person ynquyet, ne let them, whereby there myndys mowght be withdrawyn from goode relygyon, or ther love from ther maker and spowse ow^{r} Lorde Ihesu; but suffer them peasably to serve ther Lorde and God, to study and quyet them selffs yn hym, and to observe and kepe the holy rulys and religyon which they have professyd and vowyd themselffs unto.

Tunc prosequatur missa, et in offertorio offerat unaquæque ceream accensam ad manus episcopi, osculando ejus manum, et benedicat eis ; et genuflectent se demissis capitibus coram altare donec communicentur ; et finita missa, sedeat Pontifex in faldistorio dicens.

Dowghters and virgyns, now that ye are maryed and despowsed to hym that is above kyng and kaysoʳ, unto Ihesu Cryste, the sone of God, Kyng of hevyn and erthe, mete it is and so must yow from hensforthe yn tokyn of the same be callyd madame and ladye ; and if ye humbly and mekely observe yowr promyse thys made to yoʳ spowse God, he wyll crowne yow wᵗ a crowne that shall passe the crowns of golde or precyowse stone, wyth the crowne of glorye and hevenly joye besechyng hym of hys tender mercy to assyste and strenght yow in thys godly and holy professyon, that for the true observance of the same he may at the last day say unto everych of yow :

Veni electa mea: veni columba mea: veni sponsa mea: veni coronaberis:

Come my chosen mayden : come my humble virgyn : come my true spowses : come and take the crowne of glory in the fruytyon of my Godhed; whiche he graunte yow all. Amen.

Dicant omnes. Amen.

Dowghter abbes, ladye and mother of this monasterye, here I bequeth these ladyes now consecrate unto yow, and afore thies witnesse make delyverance of them to yoʳ hande, and here afore God charge yow wᵗ them; therfor see well how ye kepe them. See that ye kepe them yn vertue, yn clennes of lyffe, yn obedyence, and yn good religyon; see that none of them perysshe throgh or by yoʳ neglygence; and that ye present them clene, pure, and ymmaculate at the day of jugement afore the trybunall of ther spowse and Savyoʳ Ihu Criste, to whome ye shall then make answere and geve accompte for them, yoʳ sowle for thers, that if any of them peryssh by yoʳ defawte, ther spowse God shall requyre the blode of ther dampnatyon of yow, and [leave] yow there to perysshe wᵗ them: yff they by your diligency and moderly techyng doo gracyously prosper yn vertue and religyon, ye

thene shall w^t them receve yor crowne and meryte eternal glorye and joye: wherunto this mercyfull spouse Ihu Criste bryng them and us all. Amen.

Abbatissa ad Episcopum.

Reverend father yn God, this hye, wighty, and grate charge ye put unto me, puttyth me yn grate drede and feare, albe hit for that obedyence I owe unto God and yow I shall and here doo take upon me and shall observe the same, as nygh as God of hys mercyfull goodnesse shall geve me hys grace, trustyng yn hym that he gracyously wyll assyste me; and thereunto I shall do my beste endever and dylygency, and w^t the helpe of yor devote prayers the better, besechyng yow, father yn God, and all this honorable company to pray for me and them yn this holy religion to persever to the ende of ow^r liffe.

Dicat Episcopus.

Deo gratias.

Incipiant genuflectentes coram altare,

Te Deum laudamus, *et cetera.*

BENEDICTIO ABBATISSÆ ELECTÆ.

Sedeat episcopus in faldistorio coram altari. Præsentetur electa in Christo more illius loci dicens.

I N. by the grace of God electe, ordeyned and chosen Abbesse of this Monastery of N. of the order of N., promyse here afore God and all holy saynets and before all this honorable company here geðreade, fidelyte and true subjectyon, obedyence, and reverence to the mother church of N. and to yow, Reverend Father yn God, N. bisshop of the same; and to yowr successors busshoppes of that see, accordyng unto the institutyons of the holy canons, as God shall helpe me and this holy Evangelists. In signe and token whereof I doo here to this my professyon put and make the signe of the crosse.

Faciat crucem super professionem suam super genu episcopi, et tradat scedulam episcopo, et prosternat se super tapetam.

Cantetur litania, et postquam dixerit chorus.

Ut obsequium servitutis nostræ rationabile facias.

Te rogamus, audi nos.

surgat pontifex cum baculo pastorali in sinistra manu, (et) dicat super electam.

Ut hanc præsentem electam bene✠dicere digneris.

Chorus. Te rogamus, audi nos.

Ut hanc præsentem electam bene✠dicere et sancti✠ficare digneris.

Chorus. Te rogamus, audi nos.

Tunc iterum procumbat, et perficiatur litania cum Pater noster.

Surgat episcopus et dicat.

Et ne nos inducas in tentationem, *et cetera, ut in libro donec veniat ad hanc clausulam.* Accipe regulam, *dicens.*

Take here, ladye, the rules ordeynyd of holy fathers to rule and to kepe the which ys commyttyd by God unto the, as nyghe as God will geve the hys grace, and as the frayle nature will permytt and suffer. Take here the moderly overseyng and provydence of this the flock of God, and the cure and charge

of ther bodyes and of ther sowles. And be to them a mother, a guyder, and a faythfull governer, that by the mercyfull goodnesse of Allmyghty God and by thyne ensample of godly levyng thou mayst so leede and conducte them yn the lawes of God and observance of thy relygyon, that thow w[t] them may come to the everlastyng glory. Amen.

Procedatur in missa donec offertorium, ubi abbatissa offerat ad manus episcopi duo luminaria cerea ardentia. Tunc procedatur in missa, donec pontifex communicaverit seipsum, et tunc communicet electam et finita missa (ponat) in sua sede, si sit in proprio monasterio, dicens.

Take here, ladye, plenarye and full powre and auctoryte of all this monastery and of all therunto belongynge, ynwardly and owtewardly, spiritually and temporally: and here I geve unto the charge and cure of all the ladyes and sisters that now be and hereafter shalbe of and yn this monastery thy lyffe duryng, to kepe them pure and chaste virgyns, to kepe them true religious women yn veary obedyence, humblenesse, and mekenesse, to kepe them in the very trayne and pathe of this holy religyon whiche they ar and shalbe professyd unto; and over this I geve the charge to have dylygente watche and good eye on them, that they wander not abroad, and that they flee and eschew the worlde, idelnesse and all other occasyons of yll; that none of them doo perysh yn sowle ne body through th . . . . . . or negligence. And that thow see ther conversatyon to be good, vertuowse, honeste, clene, and religiowse, as thou shalt make answere for them at that dredfull day of jugement afore the tribunall of God: and see thou well to the owtewards affers, busynesse, of this monastery, and that itt do not dekaye under thyne hand, as thou will make answere therunto, that if thow well observe and kepe all the premysses, thy lawd shall not be only grete yn thys world, but thy meryte shalbe moche more afore God yn hevyn, wherunto Ihesus thi spowse bryng the and us. Amen.

Finis Abbatissæ Benedictionis.

APPENDIX.

III.

Three forms of the Office for the Consecration of the Oils and Chrism, according to the Use of Sarum.

1. The first is taken from the Pontificals numbered in the list given in the Preface to this Volume, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 22 and 33; that is, from the xiith century MSS containing the Office as arranged by Bishop Osmund; and the so-called Lincoln MS in the Cambridge University Library numbered 33 in the same list.

The Office in this last concludes; "Isto modo consecratur oleum et chrisma secundum usum Sarum."

2. The second is from the Consuetudinary of Bishop Osmund, and is copied from the 4th volume of Canon Rock's "Church of our Fathers," and Dr Todd's edition in the British Magazine vol. 31 p. 408.

3. The third is taken from the concluding pages of the Pontifical of Lacy, Bishop of Exeter, where it is given as the Sarum form. The Office as given in the body of that MS is very different.

I.

From the Pontificals of the xiith *century and others.*

Ipso die primo mane custodes ecclesiæ ordinent omnia quæ ad consecrationes oleorum sunt necessaria; tres videlicet ampullas de oleo mundissimo plenas, unam de oleo infirmorum, alteram ad catechumenos ungendos, tertiam vero ad consecrandum chrisma præparatam; prævideatque pontifex de balsamo. Unaquæque autem ampullarum discretionis titulum super se teneat inscriptum, Hoc est Oleum infirmorum, Oleum ad baptizandum, Oleum chrismatis.

Tunc una tantum sonetur campana, conveniantque ad ecclesiam populi gratia promerendæ absolutionis sive consecrandi olei et chrismatis. Moxque se presbyteri induant vestibus sacerdotalibus ad deducendum pontificem; similiter et quinque * diaconi totidemque subdiaconi ad peragenda sibi injuncta officia. Stentque in ordine suo singuli præparati, donec veniat episcopus. Cantor vero nihilominus in medio choro vestitus incipiat introitum, *Nos autem gloriari;* quem prosequantur universi cum psalmo et *Gloria Patri.* Procedatque episcopus ad altare cum processione festiva, præcedentibus ministris cum cereis, cum thuribulis et evangeliis; decantatoque *Kyrie eleyson,* inchoet pontifex *Gloria in excelsis Deo,* sequaturque collecta, *Deus a quo.* Tunc legatur epistola, deinde gradale. Procedente quoque ad evangelizandum diacono, præferantur luminaria et incensum more solito. Pronuntiatoque evangelio, inferat episcopus *Dominus vobiscum* et *Oremus.* Hic sequatur offertorium, et offerant qui voluerint; post hæc secreta agatur, et præfatio, et *Sanctus, Sanctus, Sanctus.* Dum dicitur *Te igitur,* procedant de sacrario ministri sacris vestibus induti per sex ordines, quia per sex ætates sæculi hodierna sunt mysteria præfigurata. In primo quidem ordine diaconi duo præcedentes bina efferant

* septem.—*Ely, Winton, Linc.*

vexilla, quasi sacro quadragesimali jejunio expiati contra versutas diaboli insidias pro deceptione primi parentis Adæ, Christi victoriam triumphantes pugnaturi, vel cœlum pro lapsa legione violenter intraturi. In secundo quoque, duo subsequantur ceroferarii, qui velut cœlestem proferentes splendorem, sanctam demonstrant ecclesiam super firmam petram stabilitam sicut arcam Noe in diluvio salvatam, vel populum gentium, vero diei lumine nunc illuminatum, uti tunc omnem nationem tetra caligine absorptam. In tertio æqua * asportentur thymiamatoria ac si holocausti cordis contriti et humiliati Domino thurificaturi, sicut Abraham in typo Christi, per oblationem Isaac, ac ut patriarchas per fidem et devotionem, Deo in odorem suavitatis complacuisse cognoscimus. In quarto etenim, ex sacrario divinæ Scripturæ pares libri evangelicæ pacis prodeant, denuntiantes arcam veteris legis in passione Domini clausam, ac legislatoris Moysis testamenta scisso velo patuisse, simul et novæ gratiæ ac veritatis evangelium lucidius sole per Jesum Christum ubique claruisse. In quinto siquidem tres quam speciosi pronuntiatores sancti evangelii comitentur, sindonibus circumamicti, ternas, in nomine Sanctæ Trinitatis, ante facies suas bajulantes quas supra retulimus ampullas, quarum duæ purissimi olei liquore erunt refertæ, singillatim ad singula mysteria benedictione pontificali consecrandæ, prima vero ad oleum infirmorum perfecta medicina ad effugandas quoque ægritudines et ad remissionem peccatorum, ut per apostolum instruimur: *Infirmatur quis in vobis? unguatur oleo salutari in nomine Domini, et alleviabit eum Dominus; et si in peccatis sit, dimittentur ei.* Secunda autem ad oleum sanctum, unctio spiritualis ad confirmandos quosque in pectore et inter scapulas, antequam baptizent homines in sacramento baptismatis regenerandos. Tertia siquidem liquidum similiter continebit oleum, quod balsami commixtione divinis sacramentis purificatum, chrisma efficiatur sanctificatum, ad consecrationes ecclesiasticas, ad promovendas dignitates, omnibus etiam ad spem vivam et beatæ regenerationis novitatem

* duo.—*Winton.*

transituris salubre et proficuum. In sexto videlicet, victoriosa et adoranda procedat crux dominica, una aut duæ, quasi præcedentium mystica mysteriorum præfiguratrix, quam in sexta ætate, Deus Dei Filius natus et in ea passus et sacri sanguinis lavacro sanctificavit, cujus victoria redemptoris nostri vexilla prodeunt, cujus splendore ecclesia sancta illuminatur, cujus aroma corticis vitalis spirans, nectare ubique fragrat, cujus virtute pacis et gaudii charismata evangelizantur, cujus signaculo baptismi mysterium et sacri chrismatis conficitur unguentum; per quam etiam ineffabilia universalis ecclesiæ sacramenta consecrantur.

Percantato quoque *Te igitur* secundum ordinem, et *veniæ, quæsumus, largitor admitte*, antequam dicatur *Per quem hæc omnia, Domine, semper bona creas*, appropinquans cum reverentia diaconus ampullam cum oleo infirmorum subministret episcopo, super quam ter crucis signum faciat episcopus, ac ter sufflet in ea, perficiatque exorcismum audientibus tantum qui secus altare stant ministris, minime dicens, *Dominus vobiscum* neque *Oremus*, sed ita directe,

Exorcizo te immundissime &c.

Benedictio olei infirmorum absque *Dominus vobiscum* et *Oremus.*

Omnipotens Deus, qui pro infirmorum &c.

Alia benedictio ut supra, *Emitte, quæsumus*, &c.

Hic removeatur ab altari dicatum oleum infirmorum a diacono, et peragatur missa usque quo perveniatur ad benedictionem super populum. Tunc secundus accedat diaconus, ampullam cum oleo ad baptizandum deferens, super quam ter crucis signum faciat episcopus, terque in ea sufflans, exorcismum olei ad baptizandum perficiat, qui circumstant tantum audientibus.

Exorcizo te creatura olei &c.

Deinde episcopus benedicat oleum, et dicat,

Dominus vobiscum, Oremus.

Domine Deus, Pater omnipotens, cujus unigenitus &c.

Oratio. *Deus, qui in virtute* &c.

Post hæc, revertente episcopo ad sedem suam, duo cantores decantent hymnum.

Audi, Judex mortuorum,
Una spes mortalium.
Audi voces proferentum,
Donum pacis prævium.

Et chorus respondeat.

O Redemptor, sume carnem
Temet concinentium.

Adsit nostris, Pater, votis,
Qui invisibiliter
Præ consortibus unxit te
Oleo lætitiæ.

Chorus. *O Redemptor.*

Adsit Flamen sacrosanctum,
Olim per diluvium
Qui ramum tulit olivæ
Ad arcam ecclesiæ.

Chorus. *O Redemptor.*

Arbor fœta alma luce,
Hoc sacrandum protulit:
Fert hæc prona præsens turba
Salvatori sæculi.

Chorus. *O Redemptor.*

Stans ad aram immo supplex
Infulatus Pontifex,
Debitum persolvit omne,
Consecrando chrismate.

Chorus. *O Redemptor.*

Consecrare tu dignare,
Rex perennis patriæ,
Hoc olivum, signum vivum,
Contra jura dæmonum.

Chorus. *O Redemptor.*

Ut novetur sexus omnis
Unctione chrismatis;
Et sanetur sauciata
Dignitatis gloria.

Chorus. *O Redemptor.*

Tota mente sacro fonte
Effugantur crimina ;
Uncta fronte, sacrosancta
Influunt charismata.
Chorus. *O Redemptor.*
Corde natus et parentis
Alvum implens virginis,
Præsta lucem ; claude noctem
Chrismatis consortibus.
Chorus. *O Redemptor.*
Sit hæc dies festa nobis
Sæculorum sæculis :
Sit sacrata laude digna,
Nec senescat tempore.
Chorus. *O Redemptor.*

Hoc dicto, revertatur episcopus ad altare, et deferatur a tertio diacono ampulla cum oleo quæ habet chrismatis inscriptionem et misceatur in ea balsamum. Super quam episcopus, ter crucis signum faciens terque in ea sufflans, conversus ad orientem ita benedicat chrisma dicens.*

Dominus vobiscum.

Oratio. *Oremus, fratres carissimi,* &c.

Alia oratio. *Domine Deus Sabaoth,* &c.

Alia oratio. *Omnipotens et incomprehensibilis,* &c.

Tunc dicat altiori voce.

Per omnia sæcula sæculorum, &c.

Præfatio. *Vere dignum, Æterne Deus, qui in principio* &c.

Post has benedictiones idem diaconus eandem chrismatis ampullam sindone qua indutus est co-operiat, eandemque in dextera parte altaris quousque *Agnus Dei* canitur, stans cum reverentia, teneat.

* *Ely in margin, Winton and Worcester :—*

Hæc commixtio liquorum fiat omnibus perunctis propitiatio et custodia salutaris in sæcula sæculorum. Amen.

Hoc dicto, vertat se episcopus ad altare, et incipiat festive.

Veni, Creator.

Dominus vobiscum. &c.

Hic vertat se episcopus ad altare, et dicat alta voce.

Per omnia sæcula sæculorum.

Tunc diaconus qui evangelium legit, dicat.

Humiliate vos ad benedictionem.

Data benedictione, dicatur,

Et Pax ejus sit semper vobiscum.

Tunc cantor incipiat *Agnus Dei.*

Et deferatur episcopo vas chrismatis a diacono ad deosculandum, * ac succedant fratres secundum ordinem ad pacem; deinde ad sanctum chrisma deosculandum. Et accedant omnes ad communionem sanctam. Sicque cantor inchoet communionem.

Hoc Corpus quod pro vobis traditur.

Communicatis autem fratribus et qui voluerint de populo, et adorata et deosculata sacri chrismatis ampulla, prædicti tres diaconi cum devotione in sacrarium reportent ac loco opportuno in salvationem reponant. Sanguis vero eodem die penitus consumatur. De oblatis tot reserventur in crastinum quæ omnibus possint sufficere ad communicandum. Celebrata missa episcopus, præcedente processione cum qua ad altare venit, vadat ad locum constitutum ibique reponat corpus Domini, incensato ipso loco et ante repositionem et post repositionem.

* *C. C. C.* 146 (*Worc.*) *in margin in hand-writing of same date*:— et osculetur illud episcopus, et dicat, *Ave sanctum Chrisma.*

From the Pontifical of Lacy, Bishop of Exeter, circa 1420.

QUALITER CONSECRETUR OLEUM INFIRMORUM, OLEUM SANCTUM, ET CHRISMA IN ECCLESIA SARUM.

Est notandum quod episcopus, antequam dicat, *Per quem hæc omnia,* subtrahat se paululum ab altari versa facie ad austrum.

Tunc dicat unus archidiaconus alta voce sic vocando, *Oleum infirmorum.* Quo vocato, accedat quidam archidiaconus per medium chori ad altare, quem præcedat minister deferens oleum infirmorum, præcedente alio ministro cum vexillo.

Deinde episcopus super ampullam ipsam ter signum crucis faciat, et ter sufflet in ea, ministro oleum deferente.

Deinde perficiat exorcismum, audientibus tantum ministris qui secus altare stant, sine *Dominus vobiscum,* sine *Oremus:* sicut fit Judæi exorcismus: sed ita directe, *Exorcizo,* &c.

Hic removeatur dicatum oleum, et archidiaconus cum suis ministris eo modo quo accessit, recedat.

Deinde peragatur missa hoc modo. *Per quem hæc omnia.*

Post fractionem vocat archidiaconus ut prius, *Oleum sanctum.* Quo vocato, accedat alius archidiaconus eo modo et ordine, quo prior archidiaconus accessit, cum ampulla continente oleum sanctum, super quam ter signum crucis faciat, et ter sufflet in ea, et sic perficiat exorcismum olei modo supradicto ad baptizandum, audientibus tantum ministris. *Exorcizo te creatura* &c.

Hoc facto, redeat archidiaconus cum dicato oleo, cum suis ministris eodem modo quo supra.

Post hæc revertatur episcopus ad sedem suam ad quiescendum.

Deinde dicat archidiaconus sic vocando alta voce, *Oleum chrismatis.* Deinde præparentur ministri per sex ordines ad

deportandum chrisma. In primo ordine, præcedant vexilla tria. In secundo, duo ceroferarii albis indutis. In tertio, duo thuribularii in simili habitu. In quarto, duo subdiaconi deferentes duos codices evangelii. In quinto, diaconus ampullam cum oleo deferat ad chrisma consecrandum, supra quam deportetur tabernaculum. In sexto ordine, duo cruces deportentur a duobus acolythis, albis indutis cum amictibus, sub tabernaculo, uno a dextris, et altero a sinistris ampullam deferente. Deinde archidiaconi, archidiacono in medio constituto, et ita ad altare processionaliter accedant.

Et ante idem tabernaculum præcedant duo pueri, cantantes in superpelliceis præcedentes ampullam chrismatis hymnum, *O Redemptor.*

Qui dum cantant dum se moveant, choro cantante, parumper procedant, ita quod in ultimo versu permaneant ad gradum altaris coram episcopo, et chorus prosequatur post unumquemque versum, scilicet *O Redemptor.*

Et cum pervenerint ad versum *Stans ad aram*, surgat episcopus et inclinet se coram altari, videlicet in medio, dum versus cantetur.

Cantato versu redeat episcopus ad sedem suam.

Hymno cantato revertat episcopus ad altare, et porrigatur ei ampulla cum oleo, quæ habet chrismatis inscriptionem. Deinde misceatur in ea balsamum ab episcopo, sic dicente secreto, *Hæc commixtio.*

Tunc statim episcopus incipiat genuflectendo hymnum *Veni Creator*, et ita cantetur totus hymnus, ut primus versus a clericis secus altare cantetur: secundus a toto choro, et ita alternatim cantetur.

Quo cantato surgat episcopus conversus ad orientem in dextro cornu altaris, ter signum crucis faciens super ampullam, et ter sufflans in ea, ita exorcismum prosequatur cum nota. *Exorcizo te*, &c.

Postea dicat episcopus benedictionem cum *Dominus vobiscum* cum nota. *Oremus, fratres carissimi.*

Quibus dictis, dicat episcopus altiori voce præfationem, ut continetur in Pontificali.

His peractis, minister ampullam chrismatis deferens cum sindone qua præcinctus est, cooperiat eam et in dextera parte altaris, quousque *Agnus Dei* cantetur, cum reverentia teneat.

Interim episcopus se revertat ad altare et dicat alta voce *Per omnia sæcula sæculorum.* et diaconus dicat *Humiliate vos*, &c.

Sequatur benedictio super populum.

Post benedictionem dicat episcopus. *Et pax ejus.*

Cantor incipiat *Agnus Dei.*

Cantata tota, adorata et deosculata sacri chrismatis ampulla, redeat archidiaconus cum suis ministris eadem via qua accessit, et eandem ampullam reportet, ac loco opportuno in salvationem reponat cum ceteris ampullis.

Deinde incipiat cantor antiphonam, *Calicem.*

III.

From Bishop Osmund's Treatise.

civ.

DE MODO CONFICIENDI CHRISMA.

Eodem die ad introitum missæ, procedat episcopus, cum processione festive ordinata, ad altare ut in aliis duplicibus festis. Assistant etiam ei duæ de excellentioribus personis in capis sericis ad deducendum eum ad altare, qui intersint confessioni, unus a dextris, reliquus a sinistris, locis tamen reservatis principali diacono et subdiacono, qui facta absolutione abscedant. Deinde peragatur servitium solito more usque *Te igitur*.

Episcopo itaque dicente *Te igitur*, ordinentur ministri in ecclesia tres, amictibus et albis tantum induti, tria deferentes vexilla, et alii tres ministri diaconi simili habitu, tribus sindonibus præcincti humeros ad deferendum tres ampullas oleo plenas mundissimo, unam de oleo infirmorum, aliam de oleo sancto, tertiam ad consecrandum chrisma. Unaquæque ampullarum discretionis titulum habeat super se scriptum; prima, Oleum infirmorum, Oleum sanctum, Chrisma. Unus etiam sit in albis ad deferendum tabernaculum sericum. Tres quoque archidiaconi in capis sericis, scilicet archidiaconus, Berkesire, et duo vice unius Wiltescire; tertius archidiaconus Dorsete; singulis singulas ampullas implentibus oleo a se ad hoc comparatas; percantatoque *Te igitur* usque *sed veniæ quæsumus largitor admitte*, antequam dicatur, *Per quem hæc omnia Domine semper bona creas*, archidiaconus Berkensis accedat per medium chori ad altare, quem præcedat minister deferens oleum infirmorum, præcedente etiam alio ministro cum vexillo.

Deinde episcopus ter crucis signum super ampullam ipsam

faciat, et ter sufflet in ea, ministro oleum deferente ei subministrante.

Deinde perficiat episcopus exorcismum, audientibus tantum ministris qui secus altare sunt; sine *Dominus vobiscum* et sine *Oremus.*

His peractis, archidiaconus cum suis ministris eo modo quo accessit discedat.

Deinde peragatur missa usque quo perveniatur ad benedictionem super populum. Tunc accedat archidiaconus Wiltescire eo modo et ordine quo alius archidiaconus accessit, cum ampulla continente oleum sanctum, super quam ter crucis signum faciat episcopus et ter sufflet in ea; et sic olei exorcismum ad baptizandum modo prædicto perficiat.

Postea orationem dicat episcopus super oleum, cum *Dominus vobiscum* et cum *Oremus.*

Post hæc, revertente pontifice ad sedem suam, præparentur ministri per sex ordines, ad deportandum chrisma.

In primo ordine procedant vexilla; in secundo, duo ceroferarii albis induti; in tertio, duo thuribularii in simili habitu; in quarto, duo subdiaconi a latere episcopi venientes, habitu non mutato, deferant duos codices evangelii; in quinto, diaconus ampullam cum oleo deferat ad chrisma consecrandum, super quam deportetur tabernaculum; eundem etiam præcedant duo pueri in superpelliceis, cantantes hymnum *O redemptor,* et alios versus qui sequuntur; choro semper repetente primum versum; in sexto ordine duæ cruces deportentur a duobus acolythis ad altare ministrantibus, habitu non mutato, sub tabernaculo, una a dextris deferentis ampullam, alia a sinistris; ipsam ampullam subsequentes deinde archidiaconi; archidiacono Dorsete in medio constituto; et ita processionaliter ad altare accedant.

Hymno dicto, revertatur episcopus ad altare, et porrigatur ei ampulla cum oleo, quæ habet inscriptionem chrismatis. Deinde misceatur ei balsamum ab episcopo, super quæ ter episcopus crucis signum faciens et ter sufflans in ea, conversus ad orientem in dextro cornu altaris, ita benedicat chrisma, dicens alta voce, *Veni Creator Spiritus,* cum genuflexione

et ita totus hymnus cantetur ut primus versus a clericis secus altare stantibus cantetur, secundus, a toto choro, et ita alternatim hymnus cantetur. Quo dicto, subsequatur benedictio, scilicet, *Hæc commixtio liquorum* et cetera. Deinde, oratio cum *Dominus vobiscum* et ceteræ orationes sequentes.

Quibus dictis, episcopus dicat alta voce,

Per omnia sæcula sæculorum;

Dominus vobiscum;

Sursum corda;

Gratias agamus,

cum sequente præfatione.

Post prædictas benedictiones, minister ampullam chrismatis deferens, cum sindone qua præcinctus est co-operiat, eamque in dextera parte altaris quousque *Agnus Dei* cantetur, cum reverentia teneat.

Postea episcopus dicat alta voce, *Per omnia sæcula:* deinde dicat diaconus qui evangelium legit, *Humiliate vos ad benedictionem;* deinde sequatur benedictio super populum.

Post benedictionem dicat episcopus, *Et pax ejus.*

Tunc cantor incipiat *Agnus Dei;* et deferatur vas chrismatis a prædicto ministro episcopo deosculandum. Postea etiam loco pacis in chorum deferatur eo ordine quo chorus solet thurificari.

Sic ut cantor inchoet communionem, et ita servitium debito more compleatur.

With regard to the Offices earlier than the time of Bishop Osmund, upon which his arrangement was made, I may briefly say that, as far as I am aware, they are,—

1. The Form in Egbert's and the Jumièges Pontifical. This will be found printed in Egberts's Pontifical; Surtees Society, vol. 27.
2. That in Leofric A and Archbishop Dunstan.

(a.)

Leofric, folio 287.

Feria v. in Cœna Domini.

Conficitur chrisma in ultimo ante missam. Antequam dicatur, *Per quem hæc omnia, Domine, semper bona creas,* levantur duæ ampullæ quas offerunt populi, et benedicit tam dominus Papa quam omnes presbyteri.

Benedictio, *Emitte,* &c.

Incipit benedictio chrismatis principalis.

Sursum corda:

R. *Habemus ad Dominum.*

Gratias agamus Domino Deo nostro.

R. *Dignum et justum est.*

Vere dignum. Æterne Deus, qui in principio. &c.

Exorcismus olei.

Deus, qui virtute, &c.

(b.)

Archbishop Dunstan.

In Cœna Domini.

In Cœna Domini taciat episcopus consecrationem olei infirmorum in ultimo ad missam, antequam dicatur, *Per quem hæc omnia, Domine, semper bona creas;* et levantibus ministris ampullas his versibus cum suis sacerdotibus, benedicat, *Emitte, Domine, Spiritum,* &c.

Post missam hanc principalem chrismatis benedictionem, litanias præcinens, faciat episcopus, dicens,

Dominus vobiscum;
Resp. *Et cum Spiritu tuo.*
Sursum corda;
Resp. *Habemus.*
Gratias.
Resp. *Dignum.*
Vere dignum usque *Æterne Deus, qui in principio,* &c.
Incipit exorcismus olei ad baptizandum.
Deus qui virtute, &c.
Item alia. *Clementiam tuam, Pater piissime,* &c.

III.

The form of the Ordo Romanus printed by Hittorp.
This is found in Leofric B; Vitell. E 12; Tiberius C 1.

I will only add, that in the later Pontificals which have this form, there are considerable variations from the Sarum in this Office:—

1. in the Coventry MS.
2. in the two London Pontificals; Lansdowne 451 and C. C. C. C. 79.
3. in Lacy and MS Tanner 5.
4. in Archbishop Chichele's MS.

APPENDIX.

III.

Form for the Coronation of King Ethelred.

This form is found almost identically in three Pontificals, MS Claud. A. III in the British Museum, the Pontifical of Archbishop Robert at Rouen, and that of Archbishop Becket at Douai. In the first of these is a marginal note, "Coronatio Ætheldredi Regis Anglosaxonum." It differs from the Office in Dunstan's Pontifical and that in MS CCCC. 146 only in slight additions to the rubrics.

This Office has been printed in Selden's "Titles of Honour," and in Taylor's "Glory of Regality;" but imperfectly, as a leaf is lost from the English MS. It is here given complete from the two MSS now in France.

It may be worth while adding, that as far as the Pontificals go, the Coronation Forms divide into four classes:—

(a.) sæc. viii. ix. x. ineunt.

This is given in Egbert, the Jumièges Pontifical and Leofric A.

The chief ceremonies are:—

Unction of the head;

Delivery of sceptre;

rod;

helmet.

This form is printed in Egbert's Pontifical; Surtees Society, vol. xxvii.

(b.) sæc. x exeunte, xi.

Found in Archbishop Dunstan, MS CCCC. 146, Archbishop Robert, MS Claud. A. iii., Archbishop Becket.

This has :—

Unction as before;

Delivery of ring;

sword;

crown;

sceptre;

rod.

MS CCCC. 44 varies a good deal from these in the prayers. It gives the antiphons throughout. It adds the

Delivery of the pall.

(c.) sæc. xii. xiii.

This is found in the Hereford and Glasgow Pontificals, in MS. Claud. A. III, the Dublin MS, the Ely Pontifical in the Library of Trinity College, Cambridge, the Winchester book in the Cambridge University Library, the Harleian MS 561 and in de Martivall.

This is stated in MS Claud. A. III. to have been the form used at the Coronation of Henry I, and probably is the arrangement of Bishop Osmund.

In these is prescribed:—

Unction of hands with oil;

head, breast, shoulders and arms with oil and [chrism;

and the delivery of the sword;

bracelet;

pall;

crown;

ring;

sceptre;

rod.

This form is printed in this volume p. 214 in de Martivall's Pontifical.

(d.) sæc. xiv. xv.

Found in the Westminster Pontifical, the supposed Lincoln MS in the Cambridge University Library (Mm. iii. 21), Lacy's Pontifical, and MS Lansdowne 451.

Of these, the Lincoln MS appears, by the additional matter it contains, to be the latest.

The Westminster Pontifical gives this as the form used for Edward II.

This form does not vary from the previous in the unction and list of things delivered.

It is printed in Mr Maskell's "Monumenta Ritualia."

(e.) sæc. xiv. exeunt. xv.

This is found in the "Liber Regalis" and Bishop Clifford's Pontifical. It was the form used for Richard II.

The Liber Regalis has been printed in a volume presented by Lord Beauchamp to the Roxburghe Club and a full collation of it is given by Mr Maskell in the "Monumenta Ritualia."

The Coventry and Bangor books, Archbishop Chichele's and Archbishop Bainbridge's Pontificals, as well as MS Tanner 5, have no Coronation Office.

[CONSECRATIO REGIS.]

Incipit consecratio regis, quem de conventu seniorum per manus perducant duo episcopi ad ecclesiam. Et clerus hanc decantet Antiphonam, duobus episcopis præcanentibus.

Firmetur manus tua.

Gloria Patri.

Perveniens rex ad ecclesiam prosternat se coram altare, et hymnizetur Te Deum laudamus, Te Dominum confitemur. *Quo fine tenus hymnizato, rex erigatur de solo, et ab episcopis, et a plebe electus, hæc tria se servaturum jura promittat, et clara voce coram Deo omnique populò dicat.*

Hæc tria populo Christiano et mihi subdito in Christi promitto nomine.

In primis, ut Ecclesia Dei et omnis populus Christianus veram pacem nostro arbitrio in omni tempore servet.

Aliud, ut rapacitates et omnes iniquitates omnibus gradibus interdicam.

Tertium, ut in omnibus judiciis æquitatem et misericordiam præcipiam, ut mihi et vobis indulgeat suam misericordiam clemens et misericors Deus, qui vivit et regnat.

His peractis, omnes dicant Amen, *et hæ sequantur orationes, a singulis episcopis singulæ super regem dicendæ.*

Te invocamus, Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus, ut hunc famulum tuum ill. quem tuæ divinæ dispensationis providentia in primordio plasmatum usque hunc præsentem diem juvenili flore lætantem crescere concessisti, eum tuæ pietatis dono ditatum, plenumque gratia veritatis de die in diem coram Deo et hominibus ad meliora semper proficere facias, ut summi regiminis solium gratiæ supernæ largitate gaudens suscipiat, et misericordiæ tuæ muro ab hostium adversitate undique munitus, plebem sibi commissam cum pace propitiationis et virtute victoriæ feliciter regere mereatur, per Dominum nostrum Jesum.

Alia oratio.

Deus, qui populis tuis virtute consulis, et amore dominaris,

da huic famulo tuo ill. spiritum sapientiæ cum regimine disciplinæ, ut tibi toto corde devotus in regni regimine maneat semper idoneus, tuoque munere ipsius temporibus securitas ecclesiæ dirigatur, et in tranquillitate devotio Christiana permaneat, ut in bonis operibus perseverans, ad æternum regnum te duce valeat pervenire. Per.

Alia oratio.

In diebus tuis oriatur omnibus æquitas et justitia, amicis adjutorium, inimicis obstaculum, humilibus solatium, elatis correctio, divitibus doctrina, pauperibus pietas, peregrinis pacificatio, propriis in patria pax et securitas. Unumquemque secundum suam mensuram moderate gubernans, te ipsum sedulus discutias, ut superna irrigatus compunctione toto populo Christi placita præbere vitæ possis exempla, et per viam veritatis cum grege gradiens tibi subdito, opes frugales abundanter acquiras. Simul ad salutem non solum corporum sed etiam cordium a Deo concessa cuncta accipias. Sicque in te cogitatum animi consiliumque omne componas, ut plebis gubernacula cum pace simul et sapientia semper invenire videaris; Christo auxiliante præsentis vitæ prolixitatem percipias, et per temporalia bona usque ad summam senectutem pervenias, hujusque fragilitatis finem perfectum ab omnibus vitiorum vinculis supernæ pietatis largitate transcendas, et infinitæ prosperitatis præmia perpetua angelorumque æterna commercia consequaris. Per.

Consecratio regis ab episcopo qui arcem tenuerit super eum dicenda.

Omnipotens sempiterne Deus, creator ac gubernator cœli et terræ, conditor et dispositor angelorum et hominum, rex regum et dominus dominorum, qui Abraham fidelem famulum tuum de hostibus triumphare fecisti, Moysi et Josuæ populo tuo prælatis multiplicem victoriam tribuisti, humilem quoque David puerum tuum regni fastigio sublimasti, eumque de ore leonis et de manu bestiæ atque Goliæ sed et de gladio maligno Saul et omnium inimicorum ejus liberasti, et Salomonem sapientiæ pacisque ineffabili munere ditasti, respice propitius ad preces nostræ humilitatis, et super hunc famulum tuum ill. quem supplici devotione in regem Anglorum vel Saxonum

pariter eligimus, benedictionum tuarum dona multiplica, hunc dextera tuæ potentiæ semper ubique circumda, quatenus prædicti Abrahæ fidelitate firmatus, Moysis mansuetudine fretus, Josuæ fortitudine munitus, David humilitate exaltatus, Salomonis sapientia decoratus, tibi in omnibus complaceat, et per tramitem justitiæ inoffenso gressu semper incedat. Hic totius regni Anglorum vel Saxonum ecclesiam deinceps cum plebibus sibi annexis ita enutriat ac doceat, muniat et instruat, contraque omnes visibiles et invisibiles hostes idem potenter regaliterque tuæ virtutis regimine administret, ut regale solium, videlicet Anglorum vel Saxonum sceptrum, non deserat, sed ad pristinæ fidei pacisque concordiam eorum animos te opitulante reformet, ut populorum debita subjectione fultus, condigno amore glorificatus, per longum vitæ spatium paternæ apicem gloriæ tua miseratione stabilire et gubernare mereatur. Tuæ quoque protectionis galea munitus, et scuto insuperabili jugiter protectus, armisque cœlestibus circumdatus, optabilis victoriæ triumphum de hostibus feliciter capiat, terroremque suæ potentiæ infidelibus inferat, et pacem tibi militantibus lætanter reportet. Virtutibus, Christe, hunc, quibus præfatos fideles tuos decorasti, multiplici honoris benedictione condecora, et in regimine regni sublimiter colloca, et oleo gratiæ Spiritus Sancti perunge. Per. In unitate ejusdem.

Hic unguatur oleo, et hœc cantetur Antiphona.

Unxerunt Salomonem Sadoch sacerdos et Nathan propheta regem in Gion, et accedentes læti dixerunt: Vivat rex in æternum.

Alia Oratio.

Christe, perunge hunc regem in regimen, unde unxisti sacerdotes, reges, et prophetas, ac martyres, qui per fidem vicerunt regna, et operati sunt justitiam, atque adepti sunt repromissiones. Tua sacratissima unctio super caput ejus defluat, atque ad interiora descendat, et cordis illius intima penetret, et promissionibus quas adepti sunt victoriosissimi reges gratia tua dignus efficiatur, quatenus et in præsenti sæculo feliciter regnet, et ad eorum consortium in cœlesti regno perveniat. Per.

Deus, electorum fortitudo, et humilium celsitudo, qui in primordio per effusionem diluvii crimina mundi castigare voluisti, et per columbam ramum olivæ portantem pacem terris redditam demonstrasti, iterumque Aaron famulum tuum per unctionem olei sacerdotem sanxisti, et postea per hujus unguenti infusionem ad regendum populum Israeliticum sacerdotes ac reges et prophetas perfecisti, vultumque ecclesiæ in oleo exhilarandum per propheticam famuli tui vocem David esse prædixisti; te quæsumus, omnipotens Pater, ut per hujus creaturæ pinguedinem, hunc servum tuum sanctificare tua benedictione digneris, eumque in similitudinem columbæ pacem simplicitatis populo sibi subdito præstare, et exempla Aaron in Dei servitio diligenter imitari, regnique fastigia in consiliis scientiæ et æquitate judicii semper assequi, vultumque hilaritatis per hanc olei unctionem, tuamque benedictionem, te adjuvante, toti plebi paratum habere facias. Per.

Alia oratio.

Deus Dei Filius, Jesus Christus, Dominus noster, qui a Patre oleo exsultationis unctus est præ participibus suis, ipse per præsentem sacri unguinis infusionem Spiritus Sancti Paracliti super caput tuum infundat benedictionem, eandemque usque ad interiora cordis tui penetrare faciat, quatenus hoc visibili et tractabili dono invisibilia percipere, et temporalia regna justis moderaminibus exsecutus, æternaliter cum eo regnare merearis, per Dominum nostrum Jesum Christum.

Hic detur annulus, dicaturque regi.

Accipe annulum, signaculum videlicet sanctæ fidei, soliditatem regni, augmentum potentiæ, per quam scias triumphali potentia hostes repellere, hæreses destruere, subditos coadunare, et catholicæ fidei perseverabilitati connectere. Per.

Alia oratio.

Deus, cujus est omnis potestas et dignitas, da famulo tuo propriæ suæ dignitatis effectum, in qua te remunerante permaneat, te semper timeat, tibique jugiter placere contendat. Per.

Quando gladio cingitur, hæc antiphona dicetur.

Confortare, et esto vir, et observa mandata Domini Dei tui

ut ambules in viis ejus, et custodias cærimonias ejus, et præcepta ejus, et testimonia, et judicia, et quocunque te vertaris confirmet te Deus.

Tunc dicatur regi.

Accipe hunc gladium cum Dei benedictione tibi collatum, in quo per virtutem Spiritus Sancti resistere et ejicere omnes inimicos tuos valeas et cunctos sanctæ Dei ecclesiæ adversarios, regnumque tibi commissum tutari, atque protegere castra Dei, per auxilium invictissimi triumphatoris Domini nostri Jesu Christi. Qui cum Patre. In unitate Spiritus Sancti.

Post datum gladium oratio,

Deus, qui providentia tua cœlestia simul et terrena moderaris, propitiare Christianissimo regi nostro ill. ut omnis hostium suorum fortitudo virtute gladii spiritualis frangatur, ac te pro illo pugnante, penitus conteratur. Per.

Hic coronetur rex, eique dicatur.

Coronet te Deus corona gloriæ, atque justitiæ honore, et opere fortitudinis, ut per officium nostræ benedictionis cum fide recta, et multiplici bonorum operum fructu, ad coronam pervenias regni perpetui, Ipso largiente cujus regnum permanet in sæcula sæculorum. Amen.

Oratio super regem, postquam corona fuerit imposita super caput ejus.

Deus perpetuitatis, dux virtutum, cunctorum hostium victor, benedic hunc famulum tuum ill. tibi caput suum humiliter inclinantem, et prolixa sanitate et prospera felicitate eum conserva, et ubicumque vel pro quibuscumque auxilium tuum invocaverit, cito adsis, et protegas, ac defendas. Tribue ei, quæsumus, Domine, divitias gratiæ tuæ, comple in bonis desiderium ejus, corona eum in misericordia, tibique Domino pia devotione jugiter famuletur, per Dominum nostrum.

Hic detur regi sceptrum, eique dicatur.

Accipe sceptrum, regiæ potestatis insigne, virgam scilicet regni, rectam virgam virtutis, qua te ipsum bene regas, et sanctam ecclesiam, populum videlicet Christianum tibi a Deo commissum, regia virtute ab improbis defendas. Pravos corrigas, rectos pacifices, et ut viam rectam tenere possint,

tuo juvamine dirigas, quatenus de temporali regno ad æternum regnum pervenias, ipso adjuvante cujus regnum et imperium sine fine permanet in sæcula sæculorum.

Oratio super regem postquam datum fuerit ei sceptrum.

Omnium, Domine, fons bonorum, cunctorumque, Deus, institutor profectuum, tribue, quæsumus, famulo tuo ill. adeptam bene regere dignitatem, et a te sibi præstitum honorem dignare corroborare. Honorifica eum præ cunctis regibus Britanniæ, uberi eum benedictione locupleta, et in solio regni firma stabilitate consolida. Visita eum in sobole, et præsta ei prolixitatem vitæ. In diebus ejus superoriatur justitia, ut cum jocunditate et lætitia æterno glorietur in regno. Per.

Hic regi virga detur, eique dicatur.

Accipe virgam virtutis atque æquitatis, qua intelligas mulcere pios, et terrere reprobos; errantes viam doce, lapsisque manum porrige, disperdasque superbos, et releves humiles, ut aperiat tibi ostium Jesus Christus Dominus noster, qui de se ipso ait, Ego sum ostium, per me si quis introierit salvabitur: et ipse qui est clavis David et sceptrum domus Israel, qui aperit et nemo claudit, claudit et nemo aperit, sit tibi adjutor, qui educit vinctum de domo carceris, sedentem in tenebris et umbra mortis, ut in omnibus sequi merearis eum de quo propheta David cecinit, Sedes tua Deus in sæculum sæculi, virga recta est virga regni tui. Imitare ipsum qui dicit, Diligas justitiam, et odio habeas iniquitatem; propterea unxit te Deus Deus tuus oleo lætitiæ: ad exemplum illius quem ante sæcula unxerat præ participibus suis, Jesum Christum Dominum nostrum.

Benedictio.

Extendat omnipotens Dominus dexteram suæ benedictionis, et effundat super te donum suæ protectionis, et circumdet te muro felicitatis ac custodia suæ propitiationis, sanctæ Mariæ ac beati Petri apostolorum principis sanctique Gregorii Anglorum apostoli atque omnium sanctorum intercedentibus meritis. *Amen.*

Indulgeat tibi Dominus omnia mala quæ gessisti, et tribuat tibi gratiam et misericordiam quam humiliter ab eo deposcis,

et liberet te ab adversitatibus cunctis, et ab omnibus visibilium et invisibilium inimicorum insidiis. *Amen.*

Angelos suos bonos semper et ubique qui te præcedant, comitentur, et subsequantur, ad custodiam tui ponat, et a peccato seu gladio, et ab omnium periculorum discrimine sua te potentia liberet. *Amen.*

Inimicos tuos ad pacis caritatisque benignitatem convertat, et bonis omnibus te gratiosum et amabilem faciat, pertinaces quoque in tui insectatione et odio confusione salutari induat, super te autem sanctificatio sempiterna floreat. *Amen.*

Victoriosum te atque triumphatorem de invisibilibus atque visibilibus hostibus semper efficiat, et sancti nominis sui timorem pariter et amorem continuum cordi tuo infundat, et in fide recta ac bonis operibus perseverabilem reddat, et pace in diebus tuis concessa, cum palma victoriæ te ad perpetuum regnum perducat. *Amen.*

Et qui te voluit super populum suum regem constituere, et in præsenti sæculo felicem, et æternæ felicitatis tribuat esse consortem. *Amen.*

Quod ipse præstare.

Alia.

Benedic, Domine, hunc præelectum principem, qui regna omnium regum a sæculo moderaris. *Amen.*

Et tali eum benedictione glorifica, ut Davitica teneat sublimitate sceptrum salutis, et sanctificæ propitiationis munere reperiatur locupletatus. *Amen.*

Da ei a tuo spiramine regere populum, sicut Salomonem fecisti regnum obtinere pacificum. *Amen.*

Quod ipse prestare.

Designatio status regis.

Sta et retine amodo statum, quem huc usque paterna suggestione tenuisti, hæreditario jure tibi delegatum per auctoritatem Dei omnipotentis, et per præsentem traditionem nostram, omnium scilicet episcoporum ceterorumque Dei servorum; et quanto clerum sacris altaribus propinquiorem prospicis, tanto ei potiorem in locis congruis honorem impendere memineris; quatenus mediator Dei et hominum te mediatorem

cleri et plebis in hoc regni solio confirmet, et in regno æterno secum regnare faciat, Jesus Christus Dominus noster, rex regum et dominus dominantium. Qui cum Deo Patre et Spiritu Sancto.

Sequitur Oratio.

Omnipotens Deus det tibi de rore cœli et de pinguedine terræ abundantiam frumenti et vini et olei; serviant tibi populi et adorent te tribus; esto dominus fratrum tuorum, et incurventur ante te filii matris tuæ; et qui benedixerit tibi benedictionibus repleatur, et Deus erit adjutor tuus. Omnipotens benedicat tibi benedictionibus cœli desuper, et in montibus et in collibus, benedictionibus abyssi jacentis deorsum, benedictionibus uberum et vulvæ, benedictionibus uvarum pomorumque; benedictiones patrum antiquorum, Abraham et Isaac et Jacob confortatæ sint super te. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium.

Alia Oratio.

Benedic, Domine, fortitudinem hujus principis, et opera manuum illius suscipe, et benedictione tua terra ejus de pomis repleatur, de fructu cœli et rore atque abyssi subjacentis, de fructu solis et lunæ, de vertice antiquorum montium, de pomis æternorum collium, et de frugibus terræ et plenitudine ejus. Benedictio illius qui apparuit in rubo, veniat super caput ejus ill. et plena sit benedictio Domini in filiis ejus, et tingat in oleo pedem suum. Cornua rhinocerotis cornua illius, in ipsis ventilabit gentes usque ad terminos terræ, et ascensor cœli auxiliator suus in sempiternum fiat. Per Dominum.

Finit consecratio regis.

[IN CONSECRATIONE REGINÆ MATILDÆ LITANIA.]

The following Litany, which is found in Vitell. E. xii. appears to have been sung at the Coronation of Matilda by Archbishop Aldred, 1068. (see Preface.)

Christus vincit. Christus regnat. Christus imperat.

Hoc dicant ter, et Chorus respondeat ter.

Cantores. Exaudi Christe.

Chor. Alexandro Pontifici et universali Papæ, vita.

Cant. Pater de cœlis Deus,

Chor. Tu illum adjuva.

Cant. Fili, Salvator mundi Deus,

Chor. Tu illum adjuva.

Cant. Spiritus Sancte,

Chor. Tu illum adjuva.

Chorus semel : Cantores semel.

Christus vincit. Christus regnat. Christus imperat.

Cant. Exaudi Christe.

Chor. Wilhelmo serenissimo a Deo coronato, magno et pacifico regi, vita et victoria.

Cant. Sancta Maria,

Chor. Tu illum adjuva.

Cant. Sancte Michael,

Chor. Tu illum adjuva.

Cant Sancte Raphael,

Chor. Tu illum adjuva.

Chorus semel : Cantores semel.

Christus vincit. Christus regnat. Christus imperat.

Cant. Exaudi Christe.

Chor. Mahtyldæ serenissimæ a Deo coronatæ reginæ, salus et vita.

Cant. Sancte Johannes,

Chor. Tu illam adjuva.

Cant. Sancte Petre,

Chor. Tu illam adjuva.

Cant. Sancte Paule,

Chor. Tu illam adjuva.

Cant. Sancte Andrea,

Chor. Tu illam adjuva.

Chorus semel : Cantores semel.

Christus vincit. Christus regnat. Christus imperat.

Cant. Exaudi Christe.

Chor. Aldrado Eboracensi episcopo et omni clero sibi commisso, salus et vita.

Cant. Sancte Stephane,

Chor. Tu illum adjuva.

Cant. Sancte Laurenti,

Chor. Tu illum adjuva.

Cant. Sancti Vincenti,

Chor. Tu illum adjuva.

Chorus semel : Cantores semel.

Christus vincit. Christus regnat. Christus imperat.

Cant. Exaudi Christe.

Chor. Omnibus episcopis et abbatibus et cunctis congregationibus illis commissis, salus et vita.

Cant. Sancte Martine,

Chor. Tu illos adjuva.

Cant. Sancte . . . .

Chor. Tu illos adjuva.

Cant. Sancti Gregori,

Chor. Tu illos adjuva.

Cant. Sancte Nicholae,

Chor. Tu illos adjuva.

Chorus semel : Cantores semel.

Christus vincit. Christus regnat. Christus imperat.

Chor. Omnibus principibus Anglorum et cuncto exercitui Christianorum, vita et salus.

Cant. Sancta Maria Magdalena,

Chor. Tu illos adjuva.

Cant. Sancta Perpetua,

Chor. Tu illos adjuva.

Cant. Sancta Agatha,

Chor. Tu illos adjuva.

Cant. Sancta Lucia,

Chor. Tu illos adjuva.

Chorus. Christus vincit. Christus regnat. Christus imperat.

Cant. Redemptio et liberatio nostra.

Chor. Christus vincit. Christus regnat. Christus imperat.

Cant. Victoria nostra.

Chor. Christus vincit. Christus regnat. Christus imperat.

Cant. Misericordia nostra.

Chor. Christus vincit. Christus regnat. Christus imperat.

Cant. Prudentia et justitia nostra

Chor. Christus vincit. Christus regnat. Christus imperat.

Cant. Fortitudo et temperantia nostra.

Chor. Christus vincit. Christus regnat. Christus imperat.

Cant. Auxilium nostrum.

Chor. Christus vincit. Christus regnat. Christus imperat.

Cant. Defensio nostra.

Chor. Christus vincit. Christus regnat. Christus imperat.

Cant. Lætitia et gloriatio nostra.

Chor. Christus vincit. Christus regnat. Christus imperat.
Cant. Vita et salus nostra.
Cant. Ipsi soli honor . . . . per infinita sæcula sæculorum.
Chor. Ipsi gloria.
Cant. Ipsi soli decus et potestas et . . . per infinita sæcula sæculorum.
Chor. Ipsi gloria.
Cant. Ipsi gloria, laus et jubilatio per infinita sæcula sæculorum.*

Benedicat nos divina majestas Domini. Benedicat nos Spiritus Sanctus qui in specie columbæ in Jordane fluvio super Christum requievit. Ille nos benedicat qui de cœlo descendere dignatus est in terram et de suo sancto sanguine nos redemit. Benedicat Dominus sacerdotium nostrum et introitum nostrum. Alleluia.

Gloria victori sit Christo laude perenni;
Qui super astra manet, cujus victoria pollet.
Gloria victori.
Pro mundi vita persolvitur hostia viva,
Quam mors dum mordet, necis in se tela retorquet.
Gloria victori.
Per mortis pretium Pharaonem vicit iniquum,
Et spolians erebum, nobis dedit astra polorum.
Qui super astra.
Ecce preces nostras, quas fundimus, audiat istas,
Cunctos qui proprii nos sanguinis abluit undis.
Gloria.
Moribus ornatum Salamonis fonte repletum (*vel* dogmate plenum)
Poscimus Anglorum nostrum salvet basileum.
Qui super astra.
Poscimus et nostram salvet Christus basileam,
Nobilem atque piam gestantem dogmatis hydram.
Gloria.

* line left blank for rubric.

Præsulibus nostris subjectis cum sibi totis
Angligenis turmis concedat dona salutis,
Qui super.
Nostro pontifici cujus sumus in diocesi
Det regnum vitæ qui scandit et ipse superne.
Gloria victori.

The same Litany, in a slightly altered form, as far as the break before Benedicat vos divina majestas, is found in the Ely MS in Trinity College, Cambridge, immediately following the Coronation Office but without personal names of Pope or King, Queen or Archbishop. The Saints invoked in that MS are,

1. Clement, Syxtus, Peter;
2. Edmund, Ermengeld, Oswald;
3. Mary, Felicitas, Perpetua;
4. Augustine, Dunstan, Elphege;
5. Benedict;
6. Maurice, Sebastian, George;

The arrangement of the Litany, as to parts taken by Cantores and Chorus, as above given, is taken from this MS.

APPENDIX.

V.

AD BENEDICENDUM EREMITAM.

From a Durham Cartulary of the xivth century; British Museum; Bibl. Cott. Faustina A. 6 folio 102.

LITERA AD CREANDUM EREMITAM.

Reg. Sec. Prioris et Conventus Dunelmensis 191 *b. circa* 1365.

[BENEDICTIO EREMITÆ.]

Dominus vobiscum.

Oremus.

Deus, qui filios Israel in eremi solitudine manna pascendo cœlesti quadraginta annis manere fecisti, quique vitam eremiticam tam per Filium tuum xl. diebus et xl. noctibus in deserto jejunantem, quam per utriusque testamenti prophetas et sanctos in eremo degentes tibi non modicum placere monstrasti; concede propitius, ut hic famulus tuus N., similem pro modulo suo eligens vitam, sic in proposito eremiticæ disciplinæ mores suos mutet, aptet et componat, quatenus perseveranter proficiens ad hujus vitæ perfectionem attingere et ad gaudia perfectorum valeat pervenire. Per eundem Dominum nostrum.

Benedictio habitus.

Domine Jesu Christe, qui tegmen nostræ mortalitatis induere dignatus es, obsecramus immensam tuæ bonitatis abundantiam in hoc genus vestimenti quod sancti patres nostri ad innocentiæ vel humilitatis indicium renuntiantibus sæculo ferre sanxerunt, ut ita benedicere digneris, ut hic famulus, qui hoc usus fuerit, te induere mereatur. Qui cum Deo Patri.

Dicatur ei isto modo.

Frater, ecce damus tibi habitum eremitæ, cum quo monemus te vivere amodo caste, sobrie, et sancte, in sanctis vigiliis, jejuniis, laboribus, precibus et misericordiæ operibus, ut habeas vitam æternam, et vivas in sæcula sæculorum. Amen.

Respondeat. Et ego recipio in nomine Domini, promittens me secundum posse sic facturum, Dei adjuvante gratia, precibusque sanctorum.

Cum indutus fuerit, benedicatur isto modo.

Benedicat te Dominus, et gratiam bene vivendi tribuat, et ad vitam perducat æternam. Amen.

LITERA AD CREANDUM EREMITAM.

Christi fidelibus universis præsentes literas inspecturis J. P. Ecclesiæ Cathedralis Dunelm. salutem in Domino sempiternam. Illorum desiderio votivo condescendere inter cetera pietatis opera duximus fore præcipuum, qui ob amorem patriæ cœlestis tanquam milites egregii et omni digni præconio cum hoste invisibili congressum certaminis cupiunt exercere. Fama deferente vulgari pro vero concepimus quod quidam G. M. inter cætera probitatis opera quibus instat quotidie, ab antiquo decreverat ad portum quietis internæ de mundi hujus naufragio nudus evadere, fortissimaque arma eremiticæ perfectionis sibi assumere, sub quorum protectione non solum hostilis feritatis tyrannidem se sperat expugnare viriliter, verum etiam flores contemplationis una cum fructu honestæ conversationis sub horum præsidio carpere cupit, ad pedes Domini sedens devotissime cum Maria. Instante tandem opportuno tempore ad nostram accessit præsentiam G. præfatus, religionis habitum petens humiliter, et quia ipsum ex relatu veridico fide-dignorum comperimus suæ stabilitatis anchoram non in arena supervacuæ mutabilitatis sed in soliditate stabilis propositi a diu reposuisse totaliter, eidem G. ad multiplicem rogatus sui suorumque amicorum instantiam, habitum contulimus eremiticum intuitu caritatis. In horum omnium fidem et testimonium, has literas nostras sibi concessimus, sigilli munimine roboratas.

Dat Dunelm. ii die mensis Septembris, anno Domini, millesimo &c.

APPENDIX.

VI.

OFFICE FOR CONFIRMATION

ORDINARY AND HYPOTHETICAL.

from the Pontifical of Archbishop Chichele.

[CONFIRMATIO PUERORUM.]

INCIPIT ORDO AD CONFIRMANDUM PUEROS.

Omnipotens Deus, qui regenerare dignatus es hos famulos tuos (*vel* has famulas tuas) ex aqua et Spiritu Sancto, quique dedisti eis remissionem omnium peccatorum; immitte in eos septiformem Spiritum Sanctum Paraclitum de cœlis, Spiritum sapientiæ et intellectus, Spiritum scientiæ et pietatis, Spiritum consilii et fortitudinis; et imple eos (*vel* eas) Spiritu timoris Domini;* et consigna eos (*vel* eas) signo sanctæ crucis in vitam propitiatus æternam.

Tunc inquisito nomine cujuslibet, et pollice chrismate uncto, pontifex faciat crucem in singulorum fronte, dicens.

Signo te signo sanctæ crucis, et confirmo te chrismate salutis, in nomine Patris et ✠ Filii et Spiritus Sancti.

Sequitur Psalmus.

Ecce sic benedicetur homo, qui timet Dominum. Benedicat tibi Dominus ex Sion, ut videas bona Hierusalem omnibus diebus vitæ tuæ.

Gloria Patri.

Sicut erat.

V. Emitte Spiritum tuum, et creabuntur.

R. Et renovabis faciem terræ.

Pax tecum.

Et cum spiritu tuo.

Deus, qui apostolis tuis Sanctum dedisti Spiritum, quique per eos eorumque successores ceteris fidelibus tradendum esse voluisti; respice propitius ad nostræ humilitatis officium, et præsta ut horum corda, quorum frontes sacrosancto chrismate delinivimus et signo sanctæ crucis consignavimus, idem Spiritus Sanctus adveniens templum gloriæ suæ dignanter inhabitando perficiat. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Et nota, quod si ætas confirmandi id deposcat, communicet eum episcopus, dicens.

Corpus Domini nostri Jesu Christi custodiat corpus tuum et animam tuam in vitam æternam. Amen.

Hoc facto, injungatur ab aliquo sacerdote, quod compatres et commatres orent aliquod certum pro statu domini episcopi et pro animabus patris et matris, et pro animabus omnium fidelium defunctorum ; et quod tertia die vadant cum pueris ad ecclesiam ad chrismalia deponenda, et sic recedant in nomine Domini.

Tunc benedicat episcopus populum genuflectentem cum pueris, sic dicendo.

Benedicat vos omnipotens Deus Pater ✠ et Filius ✠ et Spiritus ✠ Sanctus. *R.* Amen.

Et nota, quod hæc benedictio debet dici ab episcopo super populum, totiens quotiens aliquod consecrat.

Et nota, quod non semper tenetur episcopus re-incipere vel iterare totum servitium pro quolibet puero sibi adveniente in via vel alibi ; sed benedicere cuilibet puero sic :

Spiritus Sanctus superveniat in te, et virtus Altissimi custodiat te a peccatis.

Inquisito nomine pueri, dicat

N. signo te, *ut supra.*

Si magna fuerit pausatio facta inter pueros sibi advenientes, tenetur re-incipere totum servitium.

Item si confirmandus fuerit adultæ ætatis, et nescitur plane vel dubitatur verisimiliter utrum sit confirmatus vel non, primo confiteatur, et post, inquisito nomine illius, dicat.

Si es confirmatus, non te reconfirmo ; si non es confirmatus, signo te signo, &c. *ut supra.*

APPENDIX.

VII.

OFFICE FOR LAYING THE FOUNDATION STONE OF A CHURCH.

Two examples only are found of this Office, in the Pontificals of Anianus of Bangor and of Archbishop Chichele. In the first there is only a single prayer.

From the Pontifical of Anianus of Bangor.

BENEDICTIO LAPIDIS PRO FUNDAMENTO ECCLESIÆ.

Benedic, Domine, creaturam istam lapidis, ut sit remedium salutare generi humano; et præsta per invocationem nominis tui, ut quicunque ad hanc ecclesiam ædificandam et perficiendam pura mente auxilium dederit, corporis sanitatem et animæ medelam percipiat. Per.

From the Pontifical of Archbishop Chichele.

BENEDICTIO LAPIDIS PRO FUNDAMENTO ALICUJUS ECCLESIÆ DE NOVO CONSTRUENDÆ ORDINATI.

Primo episcopus, pontificalibus indutus, stando juxta lapidem, dicat.

Adjutorium nostrum in nomine Domini.

Sit nomen Domini benedictum.

Tunc sequatur memoria sine commemoratione, de Sancto Spiritu, videlicet.

Spiritus Domini replevit orbem terrarum &c.

Deinde dicatur memoria de sancto vel de sanctis in quorum vel cujus honore fundata est ecclesia.

Quibus dictis, dicat episcopus orationes sequentes cum

Dominus vobiscum *et* Oremus.

Benedic, Domine, creaturam istam lapidis, ut sit remedium salutare generi humano, et præsta per invocationem nominis tui, ut quicunque ad hanc ecclesiam ædificandam et perficiendam pura mente auxilium dederit, corporis sanitatem et animæ medelam percipiat. Per.

Tunc episcopus perungat ipsum lapidem cum pollice suo in medio quadraturæ per modum crucis cum chrismate, sic dicendo.

Consecrare et sanctificare, Domine Deus, lapidem istum digneris per istam sanctam chrismatis unctionem et nostram benedictionem, in honore sancti N. In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen.

Pax tibi.

R. Et cum spiritu tuo.

Ex tunc dicat episcopus hanc orationem.

Te Deum Patrem omnipotentem suppliciter exoramus, ut benedicere, sancti✠ficare et consec✠rare digneris hunc lapidem in honore sancti N. et sancti Salvatoris, qui prophetice angularem se voluit vocari lapidem, Jesus Christus Dominus noster, Qui cum Deo Patre et Spiritu Sancto vivit et regnat Deus, Per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Tunc ponatur lapis in loco suo, sed caveant laici ne tangant locum unctum; et interim episcopus accipiat thuribulum, et imposito thure, thurificet lapidem in circuitu.

Et tunc dicatur hæc oratio.

Oremus.

Adsit, omnipotens Deus, misericordiæ tuæ ineffabilis pietas, et super hunc lapidem in fundamentum ecclesiæ tuæ construendæ præparatum, opem tuæ benedictionis infunde, ut sit tibi lapis iste sicut ille lapis quem Jacob supponens capiti suo ascendentes et descendentes angelos per scalæ mysterium somno revelante cognovit. Sit tibi lapis iste sicut ille lapis quem Moyses, susceptis mandatis tuis, in præfiguratione apostolica duodecim lapidum constructione firmavit; et descendat Spiritus tuus Sanctus super hunc lapidem angularem, ædificationi ecclesiæ tuæ electum, per eum qui quondam descripsit lapideis legem in tabulis, et angularem lapidem ac sine manibus excisum se voluit nominari; prophetarum principe de eo sic vaticinante, "Lapidem quem reprobaverunt ædificantes, hic factus est in caput anguli;" "A Domino," inquit, "factum est istud," ut et nos sumus "ædificati et fundati super fundamentum apostolorum et prophetarum, ipso summo angulari lapide Christo Jesu, in quo omnis ædificatio instructa crescit in templum sanctum in Domino," qui trinus in unitate et unus in Trinitate vivit et gloriatur Deus per infinita sæcula sæculorum. Amen.

Tunc aspergatur lapis aqua benedicta in circuitu.

Quo facto, dicat memoriam de S. Maria, videlicet, Adorate cœli desuper *&c. et memoriam de Trinitate, videlicet,* Benedicta sit sancta Trinitas.

Et tunc, dicto evangelio, In principio erat Verbum, *dicat episcopus, elevata manu, sic.*

Benedictio Dei omnipotentis, Patris, Filii, et Spiritus Sancti, super hunc lapidem et omnes circumstantes descendat et maneat semper. Amen.

THE

PONTIFICAL OFFICES

FROM THE

MORE ANCIENT PORTION

OF THE

SACRAMENTARY

OF

LEOFRIC BISHOP OF EXETER.

CONTENTS.

Consecratio Chrismatis.
Exorcismus Olei.

13. Consecratio Ignis et Cerei (in Sabbato Sancto.)
14. Benedictiones variæ.
    a. fontis, lactis et mellis.
    b. panis.
    c. pomorum.
    d. pomorum et nucleum.
    e. ad fruges novas.
    f. vini.
    g. crucis.
    h. super vasa in antiquo loco reperta.
    i. putei.
15. Oratio post mandatum.
16. Oratio ad Agapen pauperum.
17. Oratio ad Capillaturam.
    Oratio ad Barbas tondendas.
18. Oratio ad Diaconissam faciendam.
19. Benedictio Vestium Viduæ vel Virginis.
    Benedictio Virginis.
    Ad velandam Viduam.
20. Oratio ad Abbatem vel Abbatissam faciendam.
21. Reconciliatio Hæreticorum.
22. Oratio super eos qui morticinum comederint.
23. Reconciliatio Altaris ubi homicidium perpetratum fuerit.
24. Oratio pro regnantibus.
25. Oratio super militantes.
26. Benedictiones super regem noviter electum.
27. Orationes quæ dicendæ sunt super Archiepiscopum antequam pallium accipiat.
28. Benedictiones in quotidianis diebus et super regem.

I.

CONSECRATIO THYMIAMATIS.

Exorcizo te, omnis immundissime spiritus, omne fantasma inimici, in nomine Dei Patris omnipotentis, et in Jesu Christi Filii ejus et Spiritus Sancti, ut exeatis et recedatis ab hac specie thymiamatis sive incensi cum omni fallacia ac nequitia vestra, ut sit hæc species sanctificata in nomine Domini nostri Jesu Christi, ut omnes gestantes, tangentes, odorantes eam, virtutem et auxilium percipiant Spiritus Sancti; ita ut non ibidem ubi hæc incensa vel thymiamata fuerint, appropinquare audeatis nec adversa inserere præsumatis. Adjuro te per nomen et per virtutem Dei Patris omnipotentis et Jesu Christi Filii ejus, qui venturus est in Spiritu Sancto judicare vivos ac mortuos et vos prævaricatores et sæculum per ignem. Amen.

Æternam ac justissimam pietatem tuam deprecamur, Domine, sanctissime Pater, omnipotens æterne Deus, ut benedicere digneris hæc thymiamata vel incensi speciem, ut sit incensum majestati tuæ in odore suavitatis acceptum. Sit a te hæc species benedicta, sit per invocationem sancti nominis tui sanctificata, ita ut ubicunque fumus ejus pervenerit, extricetur et effugetur ab eo loco omne genus dæmoniorum, sicut incensu jecoris piscis, quem Raphael archangelus Tobiam famulum tuum super carbones ponere docuit, cum ascendit ad Saræ liberationem. Descendat benedictio super hanc speciem incensi et thymiamatis, sicut in illo de quo David propheta tuus cecinit dicens; "Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo." Sit hoc incensum nobis odor consolationis, suavitatis et gratiæ, ut fumo isto effugetur omne fantasma mentis et corporis, ut simus, Pauli apostoli voce, "bonus odor Deo in omni loco." Effugiant a facie hujus incensi et thymiamatis omnis incursus dæmoniorum, sicut pulvis a facie venti et sicut fumus a facie ignis. Præsta, quæsumus, piissime Pater, hoc boni odoris incensum ad opus ecclesiæ tuæ ob causam religionis jugiter permanere, ut mystica nobis signi-

ficatione spiritualium virtutum fragrans ostendat odor suavitatem. Tua ergo petimus, omnipotens Deus, immensæ majestatis dextera hanc creaturam benedicere ex diversarum rerum commixtione confectam dignare; ut ubicunque fumus aromatum illius afflaverit, in virtute sancti nominis tui mirabiliter possit omnis immundorum spirituum fantasmaticos incursus effugare, omnesque morbos reddita sanitate expellere, atque in odore fragrantissimo tibi, Domine, perpetua suavitate redolere. Per Dominum.

Alia.

Domine Deus omnipotens, cui assistunt omnes exercitus angelorum cum tremore, quorum servitus in ventum et ignem convertitur; respice de cœlo, quæsumus, et benedicere dignare propitius hanc creaturam incensi, ut universi morborum languores odorem ipsius sentientes effugiant et separentur a plasmate tuo et ab omnibus qui in te confidunt quos pretioso sanguine Filii tui redemisti, et nunquam lædantur a morsu antiqui serpentis. Per eundem Dominum nostrum.

Alia.

Veniat ergo omnipotens Deus, super hoc incensum larga tuæ benedictionis infusio, hujusque thymiamatis confectione invisibilis regnator intende, ut quotiescunque tibi per hoc litatum fuerit, et cœlestis odoris suavi commixtione redoleat; et in quocunque loco fidelium tuorum aliquid ex hujus sanctificationis fuerit mysterio deportatum, expulsa omni diabolicæ fraudis nequitia, virtus tuæ sanctæ et gloriosæ majestatis assistat. Per Dominum.

II.

BENEDICTIO AMPULLÆ SIVE AMPULLARUM.

Domine Deus omnipotens, omnium benedictionum largus infusor, a quo et omnis benedictio procedit; te quæsumus, largiflue miserator, ut super hoc vasculum benedictionum tuarum sanctificationem infundas, in quo ad recreandos novos sanctæ ecclesiæ tuæ filios exorcizati olei liquorem tua opitulante gratia infundere disponimus; et præsta, clementissime Pater, per Unigenitum tuum Dominum nostrum Jesum Christum, perque Flamen sanctum quod in primordio super aquas ferebatur, ut quicunque ex hac sacrandi olei unctione tacti vel consignandi fuerint benedictionis tuæ præsidio muniantur. Præsentis quoque vitæ prosperitate gaudeant; corpore et animo jugiter in te valentes vigeant, ac post hujus vitæ labentis tempora cum sanctis tuis gaudia adipisci mereantur sempiterna, per Filium tuum Dominum nostrum, qui venturus est judicare vivos ac mortuos et sæculum per ignem.

III.

BENEDICTIO ANNULI.

Creator et conservator humani generis, dator gratiæ spiritalis, largitor æternæ salutis, tu, Domine, permitte tuam bene✠dictionem super hunc annulum, ut quicunque hoc sacrosanctæ fidei signo insignitus incedat, in virtute cœlestis defensionis ad æternam vitam tibi proficiat. Per Dominum.

IV

BENEDICTIO BACULI.

Deus, sine quo nihil potest benedici vel consecrari, hunc baculum benedicere dignare, ut quotiescunque famulus tuus, illum gestando et te in corde tenendo per hunc sustentetur, et tuæ bene✠dictionis ubertate repleatur. Per Dominum.

V.

BENEDICTIO THURIBULI.

Deus, ad cujus sepulcrum cum aromatibus, in specie sanctarum animarum virtutes sanctorum operum gestantium, diluculo mulieres venisse memorantur, et in cujus conspectu angelus aureum habens thuribulum stetisse, et datis incensis de orationibus sanctorum omnium ante thronum Domini adolevisse cœlesti visione divulgatur; adesto propitius, et hoc thuribulum cœlesti benedictione perfunde, ut quicunque ex eo thymiamatis vel thuris fragrantiam senserint, tua donante immensa clementia, odores orationum ante conspectum majestatis tuæ sanctarum per manus sanctorum emittant angelorum atque persolvant, per te, Jesu Christe, qui cum Patre et Spiritu Sancto.

VI.

BENEDICTIO AD GENERALEM CULTUM ECCLESIÆ.

Deus, qui diversa ad tabernaculum fœderis ornamenta in sacerdotalis officium ministerii ore proprio fieri præcepisti, te humili prece deposcimus, ut hæc vestimenta et hæc vasa, ad ornatum et ad ministerium sanctæ ecclesiæ tuæ præparata, illa benedictione perfundas, qua olim per manus sanctorum sacerdotum utensilia tabernaculi oleo unctionis perfudisti; ut quicunque jam in tua apostolica ecclesia his usi fuerint, te miserante veniam peccatorum et gaudia permereantur percipere sempiterna. Per Dominum.

VII.

[DE ORDINIBUS CONFERENDIS.]

ORDINATIO OSTIARII.

Ostiarius cum ordinatur, postquam ab archidiacono instructus fuerit qualiter in domo Dei debeat conversari, ad suggestionem archidiaconi tradat ei episcopus claves de altari dicens.

Sic age, quasi redditurus Deo rationem pro his rebus quæ istis clavibus recluduntur.

Et tradat ei archidiaconus ostium ecclesiæ.

Præfatio Ostiarii.

Deum Patrem omnipotentem suppliciter deprecamur, ut hunc famulum suum *ill.* benedicere dignetur, quem in officium ostiarii eligere dignatus est, ut sit ei fidelissima cura in diebus ac noctibus, ad distinctionem horarum ad invocandum nomen Domini. Per.

Benedictio ejusdem.

Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, benedicere digneris hunc famulum tuum ostiarium, ut inter janitores Ecclesiæ paret obsequia, et inter electos tuos partem mereatur habere mercedis. Per.

ORDINATIO LECTORIS.

Lector cum ordinatur, facit de illo episcopus verbum ad plebem, indicans ejus fidem ac vitam atque ingenium; post hæc, exspectante populo, tradat ei codicem de quo lecturus est, dicens:

Accipe, et esto verbi Dei relator, habiturus, si fideliter impleveris officium, partem cum his qui verbum Dei ministraverint.

Præfatio Lectoris.

Eligunt te fratres tui ut sis lector in domo Dei tui, et agnoscas officium tuum, ut impleas illud; potens est enim Deus ut augeat tibi gratiam. Per.

Benedictio ejusdem.

Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus, benedicere digneris famulum tuum hunc *ill.* in officio lectoris, ut assiduitate lectionum distinctus atque ornatus curis modulis, spiritali devotione grata lingua resonet ecclesiæ. Per Dominum nostrum.

ORDINATIO EXORCISTÆ.

Exorcista, cum ordinatur, accipiat de manu episcopi libellum, in quo scripti sunt exorcismi, dicente sibi episcopo :

Accipe, et commenda memoriæ, et habe potestatem imponendi manum super energuminum, sive baptizatum, sive catechumenum.

Præfatio exorcistæ.

Deum Patrem omnipotentem supplices deprecamur, ut hunc famulum suum *ill.* benedicere dignetur in officium exorcistæ, ut sit spiritalis imperator ad abjiciendos dæmones de corporibus obsessis, cum omni nequitia eorum multiformi. Per.

Benedictio ejusdem.

Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus, benedicere digneris hunc famulum tuum *ill.* in officio exorcistæ, ut per impositionis manuum et oris officium eum eligere digneris, et imperium habeat spirituum immundorum coercendo, et probabilis sit medicus Ecclesiæ, gratia curationum virtute confirmatus. Per eundem.

ORDINATIO ACOLYTHI.

Acolythus cum ordinatur, primum ab episcopo doceatur qualiter in officio suo agere debeat; sed ab archidiacono accipiat ceroferarium cum cereo, ut sciat se ad accendenda ecclesiæ luminaria mancipari. Accipiat et urceolum vacuum ad fundendum vinum in Eucharistia Corporis Christi.

Præfatio Acolythi.

Omnipotens sempiterne Deus, fons lucis et origo bonitatis, qui per Jesum Christum Filium tuum, lumen verum, mundum illuminasti, ejusque passionis mysterio redemisti; benedicere digneris hunc famulum tuum *ill.* quem in acolythi officium consecramus, poscentes tuam clementiam, ut ejus lumen et mentem scientia illustres, et pietatis tuæ rore irriges, ut ita perceptum ministerium te auxiliante peragat, qualiter ad æternam remunerationem pervenire mereatur. Per eundem.

Benedictio Acolythi.

Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus, qui per Jesum Christum Filium tuum in hunc mundum lumen claritatis misisti, et in cruce passionis suæ triumphum sanguinem et aquam ex latere pro genere humano dignatus es fundere, et per apostolos tuos in hoc sæculo lumen gratiæ spiritalis misisti; ita benedicere digneris hunc famulum tuum *ill.* in officio acolythi ut (ad) accendendum claritatis ecclesiæ tuæ (lumen) et ad suggerendum vinum et aquam ad conficiendum sanguinis tui (mysterium) in offerendo eucharistiam sanctis altaribus tuis fideliter subministret. Accende, Domine, ejus mentem et corda ad amoris tui cœleste *(sic)* et gratiæ miserationis tuæ virtute confirma. Per.

ORDINATIO SUBDIACONI.

Subdiaconus cum ordinatur, quia manus impositionem non accipit, patenam de manu episcopi accipiat vacuam, et calicem vacuum : de manu archidiaconi accipiat urceolum cum aquamanili ac manutergium ; et dicat.

Vide, cujus ministerium tibi traditur; et ideo si usque nunc fuisti tardus ad Ecclesiam, amodo debes esse assiduus; si usque nunc somnolentus, amodo vigil; si usque nunc ebriosus, amodo sobrius; si usque nunc inhonestus, amodo cautus. Oblationes quæ veniunt in altari panes propositionis appellantur. De ipsis oblationibus tantum debet in altari poni quantum populo possit sufficere, ne aliquid putridum in sacrario remaneat. Pallæ vero quæ sunt in substratorio, in alio vase debent lavari, in alio corporales pallæ. Ubi pallæ corporales lavatæ fuerint, nullum linteamen ibidem aliud lavari debet; ipsa aqua in baptisterio debet vergi. Ideo, te admoneo, tu talem te exhibe, ut Deo placere possis.

Et tradat ei calicem et patenam.

Præfatio subdiaconi.

Oremus Deum ac Dominum nostrum, ut super servum suum *ill.*, quem ad subdiaconatus officium vocare dignatus est, infundat benedictionem et gratiam suam, ut in conspectu suo fideliter serviens, prædestinata sanctis præmia consequatur, auxiliante Domino nostro Jesu Christo, qui cum eo vivit et regnat Deus per omnia sæcula.

Benedictio ejusdem.

Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus, benedicere digneris famulum tuum hunc quem ad subdiaconatus officium eligere dignatus es, ut eum sacrario tuo sancto strenuum sollicitumque cœlesti militiæ instituas, et sanctis altaribus fideliter subministret, et requiescat super eum Spiritus sapientiæ et intellectus, Spiritus consilii et fortitudinis, Spiritus scientiæ et pietatis. Repleas eum Spiritu timoris tui, et eum ministerio divino confirmes, ut obediens factis atque dicto parens, tuam gratiam consequatur. Per.

ORATIO AD ORDINANDUM DIACONUM.

Oremus, dilectissimi, Deum Patrem omnipotentem, ut super hunc famulum suum, quem in sacrum ordinem dignatur assumere, benedictionis suæ gratiam clementer effundat, eique donum consecrationis indulgeat, per quod eum ad præmia æterna perducat, auxiliante Domino nostro Jesu Christo. Qui cum eo vivit et regnat Deus. Per.

Alia.

Exaudi, Domine, preces nostras, et super hunc famulum tuum Spiritum tuæ benedictionis emitte, ut cœlesti munere ditatus, et tuæ gratiam possit majestatis acquirere, et bene vivendi aliis exemplum præbere. Per.

Alia.

Deus, qui es conlator sacrarum magnificus dignitatum, quæsumus ut hunc famulum tuum, quem ad officium levitarum vocare dignaris, altaris sancti ministerium tribuas sufficienter implere, cunctisque donis gratiæ redundantem, et fiduciam sibi tuæ majestatis acquirere et aliis præbere facias perfectæ devotionis exemplum. Per.

Consecratio.

Adesto, quæsumus, omnipotens Deus, honorum dator, ordinum distributor, officiorumque dispositor, qui in te manens innovas omnia, et cuncta disponens per Verbum, Virtutem, Sapientiamque tuam, Jesum Christum Filium tuum Dominum nostrum, sempiterna providentia præparas, et singulis quibusque temporibus aptanda dispensas: cujus corpus, Ecclesiam tuam cœlestium gratiarum varietate distinctam suorumque discretione membrorum, per legem mirabilem totius compagis unitatem in augmentum templi tui crescere dilatarique largiris, sacri muneris servitutem trinis gradibus ministrorum nomini tuo ministrare constituens; electis ab initio Levi filiis, qui mysticis operationibus domus tuæ fidelibus excubiis permanentes, hereditatem benedictionis æternæ sorte perpetua possiderent; super hunc quoque famulum tuum, quæsumus,

placatus intende, quem tuis sacrariis serviturum in officium diaconi suppliciter dedicamus. Et nos quidem, tanquam homines divini sensus et summæ rationis ignari, hujus vitam, quantum possumus, æstimamus. Te autem, Domine, ea quæ nobis sunt ignota non transeunt, te occulta non fallunt. Tu cognitor secretorum, tu scrutator es cordium, tu ejus vitam cœlesti poteris examinare judicio, quo semper prævales, et admissa purgare, et ea quæ sunt agenda concedere. Emitte in eum, Domine, quæsumus, Spiritum Sanctum, quo in opus ministerii fideliter exsequendi septiformis gratiæ munere roboretur in instar illorum quos in exordio nascentis ecclesiæ apostoli tui adjutores sibi et comites addiderunt. Abundet in eo totius forma virtutis, auctoritas modesta, pudor constans, innocentiæ puritas, et spiritalis observatio disciplinæ; in moribus ejus præcepta tua fulgeant, et suæ castitatis exemplo imitationem sancta plebs acquirat; et bonum conscientiæ testimonium proferens, in Christo firmus et stabilis persev-eret; dignisque successibus de inferiori gradu per gratiam tuam potiora capere mereatur. Per Dominum.

MISSA IN ORDINATIONE PRESBYTERI SIVE DIACONI.

Exaudi, Domine, supplicum preces, et devoto tibi pectore famulantes perpetua defensione custodi, ut nullis perturbationibus impediti, liberam servitutem tuis semper exhibeant officiis. Per.

Super oblata.

Omnium nostrorum, Domine, quæsumus, hostias propitius intuere, ut et quod actum est per obsequium deputatum et fidelium vota populorum, tua potius propitiatione firmetur. Per.

Præfatio.

V. D. Æterne Deus; suppliciter deprecantes, ut nostram pariter et illius quem per tui muneris largitatem sacræ familiæ subrogamus antistitem *vel* presbyterum *vel* diaconum bene tibi placitam perficias servitutem. Per Christum.

Infra actionem.

Hanc igitur oblationem, quam tibi offerimus, Domine, pro famulo tuo *ill.* quem ad pontificalem *vel* presbyterii *sive* diaconii gradum promovere dignatus es, quæsumus, Domine, ut placatus accipias, et quæ ei divino munere contulisti, in eo propitius tua dona custodi. Per Christum.

Ad complendum.

Da nobis, quæsumus, omnipotens Deus, boni operis incrementa percipere, et quem tempore provehis, sacris mysteriis effice promptiorem. Per.

Super populum.

Totum corpus ecclesiæ tuæ, Domine, quæsumus, sic benedictio suppliciter implorata disponat, ut et superiorum firmitatem membrorum subjecta congaudeant, et subditorum sinceritate summa lætentur. Per.

ORATIO AD ORDINANDUM PRESBYTERUM.

Oremus, dilectissimi, Deum Patrem omnipotentem, ut super hunc famulum suum, quem ad presbyterii munus eligit, cœlestia dona multiplicet, et quæ ejus dignatione suscipit, ejus exsequatur auxilio. Per.

Alia oratio.

Exaudi nos, Deus salutaris noster, et super hunc famulum tuum benedictionem Sancti Spiritus et gratiæ sacerdotalis effunde virtutem, ut quem tuæ pietatis aspectibus offerimus consecrandum, perpetua muneris tui largitate persequaris. Per.

Consecratio.

Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, honorum omnium auctor et distributor omnium dignitatum, per quem proficiunt universa, per quem cuncta firmantur, amplificatis semper in melius naturæ rationabilis incrementis, per ordinem congrua ratione dispositum: unde et sacerdotales gradus atque officia Levitarum sacramentis mysticis instituta creverunt, ut cum pontifices summos regendis populis præfecisses, ad eorum societatis et operis adjumentum, sequentis ordinis viros et secundæ dignitatis eligeres. Sic in eremo per septu *
,, [aginta vi-
,, rorum prudentium mentem Moysi spiritum propagasti, quibus
,, ille adjutoribus usus in populo innumeras multitudines facile
,, gubernavit. Sic in Eleazaro et Ithamar filiis Aaron paternæ
,, plenitudinis abundantiam transfudisti, ut ad hostias salutares
,, et frequentioris officii sacramenta ministerium sufficeret
,, sacerdotum. Hac providentia, Domine, apostolis Filii tui
,, doctores fidei comites addidisti, quibus illi orbem totum

* Here ends fol. 273 of the MS. fol. 274 is an inserted folio, not in the handwriting of the original scribe. Nor are folios 275–278 recto, in the old hand. These pages contain additions by two or three hands, different from any other in the book, as well as from each other. They resemble the Langobard writing.

„ secundis prædicatoribus impleverunt. Quapropter infirmitati „ quoque nostræ, Domine, quæsumus hæc adjumenta largire, „ qui quanto magis fragiliores sumus, tanto his pluribus „ indigemus. Da, quæsumus, omnipotens Pater, in hunc famu- „ lum tuum presbyterii dignitatem, innova in visceribus ejus „ Spiritum sanctitatis; acceptum a te, Deus, secundi meriti „ munus obtineat, censuramque morum exemplo suæ conver- „ sationis insinuet. Sit probus cooperator ordinis nostri, et „ luceat in eo totius forma justitiæ, ut, bonam rationem dis- „ pensationis sibi creditæ redditurus, æternæ beatitudinis „ præmia consequatur. Per Dominum.

„ Consecrentur manus istæ per istam unctionem et nostram „ benedictionem, ut quæcunque benedixerint, benedicta sint, et „ quæcunque sanctificaverint sanctificentur. Per.

„ [COLLECTA AD CONSUMMANDUM DIACONATUS OFFICIUM.]

„ Commune votum permaneat, communis oratio prosequatur, „ ut hic totius Ecclesiæ prece qui in diaconatus ministerium „ præparatur, Leviticæ bene✠dictionis spiritali conversatione „ præfulgens per gratiam sanctificationis eluceat. Per.

„ [*Benedictio Subdiaconi.*]

„ Domine sancte, spei, fidei, gratiæ, profectuum munerator, „ qui cœlestibus et terrenis ministeriis angelorum ubique dis- „ positis, per omnia elementa voluntatis tuæ diffundis affectum; „ hunc quoque famulum tuum *ill.* speciali affectu tueri digneris, „ ut tuis obsequiis expeditus, sanctis altaribus minister purus „ clarescat; et indulgentia prioris gradus eorum, quos apostoli „ tui in septenario numero, beato Stephano ducente, Spiritu „ Sancto auctore, elegerunt dignus existat, et virtutibus uni- „ versis quibus te servire oportet, instructus polleat. Per „ Dominum.

„ [BENEDICTIO AD STOLAS]

„ Deus, invictæ virtutis triumphator et omnium rerum creator „ ac sanctificator, intende propitius preces nostras, et has „ stolas sive planetas leviticæ ac sacerdotalis gloriæ ministris „ tuis fruendas tuo proprio ore bene✠dicere, ac sancti- „ ficare, consecrareque digneris, omnesque eis utentes, tuisque „ mysteriis a nobis indignis consecratis *vel* consecrandis „ aptos, et tibi in eis devote et amabiliter servientes, gratos „ efficere tibi concedas, et nunc et per infinita sæcula sæculo- „ rum.

„ In nomine sanctæ Trinitatis et unicæ Divinitatis, accipe „ stolam quam tibi Dominus per humilitatis nostræ famulatum, „ seu et per manus nostras accipiendam præparavit, per quam „ scias sarcinam Domini Dei tui cervicibus tuis impositam, et „ ad humilitatem atque ministrationem te esse connexum, et „ per quam te cognoscant fratres tui ministrum Dei esse

„ ordinatum, ut qui in diaconatus ministerio es constitutus,
„ leviticæ benedictionis ordine clarescas, et spiritali conver-
„ satione præfulgens gratia sanctificationis eluceas: sed et
„ in Christo Jesu firmus et stabilis perseveres, quatenus hoc
„ quod per hanc stolam significatur, in die districti judicii
„ ante tribunal Domini sine macula repræsentare valeas:
„ ipso auxiliante, cui est honor et gloria in sæcula sæculorum.
„ Amen.

„ ORATIO IN ELECTIONE EPISCOPI.

„ Oremus, fratres, ut Deus et Dominus noster Jesus Christus „ nos et electum nostrum gratia Spiritus Sancti illustrare „ dignetur. Qui vivit et regnat.

„ *Admonitio Episcopi.*

„ Hæc sollicita mente et studio vigilanti conserva, et tibi „ commissis nota facere cura, ut unanimes uno ore collaudetis „ Deum de suis erga vos beneficiis exhibendis, cui est honor „ et gloria per omnia.

„ *Oratio post Professionem.*

„ Memor sis sponsionis et desponsationis ecclesiasticæ et „ dilectionis Domini Dei tui in die qua assecutus es hunc „ honorem. Cave ne obliviscaris illius.

„ *Hic dandus est annulus.*

„ Accipe ergo annulum discretionis et honoris, fidei signum, „ ut quæ signanda sunt signes et quæ aperienda sunt prodas, „ quæ liganda sunt liges, quæ solvenda sunt solvas, atque „ credentibus per fidem baptismatis lapsis autem sed pœni- „ tentibus per ministerium reconciliationis januas regni cœ- „ lestis aperias. Cunctis vero de thesauro Dominico nova et „ vetera proferas ad æternam salutem, omnibus consulas „ gratia Domini nostri Jesu Christi, cui cum Patre et Spiritu „ Sancto est honor et gloria in sæcula sæculorum.

„ *Hic dandus est baculus.*

„ Accipe baculum, sacri regiminis signum, ut imbecilles con- „ solides, titubantes confirmes, pravos corrigas, rectos dirigas „ in viam salutis æternæ, habeasque potestatem erigendi „ dignos et corrigendi indignos, co-operante Domino nostro „ Jesu Christo. Qui cum.

„ *Nunc inchoandum est introitum.*

„ Elegit te Dominus sibi sacerdotem magnum, et aperiens „ thesaurum suum optimum, abundare te faciat in omnibus „ bonis.

„ *Ps.* Exaudiat te.

„ *R.* Mittat tibi.

„ *R*. Memor sit Dominus omnis sacrificii tui et holocaustum
„ tuum pingue fiat.
„ *V*. Mittat tibi auxilium de sancto, et de Sion tueatur te.
„ *Tractus*. Desiderium.
„ *Offertorium*. Memor sit Dominus omnis sacrificii tui, et
„ holocaustum tuum pingue fiat. Alleluya, Alleluya.
„ *V*. Lætificabimur in salutari tuo et in nomine Domini Dei
„ magnificabimur.
„ Mittat tibi auxilium de sancto, et de Sion tueatur te.
„ *Communio*. Unguentum in capite, quod descendit in
„ barbam, in barbam Aaron, quod descendit in oram vesti-
„ menti ejus; Mandavit Dominus benedictionem in sæculum.
„ *R*. Ecce quam bonum.
„ *Item*. Sicut fui cum Moyse ita ero tecum, dicit Dominus,
„ confortare populum meum, neque timeas. Ecce Dominus
„ Deus tuus ante te est, et non te derelinquet.
„ *Ps*. Exaudiat te.
„ *R*. Mittat.
„ *V*. Exaudiat te Dominus in die tribulationis, protegat te
„ nomen Dei Jacob.
„ Alleluya. Disposui.
„ *V*. Veritas.
„ *V*. Lætabimur.
„ Alleluya. Statuit te.
„ *R*. Domine per.
„ *V*. Vitam.
„ *Offertorium*. Gloria et honore.
„ *Communio*. Beatus servus.
„ Benedixit te hodie Deus, et unxit te oleo lætitiæ præ
„ consortibus tuis.
„ *Item*. Memor esto nominis Domini Dei tui.
„ *Ps*. Deus deorum.
„ *R*. Immola Deo sacrificium laudis et redde Altissimo
„ vota tua.
„ *V*. Congregate.
„ *R*. Desiderium.
„ *Offertorium*. Benedic anima.

„ *Ps.* Euntes prædicate evangelium ; gratis accepistis,
„ gratis date.
„ *Ps.* Nolite possidere aurum neque argentum neque
„ pecuniam in zonis vestris.
„ *Aliud.* Congregate illi sanctos ejus qui ordinaverunt
„ testamentum ejus super sacrificia, et annuntiabunt cœli
„ justitiam ejus, quia Deus tuus ego sum.
„ *Ps.* Deus deorum.
„ *R.* Immola Deo.
„ *V.* Congregate.
„ Alleluya. *V.* Disposuit.
„ *Offertorium.* Benedic anima mea.
„ *Co.* Messis quidem multa, operarii autem pauci ; rogate
„ Dominum messis ut ejiciat operarios in messem suam.
„ *Ps. ut supra.*
„ *V.* Misit Jesus discipulos suos binos ante faciem suam in
„ omnem civitatem et locum quo erat ipse venturus, et
„ dicebat illis.
„ *Communio.* Messis quidem.
„ [*Epistola.*] [1 Tim. iii. 1–7.]
„ Fratres : Fidelis sermo, *usque ad* ut Dei nostri doctrinam
„ ornet in omnibus.
„ [*Evangelium.*] [S. Luc. xxii. 24–30.]
„ In illo tempore, Facta est contentio, *usque ad* duodecim
„ tribus Israel.

ORATIONES ET PRECES IN ORDINATIONE EPISCOPI.

Oremus, dilectissimi nobis, ut huic viro *ill.* ad utilitatem Ecclesiæ provehendo benignitas omnipotentis Dei gratiæ suæ tribuat largitatem. Per Dominum nostrum.

Alia.

Adesto supplicationibus nostris, omnipotens Deus, et quod humilitatis nostræ gerendum est ministerio, tuæ virtutis impleatur effectu. Per.

Alia.

Propitiare, Domine, supplicationibus nostris, et inclinato super hunc famulum tuum *ill.* cornu gratiæ sacerdotalis, benedictionis tuæ in eo virtutem effunde. Per.

Consecratio.

Pater sancte, omnipotens Deus, qui per Dominum nostrum Jesum Christum ab initio cuncta formasti, et postmodum in fine temporum, secundum pollicitationem quam Abraham patriarcha noster acceperat, ecclesiam quoque sanctorum congregatione fundasti, ordinatis rebus per quas legibus a te datis disciplinæ religio regeretur; præsta ut hic famulus tuus sit ministeriis cunctisque fideliter gestis officiis dignus, ut antiquitus instituta possit sacramentorum mysteria celebrare. Per te in summum ad quod assumitur sacerdotium consecretur; sit super eundem benedictio tua, licet manus nostra sit. Præcipe, Domine, huic pascere oves tuas. Ac tribue ut commissi gregis custodia sollicitus pastor invigilet. Spiritus huic Sanctus tuus cœlestium carismatum divisor assistat; ut sicut ille electus gentium doctor instituit, sit justitia non indigens, benignitate pollens, hospitalitate diffusus; servet in exhortationibus alacritatem, in persecutionibus fidem, in caritate patientiam, in veritate constantiam; in hæresibus ac vitiis omnibus odium sciat, in æmulationibus nesciat, in judiciis eum gratiosum esse sinas et tamen gratum esse concedas. Postremo, omnia a te largiter discat quæ salubriter tuos doceat. Sacerdotium ipsum opus esse existimet

non dignitatem. Proficiant ei honoris augmenta etiam ad incrementa meritorum, ut per hæc sicut apud nos nunc adsciscitur in sacerdotium, ita apud te postea adsciscatur in regnum. Per Dominum.

Item alia Consecratio.

Deus honorum omnium, Deus omnium dignitatum, quæ gloriæ tuæ sacris famulantur ordinibus, Deus qui Moysen famulum tuum secretæ familiaritatis affectu, inter cetera cœlestis documenta culturæ, de habitu quoque indumenti sacerdotalis instituens electum Aaron, mystico amictu vestiri inter sacra jussisti, ut intelligentiæ sensum de exemplis priorum caperet secutura posteritas, ne eruditio doctrinæ tuæ ulli deesset ætati, cum et apud veteres reverentiam ipsa significationum species obtineret, et apud nos certiora essent experimenta rerum, quam ænigmata figurarum. Illius namque sacerdotii anterioris habitus nostræ mentis ornatus est, et pontificalem gloriam non jam nobis honor commendat vestium, sed splendor animarum; quia et illa quæ tunc carnalibus blandiebantur obtutibus, ea potius quæ in ipsis erant intelligenda poscebant. Et idcirco huic famulo tuo quem ad summi sacerdotii ministerium elegisti, hanc, quæsumus, Domine, gratiam largiaris, ut quicquid illa velamina in fulgore auri, in nitore gemmarum, in multimodi operis varietate signabant, hoc in ejus moribus actibusque clarescat: comple in sacerdote tuo mysterii tui summam, et ornamentis totius glorificationis instructum cœlestis unguenti flore sanctifica. Hoc, * Domine, copiose in ejus caput influat, hoc in oris subjecta decurrat ✠, hoc in totius corporis extrema descendat, ut tui Spiritus virtus et interiora ejus repleat, et exteriora circumtegat: abundet in eo constantia fidei, puritas dilectionis, sinceritas pacis: sint speciosi munere tuo pedes ejus ad evangelizandam pacem, ad evangelizandum bona tua. Da ei, Domine, ministerium reconciliationis in verbis et factis et virtutibus et signis et prodigiis. Sit sermo ejus prædicatio non in persuasibilibus humanæ sapientiæ verbis, sed in ostensione spiritus et virtutis. Da ei, Domine, claves regni cœlorum, utatur

* In margine. *Hic ponendum oleum super caput.*

nec glorietur potestate quam tribuis in ædificationem et non in destructionem; quodcunque ligaverit super terram, sit ligatum et in cœlis, et quodcunque solverit super terram, sit solutum et in cœlis; quorum detinuerit peccata, detenta sint, et quorum dimiserit, tu dimittas: qui benedixerit ei, sit benedictus, et qui maledixerit ei, maledictionibus repleatur. Sit fidelis servus et prudens, quem constituas, Domine, super familiam tuam, ut det illis cibum in tempore necessario, ut exhibeat omnem hominem perfectum. Sit sollicitudine impiger, sit spiritu fervens; oderit superbiam, diligat veritatem, nec eam unquam deserat, aut lassitudine aut timore superatus. Non ponat lucem tenebras, nec tenebras lucem; non dicat malum bonum, nec bonum malum. Sit sapientibus et insipientibus debitor, ut fructum de profectu omnium consequatur. Tribuas ei, Domine, cathedram episcopalem ad regendam Ecclesiam tuam et plebem universam: sis ei auctoritas, sis ei firmitas, sis ei potestas: multiplices super eum benedictionem et gratiam tuam, ut ad exorandam misericordiam tuam tuo munere semper idoneus, tua gratia possit esse devotus. Per.

Super oblata.

Suscipe, Domine, quæsumus, munera quæ tibi offerimus pro famulo tuo *ill.* et propitius in eodem tua dona custodi. Per Dominum nostrum.

Infra actionem.

Hanc igitur oblationem quam tibi offerimus, Domine, pro famulo tuo *ill.* quem ad pontificalem gloriam promovere dignatus es, quæsumus, Domine, ut placatus accipias; ut quod divino munere consecutus est, tua in eo protectione firmetur. Per.

Ad complendum.

Adesto, misericors Deus, ut quod actum est nostræ servitutis officio, tua benedictione firmetur. Per.

Ad populum.

Ecclesiam tuam, Domine, benignus illumina, ut et gregis tui proficiat ubique successus, et grati fiant nomini tuo, te gubernante, pastores. Per.

IN DEDICATIONE BASILICÆ NOVÆ.

Primum agatur litania ante fores ecclesiæ.

Sequitur oratio.

Domum tuam, Domine, quæsumus, clementer ingredere, et in tuorum corda fidelium perpetuam constitue mansionem, ut cujus ædificatione subsistit, hujus fiat habitatio præclara. Per.

Sequitur antiphona. Tollite portas principes vestras.

Ps. Domini est terra.

Deinde benedictio fontis.

Postea antiphona.

Asperges me, Domine, hyssopo et mundabor: lavabis me et super nivem dealbabor.

Ps. Miserere mei, Deus.

Ecclesia quoque aspergatur ter intus, foras semel, altareque lavetur, ac cornua altaris sursum deorsumque linientur chrismate sancto, dicente episcopo,

Pax tibi.

Respondente clero,

Et cum spiritu tuo.

Et super illum thymiama, dicaturque antiphona.

Altaria tua, Domine.

Ps. Beati qui habitant.

Angulosque ecclesiæ et postes ostium eadem unctione linientur.

Sequitur antiphona.

Unxit te Dominus oleo lætitiæ.

Postea pontifex sollemnibus vestibus induitur, procedens ad missam.

Ad Introitum. Antiphona. Terribilis est locus.

Ps. Dominus regnavit, decorem.

Gloria in excelsis Deo.

Deus, qui sacrandorum tibi auctor es munerum, effunde super hanc orationis domum benedictionem tuam, ut ab omnibus hic invocantibus nomen tuum, defensionis auxilium sentiatur. Per.

Alia.

Deus, qui ex omni coaptatione sanctorum æternum tibi condis habitaculum; da ædificationi tuæ incrementa cœlestia, ut quorum hic reliquias pio amore complectimur, eorum semper meritis adjuvemur. Per.

Et reliquiæ tenentur in manibus.

Lectio de apostolo sequitur.

Responsorium. Locus iste a Deo factus.

V. Deus, cui adstat angelorum.

Alleluya. Adorabo ad templum.

Postea evangelium.

Et oratione super oblata facta, per Amen, *dicitur alta voce.*

Oremus.

Deus, sanctificationum omnipotens dominator, cujus pietas sine fine sentitur; Deus, qui cœlestia simul et terrena complecteris, servans misericordiam tuam populo tuo ambulanti ante conspectum gloriæ tuæ; exaudi preces servorum tuorum, ut sint oculi tui aperti super domum istam die ac nocte: hancque basilicam in honore sancti tui *ill.*, sacris mysteriis institutam, clementissimus dedica, miserator illustra, proprio splendore clarifica, omnemque hominem venientem adorare in hoc loco placatus admitte, propitius dignare respicere, et propter nomen tuum magnum, manu forti et brachio excelso in hoc habitaculo supplicantes libens protege, dignanter exaudi, æterna defensione conserva ut semper felices semperque tua religione lætantes, constanter in sanctæ Trinitatis fidei Catholica perseverent. Per.

Hac oratione finita, offeruntur oblationes.

Off. Domine Deus, in simplicitate.

V. Fecit Salomon.

Super oblata.

Deus virtutum cœlestium, qui in omni loco dominationis tuæ totus assistis et totus operaris, accepta sacrificium nomini tuo benignus oblatum; et hujus domus, cujus es fundator, esto protector. Nulla hic fidelium votis nequitia contrariæ potestatis obsistat, ut virtute Sancti Spiritus fiat hic semper servientium tibi devota libertas. Per.

Alia.

Altare tuum, Domine, sacrificiis cœlestibus inchoandum

reverenter aptamus. Concede, quæsumus, ut et grata semper oculis tuæ majestatis appareant, et salutaria fieri populis Christianis beatus ille martyr cujus tibi dicantur honore obtineat. Per Dominum.

Alia.

Apostolicæ reverentiæ culmen offerimus, sacris mysteriis imbuendum; præsta, quæsumus, Domine, ut beati *illius* suffragiis hæc plebs tua semper et sua vota depromat et desiderata percipiat. Per Dominum.

Præfatio.

V. D. Æterne Deus. Per quem te supplices deprecamur, ut altare hoc, sanctis usibus præparatum, cœlesti dedicatione sanctifices; ut sicut Melchisedech sacerdotis præcipui oblationem dignatione mirabili suscepisti, ita imposita novo huic munera altari semper accepta ferre digneris; ut populus tuus in hac ecclesiæ domo sancta conveniens, per hæc pura libamina cœlesti sanctificatione salvatus, animarum quoque suarum salutem perpetuam consequatur. Per Christum.

Alia.

V. D. Æterne Deus. Obsecrantes ut hæc atria tuis initianda sacramentis propitius semper aspicias, et implorantibus opem tuam misericors largiaris; præcipue, cum hujus basilicæ præsul adscitus venerabilis Andreas oblator existat, qui beati Petri principis apostolicæ dignitatis et felicibus vitæ primordiis et cœlestis honore collegii et magnifico permanet fine germanus. Per Christum.

Alia.

V. D. Æterne Deus. Tu etenim, Domine, non solum majestati tuæ fabricari sacraria, dicarique tribuisti; sed sanctorum quoque largitus es meritis applicari, ut et divini nominis inchoationem præberet veneranda constructio et supplicantium votis digna patrocinia non deessent. Per Christum.

Infra actionem.

Hanc quoque oblationem servitutis nostræ et cunctæ familiæ tuæ, sed et famuli tui *illius*, quam tibi offerimus hodierna die consecrationis sancti loci hujus celebrantes in

honore sanctorum martyrum tuorum *ill.* petimus, Domine, placatus accipias, diesque nostros.

Postcommunio.

Omnipotens sempiterne Deus, effunde super hunc locum gratiam tuam, et omnibus in te sperantibus auxilii tui munus ostende, ut hic et sacramentorum virtus et votorum obtineatur effectus. Per Dominum nostrum.

Super populum.

Deus, qui de vivis et electis lapidibus æternum majestati tuæ condis habitaculum, auxiliare populo supplicanti; ut quod ecclesiæ tuæ corporalibus proficit spatiis, spiritualibus amplificetur augmentis. Per.

Consecratio altaris.

Deus omnipotens, sub cujus invocatione altarium in honorem sancti *ill.* consecramus, clemens et propitius preces nostræ humilitatis exaudi; et præsta, ut in hac mensa sint tibi libamina accepta, sint grata, sint pinguia, et Spiritus Sancti tui rore perfusa; ut omni tempore in hoc loco supplicantis tibi familiæ tuæ anxietates releves, ægritudines cures, preces exaudias, vota suscipias, desiderata confirmes, postulata concedas. Per.

Alia.

Dei Patris omnipotentis misericordiam, dilectissimi fratres, deprecemur, ut hoc altarium sacrificiis spiritalibus consecrandum, vocis nostræ exorandus [exoratus] officio, præsenti benedictione sanctificet, ut in eo semper oblationes famulorum suorum studio suæ devotionis impositas benedicere et sanctificare dignetur, et spiritali placatus incenso, precanti familiæ suæ propitiatus exauditor adsistat. Per.

Alia.

Deus sanctificationum, omnipotens Dominator, cujus pietas sine fine sentitur, effunde super hoc altare gratiam tuæ benedictionis, ut ab omnibus hic invocantibus te auxilium tuæ misericordiæ sentiatur. Per Dominum.

Consecratio tabulæ.

Omnipotentem Deum et Dominum nostrum votis exsultantibus deprecemur, ut qui per omnem mundum fidem sparsit

et ecclesiam congregavit, quam lapis excisus de monte sine manibus angulari compage solidavit, hanc quoque tabulam serenus illustret, eamque impetu æterni fluminis irrigatam ita diversis per membra charismatibus locupletet, ut super illam admirandam Filii sui hostiam ipse benedicat impositam, ipse suscipiat consecratam. Per.

Consecratio patenæ.

Consecramus et sanctificamus hanc patenam, ad conficiendum in ea corpus Domini nostri Jesu Christi patientis crucem pro salute nostra omnium, qui vivis et regnas in sæcula sæculorum.

Alia.

Consecrare et sanctificare digneris, Domine, patenam hanc, per istam unctionem et nostram benedictionem, in Christo Jesu Domino nostro, qui vivit et regnat per omnia sæcula sæculorum.

Consecratio calicis.

Oremus, dilectissimi fratres, ut Dominus Deus noster calicem suum in ministerio consecrandum cœlestis gratiæ inspiratione sanctificet, ut ad humanam benedictionem plenitudinem divini favoris accommodet. Per.

Alia.

Dignare, Domine, calicem istum in usum ministerii tui pia famuli tui devotione formatum ea sanctificatione perfundere, qua Melchisedech famuli tui sacramento calicem perfudisti, et quod arte vel metallo effici non potest altaribus tuis dignum, fiat ad omnia tua benedictione pretiosum. Per.

Consecratio super patenam et calicem.

Dominum Deum, cœli et terræ conditorem, dilectissimi, supplicamus, ut hoc ministerium quod manus hominum ad gloriam et laudem tuo nomini fabricavit, tu pius ac clemens aspicere et consecrare digneris. Per.

Alia.

Deus, benedictionis indultor, qui ministerium quod Salomon in templo Hierusalem destinavit, per sacerdotes tuos benedicere dignatus es; supplicamus per bonum et benedictum Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, ut hæc

sacrificii ministerii vasa quæ in tuo nomine fabricata sunt ad immolandum, benedicere tua pietate digneris. Per.

Consecratio corporalis.

Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus, misericordiam tuam supplices deprecamur, ut sicut ab initio hominibus utilia et necessaria creasti, quemadmodum vestimenta pontificalia sacerdotibus ac Levitis ornamentaque et linteamina famulo tuo Moysi xl. diebus docuisti, quæ sibi omnia etiam Maria texuit et fecit in usum ministerii tabernaculi tui fœderis, sanctificare, Domine, et benedicere digneris hoc linteamen in usum altaris tui ad tegendum velandumque corpus et sanguinem Filii tui Domini nostri Jesu Christi. Per.

Alia.

Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus, misericordiam tuam supplices deprecamur, ut hoc linteamen super altare tuum impositum in spiritale consecrandum officium præsenti benedictione sanctifices, et in eo seu super illud oblationem famulorum tuorum studio purificationis impositam benedicere digneris, et spiritali placatus incenso precantis familiæ tuæ promptus exauditor exsistas. Per.

Consecratio altaris et calicis et patenæ et corporalis.

Dignare, Domine Deus omnipotens, rex regum et dominus dominantium, sacerdos omnium, pontifex universorum, per quem una cum Patre Sanctoque Spiritu facta sunt universa, Christe Jesu, benedicere, consecrare et sanctificare vasa hæc cum altario, linteaminibus, ceterisque vasis; et quemadmodum sanctificasti officia tabernaculi testimonii olim, cum arca, oraculo, cherubin, ansulis, velis, columnis, candelabro, altaribus, argenteis basibus, tabulis deauratis, holocaustis, hostiis, ac sacrum altare cum æneis vasis, tentoriis, funibus, oleo unctionis et ceteris aliis in figura nostri per manus sanctorum sanctificasti sacerdotum; ita nunc manens in æternum, summe sacerdos sacerdotum secundum ordinem Melchisedech, ut diximus, patenam hanc et calicem hunc et omnia instrumenta altaris hujus ecclesiæ seu basilicæ quæ inter nostras palmas habentur, corde precamur bene✠dicas, purifices, consecres, et

consummes, quibus inter nos et æternam unitatem in supremo meatu sine fine constare credimus. Per.

AD MANUS IMPOSITIONEM.

Omnipotens sempiterne Deus, qui regenerare dignatus es hunc famulum tuum ex aqua et Spiritu Sancto, quique dedisti ei remissionem omnium peccatorum: tu, Domine, mitte in eum septiformem Spiritum tuum Sanctum Paraclitum de cœlis.

Da ei Spiritum sapientiæ et intellectus: Spiritum consilii et fortitudinis: Spiritum scientiæ et pietatis: Adimple eum Spiritu timoris Dei et Domini nostri Jesu Christi, et consigna eum signo sanctæ crucis tuæ propitiatus in vitam æternam. Per eundem Dominum nostrum Jesum Christum, Filium tuum, cum quo vivis et regnas Deus per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Accipe signum crucis chrismate salutis in Christo Jesu in vitam æternam. Amen.

Ecce sic benedicetur omnis homo qui timet Dominum. Benedicat tibi Dominus ex Sion, et videas quæ bona sunt in Hierusalem omnibus diebus vitæ tuæ. Amen.

CONSECRATIO CHRISMALIS.

Oremus, fratres carissimi, ut Deus omnipotens hoc ministerium corporis Filii sui Domini nostri Jesu Christi gerulum benedictione sanctificationis, tutamine defensionis et donationis implere dignetur, orantibus nobis. Per eundem.

Alia.

Omnipotens Sancta Trinitas, Deus, manibus nostris opem tuæ benedictionis infunde, ut, per nostram benedictionem, hoc vasculum sanctificetur, et corporis Christi novum sepulchrum Spiritus Sancti gratia perficiatur. Per.

FERIA V. IN CŒNA DOMINI.

Conficitur chrisma in ultimo ad missam, antequam dicatur per quem hæc omnia, Domine, semper bona creas. *Levantur duæ ampullæ quas offerunt populi, et benedicit tam dominus Papa quam omnes presbyteri.*

Benedictio.

Emitte, Domine, Spiritum Sanctum tuum Paraclitum de cœlis in hanc pinguedinem olivæ, quam de viridi ligno producere dignatus es ad refectionem corporis, ut tua sancta benedictione sit omni unguentum tangenti tutamentum mentis et corporis, ad evacuandos omnes dolores, omnesque infirmitates, omnem ægritudinem corporis, unde unxisti sacerdotes, reges, prophetas et martyres, chrisma tuum perfectum, Domine, a te benedictum. In nomine Domini nostri Jesu Christi, per quem hæc omnia, Domine.

Incipit Benedictio chrismatis principalis.

Sursum corda.

R. Habemus ad Dominum.

Gratias agamus Domino Deo nostro.

R. Dignum et justum est.

Vere dignum. Æterne Deus. Qui in principio inter cetera bonitatis et pietatis tuæ munera terram producere fructifera ligna jussisti, inter quæ hujus pinguissimi liquoris ministræ oleæ nascerentur quarum fructus sacro chrismati deserviret; nam et David prophetico spiritu gratiæ tuæ sacramenta prænoscens, vultus nostros in oleo exhilarandos esse cantavit, et cum mundi crimina diluvio quondam expiarentur effuso, similitudinem divini muneris futuri columba demonstrans, per olivæ ramum pacem terris redditam nuntiavit, quod in novissimis temporibus manifestis est effectibus declaratum, cum baptismatis aquis omnium criminum commissa delentibus hæc olei unctio vultus nostros jucundos efficit ac serenos; inde etiam Moysi famulo tuo mandatum dedisti, ut Aaron fratrem suum prius aqua lotum, per infusionem hujus unguenti constitueret sacerdotem. Accessit ad hoc amplior honor cum Filius tuus

Jesus Christus Dominus noster lavari a Johanne undis Jordanicis exegisset, ut Spiritu Sancto in columbæ similitudine desuper misso, Unigenitum tuum, in quo tibi optime complacuisset testimonio subsequentis vocis ostenderes, et hoc illud esse manifestissime comprobares, quod eum oleo lætitiæ præ consortibus suis unguendum David propheta cecinisset.

Te, igitur, deprecamur, Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus, per eundem Jesum Christum Filium tuum Dominum nostrum, ut hujus creaturæ pinguedinem sanctificare tua benedictione digneris, et Sancti Spiritus ei admiscere virtutem cooperante potentia Christi tui, a cujus sancto nomine chrisma nomen accepit, unde unxisti sacerdotes, reges, prophetas et martyres, ut sit his qui renati fuerint ex aqua et Spiritu Sancto chrisma salutis, eosque æternæ vitæ participes et cœlestis gloriæ facias esse consortes. Per eundem.

Exorcismus olei.

Deus, qui virtute Sancti Spiritus tui imbecillarum mentium rudimenta confirmas; te oramus, Domine, ut venturis ad beatæ regenerationis lavacrum tribuas per unctionem istius creaturæ purgationem mentis et corporis, ut si quæ illis adversantium spirituum inhæsere reliquiæ, ad tactum sanctificati olei hujus abscedant, nullus spiritalibus nequitiis locus, nulla refugis virtutibus sit facultas, nulla insidiantibus malis latendi licentia relinquatur, sed venientibus ad fidem servis tuis et Sancti Spiritus tui operatione mundandis, sit unctionis hujus preparatio utilis ad salutem, quam etiam cœlestis regenerationis nativitate in sacramento sunt baptismatis adepturi. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui venturus est judicare vivos et mortuos et sæculum per ignem. Amen.

CONSECRATIO IGNIS ET CEREI [IN SABBATO SANCTO].

Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus, in nomine tuo et Filii tui Jesu Christi Domini nostri bene✠dicimus hunc ignem cum ✠ cera et omnibus ejus alimoniis; sanctificamusque, et signo crucis Christi Jesu Filii Dei vivi altissimi signamus intus vel foris. Accensusque quæ noceant non incendat, sed omnia ad usus hominum necessaria urat vel calescat sive illuminet; et quæ ex hoc igne fuerint conflata sive calefacta, sint bene✠dicta et omni humanæ saluti utilia, ut non cum Nadab et Abiud ignem tibi offerentibus alienum incendamus; sed cum Aaron pontifice et ejus filiis Eleazaro et Ithamaro hostias tibi pacificas, Sancti Spiritus igne assatas, immolare valeamus; et semper tui Spiritus Sancti igne vitia nostra exure, cordaque luce scientiæ tuæ inlumina, et animas nostras calore fidei clarifica. Per.

Alia.

Exsultet jam angelica turba cœlorum; exsultent divina mysteria; et pro tanti regis victoria tuba intonet salutaris. Gaudeat se tellus irradiata fulgoribus, et æterni regis splendore lustrata totius orbis se sentiat amisisse caliginem. Lætetur et mater ecclesia, tanti luminis adornata fulgoribus, et magnis populorum vocibus hæc aula resultet. Quapropter astantibus nobis, fratres carissimi, ad tam miram sancti hujus luminis claritatem, una mecum Dei omnipotentis, quæso, misericordiam invocate, ut qui me non meis meritis intra sacerdotum numerum dignatus est aggregare, luminis sui gratia infundente, cerei hujus laudem implere perficiat. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat Deus in unitate Spiritus Sancti per omnia sæcula sæculorum.

Alia.

Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus, exaudi nos, lumen indeficiens. Tu es enim, Domine Deus noster, conditor omnium luminum. Benedic, Domine, et hoc lumen et hanc ceram, quod a te incensum sanctificatumque ac

benedictum est. Tu qui inluminasti omnem mundum, ab eo lumine accendamur et inluminemur igne claritatis tuæ. Tu es ignis qui famulo tuo Moysi in rubo apparuisti. Tu es columna ignis qui populum Israel in nocte defendebas et illuminabas. Tu enim tres pueros de fornace ignis liberasti, Domine, cum Filio tuo Jesu Christo et Sancto Spiritu tuo, qui in igne super apostolos singulos die Pentecostes et post tempus super Cornelium cum omni domo sua tibi primum ex gentibus credentem de cœlo descendisti; ut sicut eos omnes conservasti et inluminasti, ita sensus nostros cordaque et animas nostras in hac paschali sollemnitate et omni vitæ nostræ tempore inluminare igne Spiritus Sancti digneris, ut ad vitam æternam pervenire mereamur in cœlis. Per eundem Dominum.

Alia.

Oramus te, Domine Deus noster, ut cereus iste in honorem nominis tui consecratus ad noctis hujus caliginem destruendam indeficiens perseveret, et in odorem suavitatis acceptus supernis luminaribus misceatur. Flammas ejus Lucifer matutinus inveniat; ille, inquam, Lucifer qui nescit occasum; ille qui regressus ab inferis humano generi serenus inluxit.

Alia.

Precamur ergo te, Domine, ut nos famulos tuos, omnem clerum et devotissimum populum, una cum beatissimo papa nostro *ill.*, quiete temporum concessa, in his paschalibus gaudiis conservare digneris. Per Dominum.

BENEDICTIO FONTIS, LACTIS ET MELLIS

Benedic, Domine, et has creaturas fontis lactis et mellis, et pota famulos tuos de hoc fonte perenni, qui es Spiritus veritatis, et enutri eos de hoc melle et lacte; tu enim, Domine, promisisti patribus nostris, Abrahæ, Isaac et Jacob dicens: Introducam vos in terram repromissionis, terram fluentem lac et mel. Conjunge, Domine, famulos tuos Spiritu Sancto, sicut conjunctum est hoc lac et mel in Christo Jesu Domino nostro, per quem, omnia, Domine.

BENEDICTIO PANIS.

Benedico te, creatura panis, in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti per virtutem Dominicæ passionis et resurrectionis a mortuis, ut sanctificata verbo Dei benedictionem assumas adversus omnes nequitias spiritales et universas valitudines infirmitatesque membrorum, ut quicumque te sumpserint, sis eis in tutelam mentis et corporis, in honorem Domini nostri Jesu Christi, qui est benedictus in sæcula sæculorum. Amen.

Alia.

Benedic, Domine, hanc creaturam novam panis, sicut benedixisti quinque panes in deserto quinque millibus hominum saturandis, ut sit dominis ejusdem abundans in annuum alimentum, gustantesque ex eo accipiant tam corporis quam animæ sanitatem. Qui vivis et regnas cum Deo Patre.

BENEDICTIO POMORUM.

Te deprecamur, omnipotens Deus, ut benedicas hunc fructum novum pomorum, ut qui esu interdictæ arboris letalis pomi in protoparente justi funeris sententia multati sumus, per illustrationem unici Filii tui Redemptoris, Dei ac Domini nostri Jesu Christi, et Spiritus Sancti benedictionem, sanctificata omnia atque benedicta, depulsis atque abjectis vetusti hostis atque primi facinoris incentoris insidiis, salubriter ex hujus diei anniversaria sollemnitate diversis terræ edendis germinibus fruamur. Per.

BENEDICTIO POMORUM ET NUCLEUM.

Sanctifica, Domine, poma et nuces nucleosque et omnes fructus tam arborum quam herbarum, qui tuo imperio usum omnibus animantibus præbent, per te, Christe Jesu, qui vivis et regnas in sæcula sæculorum.

BENEDICTIO AD FRUGES NOVAS.

Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus, qui cœlum et terram, mare et omnia creasti; te supplices quæsumus, ut hunc fructum novum benedicere et sanctificare digneris et multiplicare abundanter offerentibus tibi, et impleas eorum cellaria cum fortitudine frumenti et vini, ut lætantes in eis referant tibi Deo omnipotenti laudes et gratias. Per.

BENEDICTIO VINI.

Domine omnipotens Christe, qui ex quinque panibus et duobus piscibus quinque millia hominum satiasti, et in Cana Galilææ ex aqua vinum fecisti, qui es vitis vera; multiplica super servos tuos misericordiam pietatis tuæ, quemadmodum fecisti cum patribus nostris in tua misericordia sperantibus: et bene✠dicere et sancti✠ficare digneris hanc creaturam vini, quam ad substantiam servorum tuorum tribuisti; ut ubicunque ex hac creatura fusum fuerit vel a quolibet potatum, divinæ benedictionis tuæ opulentia repleatur, ut accipientibus ex eo cum gratiarum actione sanctificetur in visceribus eorum. Qui cum Patre et Spiritu Sancto.

BENEDICTIO CRUCIS.

Rogamus te, Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus, ut digneris benedicere hoc lignum crucis tuæ, ut sit remedium salutare generi humano, sit soliditas fidei, profectus bonorum operum, redemptio animarum, protectio ac tutela contra sæva jacula inimicorum. Per.

Alia.

Benedic, Domine, hanc crucem tuam, ex qua eripuisti mundum a potestate dæmonum et superasti passione tua suggestorem peccati, qui gaudebat prævaricatione primi hominis; tristis enim demisit per lignum crucis tuæ quos seductos habuit per lignum vetitum. Per.

Antiphona.

Ecce lignum crucis, in quo salus mundi pependit,
Venite, adoremus.

Psalmus. Deus, miserere.

Alia.

Omnipotens sempiterne Deus, qui per lignum perdito mundo lignum redemptionis tuam crucem prædestinasti; quæsumus, ut benedicere digneris hoc lignum similitudine crucis tuæ signatum, et præpara in eo tuis fidelibus virtutem, inimicis autem obstaculum, et augendum nomini tuo credentium chorum virtute cœlesti. Per.

BENEDICTIO SUPER VASA IN LOCO ANTIQUO REPERTA.

Omnipotens sempiterne Deus, insere te officiis nostris, ut hæc vascula, arte fabricata gentilium, sublimitatis tuæ potentia ita emundare digneris, ut omni immunditia depulsa, sint fidelibus tuis tempore pacis atque tranquillitatis utenda. Per.

BENEDICTIO PUTEI.

Deprecamur, Domine, clementiam pietatis tuæ, ut aquam putei hujus cœlesti benedictione sanctifices, et ad communem vitam concedas salubrem, et ita ex eo fugare digneris omnem diabolicæ tentationis incursum, ut quicunque ex eo abhinc hauserit biberitve, vel in quibuslibet necessariis usibus hausta aqua usus fuerit, totius virtutis ac sanitatis dulcedine perfruatur, ut tibi sanctificatori et salvatori omnium Domino gratias agere mereatur. Per.

ORATIO SUPER FONTEM UBI ALIQUA NEGLIGENTIA CONTIGERIT.

Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus, qui per invisibilitatis tuæ potentiam has aquas ex nihilo conditas in hujus materiæ formam visibilis præbuisti, atque ex abditis investigabilibus concavam per abyssi magnitudinem largitatis tuæ gratia humanis usibus fluenta fontibus influxisti: te tui famuli supplices exoramus, uti has aquas, quas negligentia polluit, Sancti Spiritus tui gratia ad munditiam revocet atque purificet, et spiritus callidi hostis abscedat, ac deinceps sanctificatas familiæ tuæ potabiles tribuas, ut potantium et mundent corpora cordaque sanctificent. Per.

Alia.

Deus, qui ad hoc in Jordanis alveum sanctificaturus aquas descendisti, ut a te munditiam potius caperent quam mundarent, dum ad tactum sacri corporis sanctificasti lavacrum; has aquas, influente gratia Spiritus tui Sancti, digneris ad munditiam revocare per donum qui in Cana Galileæ initio signorum tuorum ostenso virtutis tuæ mysterio aquas mutare dignatus es in vinum, et sicut Eliseus amaras orando mutavit aquas in latices, ita ad preces fidelium tuorum clementer abstergas ab his aquis pollutionis originem. Per.

BENEDICTIO DOMUS.

Adesto, Domine, supplicationibus nostris, et hanc domum serenis oculis tuæ pietatis illustra; descendat, quæsumus, super habitantes in ea gratiæ tuæ larga benedictio, ut in his manu factis habitaculis cum salubritate manentes, ipsi tuum semper sint habitaculum. Per.

Alia.

Exaudi nos, Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus, ut si qua sunt adversa, si qua contraria, in hac domo famuli tui *ill.* auctoritate majestatis tuæ pellantur. Per.

ORATIO CONTRA FULGURA.

Primum spargatur aqua benedicta, et postea dicatur ista oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, parce metuentibus, et propitiare supplicibus, ut post noxios ignes nubium et vim procellarum, in materiam transeat laudis comminatio potestatis. Per.

ORATIO POST MANDATUM.

Adesto, Domine, officio nostræ servitutis, quia tu pedes lavare dignatus es tuorum discipulorum, opera manuum tuarum ne despicias, quæ nobis retinenda mandasti, et sicut hic exteriora abluuntur inquinamenta, sic a te omnium nostrorum interiora purgentur peccata.

Quod ipse.

ORATIO AD AGAPEM PAUPERUM.

Da, quæsumus, Domine, famulo tuo *ill.*, sperata suffragia obtinere, ut qui tuos pauperes vel tuas ecclesias muneravit, sanctorum omnium simul et beati Laurentii martyris tui mereatur consortia, cujus est exempla secutus. Per.

ORATIO AD CAPILLATURAM.

Omnipotens sempiterne Deus, respice propitius super hunc famulum tuum *ill.*, quem ad novam tondendi gratiam vocare dignatus es, tribuens ei remissionem omnium peccatorum, atque ad cœlestium donorum pervenire consortium. Per.

ORATIO AD BARBAS TONDENDAS.

Deus, cujus Spiritu creatura omnis incrementis adulta congaudet, exaudi preces nostras super hunc famulum tuum *ill.* juvenilis ætatis decore lætantem et primis auspiciis adtondendum; exaudi, Domine, ut in omnibus protectionis tuæ auxilio munitus cœlestem benedictionem accipiat et præsentis vitæ præsidiis gaudeat et æternæ. Per.

ORATIO AD CLERICUM FACIENDUM.

Oremus, dilectissimi fratres, Dominum nostrum Jesum Christum pro hoc famulo suo *ill*, qui ad deponendam comam capitis sui pro ejus amore festinat; ut donet ei Spiritum Sanctum, qui habitum religionis in eo perpetuum conservet, et a mundi impedimento vel sæculari desiderio cor ejus defendat; ut sicut immutatur in vultu, ita manus dextera ejus ei virtutis tribuat incrementa, et ab omni cæcitate humana oculos ejus aperiat, et lumen ei æternæ gratiæ concedat. Qui vivit.

Alia.

Adesto, Domine, supplicationibus nostris, et hunc famulum tuum *ill.* benedicere dignare, cui in tuo sancto nomine habitum religionis sacræ imponimus; ut te largiente, et devotus in ecclesia persistere, et vitam æternam mereatur percipere. Per.

Dum tondes, dicis antiphonam.

Tu es, Domine, qui restitues mihi hæreditatem meam.

Ps. Dominus pars hæreditatis meæ et calicis mei.

Tu es Deus. *et* Gloria.

Ant. Hæc est generatio quærentium Dominum, quærentium faciem Dei Jacob.

Ps. Domini est terra. *et* Gloria.

Oratio. Præsta, omnipotens Deus, huic famulo tuo *ill.*, cujus hodie capitis comam pro divino amore deposuimus, ut in tua dilectione perpetuo maneat, et eum sine macula in sempiternum custodias. Per.

ORATIO AD DIACONISSAM FACIENDAM.

Exaudi, Domine, preces nostras, et super hanc famulam tuam *ill.* spiritum tuæ benedictionis emitte, ut cœlesti munere ditata, et tuæ gratiam possit majestatis acquirere et bene vivendi aliis exemplum præbere. Per.

BENEDICTIO VESTIUM VIDUÆ VEL VIRGINIS.

Deus, qui vestimentum salutare et indumentum æternæ jocunditatis tuis fidelibus promisisti; clementiam tuam suppliciter exoramus, ut hæc indumenta, humilitatem cordis et contemptum mundi significantia, quibus famula tua *ill.* sancto visibiliter est informanda proposito, propitius benedicas, et beatæ castitatis habitum, quem te inspirante susceperit, te protegente custodiat. Per.

Deus, bonarum virtutum dator et omnium benedictionum largus infusor, exaudi preces nostras, et hanc vestem, quam famula tua *ill.* pro conservando castitatis signo se adoperiendam exposcit, benedicere et sanctificare digneris. Per.

BENEDICTIO VIRGINIS AB EPISCOPO FACIENDA.

Respice, Domine, propitius super hanc famulam tuam *ill.*, ut sanctæ virginitatis propositum, quod te inspirante suscepit, te gubernante custodiat. Per.

Quando sacrum velamen accipit, dicendum est.

Accipe, puella, sanctum pallium, quod perferas sine macula ante tribunal Domini nostri Jesu Christi. *R.* Amen.

Consecratio.

Te invocamus, Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus, super hanc famulam tuam *ill.* quæ tibi vult servire pura mente mundoque corde, ut eam sociare digneris inter illa centum quadraginta quatuor millia infantum quæ virgines permanserunt, et se cum mulieribus non coinquinaverunt, in quorum ore dolus inventus non est; ita et hanc famulam tuam facias permanere immaculatam usque ad finem. Per immaculatum Dominum nostrum Jesum Christum. Cum quo vivis et regnas Deus per omnia sæcula sæculorum.

Alia.

Deus, castorum corporum benignus inhabitator et incorruptarum amator animarum; qui humanam substantiam in primis hominibus diabolica fraude vitiatam, ita in Verbo tuo, per quod omnia facta sunt, reparas, ut eam non solum ad primæ originis innocentiam revoces, sed etiam ad experientiam quorundam bonorum quæ in novo sæculo sunt habenda perducas, et obstrictos adhuc conditione mortalium, jam ad similitudinem provehis angelorum; respice, Domine, super hanc famulam tuam *ill.* quæ tibi devotionem suam offert, a quo et ipsa idem votum sumpsit. Sit in ea, Domine, per donum Spiritus tui cor prudens modestia, sapiens benignitas, gravitas, lenitas, casta libertas; ferveat in caritate, et nihil extra te diligat, laudabiliterque vivat, et laudari non appetat; te timeat, tibi amore serviat; tu ei honor, tu gaudium; tu in mœrore solatium, tu in ambiguitate consilium, tu in injuria defensio, in tribulatione patientia, in paupertate abundantia, in jejunio cibus, in infirmitate medicina. Per te, quem diligere super omnia appetit, quod est professa custodiat, ut et hostem antiquum devincat, et vitiorum squalores expurget; quatenus centesimi fructus dono virginitatis decorari, virtutumque lampadibus exornari, et electarum tuarum virginum consortio, te donante, mereatur uniri. Per.

ITEM AD VELANDAM VIDUAM.

Consolare, Domine, hanc famulam tuam *ill.* viduitatis mœrore constrictam, sicut consolari dignatus es Saraptenam viduam per Eliam prophetam; concede ei pudicitiæ fructum, ut antiquarum non meminerit voluptatum: nesciat etiam incentiva desideria, ut soli tibi subdat proprium collum, quo possit pro laboribus tantis sexagesimum granum percipere, munus delectabile sanctitatis. Per.

Alia.

Deus, castitatis amator et continentiæ conservator, supplicationem nostram benignus exaudi, et hanc famulam tuam *ill.* propitius intuere, ut quæ pro timore tuo continentiæ pudicitiam vovit, tuo auxilio conservetur, ut sexagesimum fructum continentiæ et vitam æternam, te largiente, percipiat. Per.

ORATIO AD ABBATEM VEL ABBATISSAM FACIENDAM.

Concede, quæsumus, omnipotens Deus, ut famulum tuum *illum vel illam* quem ad regimen animarum elegimus, gratiæ tuæ dono prosequaris, ut te largiente, cum ipsa tibi nostra electione placeamus. Per.

Alia.

Deus, institutor cunctorum, qui per Moysen famulum tuum ad gubernandas ecclesias præpositos instituisti; tibi preces supplices fundimus, teque devotis mentibus exoramus, ut hunc famulum tuum *illum* quem (*vel* hanc famulam tuam *illam* quam) hodie electio famulorum tuorum abbatem (*vel* famularum tuarum abbatissam) ovium tuarum esse instituit, clementer respicias; pietatis tuæ misericordia illustres; sicque regat subditos, quasi commendatos non proprios, quatenus, te opitulante, apostolicis jugiter doctrinis fultos, simul cum ipsis lætus (*vel* læta) portas paradisi introeat, atque, te donante, mereatur audire, Euge, bone serve et fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam; intra in gaudium domini tui. Quod ipse &c.

RECONCILIATIO HÆRETICORUM.

Domine Deus omnipotens, Pater Domini nostri Jesu Christi, qui dignatus es hunc famulum tuum *ill.* ab errore et mendacio hæreticæ pravitatis eruere, et ad ecclesiam tuam sanctam Catholicam eos perducere; tu, Domine, Spiritum tuum Paraclitum in eum emittere dignare, Spiritum sapientiæ et intellectus, Spiritum consilii et virtutis, Spiritum scientiæ et pietatis; et adimple eum, Domine, Spiritu timoris tui, ut in nomine Domini nostri Jesu Christi signo crucis signetur in vitam æternam. Per eundem Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui vivit et regnat Deus semper, una cum Spiritu Sancto. Per omnia sæcula sæculorum.*

Signat te Dominus signo crucis in vitam æternam in consignationem fidei. Amen.

Pax tecum.

Et cum spiritu tuo.

ORATIO SUPER EOS QUI MORTICINUM COMEDERINT.

Deus, qui hominem ad imaginem tuam conditum in id reparas quod creasti, respice propitius super hos famulos tuos *ill.* et quicquid eorum ignorantia ac necessitate hostili et diabolica fraude subreptum est, indulgentia tuæ pietatis ignoscat et absolvat, ut altaribus sacris recepta veritatis tuæ communione reddatur. Per.

* This prayer is found in the Gelasian Sacramentary (Muratori, i. 607) with the title, "Benedictio super eos qui de Ariana ad Catholicam redeunt unitatem." For the "hæreticæ pravitatis" of the text, it has "hæreseos Arianæ."

RECONCILIATIO ALTARIS UBI HOMICIDIUM PERPETRATUM FUERIT.

Deum indultorem criminum, Deum sordium mundatorem, Deum qui mundum originalibus peccatis depressum adventus sui nitore purificavit, fratres carissimi, supplices deprecemur, ut contra diaboli furentis insidias fortis nobis pugna consistat; et si quid ejus vires et calliditates cotidianis infestationibus in nobis maculatum corruptumve fuerit, efficiatur cœlesti miseratione purgatum quod fuerat ipsius diaboli fraude pollutum; quia sicut illius est solidum perfectumque quassare, ita auctoris nostri est lapsa restituere, nutantia stabilire. Per.

Alia.

Deus, cujus bonitas et misericordia non habuit principium, ita quoque non habet finem; qui pietate tua eligis in nobis magis restituere perdita quam percutere peritura; si quid etiam negligentia polluit, aut ira commisit, aut ebrietas stimulavit, aut libido subripuit, sustines, ut ante purifices per gratiam, quam percutias per furorem; ne operis tui prodigus plastes videaris, eligis potius erigere jacentia quam punire damnanda; te supplices deprecamur, ut hujus tabernaculi receptacula placatus accipias, et altare tuum, quod insectantis est inimici fraude pollutum, per infusionem gratiæ cœlestis purifices, purificatumque possideas, ac sic in posterum omnis nequitia spiritalis eliminetur, exstinguaturque antiqui serpentis invidia, ut cum fraudibus suis diaboli turma pellatur. Efferat secum maculam quam ingessit, et perennibus quandoque suppliciis deputandus, operum suorum semina secum colligat peritura. Nihil postmodum noceat præteriti culpa contagii; nihil sit quod maneat inimici fraude pollutum; quandoquidem per Spiritus est infusionem purgatum, resurgat ecclesiæ tuæ pura simplicitas; et candor innocentiæ, hactenus maculata, dum recipit gratiam, revertatur ad gloriam; ut populorum ista turba conveniens, dum petitiones ingerit, votorum sentiat obtinuisse suffragia. Per.

ORATIO PRO REGNANTIBUS.

Omnipotens et misericors Deus, cujus regnum regnum est omnium sæculorum, supplicationes nostras clementer exaudi, et Romanorum regum tibi subditum protege principatum; ut in tua virtute fidentes, et tibi placeant et super omnia regna præcellant. Per.

Alia.

Omnipotens sempiterne Deus, qui regnis omnibus æterno dominaris imperio; inclina ad preces humilitatis nostræ aures misericordiæ tuæ, et Romani regni adesto principibus, ut tranquillitate concessa, tua sint semper virtute victores. Per.

Alia.

Deus, in te sperantium salus et tibi servientium fortitudo, suscipe propitius preces nostras, et Romani imperii auxiliare principibus; ut tua protectione muniti, omnibus sint hostibus fortiores. Per.

ORATIO SUPER MILITANTES.

Deus, perpetuitatis auctor, dux virtutum omnium, cunctorumque hostium victor, benedic hos famulos tuos tibi sua capita inclinantes; effunde super eos gratiam firmam, et in militia in qua probati consistunt, prolixa sanitate et prosperitate eos conserva, et ubicunque vel pro quibuscunque auxilium tuum invocaverint, cito adsis, protegas, et defendas. Per.

BENEDICTIONES SUPER REGEM NOVITER ELECTUM.

Te invocamus, Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus, ut hunc famulum tuum *ill.* quem tuæ divinæ dispensationis providentia in primordio plasmatum, usque ad hunc præsentem diem juvenili flore lætantem crescere concessisti, eum tuæ pietatis dono ditatum plenumque veritatis gratia de die in diem coram Deo et hominibus ad meliora semper proficere facias, ut summi regiminis solium, gratia superna largiente, gaudens suscipiat, et misericordiæ tuæ muro ab hostium adversitate undique munitus, plebem sibi commissam cum pace propitiationis et virtute victoriæ feliciter regere mereatur. Per.

Alia.

In diebus ejus oriatur omnibus æquitas et justitia, amicis adjutorium, inimicis obstaculum, humilibus solatium, elevatis correptio, divitibus doctrina, pauperibus pietas, peregrinis auxilium, propriis in patria pax et securitas. Unumquemque secundum suam mensuram moderate gubernans, se ipsum sedulus discat, ut tua irrigatus compunctione toti populo tibi placita præbere vitæ possit exempla, et per viam veritatis cum grege sibi subdito gradiens, opes fragiles abundanter acquirat. Simul et salutem non solum corporum sed etiam cordium a te concessam cunctis accipiat. Sicque in te cogitatum animi consiliumque omne componens, plebis gubernacula cum pace simul et sapientia semper invenire videatur; teque auxiliante præsentis vitæ prolixitatem percipiat, et per temporalia bona usque ad summam senectutem perveniat, hujusque fragilitatis finem perfectum ab omnibus vitiorum vinculis tuæ pietatis largitate liberatus, et infinitæ prosperitatis præmia perpetua angelorumque æterna commercia consequatur. Per.

Alia.

Deus, electorum fortitudo et humilium celsitudo, qui in primordio per effusionem diluvii crimina mundi castigare voluisti, et per columbam ramum olivæ portantem pacem

terris redditam demonstrasti, iterumque Aaron famulum tuum per unctionem olei sacerdotem sanxisti, et postea per hujus unguenti infusionem ad regendum populum Israeliticum sacerdotes, reges et prophetas perfecisti, vultumque ecclesiæ in oleo exhilarandum per propheticam famuli tui vocem David esse prædixisti; ita quæsumus, omnipotens Pater, et per hujus creaturæ pinguedinem, hunc servum tuum sanctificare tua benedictione digneris, eumque in similitudinem columbæ pacem simplicitatis populo sibi subdito præstare, et exempla Aaron in Dei servitio diligenter imitari, regumque fastigia in consiliis scientiæ et æquitate judicii semper assequi, vultumque hilaritatis per hanc olei unctionem tuamque benedictionem, te adjuvante, commissæ plebi paratum habere facias. Per.

Benedictio.

Benedic, Domine, hunc præsulem principem, qui regna regum omnium a sæculo moderaris. Amen.

Et tali eum benedictione glorifica, ut Davidica teneat sublimitate sceptrum salutis, et sanctificatus protinus reperiatur merito. Amen.

Da ei a tuo spiramine cum mansuetudine ita regere populum sicut Salomonem fecisti regnum obtinere pacificum. Amen.

Tibi semper cum timore sit subditus, tibique militet cum quiete; sit tuo clypeo protectus cum proceribus, et ubique maneat sine fine victor. Amen.

Sis ei contra acies inimicorum lorica, in adversis galea, in prosperis patientia, in protectione clypeum sempiternum. Amen.

Vivat inter gentium catervas magnanimus. Sit in judiciis æquitas singularis. Amen.

Locupletet eum tua prædita dextera, frugalem contineat patriam, et suis liberis tribuat profutura. Amen.

Da ei prolixitatem vitæ per tempora, et in diebus ejus oriatur justitia. Amen.

A te robustum teneat regiminis solium, ut cum jocunditate et justitia æterno glorietur in regno. Amen.

Et præsta ut gentes illi teneant fidem, proceres sui habeant pacem, diligant caritatem. Amen.

Tu ejus menti benignus inlabere, ut amore te timeat, et timore diligat. Amen.

Tu ei honor sis, tu gaudium, tu voluntas, tu in mœrore solatium, in ambiguitate consilium, in itinere consolator. Amen.

Tu in injuriis defensor, in tribulatione patientia, in ægritudine medicina. Amen.

In te habeat omne consilium, per tuam discat commissa sapientiam regni gubernacula moderari, ut semper felix, semper a te gaudens, de tuis mereatur beneficiis gratulari, et æternis valeat commerciis copulari. Amen.

Ut quem tu nobis hodie tua misericordia jocundum præsentare dignatus es, tua facias multorum annorum curriculis protectione securum. Amen.

Et ita populus iste pullulet coalitus benedictione æternitatis, ut semper maneant tripudiantes in pace victores. Amen.

Quod ipse præstare digneris qui cum æterno Patre simul cum Spiritu Sancto, vivis et regnas Deus, per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Item super regem.

Omnipotens Deus det ✠ tibi de rore cœli et de pinguedine terræ abundantiam frumenti et vini et olei, et serviant tibi populi et adorent te tribus; esto dominus fratrum tuorum, et incurventur ante te filii matris tuæ, et qui bene✠dixerit tibi benedictionibus repleatur, et Deus erit adjutor tuus. Omnipotens bene✠dicat tibi bene✠dictionibus cœli desuper, bene✠dictionibus abyssi jacentis deorsum, bene✠dictionibus uberum et vulvæ; bene✠dictiones patrum antiquorum confortatæ sint super te.

Alia.

Bene✠dic, Domine, fortitudinem principis nostri, et opera manuum illius suscipe, et bene✠dictione tua terra ejus repleatur, de bonis fructuum cœli et rore atque subjacente abysso, de bonis fructuum solis ac lunæ, de vertice antiquorum montium, de bonis æternorum collium, et de frugibus terræ et plenitudine ejus. Bene✠dictio illius qui apparuit in rubo, veniat super caput *ill.* et plenus erit benedictione Domini in

filiis, et tingat in oleo pedem suum. Cornua rhinocerotis cornua illius, in ipsis ventilabit gentes usque ad terminos terræ, quia ascensor cœli auxiliator ejus. Per Dominum.

Tunc dicat omnis populus cum episcopis tribus vicibus,

Vivat rex *ill.* in sempiternum.

R. Amen.

Et confirmabitur cum benedictione omni populo in solio regni, et osculant principes in sempiternum dicentes,

Amen, Amen, Amen.

Deus, perpetuitatis auctor, dux virtutum omnium, cunctorumque hostium victor, bene✠dic hunc famulum tuum *ill.* tibi suum caput inclinantem; effunde super eum gratiam firmam, et in militia in qua probatus consistit, prolixa sanitate et prospera felicitate eum conserva; ut ubicunque vel pro quibuscunque auxilium tuum invocaverit, cito adsis, protegas et defendas. Per.

Rectitudo regis est noviter ordinati, et in solium sublimati populo tria præcepta sibi subdito præcipere.

Inprimis, ut ecclesia Dei et omnis populus Christianus veram pacem servent * in omnipotenti Domino.* *R.* Amen.

Aliud est, ut rapacitates et omnes iniquitates omnibus gradibus interdicat. *R.* Amen.

Tertium est, ut in omnibus judiciis æquitatem et misericordiam præcipiat, ut per hoc nobis indulgeat misericordiam suam clemens et misericors Deus. Amen.

* *leg.* in omni tempore.

ORATIONES QUÆ DICENDÆ SUNT SUPER ARCHIEPISCOPO ANTEQUAM PALLIUM ACCIPIAT.

Deus, omnipotens Pater, qui non propriis suffragantibus meritis sed sola ineffabili gratiæ tuæ largitate istum famulum tuum *ill.* populo tuo præesse jussisti; tribue ei per gratiam Spiritus Sancti tui digne tibi persolvere ministerium sacerdotalis officii et ecclesiasticis convenienter servire ministeriis, plebemque commissam ad gloriam tui nominis, te in omnibus protegente, gubernare concede. Per.

Alia.

Deus, innocentiæ restitutor et amator, dirige hunc famulum tuum *ill.* Spiritus tui fervore, ut in fide inveniatur stabilis et in operibus tuis efficax. Inlumina eum lumine sapientiæ; munda eum et sanctifica; da ei consilium rectum, doctrinam sanctam; et qui eum inter summos sacerdotes voluisti numerare, concede ut quod humano ore eum voluisti vocari, hoc in conspectu tuo per gratiam tuæ pietatis possit fieri; ut cum electis tuis æternæ vitæ beatitudinem percipere mereatur.

Sequitur oratio postquam acceptum fuerit.

Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus, Rex regum et Dominus dominantium, clementiam tuam humiliter exoramus, necnon et unigeniti Filii tui Domini nostri Jesu Christi, qui omnes æterno pontificatu supereminet, et solus sine macula sacerdotale ministerium implevit, simulque Sancti Spiritus, cujus septiformi gratia cœlesti virtute cuncta sanctificas; ut hunc famulum tuum *ill.*, divinæ providentiæ gratia largiente, a minoribus usque ad majora per gradus ascendentem supernæ pietatis tuæ gremio gratanter suscipias; et quia nobis indignis quos sedis apostolicæ summæque ministros servitutis non exigentibus meritis sed dono clementiæ tuæ constituisti, salutaribus indumentis ad sacri altaris officium foras vestitus in præsenti apparet, ab omnibus criminum contagiis castigatus perpetua Spiritus tui sanctificatione intus impleri mereatur; vivique fontis fluentibus

irrigatum virtutum fructibus crescere et coram omnibus clarescere concedas, ut ejus vita aliis possit exempla præbere. Sit ei honor pallii, ornamentum animæ, et unde advenit fastigium visibile inde florescat amor invisibilis. Tua divina potentia eum corroboret; Tui Filii virtus viscera ejus fœcundet; Tui Spiritus gratia interiora ejus impleat. Per te firmitatem fidei Catholicæ non solum sibimet servandi sed etiam alios docendi causa conservet. Per te Cathedræ Episcopalis et Ecclesiæ universalis scutum non solum a spiritualibus sed etiam a corporalibus hujus sæculi adversitatibus habere mereatur. Per te apostolicæ dignitatis in cœlis et in terris solvendi et ligandi non solum corpora sed et animas, divina ditatus gratia, dominium suscipiat, ut ita dignis successibus devote degens, ad destinata sanctis præmia perveniens, æternam accipiat beatitudinem. Per.

BENEDICTIONES IN QUOTIDIANIS DIEBUS.

Benedicat vobis Dominus, et custodiat vos. Amen.

Illuminet faciem suam super vos, et misereatur vestri. Amen.

Convertat vultum suum ad vos, et donet vobis pacem. Amen.

Quod ipse &c. Amen.

Benedictio Dei &c. Amen.

Item alia.

Omnipotens Deus sua vos clementia benedicat, et sensum in vobis sapientiæ salutaris infundat. Amen.

Catholicæ fidei vos documentis enutriat, et in sanctis operibus perseverabiles reddat. Amen.

Gressus vestros ab errore convertat, et viam vobis pacis et caritatis ostendat. Amen.

Quod ipse. Amen.

Benedictio. Amen.

Item alia.

Inclinet Dominus aurem suam ad preces nostræ humilitatis, et det vobis gratiam suæ benedictionis, et præmium sempiternæ salutis. Amen.

Semper et ubique Dominum propitium habeatis, et in ejus laudibus exsultetis. Amen.

Omnium peccatorum vestrorum vincula solvat, et ad gloriam sempiternam pervenire vos faciat. Amen.

Quod ipse. Amen.

Benedictio. Amen.

Item alia.

Multiplicet in vobis Dominus copiam suæ benedictionis, et confirmet vos in spe regni cœlestis. Amen.

Actus vestros corrigat, vitam emendet, mores componat, et vos ad cœlestis paradisi hereditatem perducat. Amen.

Talique inventione repleri valeatis, qua ei in perpetuum placeatis. Amen.

Quod ipse. Amen.

Benedictio. Amen.

Item alia.

Devotionem vestram Dominus dignanter intendat, et suæ vobis benedictionis dona concedat. Amen.

Talique vos in præsenti sæculo subsidio muniat, ut paradisi vos in futuro habitatores efficiat. Amen.

Sicque corda vestra sanctificando benedicat, et benedicendo sanctificet, ut vobiscum, immo in vobis, eum jugiter habitare delectet. Amen.

Quod ipse. Amen.

Benedictio. Amen.

Item alia.

Det vobis munus suæ benedictionis, et repleat vos spiritu veritatis et pacis. Amen.

Quatenus sic per viam salutis tota mente curratis, ut subripientium delictorum laqueos salubriter evadatis. Amen.

Sicque efficiamini in ejus supplicatione devoti, et in mutua dilectione sinceri, ut ad cœleste regnum pervenire possitis securi. Amen.

Quod ipse. Amen.

Benedictio. Amen.

Alia.

Concedat vobis omnipotens Deus munus suæ benedictionis, qui vestræ est conscius infirmitatis. Amen.

Et qui vobis tribuit supplicandi affectum, tribuat consolationis auxilium.

Ut ab eo et præsentis et futuræ vitæ subsidium capiatis, cujus vos bonitate creatos esse creditis. Amen.

Quod ipse. Amen.

Benedictio. Amen.

Alia.

Omnipotens Deus cœlesti vos protectione circumdet, et suæ benedictionis dono locupletet. Amen.

Concedatque vobis ut qui in sola spe gratiæ cœlestis innitimini, cœlesti etiam protectione muniamini. Amen.

Quatenus et in præsenti sæculo mortalis vitæ solatia capiatis, et sempiterna gaudia comprehendere valeatis. Amen.

Quod ipse. Amen.

Benedictio. Amen.

Item alia.

Omnipotens Deus dexteræ suæ perpetuo circumdet auxilio, et benedictionum suarum repleat dono. Amen.

Ab omni vos pravitate defendat, et donis cœlestibus exuberare concedat. Amen.

Quo corpore mundati ac mente, talem ei exhibeatis servitutem, per quem suam consequi valeatis propitiationem.

Quod ipse. Amen.

Benedictio. Amen.

Alia Benedictio.

Purificet omnipotens Deus vestrorum cordium arcana et benedictionis suæ vobis tribuat incrementa. Amen.

Ab omnibus vitæ præsentis periculis exuamini, et virtutu spiritalium ornamentis induamini. Amen.

Quo illius adjutorio fulti, sic ei serviatis in terris, ut conjungi valeatis in cœlis.

Quod ipse. Amen.

Benedictio. Amen.

Alia.

Omnipotens Deus universa a vobis adversantia exclu suæ super vos benedictionis dona propitiatus infundat.

Corda vestra efficiat sacris intenta doctrinis, quo j repleri beneficiis sempiternis. Amen.

Quatenus et exsequenda intelligentes, et inter mundi inveniamini indemnes, et beatorum spirituu amini coheredes. Amen.

Quod ipse. Amen.

Amen.

Item alia.

Omnipotens Deus dies vestros in sua pace disponat, et suæ vobis benedictionis dona concedat. Amen.

Ab omnibus vos perturbationibus liberet, et mentes vestras in suæ pacis tranquillitate consolidet. Amen.

Quatenus fidei, spei et caritatis gemmis ornati, et præsentem vitam transigatis inlæsi, et ad æternam perveniatis securi. Amen.

Quod ipse. Amen.

Benedictio. Amen.

Benedictio super regem, dicenda tempore synodi.

Benedicat tibi Dominus, custodiensque te, sicut te voluit super populum suum constituere regem, ita et in præsenti sæculo felicem, et æternæ felicitatis tribuat esse consortem. Amen.

Clerum ac populum quem sua voluit opitulatione pro tua sanctificatione congregari, sua dispensatione et tua administratione per diuturna tempora faciat feliciter gubernari. Amen.

Quatenus divinis monitis parentes, adversitatibus omnibus carentes, bonis omnibus exuberantes, tuo ministerio fideli amore obsequentes, et in præsenti sæculo pacis tranquillitate fruantur, et tecum æternorum civium consortio potiri mereantur. Amen.

Quod ipse. Amen.

Benedictio. Amen.

Benedictio ad omnia quæcunque volueris.

Benedic, Domine, creaturam istam *ill.* ut sit remedium salutare generi humano; et præsta per invocationem nominis tui ut quicunque ex ea sumpserit, animæ tutelam et corporis sanitatem percipiat. Per.

EXTRACTS FROM YORK REGISTERS.

I.

ORDINATION LISTS.

ORDINATION LIST OF JUNE 14, 1511.

(Register of Archbishop Bainbridge.)

LIST OF PERSONS ORDAINED BY JOHN BISHOP OF NEGROPONT, SUFFRAGAN BISHOP TO CHRISTOPHER BAINBRIDGE, ARCHBISHOP OF YORK AND CARDINAL, JUNE 14, 1511.

Ordines celebrati in ecclesia conventuali Fratrum Prædicatorum civitatis Ebor. die sabbati Quatuor Temporum in vigilia Sanctæ Trinitatis, videlicet quartodecimo die mensis Junii Anno Domini millesimo quingentesimo undecimo, auctoritate reverendissimi in Christo patris et domini, Domini Christopheri miseratione divina titulorum sanctorum Petri et Marcellini sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ presbyteri Cardinalis, Ebor. Archiepiscopi &c. in remotis agentis, per venerabilem in Christo patrem Johannem, Dei gratia Nigropontensem episcopum, dicti reverendissimi patris suffraganeum &c.

Acolythi.

Frater Richardus Hoghard, domus fratrum minorum Ebor.
Johannes Plummar de Raskell
Robertus Watson de Eton
Edwardus Dobson de Halifax
Willelmus Edwarde de Terington
Brianus Beston de Ledes
Robertus Clething de Wighton
Henricus Graison de Beverlaco
Thomas Calverde de Semar
Christoferus Parkour de Owston
Symon Wallington de Ovingham
Robertus Gower de Garton

Willelmus Bakehouse de Misyn
Willelmus Wilkokes parochiæ de Croston
Henricus Blomer de Topcliff
Christopherus Scroby de Brompton
Ricardus Dukker de Mysyn
Thomas Kyngeston de Whesington
Willelmus Standen parochiæ Slaiteburn
Rogerus Morley parochiæ de Slaitburn
Rogerus Browne de Kirkby super Wharf
Willelmus Tyson de Pikering
Petrus Stede de Molseby
Johannes Thorpe de Midilton
Willelmus Gilson de Drax
Thomas Clerke de Swyna
Ricardus Stewynson de Melsynby
Willelmus Williamson de Esshilby
Antonius Fisher de Eversham
Robertus Benson de Knaresburgh
Thomas Rapar de Warton
Thomas Shurroke de Ribchester
Jacobus Metcalf de Wytton
Johannes Skynner de Ayscarth
Christoferus Walker de Richmond
Henricus Thomson de Bolton in Wensladall
Robertus Coghill de Skrewyn
Richardus Denton de Ribchester.
Willelmus Sawre de Chepinge
Elezeus Crummlum de Rebchester
Thomas Wederhall de Sharow
Henricus Tyttington de Kirkby in Lonsdaill

Subdiaconi.

Frater Johannes Hobson } canonici Prioratus Sci
Frater Robertus Holden } Oswaldi de Nostelles
Frater Ricardus Tavell Canonicus prioratus de Watton
Frater Thomas Marsh } monachi prioratus de Pont.
Frater Jacobus Thwaites }

Frater Milo Mason
Frater Thomas Sarner
Frater Willelmus Huntter } domus Fratrum Minorum Ebor.

Frater Robertus Redshaw
Frater Henricus Claiton
Frater Johannes Richmonde } canonici monasterii de Egleston

Johannes Thompson ad titulum prioratus Sanctæ Trinitatis Ebor.

Robertus Walle ad titulum domus monialium de Marrik

Johannes Huchenson Dunelm. dioceseos ad titulum prioratus de Hextildeshame per literas dimissorias

Willelmus Waikeffelde ad titulum prioratus S. Oswaldi de Nôstelles

Willelmus Cubbarde ad titulum prioratus de Wirkesope.

Thomas Bennet Dunelm. dioc. ad titulum domus monialium villæ Novi Castri super Tynam per literas dimissorias

Willelmus Smyth ad titulum domus monialium de Nonmonketon

Willelmus Screvan ad titulum monasterii de Thorneton

Johannes Milner ad titulum monasterii de Rufforde

Johannes Almayn ad titulum prioratus de North Ferriby

Alexander Tailliour ad titulum prioratus de Thurgarton

Thomas Foster ad titulum monasterii de Jorevall

Thomas Bulloke ad titulum monialium de Clementhorpe

Ricardus Derluff ad titulum prioratus de Helaghpark

Robertus Johnson ad titulum monasterii de Heppa

Jacobus Waitte ad titulum domus monialium de Marrik

Robertus Webster ad titulum domus monialium de Molsby

Laurentius Hall ad titulum prioratus de Marton

Thomas Bradeley ad titulum monasterii de Whalley.

Diaconi.

Frater Edwardus Spark
Frater Robertus Jacson } canonici prioratus de Watton

Frater Willelmus Penreth
Frater Johannes Cooke } domus Fratrum Minorum de observantia nuncupatæ villæ Novi Castri super Tynam

Frater Willelmus Barker } canonici prioratus de Novo
Frater Thomas Danby } Burgo
Frater Johannes Layng } domus Fratrum Minorum
Frater Ricardus Forte } Ebor.
Frater Willelmus Nicolson domus Fratrum Augustin. Ebor.
Frater Johannes Hogge } canonici de Hextildeshame
Frater Ricardus Jacson }
Frater Adulphus Wilkynson domus Fratrum Prædicatorum Ebor.
Frater Hugo Milner } domus Fratrum Carmelitarum de
Frater Johannes Mason } Hull
Frater Johannes Dernton monachus monasterii de Jorevall
Frater Thomas Bakehouse canonicus monasterii de Conyshed
Johannes Calverley ad titulum domus monialium de Esholt
Willelmus Eslington ad titulum domus monialium de Burneholme
Christopherus Foster ad titulum prioratus de Haiotemprice
Thomas Abbot ad titulum domus monialium de Molseby
Willelmus Widdope ad titulum prioratus de Drax
Nicholaus Barkeston ad titulum domus monialium de Kirkeleghes
Willelmus Swynburn ad titulum prioratus de Monkebretton
Johannes Lynsey ad titulum prioratus de Helaghparke
Robertus Tyson ad titulum domus monialium de Molseby
Ricardus Baker ad titulum prioratus de Malton.
Thomas Brakynbury ad titulum domus monialium de Basedaill
Ricardus Lowson ad titulum domus monialium de Arthington
Thomas Marshall ad titulum domus monialium de Keling
Johannes Walker ad titulum prioratus de Northferriby
Ricardus Atkinson ad titulum monasterii Novi Monasterii (Newminster) Dunelm. Dioc. per literas dimissorias
Thomas Maymprice ad titulum domus monialium de Swyna
Radulphus Riche ad titulum domus monialium de Ellerton
Ricardus Coverdaill ad titulum domus monialium de Ellerton

Simon Benteley ad titulum prioratus de Shelford
Johannes Clerk ad titulum prioratus de Helaghpark
Johannes Jeffraison ad titulum monasterii de Selby
Ricardus Body ad titulum domus monialium de Yeddinghame
Robertus Langley ad titulum prioratus de Wirksope
Thomas Deyne ad titulum domus monialium de Swyna
Christoferus Idill ad titulum domus monialium de Molseby
Johannes Shirborne ad titulum prioratus de Helaghpark
Johannes Beamount ad titulum domus monialium de Kirkeleghes.
Robertus Gill ad titulum prioratus S. Trinitatis civ. Ebor.
Ricardus Edmoundson ad titulum monasterii de Cokirsaund
Johannes Charrer ad titulum monasterii de Jorevall
Willelmus Mosser ad titulum monasterii de Heppa
Ricardus Pansax ad titulum monasterii de Whalley
Willelmus Richerdson ad titulum monasterii de Coverham
Willelmus Typping ad titulum monasterii de Caldre.

Presbiteri.

Frater Willelmus Nicolson canonicus de Watton
Frater Thomas Hirde } canonici de Cokirsand.
Frater Gilbertus Aynsworth }
Frater Jacobus Wayngwrigh }
Frater Willelmus Yaite }
Frater Hugo Crakhaull } canonici monasterii de
Frater Johannes Gisburgh } Coverhame
Frater Thomas Wharleton canonicus monasterii de Egleston
Johannes Cartmell ad titulum prioratus S. Trinitatis Ebor.
Antonius Hering Dunelm dioc. ad titulum monasterii de Alnewike per literas dimissorias
Stephanus Johnson ad titulum domus monialium de Molseby
Nicholaus Stokall Dunelm dioc. ad titulum prioratus de Hextildeshame per literas dimissorias
Thomas Nutkyng ad titulum domus monialium de Molseby
Ricardus Abbot ad titulum domus monialium de Kirkeleghes
Willelmus Hobson ad titulum monasterii de Thorneton
Ricardus Milnes ad titulum domus monialium de Synnyngthwaite

Robertus Hoperton ad titulum domns monialium de Kirkeleghes
Johannes Brakynbury Dunelm. dioc. ad titulum monasterii de Egleston per literas dimissorias.
Georgius Leilbourne Dunelm. dioc. ad titulum monasterii de Albalanda per literas dimissorias
Johannes Walbanke ad titulum monasterii de Selby
Willelmus Burscowe ad titulum monasterii de Selby
Henricus Langeaker ad titulum prioratus de Malton
Ricardus Pereson ad titulum domus monialium de Molseby
Robertus Chambirleyne Carliolen. dioc. ad titulum prioratus de Watton per literas dimissorias
Robertus Thwaites ad titulum prioratus de Helagh Park
Willelmus Bell ad titulum monasterii de Thorneholme
Willelmus Smyth ad titulum domus monialium de Kirkleghes
Ricardus Wilson ad titulum domus monialium de Kirkeleghes
Georgius Bruke ad titulum domus monialium de Kirkeleghes
Edwardus Payn ad titulum monasterii de Heppa Karliol. dioc. per literas dimissorias
Johannes Rotce ad titulum domus monialium de Rosedale
Christoferus Waike ad titulum prioratus de Wartre
Thomas Blithman ad titulum monasterii de Selby
Robertus Hudeson ad titulum domus monialium de Wallingwelles
Johannes Moore ad titulum monasterii de Rupe
Robertus Robynson Dunelm. dioc. ad titulum domus monialium de Marrike per literas dimissorias
Johannes Colson ad titulum domus monialium de Molseby
Georgius Reide ad titulum domus monialium de Grendaill
Ricardus Clerke Dunelm. dioc. ad titulum domus monialium de Neishame per literas dimissorias
Georgius Fletcher ad titulum domus monialium de Molseby
Robertus Lyndesey Dunelm. dioc. ad titulum monasterii de Alnewike per literas dimissorias
Girardus Colyn ad titulum prioratus de Malton

Ricardus Wilson ad titulum domus monialium de Marrike
Laurentius Herryson ad titulum monasterii de Valle regali
Henricus Pereson ad titulum domus monialium de Marrik
Edwardus Middilton ad titulum domus monialium de Clementhorpe
Thomas Starterell ad titulum prioratus de Birkehewide
Ricardus Smyth ad titulum prioratus de Cartemell
Wilfridus Scatergode ad titulum prioratus de Cartemell
Georgius Singleton ad titulum prioratus de Cokirsaund
Ricardus Hudson ad titulum prioratus de Cartemell
Willelmus Thirnebeke ad titulum monasterii de Heppa
Jacobus Tailyour ad titulum monasterii de Conysheude
Johannes Alanson ad titulum monasterii de Cokirsaund
Otuelus Bellarby ad titulum monasterii de Jerovall
Mattheus Wilson ad titulum domus monialium de Marrik
Alexander Fowscroft ad titulum domus monasterii de Cokirsaund
Christopherus Burghtes ad titulum prioratus de Felley
Christopherus Mighalgh ad titulum monasterii de Cokirsaund
Edwardus Prate ad titulum domus monialium de Ellerton
Ricardus Turner ad titulum prioratus de Felley

It will be seen that in the above list there were ordained

Acolytes	42	of whom	1 was a regular.
Subdeacons	30	... ...	11 were regulars.
Deacons	50	... ...	16 ..
Priests	62	... ...	9 ...
	184	... ...	37 ...

It may be worth while to subjoin the numbers ordained in various years taken nearly at random from the registers.

The first list is in Archbishop Giffard's Register; held at Blyth on Sept. 20. 1273-4

There were ordained

Acolytes	149			
Subdeacons	40			
Deacons	77	of whom	35	were regulars.
Priests	87	... ...	38	...
	353		73	

The following is the list for 1344, 5.

	Acolytes	Subdeacons	Deacons	Priests
Die Sabb. IV Temp. in Septimana Pentecostes in Eccl. parochiali de Newark	223	58	175	105=561
Die Sabb. IV Temp. prox. ante festum B. Matthæi Apost. in Eccl. conv. mon. B. Mariæ Ebor.	61	65	51	76=253
Die Sabb. IV Temp. prox. post festum Luciæ V. in Eccl. Fr. Ord. B. Mariæ de Monte Carmeli Ebor.	66	50	50	49=215
Die Sabb. IV Temp. in prima septimana Quadragesimæ viz. xix die Feb. in Eccl. Fr. Ord. B. Mariæ de Monte Carmeli Ebor.	45	18	26	25=114
Die Sabb. IV. Temp. qua cantatur Sitientes viz. xii die Martii in Eccl. Fr. Ord. B. Mariæ de Monte Carmeli Ebor.	26	12	22	13=73
In Sancto Sabbato Paschæ in Eccl. Coll. de Hoveden.		1	2	3=6
	421	204	326	271=1222
Of which were regulars		71	96	44=211

The next list is for 1350, just after the great pestilence.

	Acolytes	Subdeacons	Deacons	Priests
In Sabb. post festum S. Marci in Eccl. Fr. Minorum Ebor.	64	53	79	101=197
Die Sabb. in Sept. Pentecostes in Eccl. Fr. Praedicatorum Ebor.	81	98	89	119=387
In Sabb. post festum Nat. S. Joan. Bapt. in Eccl. Eremit. Augustin. Ebor.	14	34	86	42=176
In Sabb. post festum Exaltationis S. Crucis in Eccl. Fr. Ord. B. Mariae de Monte Carmeli Ebor.	46	58	60	104=268
In Sabb. IV Temp. post festum S. Luciæ Virg. in Eccl. Fr. Praedicatorum Ebor.	46	75	50	57=225
In Sabb. IV Temp. in prima septimana Quadragesimæ ibidem.	62	55	75	56=248
	313	373	439	479=1604
Of the above were regulars		71	96	44=211

In 1369 Archbishop Thoresby ordained in the Archbishop's Chapel at Bishopthorpe.

	Acolytes	Subdeacons	Deacons	Priests
Die Sabb. Paschæ.			1	2= 3
Die Sabb. post Pentecosten.	101	65	34	49=249
In Sabb. post festum S. Matthæi.	79	43	52	50=224
Die Sabb. post festum S. Thomæ.	38	38	32	33=141
Die Sabb. in prima septimana Quadragesimæ.	64	42	35	33=164
	282	188	153	165=788
Of whom were regulars	41	55	31	54=181

In 1417, 18, by Archbishop Kempe, all in the Prebendal Chapel in Cawood.

	Acolytes	Subdeacons	Deacons	Priests
In Sabbato Paschæ.		7	3	17= 27
In Sabbato in Oct. Pent.	43	38	26	27=134
In Sabbato iv. temp. Sept.	14	40	40	33=127
In Sabbato iv. temp. Dec.	39	33	21	32=125
In Sabb. 1mae septimanæ in Quadragesima.	11	17	32	18= 78
In Sabbato Sitientes.	9	9	18	22= 58
	116	144	140	149=549

I add the numbers ordained to the several orders in a complete year by John Bishop of Negropont acting for Archbishop Bainbridge. 1510, 11.

	Acolytes	Subdeacons	Deacons	Priests
On Easter Eve, in York Minster.	19	22	38	35=114
Eve of Trinity Sunday, in the Church of Friars Preachers, York.	41	39	32	58=170
September, in the Church of the Minorite Friars, York.	62	52	31	60=205
December, in the Church of the Austin Friars.	50	41	33	45=169
March, in the Church of the Carmelite Friars.	70	88	58	26=242
In Sabbato Sitientes, in the Church of the Minorite Friars.	56	54	56	41=207
	298	296	248	265=1107
Of whom were regulars.	17	51	41	64= 173

Pont. 46

The Titles in the List of 1511 are all given by religious houses, but this was not at all the rule before the time of Archbishop Zouche, or up to 1343.

In the 1274 list are found.

	Subdeacons.
Ad titulum patrimonii sui	8
Ad titulum probitatis suæ	3
Ad præsentationem capitulorum Ebor. et Southwell	9
Ad mandatum domini Archiepiscopi	3
Rectores Ecclesiarum	5
Ad præsentationem Domini Johannis de Gras, examinatus per Archiepiscopum	1
Ad præs. domus S. Leonardi, examinandi leniter	4

Among the Deacons and Priests are given

	Deacons	Priests.
Ad titulum Patrimonii *vel* v. marcarum	7	15
Rectores Ecclesiarum	3	1
Vicarii Ecclesiarum	2	2
Ad præsentationem Capituli Ebor.	7	11
Ad præs. Magistri S. Leonardi Ebor.	5	3
Ad præs. domus Militiæ Templi	1	
Ex gratia	1	
Ex mandato Archiepiscopi	2	1
Ad titulum probitatis		2
Templars		2
Hospitallers		1

In 1343 the most frequent title is that "patrimonii sui, quo respondet se esse contentum." Others are

Ad titulum terræ et villæ;

Ad titulum v. marcarum annui redditus

Ad titulum lx s. annuæ pensionis

Ad titulum unius carucatæ terræ.

Two are ordained in this year to the title of Hermitages.

One ad titulum provisionis sedis Apostolicæ.

Another, ad titulum Episcopi Dunelm.

There are very few titles given by religious houses.

But in 1347 almost the whole of the Titles are given by

religious houses, or chapters; for instance of the Subdeacons at the December ordination 54 are ordained on titles given by religious houses, 15 on titles from chapters, 24 are Monks and Friars, 1 is a Master of a Hospital, one a Vicar, and one only as possessing v. marks annual income.

II.

CHURCH ORNAMENTS.

1. *From the Register of Archbishop Gray, A. D.* 1250 *fol.* 23.

Decretum Walteri Gray Eboracensis Episcopi super ornamentis rebusque ecclesiasticis quæ et qualia ad Rectores seu Vicarios Ecclesiarum per totam provinciam Eboracensem constituta, sustentata et reparata pertineant; quæ autem ad parochianos eorundem de ornamentis Ecclesiasticis pertinere noscuntur, per subscripta sole clarius omnibus elucescant.

Ideo ordinamus et statuimus, ut parochiani vestri omnes et singuli existant sic edocti.

Quod calix, missale, vestimentum ipsius principale, videlicet casula, alba munda, amictus, stola, manipulus, zona cum tribus thuellis, corporalia et alia vestimenta pro diacono et subdiacono honesta juxta facultates parochianorum et Ecclesiæ;

Capa serica principalis pro principalibus festis et cum duabus aliis pro choro regendo in festis prædictis;

Crux processionalis, et alia crux minor pro mortuis, et feretrum pro mortuis.

Vas ad aquam benedictam;

Osculatorium;

Candelabrum ad cereum paschalem;

Thuribulum;

Lucerna cum tintinnabulo;

Velum quadragesimale;

Duo candelabra pro ceroferario;

De Libris, Legenda;

Antiphonarium;
Gradale;
Psalterium;
Troperium;
Ordinale;
Missale;
Manuale;

Frontale ad magnum altare;
Tria superpellicia;
Pyxis pro corpore Christi honesta;
Vexillum pro rogationibus;
Campanæ magnæ cum cordis;
Fons sacer cum serrura;
Chrismatorium.
Imagines in Ecclesia;
Imago principalis in cancello, de quo dedicatur Ecclesia;

Reparatio librorum et vestimentorum, quotiens contigerit emendari, cum omnibus prædictis luminaribus in Ecclesia;

Reparatio navis Ecclesiæ;

Constructio ejusdem cum campanili interius et exterius, cum fenestris vitreis;

cum clausura cœmeteriorum;

cum aliis necessariis Ecclesiæ omnibus et singulis quæ ad ipsos parochianos pertinere noscuntur.

Ad Rectores vero vel Vicarios juxta varias ordinationes omnia alia pertinebunt; scilicet,

Cancellus principalis, cum ejusdem reparatione cum parietibus et tecturis et fenestris vitreis eidem pertinentibus;

cum deschis et scamnis;

ac aliis ornamentis honestis ut cum propheta dicere valeant, Domine, dilexi decorem domus tuæ &c.

cum manso rectoriæ;

et ejusdem reparatione hinc inde, et alia quæ non sunt scripta in libro hoc, noverint se rectores vel vicarios a locorum ordinariis compelli posse, secundum hanc constitutionem et alias in hac parte probatas.

III.

Forms for Installation or Inthronization of the Archbishop.

1 Inthronization of Archbishop Kemp from Chapter Acts. A. D. 1427
2 Inthronization of Archbishop Bothe from Chapter Acts. A. D. 1477
3 Form for the Inthronization from a Register late xvth century.
4 Form for the Inthronization from Chapter Acts. 1534

The Forms for the Inthronization of the Archbishop of Canterbury, will be found in Maskell's Monumenta Ritualia.

(I)

FORMA INTHRONIZATIONIS JOHANNIS KEMP ARCHIEPISCOPI EBOR.

From the Chapter Acts for 1427.

Memorandum quod primo die mensis Sept. A. D. 1427. Reverendus in Christo Pater et Dominus, Johannes gratia Dei Ebor. Archiepiscopus, Angliæ primas et Apostolicæ sedis legatus, propriis indutus vestibus, a Decano et Capitulo ac ceteris ministris Ecclesiæ Ebor. clero et populo civitatis Ebor. prout moris est, ad capellam Sancti Jacobi juxta muros Ebor. situatam, quasi inter horam sextam et septimam ante meridiem.

Ad cujus capellæ introitum præfatus dominus Archiepiscopus a dominis Decano et Præcentore Ecclesiæ Ebor. aqua benedicta aspersus et thurificatus, subsequenter in loco prædicto decalciatus est, et ab illo loco nudis pedibus, præcedentibus choro et religiosis civitatis prædictæ, necnon ministris Ecclesiæ Ebor. processionaliter ordinatis, ut moris est, nigris capis indutis pro eo quod tempus pro tunc pluviosum fuit, comitantibus Episcopis London. et Dunelm. aliisque prælatis dioceseos Ebor. ac aliis dominis temporalibus, ad ecclesiam suam procedebat, pallio pro feretro Sancti Willelmi ordinato super caput ejusdem per ministros Ecclesiæ deportato.

Ac ingrediens ostium occidentale Ecclesiæ Cathedralis prædictæ, per dominos Decanum et Præcentorem aqua benedicta est aspersus et subsequenter thurificatus est. Textu evangelii per ipsum devote osculato, processioneque in navi ecclesiæ prædictæ stante, ut est moris, præfatus dominus Archiepiscopus in loco inferiori dictæ processionis ad quoddam scabellum pro ipso ut decuit honeste ordinatum genuflexit; Choro interim cantante Responsorium *Summæ Trinitatis* cum Versu et *Gloria Patri* ejusdem.

Ipsisque a choro decantatis, præfatus dominus Archiepiscopus genuflectendo, ut præfertur, tactisque per eundem sacrosanctis Evangeliis in manu domini Decani osculantibus domino præcentore necnon magistris J. Selowe et Johanne Wodham Canonicis Residentiariis ecclesiæ prædictæ necnon Thoma de Alta Ripa clerico notario publico et aliis.

Juramentum in quodam textu Evangelii scriptum legit et juravit in formam verborum per omnia subsequentia.

In Dei nomine Amen. Ego Johannes gratia Dei Ebor. Archiepiscopus &c. juro &c.

Quibus sic factis, Psalmum *Te Deum Laudamus* a domino Decano alta voce inceptum, totus Chorus procedendo ad Chorum ipsum Psalmum ibidem sollemniter præcantavit, domino Archiepiscopo interim procedendo ad summum altare ecclesiæ prædictæ.

Et ibidem genuflectendo ad quoddam scabellum pro ipso honorifice ordinatum dominus Decanus devotas orationes cum certis versiculis ad hujusmodi actum ordinatis super ipsum decantavit.

Quibus sic factis, præfatus Archiepiscopus procedebat ad vestibulum retro altare pro ipso ordinatum. Ubi post lavationem pedum suorum calciatus, sacrisque vestibus indutus, mitratus et palliatus, baculum suum pastorale in manibus suis tenens procedebat ad summum altare et ibidem pallium suum sacrum recepit. Ibique genuflectendo ad scabellum ut prius, dominus Decanus quandam orationem devotam cum versiculis ejusdem supra dictum Dominum Archiepiscopum devote percantavit.

Quibus decantatis, præfatus dominus [illegible] us erexit

se et stetit populum benedicendo, ut est moris, et incontinenti incepto Responsorio, *Pater aures intende*, a succentore vicariorum cum choro, Dominus Decanus accipiendo dominum Archiepiscopum per manum, ipsum adduxit ad thronum suum juxta altare magnum pro ipso honorifice ordinatum, et ibidem super Archiepiscopum ante thronum suum ad quoddam scabellum prostratum certas orationes cum versiculis earumdem sollemniter decantavit.

Quibus decantatis præfatus dominus Decanus, ipsum dominum Archiepiscopum ad thronum suum ducens, dixit sub hac forma.

In nomine Dei, Amen. Auctoritate ejusdem et hujus Sanctæ Ecclesiæ Ebor. Nos R. Decanus &c.

Et cum legendo pervenisset ad verba, *Inthronizamus et installamus*, ipsum dominum Archiepiscopum posuit in sede sua supra-dicta.

Subsequenter vero supra sedente in throno quidam Tractus, videlicet *Benedictus*, a choro, necnon certis collectis ac versiculis pro hujusmodi actu ordinatis, a domino Decano Ecclesiæ Ebor. sollemniter decantatis, Rector chori incipiet Officium Missæ in choro de die.

Et præfatus Dominus Archiepiscopus dictam Missam ibidem in throno suo usque ad Offertorium a choro decantatum celebravit, et descendens a throno ad altare ad lavandas manus suas missam ibidem peregit usque ad secundam lavationem manuum suarum. Deinde vero ascendens iterato in thronum suum, confecta Communione et Postcommunione (*MS* prius canone) cum *Ite missa est* a Diacono suo, videlicet suffraganeo, percantato, sollemniter complevit.

Quibus sic gestis præfatus dominus Archiepiscopus descendens a throno suo usque ad vestibulum ad exuendum vestibus suis, Evangelium sancti Johannis scilicet, *In principio erat Verbum &c.* ambulando perlegit.

Acta scilicet hæc omnia ut supra &c, præsentibus in hujusmodi inthronizatione Reverendis in Christo Patribus prædictis dominis

Willelmo Gray Lond.
Thomas Langley Dunelm. Episcopis.

Necnon Abbatibus Beatæ Mariæ, de Fontibus, Rievallis, Selby, Rufforth, Byland, Jorevallis, et aliis quamplurimis Abbatibus et Prioribus, capis sericis indutis et mitratis, necnon nobilibus viris.

Domino Ricardo Duce Ebor.

Dominis de Scrop } baronibus
de Lovell
de Cromwell

Aliisque militibus et clericis ac laicis utriusque sexus et multitudine copiosa ac me Thoma de Alta Ripa clerico notario publico.

INTHRONIZATIO ARCHIEPISCOPI LAURENTII BOTHE.

From the Chapter Acts for A. D. 1477.

Memorandum quod 8 Sept. A. D. 1477. Reverendissimus in Christo Pater et Dominus, Dominus Laurentius gratia Dei Ebor. Archiepiscopus &c. propriis indutus vestibus, a Decano et capitulo Ecclesiæ Cathedralis Ebor. ac ceteris ministris Ecclesiæ Ebor. cleroque et populo civitatis Ebor. prout moris est, ad capellam Sancti Jacobi extra muros civitatis Ebor. situatam circiter horam septimam ante meridiem ejusdem diei inter eandem capellam et calcetum in alta via, ubi ad scabellum per Priorem Sanctæ Trinitatis Ebor. honorifice ordinatum idem Dominus Archiepiscopus genuflectendo, a Domino Decano et Præcentore aqua benedicta aspersus et thurificatus est, Abbatibus et Prioribus in pontificalibus in choro processionaliter ibi ordinatis. Deinde cruce Ecclesiæ Cathedralis per dominum Archiepiscopum devote osculata, idem dominus Archiepiscopus intravit dictam capellam et ad gradus altaris fecit suas devotiones et . . . frater Abbas de Selby, capa indutus et mitratus, crucem domini Archiepiscopi in eadem capella recepit, et coram eo toto illo die in omnibus locis gessit; et deinde dictus dominus Decanus accepit pallium domini Archiepiscopi super altare in dicta capella depositum et coram domino Archiepiscopo inter eundem et crucifixum comitante secum Præcentore, inter

duas pelves usque ad summum altare in Ecclesiam Cathedralem Ebor. detulit, interim de *(sic)* et primitus deposita processione per subthesaurarium et alios Ecclesiæ ministros. Subsequenter vero Dominus Archiepiscopus a dicta capella calceatus, eo quod tempus adhuc quodammodo fuit pluviosum et via lubrica, præcedentibus religiosis et clero civitatis presbyteris necnon ministris Ecclesiæ Ebor. processionaliter ut præfertur ordinatis, ut est moris, in capis sericis, albis indutis, comitantibus Abbatibus, Prioribus et aliis prælatis ad Ecclesiam Cathedralem Ebor. procedebat, pallio pro feretro Sancti Willelmi ordinato, super eundem dominum Archiepiscopum per Diaconum Ecclesiæ deportato.

Ac ipso domino Archiepiscopo ingrediente ostium Ecclesiæ Cathedralis occidentale, per dictum Decanum et Præcentorem aqua benedicta aspersus et thurificatus est. Textu Evangelii per ipsum devote osculato processioneque in navi Ecclesiæ prædictæ stante, præfatus Dominus Archiepiscopus ad quoddam scabellum inter fontem baptismalem et ostium occidentale pro ipso ut decuit ordinatum, genuflexit; choro interim cantante *Summæ Trinitati* cum versu et *Gloria Patri.*

Ipsisque a choro decantatis, idem dominus Archiepiscopus, inspectis per eum sacrosanctis Dei Evangeliis in manu domini Decani, auscultantibus &c, juramentum quod textu Evangelii scriptum legit et juravit sub hac forma &c. ut prius, usque in finem.

(III.)

From a Register of the xvth Century.

Imprimis dominus Archiepiscopus propriis indutus vestibus a Decano et capitulo cum ceteris ministris Ecclesiæ Ebor. ac clero tam religiosorum quam secularium et populo civitatis Ebor. prout moris est, ad capellam Sancti Jacobi extra muros Ebor. situatam quasi inter horam 6 et 7 ejusdem diei processionaliter et honorifice est receptus.

Ad cujus capellæ introitum præfatus Dominus Archiepiscopus a domino Decano et Capitulo qui pro tempore præsentes fuerint, aspersorio a dicto domino Decano eidem domino Archiepiscopo tradito et asperso et thurificato, subsequuntur a capella prædicta nudis pedibus (si tempus non sit pluviosum) præcedente clero ac religiosis civitatis prædictæ necnon ministris Ecclesiæ Ebor. processionaliter ordinatis ut est moris, capis pretiosis indutis si tempus exigit, comitantibus abbatibus et prioribus ac aliis prælatis Eboracensis Dioceseos, qui pro tempore personaliter adesse contingunt, ad Ecclesiam suam Cathedralem procedebit, pallio pro feretro Sancti Willelmi ordinato supra caput ejusdem domini Archiepiscopi per ministros Ecclesiæ deportato, ac ingrediens ostium occidentale Ecclesiæ Cathedralis prædictæ, per dominum Decanum aqua benedicta aspersus et subsequenter thurificatus est. Textu Evangelii per ipsum devote osculato, processioneque in navi Ecclesiæ stante ut est moris, præfatus dominus Archiepiscopus in loco inferiori dictæ processionis ad quoddam scabellum inter fontem baptismalem et ostium dictæ Ecclesiæ pro ipso, ut decuit, honeste ordinatum genuflectabit, choro interim cantante Responsorium *Summæ Trinitati* cum versu et *Gloria Patri* ejusdem.

Ipsisque a choro decantatis, præfatus dominus Archiepiscopus genuflectendo, ut præfertur, inspectis per eum sacrosanctis Dei Evangeliis in manu dicti domini Decani, auscultantibus circa prælatis et aliis circumstantibus, jura-

mentum in quodam textu Evangelii scriptum legere et jurare debet sub forma verborum per omnia subsequenti.

In nomine Dei. Amen. Ego N. permissione divina hujus sanctæ Ecclesiæ Ebor. Archiepiscopus, Angliæ primas et Apostolicæ sedis legatus, juro in animam meam quod jura, privilegia, libertates, immunitates et consuetudines ejusdem Ecclesiæ juri consentaneas observabo et pro viribus defendam; sic me Deus adjuvet et hæc sancta Dei Evangelia. Amen.

Quibus sic factis, Psalmum *Te Deum laudamus* a domino Decano alta voce inceptum totus chorus procedendo ad Chorum ipsum Psalmum solemniter percantabunt, domino Archiepiscopo interim procedendo ad summum altare Ecclesiæ supradictæ et ibidem genuflectando ad quoddam scabellum pro ipso honorifice ordinatum, dominus Decanus devotas orationes cum certis versiculis sequentibus supra ipsum decantabit.

Oremus pro pastore &c.
Dominus conservet &c.
Mitte ei &c.
Et de Sion &c.
Oremus pro omni gradu &c.
Sacerdotes &c.
Omnipotens Deus, omnium fidelium pastor et rector &c.

Oratio super pallium, *Deus, qui digne tibi servientium &c.*

Quibus sic factis, præfatus dominus Archiepiscopus ad vestibulum retro altare pro ipso ordinatum, sacris vestibus indutus et mitratus, baculum suum pastoralem in manibus suis tenens, procedebit ad summum altare et ibidem pallium suum sacrum recipiet, ibique genuflectendo ad scabellum ut prius, dominus Decanus quandam orationem devotam cum versiculo ejusdem, ut superius memoratur, supra dictum dominum Archiepiscopum devote percantabit.

Quibus decantatis, præfatus dominus Archiepiscopus eriget se et benedicet populum ut est moris, et incontinenti incepto Responsorio *Petre, amas me* a succentore vicariorum in choro et oratione *Deus qui famulo tuo &c.* per Decanum cantata, sequitur Antiphona *Firmetur* cum oratione *Tuam, clementissime Pater.*

Et in cantando dictam antiphonam *Firmetur;* priusquam incipietur, dominus Decanus accipiendo dominum Archiepiscopum per manum, ipsum adducet ad suum thronum juxta altare magnum, pro ipso honorifice ordinatum, et ibidem super Archiepiscopum ante thronum suum ad quoddam scabellum prostratum orationes cum versiculis superius notatis solemniter decantabit.

Quibus decantatis præfatus dominus Decanus ipsum dominum Archiepiscopum in thronum suum ducens dicet sub hac forma.

In Dei nomine Amen. Auctoritate ejusdem et hujus sanctæ Ecclesiæ Ebor. nos N. Decanus istius Ecclesiæ Ebor. vos Reverendum in Christo patrem et dominum nostrum dominum N. gratia Dei Ebor. Archiepiscopum, Angliæ Primatem et Apostolicæ sedis legatum, in hac sacrosancta sede prima et metropolitica hujus sanctæ Ecclesiæ Eboracensis inthronizamus, installamus, et inducimus, ac realiter investimus cum omnibus suis juribus et pertinentiis universis; et sic inthronizatum, installatum et inductum personaliter dimittimus in hac sacrosancta sede; in qua idem Dominus noster Jesus Christus custodiat introitum vestrum ex hoc nunc et usque in sæculum.

Et cum legendo pervenisset ad verba *Inthronizamus, installamus*, ipsum dominum Archiepiscopum posuit in sede sua supradicta. Subsequenter vero super ipsum dominum Archiepiscopum sedentem in throno quodam tractu videlicet *Benedictus* necnon certis collectis et versiculis, a domino Decano solemniter decantatis, scilicet versiculis *Exaltent eum &c.* et *In cathedra seniorum &c.* cum oratione *Omnipotens Pater, sancte Deus æterne, qui &c.* et oratione *Deus, qui adesse non dedignaris &c.*

Quibus finitis, rector chori incipiet officium missæ in choro de die, cum oratione *Deus, qui digne tibi servientium;* Secr. *Aufer a nobis Domine spiritum superbiæ &c;* et Postcommunione *Corporis sacri et pretiosi Sanguinis repleti libamine &c.*

Et præfatus dominus Archiepiscopus dictam missam ibidem in throno suo usque ad offertorium a choro decantatum celebrabit, et tunc descendens a throno ad altare ad lavandum manus suas, missam ibidem peraget usque ad secundam

lavationem manuum suarum. Deinde vero tunc ascendens iterato ad thronum suum, communionem cum *Ite missa est* a diacono suo videlicet suffraganeo percantato, solemniter perimplebit.

Quibus sic gestis, præfatus dominus Archiepiscopus descendens a throno usque ad altare pallium suum sacrum ibidem dimittet. Et procedens exinde usque ad dictum vestibulum ad exuendum se vestibus suis propriis, Evangelium sancti Johannis videlicet *In principio erat Verbum &c.* ambulando perleget.

Quo facto ad palatium suum cum honore tanto patri debito convertetur.

(IV.)

From the Chapter Acts 1*st April* 1534.

Die Mercurii proximo post Dominicam in Ramis Palmarum reverendissimus in Christo pater et dominus, dominus Edwardus gratia Dei Ebor. Archiepiscopus, Angliæ primas et Apostolicæ sedis legatus, propriis indutus vestibus a domino Decano et diversis canonicis Ecclesiæ Ebor. ibi præsentibus et ceteris Ecclesiæ Ebor. ministris capis pretiosis indutis infra portam juxta finem Ecclesiæ Ebor. prædictæ occidentalem ante meridiem ejusdem diei processionaliter et honorifice est receptus, aqua benedicta aspersus a dominis Decano et thesaurario ejusdem 'Ecclesiæ et residentiariis in capis existentibus et thurificatus, ubi ad scabellum pro ipso ut decuit honeste ordinatum, positis ibidem duobus crucibus parvis et per eundem Dominum Archiepiscopum genuflectendo ipsis osculatus, processione interim stante in cimiterio quasi ab ipsa porta prædicta, versus ostium Ecclesiæ metropolitanæ Ebor. prædictæ occidentale. Deinde gradientibus Decano et canonicis et ministris Ecclesiæ prædictæ ad Ecclesiam Ebor. prædictam, et incepto (ut circa hujusmodi a succentore vicariorum choralium ejusdem Ecclesiæ Ebor.) Responsorio videlicet *Summæ*

Trinitati, illud choro decantante, præfatus dominus Archiepiscopus infra dictum ostium occidentale aqua benedicta aspersus a dictis domino Decano et thesaurario in capis existentibus et thurificatus ac in loco inferiori dictæ processionis, videlicet inter ostium occidentale prædictum et fontem baptismalem ad quoddam scabellum ut decuit pro eo ordinatum, textu sive libro Evangeliorum, in quo continetur juramentum per dominum Archiepiscopum Ebor. cum venerit installandus præstandum, posito coram eodem domino reverendissimo patre, genuflectendo legit et juravit in animam suam (tangens librum prædictum) quod jura, privilegia, libertates, immunitates, et consuetudines ejusdem Ecclesiæ Ebor. juri consentaneas observabit, et pro viribus defendet, sic ipsum Deus adjuvet et hæc sancta Dei Evangelia: et legebat *Amen* positum in fine juramenti in præfato textu sive libro scripti.

Quibus factis hujusmodi, *Te Deum laudamus* a domino Decano alta voce inceptum chorus procedendo ad chorum sive usque summum altare solemniter cantavit pro parte sua, domino Edwardo reverendissimo Archiepiscopo interim procedendo versus summum altare prædictum, ibidem ante altare ad quoddam scabellum pro ipso ordinatum dominus Decanus prædictus devotas orationes cum certis versiculis ad hujusmodi actum ordinatis super ipsum decantavit.

Quibus sic factis, præfatus Archiepiscopus procedebat ad vestibulum retro altare pro ipso ordinatum, et ibidem sacris vestibus indutus, mitratus et palliatus, baculum suum pastoralem (forsan) tenens, procedebat ad summum altare, ibique genuflectendo ad scabellum ut prius, dictus Decanus quandam orationem devotam cum versiculis ejusdem supra dictum Archiepiscopum devote præcantabat. Quibus præcantatis, præfatus dominus Archiepiscopus erigebat se et stabat, populum benedicendo (ut est moris) et incontinenti incepto Responsorio *Petre, Amas me,* ut indicebatur a choro, forsan a succentore vicariorum, dominus Decanus accipiendo dominum Archiepiscopum per manum vel alias ipsum adduxit ad thronum suum juxta altare magnum pro ipso honorifice

ordinatum, et ibidem super Archiepiscopum in thronum suum ad quoddam scabellum prostratum certas orationes cum versiculis earumdem solemniter decantabat.

Quibus decantatis, præfatus Decanus ipsum dominum Archiepiscopum ad thronum suum ducens dicebat sub hac forma in quodam textu scriptum (in quantum intellexi)

In Dei nomine. Amen. Auctoritate ejusdem et hujus sacræ Ecclesiæ Ebor. nos, Brianus Decanus istius Ecclesiæ Ebor vos reverendissimum in Christo patrem et dominum nostrum dominum Edwardum gratia Dei Ebor. Archiepiscopum, Angliæ primatem, et Apostolicæ sedis legatum, in hac sacrosancta sede prima et metropolitana hujus sanctæ Ecclesiæ Ebor. inthronizamus, installamus, et inducimus, ac realiter investimus cum omnibus suis juribus et pertinentibus universis; et sic inthronizatum, installatum, et inductum personaliter, dimittimus in hac sancta sede, in qua idem dominus noster Jesus Christus custodiat introitum vestrum ex hoc nunc et usque in sæculum.

Et cum legendo pervenisset ad verba *Inthronizamus, installamus &c.* ipsum dominum Archiepiscopum in sede sua supradicta, subsequenter vero super sedentem in throno, quodam tractu, videlicet *Benedictus* (ut in libro) a choro, necnon certis collectis cum versiculis pro hujusmodi actu ordinatis, a domino Decano Ecclesiæ Ebor. solemniter decantatis, Rector (forsan) chori incipiebat officium missæ in choro de (ut mihi videbatur) Sancta Trinitate. Et præfatus dominus Archiepiscopus dictam missam ibidem in throno suo, usque ad offertorium in choro decantatum, celebrabat, et discedens a throno ad altare ad lavandas manus suas, missam ibidem peragebat usque ad secundam lavationem manuum suarum. Deinde vero ascendens iterato ad thronum suum, communione et postcommunione cum (forsan) *Ite missa est* a Diacono suo, videlicet magistro Cuthberto Marshall S. T. P. Archidiacono Nottingham, præcantata, solemniter perimplebat.

Quibus sic gestis, præfatus dominus Archiepiscopus descendens a throno usque vestibulum prædictum pone altare magnum ubi inductus fuerat, ex parte boreali Ecclesiæ ubi fieri solebat sepulcrum Domini nostri Jesu Christi ad Pascha, ad exuendum se vestibus suis Evangelium Sancti Johannis, videlicet *In principio erat Verbum &c.*, (ut apparuit,) ambulando dicebat.

IV.

DAYS ON WHICH THE PALL MIGHT BE WORN.

I.

From Pope Nicholas (1059-1061) to Archbishop Aldred (1060-1069)

From the Registrum Album.

Nicolaus episcopus, servus servorum Dei, dilecto fratri et coepiscopo, Aldredo Eboraci Archiepiscopo, apostolicæ benedictionis privilegium et salutem. . .

Pallium pontificale concedimus, ut quod specie gestaveris, moribus prætendas, et quod præfulget in habitu, subjectis tibi gregibus religiosæ vitæ et salutaris doctrinæ, factis pariter et dictis ostendas.

Ita tamen ut, concessa tibi dignitate pallii, non semper tibi licere uti memineris, sed certis temporum diebus :—

In Cœna Domini;
In Pascha;
Et Ascensione;
Pentecoste;
Et in tua Ordinatione;
In Beatæ Mariæ semper Virginis,
Et Sancti Johannis,
Et omnium Apostolorum festivitatibus;
Necnon consecratione ecclesiarum,
Et benedictione episcoporum et presbyterorum,
Et in anniversario consecrationis tuæ;
In Ecclesiæ dedicationis festivitate,
Et in Nativitate Domini,
Et Epiphania.

Denuntiamus præterea, ut nullus tuorum successorum vel quisquam in toto mundo episcoporum, hoc quod in te misericorditer, dispensative potius quam auctoritate, gessimus, in exemplum auctoritatis sibi assumere audeat vel deinceps ad tale aliquid aspirare præsumat.

II.

From Pope Paschal to Archbishop Gerard 1103.
From the Registrum Album. 41. *b.*

Paschalis episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri Gerardo, Eboracensi Archiepiscopo salutem &c.

. . . . . . Pallium præterea tuæ fraternitati, plenitudinem videlicet pontificalis officii, ex Apostolicæ sedis liberalitate concedimus, quod te intra Ecclesiam tantum ad missarum solemnia subscriptis diebus noveris induendum; id est:—

Nativitate Domini nostri Jesu Christi;
Solemnitate sancti Protomartyris Stephani;
Epiphania;
Ypopanton;
Cœna Domini;
Resurrectionis prima et secunda feria;
Ascensione;
Pentecostes biduo;
Solemnitatibus Beatæ Mariæ tribus;
Natali Beati Johannis Baptistæ;
In festivitatibus sanctorum Apostolorum;
In commemoratione omnium sanctorum, et eorum martyrum seu confessorum qui in Eboracensi Ecclesia requiescunt;
In consecrationibus ecclesiarum, episcoporum, presbiterorum, et diaconorum;
In anniversario consecrationis tuæ die.

V.

SUPER-ALTARS.

Concession of super-altars by Archbishop Kempe to certain eminent persons in the diocese on authority of a papal brief. 1448—1451.

Johannes, miseratione divina &c. dilecto in Christo Hugoni Wyllughby Armigero, salutem, gratiam et benedictionem; cum sanctissimus in Christo pater et dominus noster dominus Nicholaus, divina providentia papa quintus, nobis de gratia suæ sanctitatis mero motu suo concedendi decem personis nobilibus, de quibus nobis videbitur, ut earum quælibet habere possit altare portabile, sub certa forma literis suis Apostolicis expressa, quarum tenor sequitur et est talis; "Nicholaus episcopus servus servorum Dei dilecto filio Johanni, ituli S. Balbinæ presbitero Cardinali, Ebor. Archiepiscopo, salutem et Apostolicam benedictionem. Cum tu Romanam ecclesiam, cujus honorabile membrum existis, tuorum honores magnitudine meritorum, nos cupientes tuam quoque honorare personam, ut per honorem tibi exhibitum aliis te possis reddere gratiosum, circumspectioni tuæ concedendi decem personis nobilibus, de quibus tibi videbitur, ut quælibet earum habere possit altare portabile cum debita reverentia et honore, super quo in locis ad hoc congruentibus et honestis possit per se vel proprium aut alium sacerdotem in sua ac familiarium suorum domesticorum præsentia missam et alia divina officia sine juris alieni præjudicio celebrari facere, plenam et liberam tenore præsentium concedimus facultatem; Dat. Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1447. VI. Id. Jun. pontificatus nostri anno primo," plenam et liberam concesserit facultatem; cumque pro parte tua nobis extiterit humiliter supplicatum et devote, quatinus altare portabile juxta formam et effectum literarum apostolicarum prædictarum habere possis concedere dignaremur; nos vero considerantes tuæ probitatis merita, quibus

novimus te multipliciter insigniri supplicationibus tuis in hac parte favorabiliter annuentes, ut altare portabile cum debita reverentia et honore possis habere, super quo in locis ad hoc contingentibus et honestis possis per proprium aut alium sacerdotem in tua et familiarium tuorum domesticorum præsentia missam et alia divina officia sine juris alieni præjudicio celebrari facere, auctoritate nobis in hac parte concessa ac tenore præsentium, tibi concedimus et indulgemus, teque primum de numero decem personarum hujusmodi censendum fore declaramus. In cujus rei testimonium sigillum nostrum fecimus his apponi.

Dat. in hospitio nostro prope Westm. 27 die mensis Julii A. D. 1448 et nostræ translationis anno xxiv.

The persons to whom nine of these altars were granted were,

1. Hugo Wyllughby, Armiger 1448
2. Thomas Syngitton, Armiger 1448
3. Johanni Gateshenede, monachus Ecclesiæ Cathedralis Dunelmensis 1448
4. Magister Thomas Gange, in sacra Theologia Baccalaureus; magister sive præpositus Collegii Sanctorum Gregorii et Martini de Wy 1448
5. John Conyers, Miles 1448
6. Ranulphus Birde, Capellanus Archiepiscopi, 1449
7. Thomas Amiss, familiaris Archiepiscopi, 1449
8. Johannes Fisher, Thesaurarius hospitii Archiepiscopi 1450
9. Johannes Cokfeld et Margareta uxor ejus. 1451

No concession of the tenth seems to have been made.

VI.

Ecclesiastical Colours according to the Use of Exeter from MSS of the xivth and xvth Century, namely the Pontificals, numbered XXVI, XXVIII, and XXIX in the list given at p x of the Preface.

De coloribus vestimentorum secundum Romanam Ecclesiam, quando et quoties per annum variis coloribus in Ecclesia utendum est.

De albo colore.

Albus color inter omnes colores est prior, purior, simplicior et festivior; ideo utendus est,

In die Natalis Domini propter Virginis partum:

Et in die sancti Johannis Evangelistæ et Virginis:

Et sexta die Natalis:

Et in die Circumcisionis:

Et in Octava S. Johannis:

In Vigilia et in die et per totas Octavas Epiphaniæ:

In Purificatione, et omnibus Festis et Commemorationibus et Octavis beatæ Mariæ:

In die Cœnæ Domini, propter consecrationem chrismatis et institutionem Eucharistiæ et lotionem pedum:

Et in Vigilia Paschæ et per totas Octavas, et omnibus Dominicis et Feriis usque ad Ascensionem Domini, propter renatos et gaudium resurrectionis:

Et in die et per Octavas Ascensionis, propter duos viros in albis assistentes:

Et in Festo Nativitatis sancti Johannis Baptistæ et per Octavas ejusdem, propter ejus munditiam:

Et in Festo et per Octavas Eucharistiæ, quia candor est lucis æternæ:

Et in die Sanctæ Trinitatis:

Et in Festis Angelorum et Virginum:

Et secundum Romanam Curiam in Festo omnium Sanctorum albis est utendum:

Ac etiam in Dedicatione Ecclesiæ et per Octavas propter nuptias Christi et Ecclesiæ.

De rubeo colore.

Rubeus color igneus est et sanguineus, caritati Spiritus et effusioni sanguinis consimilis; ideo utendus est,

In Vigilia et in die et per hebdomadam Pentecostes usque ad Festum Sanctæ Trinitatis:

Et in Festis omnium Apostolorum et Evangelistarum et omnium Martyrum per totum annum, præter Decollationem sancti Johannis Baptistæ et Festum sanctorum Innocentium, quando secundum Romanum morem violaceis utendum est, quia ad limbum descenderunt. In Octavis tamen sanctorum Innocentium, quia Octavas Resurrectionis signant, rubeis indumentis est utendum similiter:

In utroque Festo sanctæ Crucis et commemorationibus ejusdem, quia Christi sanguine est sanctificata.

De croceo colore.

Croceus color aspectu est maturus, et medius inter album et rubeum, auro similis fulgenti.

Ideo in omnibus Festis Confessorum, et secundum quosdam in Festo Magdalenæ, croceis est utendum vestimentis.

Tamen Ecclesia Romana albis utitur in Festis Confessorum.

De violaceo colore.

Violaceus vel purpureus fuscus et obscurus ac visu disparens, pœnitentiæ et despectus mundi est indicativus: ideo,

In Dominica prima Adventus Domini, propter tempus anxiæ expectationis:

Et omnibus diebus ferialibus, quando de tempore agitur, usque ad Vesperas in Vigilia Nativitatis Domini:

Et a Vesperis in Sabbato Septuagesimæ, quando clauditur Alleluia, usque ad Cœnam Domini; vel secundum quasdam Ecclesias, usque Dominicam in Passione:

Et in Rogationibus:

Et in Quattuor Temporibus extra hebdomadam Pentecostes:

Et in omnibus Vigiliis Sanctorum propter tempus pœnitentiæ, purpureis vel violaceis est utendum. Et nota quod purpureus et violaceus color pro eodem habentur.

De viridi colore

Viridis color mundus est et visu jocundus atque confortativus. Illis igitur temporibus congruit, quibus fides Incarnationis et infantiæ Salvatoris necnon fides Sanctæ Trinitatis recolitur, quia justus et fide vivit, et virescit pariter, et resurget. Ideo,

In omnibus Dominicis et Feriis ab Octavis Epiphaniæ usque ad Septuagesimam:

Et a Festo Sanctæ Trinitatis usque Adventum per totam æstatem, quando de tempore agitur, vestimentis viridibus est utendum; et sciendum quod color croceus et viridis pro eodem reputatur.

De nigro colore.

Niger color lugubris est novissimus. Ideo utendum est eo in Commemoratione Animarum:

Et quotiens agitur de mortuis:

Et in die Parasceves, nigris est utendum. Tamen videtur convenientius in die Parasceves usque post orationes sollemnes rubeis uti, et postea nigris.

Et sciendum quod secundum quosdam violaceus et niger pro eodem habentur: tamen in Ecclesia nostra Exon. in tribus Festis utuntur indifferenter omnibus coloribus similiter, scilicet in Festo omnium Sanctorum, et Reliquiarum, et Dedicationis.